

Иван Трпоски

ИСПОВЕД КОН МАЈКА МИ ЉУБА

Ivan Trposki

CONFESSION TO MY MOTHER LJUBA

ИСПОВЕД КОН *CONFESSION TO*
МАЈКА МИ ЉУБА *MY MOTHER LJUBA*

Иван Трпоски Ivan Trposki

Иван Трпоски | Ivan Trposki
ИСПОВЕД КОН МАЈКА МИ ЉУБА | CONFESSION TO MY MOTHER, LJUBA

Издава Македонското литературно друштво | Published by the Macedonian Literary
„Григор Прличев“ | Association “Grigor Prlichev”
P.O. Box 227 Rockdale NSW 2216-Australia | P.O. Box 227 Rockdale NSW 2216-Australia

Август 2025 | August 2025

Издавањето е финансирано од Иван Трпоски | Publication financed by Ivan Trposki

Рецензент: Проф. Д-р Виолета Ачкоска | Reviewer: Prof. Dr Violeta Achkoska

Преведувач: Ристо Стефов | Translator: Risto Stefov

Предна корица: Фото од Крсте Илинкоски и | Front cover: Photo by Krste Ilinkoski and Naum
Наум Скепароски | Skeparoski

Задна корица: Љуба Трпоска/Св Марија, | Rear cover: Ljuba Trposka/ St Marry, fresco
фреска од црквата Св Богородица, | painting from the Holy Mother of God Church
с. Волино, од зографите Крсто и Рафаил | in the village of Volino, from the iconographers
Николови од Лазарополе | Krsto and Rafail Nikolov from Lazaropole

Технички уредник: Јован Димоски | Technical Editor: Jovan Dimoski

За издавачот: М-р Душан Ристевски | For the Publisher: Dushan Ristevski. MA

Печатено во „Ирис“, Струга, Македонија | Printed by “Iris”, Struga, Macedonia

Copyright by Ivan Trposki
National Library of Australia card number and
ISBN 978-1-7635841-5-0

Иван Трпоски

**ИСПОВЕД КОН МАЈКА
МИ ЉУБА**

Ivan Trposki

**CONFESSION TO MY
MOTHER LJUBA**

СОДРЖИНА / CONTENT

ИСПОВЕД КОН МАЈКА МИ ЛЈУБА	7
Виолета Ачкоска: Вовед	9
Исповед кон мајка ми Љуба	14
Патописни излети низ Австралија.....	104
Биографија	120
Фотогалерија	245
CONFESSION TO MY MOTHER LJUBA	125
Introduction by Prof. Dr. Violeta Achkoska	127
Confession To My Dear Mother	132
Our Travels Through Australia And New Zealand	232
Biography	241
Photo Galery	245

Иван Трпоски

ИСПОВЕД КОН МАЈКА
МИ ЉУБА

ВОВЕД

КОН ИСПОВЕД КОН МАЈКА МИ ЛУБА на Иван Трпоски

*„Гос̄иод т̄е гад̄е – ѓос̄иод т̄е зеде
Лежи се̄га с̄иокојно во вечнио̄и мир
и им̄е̄ио нека т̄и живее во ѓоколенија̄иа игни“.*

Времињата минуваат, се менуваат, а и ние заедно со нив, или како што ќе запише Иван Трпоски „годините си минуваа како бранчиња по тивка река, а со нејзината вода ми го однесоја и мојот осумдесет годишен животен век“. Така, животот е несопирлива река која тече и ќе протече, ама пишаниот збор кој го оставаме зад нас памети. Тој останува како продолжен живот и го чува нашето име од вечниот заборав. Но, пишаниот збор не зборува само за нас, туку и за оние со кои сме живееле и другарувале, за сите плии и осеки во нашето чекорење, за бурите кои поминале низ годините, но во кои сме успеале да го сочуваме нашиот корен, нашата меморија и самосознанието: кои сме и што сме. Токму текстот што следи – ИСПОВЕД КОН МАЈКА МИ ЛУБА на Иван Трпоски спаѓа во тие возвишени човечки пориви, да се спротивстават на забравот, но и да ја отворат својата душа. Ова се моменти на исповед на едно искрено човекување кое никогаш нема да го остави рамнодушен. Истовремено, ова е историја на обичниот македонски човек, закоренет на балканската крстосница, во блиска Македонија, која секогаш била на удар на освојувачите, а македонскиот народ подложен на ограбувања и насилства и принуден на миграции. Но, тие тешки времиња под туѓа власт не поминале ни во времето на слободата. Во тоа време на воведувањето на комунизмот на село, во брзите општествени промени најголемата жртва било македонското селанство, изложено на насилници од власта кои го собирале земјоделскиот данок и задолжителниот откуп и ги принудувале селаните да се откажат од својот имот во интерес на

Селските работни задруги (колективи). Обичниот македонски човек, најчесто немал никаква заштита пред оние кои му ја одземале и последната крава-хранителка и последните вреќи жито, соочен со гладната зима која доаѓала. Тие мигови оставиле болни и длабоки траги во свеста на Иван Трпоски кој нѝ ја пренесува сликата на многудетната мајка, која плаче и ги моли за милост суровите извршители.

Така, исповедта започнува со навраќање кон една патријархална цивилизација на македонското село каде, наспроти различните политички режими, владеел кодексот на напишаното обичајно право, во кое голема улога играла и социјалната беда и социјалниот статус на одредено семејство. Ивановата мајка Љуба рано се соочила со суровиот живот во периодот меѓу двете светски војни, времето на владеењето на големосрпскиот режим во Македонија. Останувајќи од рани години сирак без мајка, животот го продолжува во новото семејство кое го формира нејзиниот татко, изложена на тешка работа, гладување и казнување. Сето тоа делувало таа да се оформи во строга и до некаде сурова личност, на која животот никогаш не ѝ простувал ни најмала грешка. Оваа животна лекција, мајката Љуба ја пренесува и на синот Иван, кого физички го казнува за неговите детски престапи, за да го направи „човек“. А тоа, во времето по Втората светска војна, во комунистичката држава, значело да учи, да се образува. Љуба преку образованието на својот бистар, но немирен син Иван, гледала единствен начин тој да не го живее нејзиниот мачен живот. Но, Иван имал своја ѕвезда, своја животна патека. И станал ЧОВЕК, со кој вистински би се гордеела. Оти не е „човек“ оној кој има образование, туку оној кој чесно работи, кој си ја сака татковината, го чува семејството, ги помага блиските, ги памети корените и ги почитува предците.

Во оваа исповед Иван Трпоски, уште еднаш, поминува низ попатните станици од неговите животни врвици, низ кои, од едната страна ќе се соочите со искреноста, работливоста, чесноста, пожртвуваноста на луѓето, но од другата страна, со лицемерието, алчноста, кодошлаткот, безчувственоста. Така, низ навраќањата на времето на неговото детство и рана младост, ја откриваме и историјата на менталитетот на македонскиот човек, која не е поврзана само со околностите туку и со вградениот ген кој секој си го носел во себе си. Иван, како и неговата мајка Љуба, длабоко се разочаруваат во многу блиски луѓе од кои очекувале подадена рака во тешки моменти, но биле сведоци на спротивното.

Посебно тажни страници, Иван испишал за прераната смрт на својата страдална мајка Љуба, која починала под товарот на тешкиот живот, на 46 години, оставајќи дел од децата сè уште неизведени на пат. Таа била главниот столб на куќата – жена-родилка, жена-негувателка, жена-аргатка, жена-економ, жена-хранителка, жена-чувар на огништето. Всушност, преку Љуба и нејзината макотрпна животна борба, може да се проследи и историјата на македонската жена, во средината, во која не смеела да ги пречекори границите на патријархалното време, но без која куќата останувала испустена, а домаќинот речиси без раце. Така се случило и со таткото на Иван, Наум, кој морал да бара нова другарка и домаќинка.

Прераната смрт на мајката оставила длабока рана во душата на Иван, незалечена до денешен ден. Тој таа рана ја носи таму, преку океанот, во далечната Австралија и си дава оддушка на болката пишувајќи поезија за родниот крај, за неговата Македонија, во која грее саканото Волино и каде почиваат неговите најблиски и неговата непрежалена мајка. Со премногу тага, љубов и болка се нижат дваесеттина песни за мајката и печалбарчето, за нејзините силни пораки, не само со збор, туку и со дела, дека животот е борба и дека никогаш не смее да се предаде, но пред сè, да верува во божјата помош. Така, во „Сонет стихови посветени на мајка ми Љуба“, Иван ги пренесува нејзините зборови:

„Стани, исправи се и бори се
 Биди јак до крај на твојот живот
 Господ е најјак од сите нас
 Тој колку милуваше толку и ми помогна мене,
 Знам ќе ти помогне и тебе, повеќе и подолго!“

Во својата исповед кон мајката, Иван го кажува токму тоа – дека никогаш не се предавал, дека Бог бил милостив и го спасил од многу несреќи, но со сопругата Нада ги наградил и со најголемиот дар, прекрасна рожба, ќерката Билјана, која со љубов ја крстиле по сите православни обичаи во црквата Св. Кирил и Методиј во Розбери.

Бистар и работлив, Иван се издигнува меѓу првенците во средината каде живеел и работел по напуштањето на саканата Македонија. Тој секогаш пред себе го имал ликот на мајката Љуба и нејзините поуки. А Господ му вдахнал сила и ум да биде еден од најпедантните хроничари на времето во кое живеел, да твори, да пишува и да се оддолжи на својата мајковина Македонија со делата што зад себе ги остава. И токму

највисокото државно признание на Република Македонија, доделено од претседателот Ѓорѓи Иванов е круната по сите признанија и награди кои Иван ги добил за својата богата активност, творење и дејност.

Во ИСПОВЕД КОН МАЈКА МИ ЉУБА, Иван Трпоски уште еднаш блеснува како извонреден патеписец, пренесувајќи нѝ слики на селски пејсажи од родниот крај, заедно со родната куќа и со предметите кои некогаш служеле на домаќинството, со нивните архаични називи кои полека исчезнувале под налетот на модернизацијата. Така, домашното огниште со годините било заменето со печка, па со шпорет, а рогузината на која спиеле најпрво ја замениле со дрвени, а потоа со железни кревети. Низ приказната тече и процесот на распаѓањето на големите патријархални заедници и нивна поделба на индивидуални семејства. Истовремено, се нижат бројни патувања и посети на места и земји на различни меридијани, кои на посебен начин го збогатувале неговото животно искуство.

Обраќајќи се на мајка си Љуба, Иван Трпоски води дијалог со минатото и сегашноста, не можејќи да ги одмине настаните кои го болат како Македонец, во кои учествувал тој или неговиот бунтовен брат Спасе, соборец на Драган Богдановски. Не ја премолчува ни кобната 2001 година со сите нејзини последици, меѓу кои и новата територијална поделба на Република Македонија во 2004 година.

Со неговиот длабок патриотизам и борба за опстојување на македонското име, идентитет, јазик и историја, со огромниот ентузијазам и посветеност на волонтерска работа, со неколку децениското активно работење и членување во Македонското литературно друштво „Григор Прличев“ во Сиднеј предводено од неговиот пријател м-р Душан Ристевски, со патеписите и написите за најзначајните случувања околу и за Македонија, Иван испишал богата историја на Македонците во Австралија. И таму, тој не однесол само грст земја од татковата нива, туку однесол и душа со која, заедно со неговите сомисленици, макотрпно, создавале уште една Македонија – бесмртна и безвременска, Македонија всадена во срцата. Далеку од физички распосланата Македонија, овие стамени Македонци создале духовна Македонија, во која насадиле спомени, непокор и љубов.

ИСПОВЕД КОН МАЈКА МИ ЉУБА е книга на тажни спомени и радосни мигови на успеси во животот, успеси на еден човек кој бил принуден да ја напушти Македонија, но кој духовно секогаш останал врзан со папчната врвца за својата мајка и мајковина, за на крајот, во тегла да

однесе грст земја од родната градина, на другиот континент, оставајќи аманет со таа земја да биде посипан неговиот кофчето кон вечното почивалиште. Таа грутка земја, всушност, на најсимболичен начин ја одразува непресушната љубов на Иван кон својот роден крај, кон корените и кон мајката Љуба.

3 јуни

Св. Константин и Елена

Проф. д-р Виолета Ачкоска

ИСПОВЕД КОН МАЈКА МИ ЉУБА

Еве ме мајко, со свеќава в раце, тивко ти доаѓам пред твоето вечно почивалиште. Да тивко, за да не ги вознемирувам татко ми, вашите дециња и соседи. Ова мајко го правам на секое мое доаѓање во татковината, најпрво ја бакнувам вратата на родителската куќа, после палам свеќа за здравје во црквата Св. Богородица во која сум крстен, а потоа им палам свеќи и на моите предвреме починати браќа Диме и Спасе (двајцата на 53 годишна возраст), на гробот од дедо ми Билко и најпосле еве ме повторно кај тебе мајко со нова свеќа в раце, за да ви го осветлам гробот и малку како син со мајка да си попрिकाжеме. Мајко, знаеш што? Досегашните мои исповеди пред гробов твој минуваа побезболни, зашто се надевав дека пак и пак ќе ти дојдам за да ти кажам уште нешто, уште нешто не докажано. Но овој пат мајко ќе ми биде најмачен при нашата разделба, но нема да биде помачна и пожалосна од онаа кога те покривавме со земја и кога физички се делевме за на век, од тебе, од твоето тело и од мајчиниот најмил лик. Да, овој пат мајко поради годините што нѝ навалија и предолгиот мачен и неподнослив авионски пат, нас со сопругата Нада ќе ни биде последен. Но нема да бидете заборавени од нашите најмили: ќерка нѝ Билјана, зетот Тони и внучината Лана, Адријана и Кристијан Јошески, на кои како во аманет ќе им ги оставиме во наследство, нашата семејна куќа за нивно идно живеалиште, а црквата и гробовите на нашите браќа и родители за оддавање на роднинска и верска почит. Но, тука ќе ти доаѓаат и моите помлади браќа и сестра со нивните потомци за да ви оддадат пристојна роднинска почит.

Мајко, ако до сега не сум ти кажал, еве сега ти кажувам, кога го копале твојот гроб за да го погребат и татко нѝ Науме, на 23 февруари 1990 година, сестра ми Ристана ти ги приспособила коските и ги заврзала во туљбен и така ги ставила во татковиот сандак, за да бидете и понатаму заедно, дури до вечност. Убаво е мајко да ти кажам во ова мое последно исповедање над моштите твои и таткови, дека со брат ми Ангеле ви го

измивме и очистивме вашиот гроб, кој беше покриен со мов и засушена прашина. Ова го направивме на денот на отворањето на годинашните Струшките вечери на поезија, кои се одржуваа на 25-ти август 2023 година во Струга, но јас, заедно со поетите од Охрид ги бојкотитавме нив зашто ќе бидат отворени со придавката „северна“ Македонија. Немој да жалиш мајко, во друга прилика повторно него ќе го очистат твоите помлади деца и внуци при нивните доаѓања во татковината.

Мајко, во сите мои досегашни исповеди никогаш не сум сакал гласно да те вознемирувам, да ти кажувам дека вината што премлада те изгубивме, на 46 години, не беше само наша, туку беше и твоја. Зашто и ти сакаше да пробаш со лекари и со хирушки зафати за да ти ја отстранат болката и за да почнеш да живееш нормален живот помеѓу своите најмили, а не како порано, што касни – поврати... А што се случуваше понатаму со операцијата и по неа, ќе ти го раскажам мајко од записот кој е објавен во мојата биографска книга „Ова е мојот живот“, а издадена беше по повод мојот 80 –ти роденден во 2022 година во Македонија.

Мајко – зошто сакам да ти се исповедам

Годините си минуваа како бранчиња по тивка река, а со нејзината вода ми го однесоја и мојот осумдесет годишен животен век. Но, мислите често ми го грицкаа паметот поставувајќи си го секогаш истото прашање. Зошто за мојата непослушност секогаш ме казнуваше со тепање? Да, мајко, со тепање и тоа толку брзо и силно да немав ниту време, а ниту снага за да се одбранам од твоите тешки шлаканици, кои така седнат и стугулен како ѓеврек сум ги трпел. И токму таков, разлигавен и размрсулавен сум плачел на цел глас барајќи некаква помош од домашните, кои не се осудуваа да ме бранат, а единствен бранител ми беше слепиот мој дедо Билко. Тој кутриот, ќе ги пружаше рацете и на слепо, со алкање ќе пробаше да ме заштити. Гневен од немилосрдното твое удирање и моето лелекање, ќе се обидеше мајко да те искара со зборовите: – Несто Наумице, немој мори ќе го осакатиш детето и пак ти ќе трчаш по доктори, за да му бараш лек за неговите болки! А ти ќе го отурнуваш дедо ми и ќе продолжеше со тепањето, со влечење за уши и за коса и на крај ќе омалаксаше и така омалаксана ќе ме клоцнеш каде ќе стигнеш и задишеш на со револт ќе ми се развикаше: „Или ум, или Свети Наум; ова од тебе повеќе не се трпи, ила ла!“ Јас, исто така, ќе бев омалаксан од плачење и почнував да липам и да ецкам тивко, забришувајќи си ги со ракавите од палтето солзите и мрсулите. А почесто се случуваше, ако врскотев

силно, ти ќе ме затвореше во надвиснатиот нџник и ќе ме оставеше се додека некој, обично татко ми, или пак дедо ми, нè дојдеја да ми го отворат резето и да ме извлечат од нџникот. Притоа утешно ќе ме советуваа да не правам повеќе белџа, за да не бидам повторно казнуван со тепање. „Ако си играш со другарите, ми велеа, но да ги гледаш и ајваните, а не така заигран да забораиш на говедата!“ А говедата ќе влезеја во пченките или забранетите ливади и детелини, а полјациите или газдите ќе ми ги земеја и ќе бараа парична надомест за направената штета.

Се случуваше, мајка ми да ме истепа и кога на прозорецот ќе ја пишував домашната задача. Јас со едното око ќе ги гледав другарчињата каде играат фудбал во дворот, а со другото гледав во тетратката каде мајка ми ми ја држеше раката и ми помагаше при пишувањето. До колку направев грешка, следуваше шлаганица со укорување: „Гледај овде, а не во двориштето, учителката пак ќе ти стави двојка“ (слаба оценка)... При пишувањето, обично, на буквата З на средина ѝ редев точка за да се разликувала од бројот 3 (три). Родителите се чудеја како можев да ги запаметам стихотворбите кои брат ми Диме на глас ги читаше и зошто учителите ми даваа улога во некоја драмска изведба, или да настапам со рецитација кои одлично ќе ги изведев, а на крајот од учебната година ќе ме прочитаа дека одделението го минувам со добар успех или го повторувам. Татко ми не беше како некои од другите родители да ги подмитува учителите, да ги гоштева, за да го поминам одделението со подобар успех. Тоа не го правеше ниту за мене, ниту за другите четворица браќа, а ниту за сестра ми Ристана. Сета моја љубов кон училиштето престана после неколку неделната болест и мојата отсутност во училиштето, кое заврши со повторување во трето одделение. Јас се чувствував отстранет од моите врстници и исмејуван од помладите ученици, кои нас со Диме Печоски и Павле Андроникоски нè викаа повторувачи. Книги сакав да читам, но не и учебници, филмови да гледам и до најситно деталче ќе можев да ги прераскажам. После сето тоа како некоја анатема да ми беше фрлена – да одам на училиште но не со ука туку со присила и со милост на наставниците да го завршам осмогодишното училиште. И на исти начин да ја прокоцкам уште една година, со месец дена во Градежно-техничкото училиште во Струга и остатокот од годината во Економското училиште во Охрид. А со тоа и да се збогувам со моето школство, со надеж дека ќе работам и ќе се пробивам со курсеви по занаети, но не сакав повеќе да им бидам финансиски должник на моите родители.

Понекогаш мајко, ќе ти паднеше жал, ќе седнеш до мене и со солзи во очите, молежливо, ќе ме погалеше по главата и милно ќе ме посветуваше да не бегам од училиште, туку да одам на училиште и да учам: – „Учи синко, учи, ми велеше, знам дека си паметно и бистро дете и дека од тебе може да стане вреден човек, а ако учиш ние и нива ќе продадеме за да изучиш, зашто сакаме да имаме човек во фамилијата кој ќе им застане простум на наредбодавците, а не да им ја вадиш капата и да им правиш метаниа за да те вработуваат или ангарија да аргатуваш“. После тоа ќе воздигнеш малку и потивко ќе почнеш да се исповедаш: „Абре синче, јас да ги имав овие можности вие што ги имате денес, никоја не ќе можеше да ме стигне, ниту со ука, ниту со домаќинлак, ниту со земјоделе. На училиште одевме од Волино до Требеништа, кај обуени, кај боси, низ дождови и снегови. Учителите ни беја Срби и на српски јазик не учеа, не само да пишуваме и читаме, туку и на одмори со другарчината не принудуваа да го зборуваме нивниот јазик. Ако задоцневме за на училиште или немавме напишана домашна задача, се знаеше; учителот не казнуваше со по пет стапчиња по раце или клечење на зрна грав“.

Ти ја паметам мајко твојата добрина и дарежливост. Како советничка им служеше на повеќе жени и девојки од малаата и пошироко. Како золвите Устијанка и Македонка што ги научи, така и другите жени ги научи: да предат, да ткајат, да везат, да месат и готват, а и за женските проблеми, како да ги надминат. Ако ти побараа нешто и ако го имаше, не ги враќаше празни. Лебојте кога ги вадеше од фурна, еден пешник ќе им го искршеше на парчиња и ќе им го поделише на децата или минувачите по патот. Ти беше мајко родена и одрасната во сиромашна фамилија, за тоа знаеше да ја почитуваш немашгијата и гладта. Ти знаеше и своето млеко да му го дадеш на некој наш врсник, до колку неговата мајка е на пазар во Охрид или во Струга.

Поради сите овие твои желби, молби и усилби кон моето палаво детство за да ме ориентиращ кон школство и ука за подобра моја идна кариера, а не да останам неук и да работам тешки работи, низ кои и ти самата си поминала, ги паметам и пробувам сите нив во пракса да ги спроведувам. Да мајко, сите тие твои желби за љубов кон книгата

создадоја кај мене вистинска љубов за другарување со неа, но не преку училиште, туку како што напиша во рецензијата проф. д-р Пандев: „некои се просветуваат преку школство, а некои само преку книга“. Поради сето тоа мајко јас ти должам не само благодарност што си ме родила и пораснала, туку и благодарност што си ме молела мајчински и со солзи во очите, за да одам на училиште и за да учам: „Учи синко, учи“! Овие зборови цел живот ме вознемируваа и во моите соништа. И ќе додадеш: „Да не ти биде некогаш криво што си останал неук и прост, за сите и кадро и не кадро шеги да си прават со тебе...“ Но, да бидам искрен мајчице, нема цена со која би можел да ти го платам твојот труд и мајчинство, а и да ти побарам прошка за мојата палавшгина и непослушност. А ќе пробам да го направам тоа, еве, преку записи од спомени на дружба со кои сум настапувал по разни симпозиуми, фестивали, национални празници... каде сум водел програми, читал реферати и поезија... на кои сум го афирмирал македонскиот мајчин јазик, литература и култура. А сум бил наградуван за мојата доброволна работа и како библиотекар и како хроничар на патописи и како дописник и како автор на книжевни дела. Сум знаел како да се однесувам и со неуки и со учени луѓе, за тоа сум бил ценет и почитуван. Мајко, да ти кажам право, од сите тие настани, луѓе, не само што пишувале за мене, што ме номинирале за награди и признанија, туку и ме сликале и снимале, а сум ги купувал и новините и сликите и снимките за спомен. А ти имам со стотици, што значи ќе треба цела книга да ја наполнам со нив. Но, се прашувам мајко, дали на новите генерации, кои освен со мобилки, со друго ништо не се занимаваат, ќе им текне барем за миг да погледнат во книгата и да се потсетат на потомството од нивниот корен и стебло, како раснело и како се разгранувало. Не знам мајко со сето ова што ќе им го претставам преку оваа книга посветена за твоето мајчинство, пред твоите роднини и пријатели и пред читателската публика и дали со неа ќе ја доловам цената на мајчинското трудољубие, тоа ќе го покаже иднината.

Мајчиното детство

Да, мајко, поради твојот гнев и агресивност, јас почесто ја имав анализирано твојата животна биографија: Ти си се родила во брак од татко Целе Спироски и мајка Митра Ристеска од село Драслајца. По прераната смрт на мајка ти, татко ти се преженил со Крстана Трифуноска од истото село, од Драслајца, од кој брак се родиле прибраќа ти – Крсте, Науме и Благоја и присестра ти Славка. Одрасната си во фамилија од многучле-

но семејство, каде ти си останала сирак без мајка, а си морала, покрај чување на стоката, да ги извршуваш и потешките физички работи. Уште малолетно девојче да береш трески за огрев од Бучалка и од Гранка и на рамо да ги носиш дома, да переш, да готвиш и да аргатуваш кај селските богаташа... Во еден твој случај нѝ имаш лично кажувано дека татко ти те праќал почесто кај Ламбевци за да им ја очистиш куќата и да им ги испереш килимите, во која куќа како на селски кмет му се собирале аги и бегови на кафе – муабет. А повремено со тезгера и со нивниот момок, да го извадите шталското ѓубре и исфрлите на буниште. Кога ќе сте ја завршеле и таа работа, Ламбејца како „благодарност“ ќе ти дадела парче леб, на место ручек, од кое ти само малку ќе си скршела, за да каснеш, колку да го залажиш желудникот, а другото лебче ќе си го ставела в пазува за да им го однесеш на браќата и на сестрата. – „Татко ми Целе, нѝ раскажуваше, беше многу строг човек. Доколку имаше дојдено на муабет некој пријател, ние ќе наседневме околу огништето, ќе се топлемме и ќе моравме да молчине, да бидеме мирни, но ако се слушнеше некаков збор, татко ми со машата мене ме тепаше, како повозрасна, за да воспоставам мир. Тежок живот одживеав, кај татко ми Целе, многубројна беше неговата фамилија. Од првиот брак на татко му на Целе, Спиро со Ѓурѓа имале пет деца: Ристо, Велика, Целе, Ѓорѓи и Дуко. А од вториот брак со Доља, имал уште четири деца: Лазарка, Крсте (мал починал), Вангел и Никола. Тие беа многу браќа, а малку имот поседуваа и кога се поделија, немавме доволно земја за да ја обработуваме, па моравме да одиме од ноќ до ноќ на агински ниви да аргатуваме“.

„А кога дојдов кај вас синко, во вашата фамилија, имаше се и сешто: овци, биволи, коњи, имавте и момоци. Но, набрзо се поделија свекор ми Билко и брат му Никола. Тој остана да живее во старата куќа, која беше позаштитена од арамии и качаџи. Нему едниот син му го убија во војната, во Хрватска, а другиот му го убија балистите, во ливадите каде си ги пасел овците. Од страв да не му го убијат и третото дете, тој на свекор ми Билко му го отстапил за куќа и градина покрај реката и допатниот имот. Така, ние, моравме да си направиме нова куќа и јас се обврзав да водам грижа покрај сопругот, Науме, за свекорот Билко, свекрвата Петкана, за сестрите на Науме Устијанка и Македонка и за децата кои нѝ се раѓаа почесто. Неколку години кај нас имаа момочено прибраќан ми Науме и Целе Стејроски од село Требеништа, а овците нѝ ги има чувано Ѓорѓи Влаот од Струга. Во 1939 година, во старата куќа, нѝ се роди син ми Диме, а во 1941 година на 55 години ми починаа свекрвата Петкана и

новороденчето Тодор. Во новата куќа, на 21 јуни 1942 година, нѝ се роди ти синко Иван. Подоцна нѝ се раѓаа: сестра ти Ристана 1945, и браќа ти Спаско 1947, Бошко 1950 мал нѝ почина, Ангеле 1951 и Трпе 1955 година, а свекор ми Билко почина во 1960 година, на 78 години“.

Мајко, после смртта на свекрва ти Петкана, целиот товар беше на твоите плеќи: и за домаќинлук и за раѓање и гледање на своите деца, а заедно со нас и за слепиот дедо, како и подготовка на дарови за вршачки и свадби на золвите Устијанка и Македонка. Мене и на Диме нѝ ги довери золвите да ги носиме на Аналфабетскиот курс кој се одржуваше во вечерните часови два пати неделно во селското училиште и да ги подучуваме да читаат и пишуваат.

Мајко, дали е вистина, дека не си се составила пред да се омажиш со татко ми Науме? Во една прилика тој ни кажуваше дека, вујко му Јаковче Далчески, со изим на татко му Билко, дошол да те побара за сопруга на син му Науме. Ти си била чесна, работна и послушна девојка, токму таква каква што им требала на Билковата фамилија. Во смеа, еднаш и татко нѝ кажуваше, откако сте се свршиле, а не сте се видеде, за прв пат те сретнал со мотика на рамо си се врќала од поле. Застанал пред тебе и ти рекол: „Љубо, сами сме, нема никој да не види, ајде да се бакниме!“ Ти вџашена си му одговорила: – „Гледај си го патот, оти да не ти ја свртам мотикава по глава па да видиш бакнување“. “Ама, Љубо ние сме свршени...”, „Не знам јас свршени, не свршени, кога ќе дојдам од црква дома ти, тогаш барај ги тие работи, а сега бегај, да нѝ не види некој па да пукнат муабети низ село, па тешко мене, дома не ќе ме примаат“. Ех деца, деца, татко ми ќе воздивнеше, велејќи нѝ: „А сега вие си живеете како со брачни партнери со девојчината, кој ти пули свршување или свадбување, ако не ти се бендисува, ќе си побараш друга, а и таа истото ќе го стори со тебе, ако и ти не и пасуваш нејзе, ќе си побара друг. Ова се вика љубов на проба!“ Хахаха, ќе се изнасмееше татко нѝ.

Татко нѝ беше многу добар родител, другарчина човек. Само два пати паметам ме има удрено и тоа по моја заслуга. Еднаш сум правел гимнастика на сува гранка над полниот кош со летни круши собрани за на пазар. Ме опоменал, но гранката се скршила и јас в кош сум паднал. А другиот пат, новите опинци што ми ги купил за Велигден, повозрасните момчиња ме наговориле, ако сум сакал за да давам голови, требало да им ги пресечам врвовите на опинците. Да бидам искрен и јас толку пати сум ја удрил ќерка ми Билјана, сигурно и тоа било по нејзина вина.

Раѓање на бебето (По кажување на тетка ми Македонка)

Во топлото неделно претпладне, во ново-соградениот дом останавме дома само јас, мајка ти Љуба и брат ти Диме. Другите ги забраа пред себе биволите и заминаа в поле.

Пареата од жешкиот леб се прошири наоколу. Јас му скршив од лебот на тригодишниот внук Диме и подавајќи му го, го седнав на едно трупче во дворот. Кокошките се насобраа околу него. Фрлајќи им по трошка од лебот, тој се радуваше на нивното лакомо гракање. Наеднаш таквиот џагор со силен глас го прекина мајка ти Љуба, која легната на сламата во еден агол од пондилата ми довикана: „Невесто Македонке, брзо доаѓај, вади го бебево, тоа е веќе на врата!“ „Не, несто, јас сум млада и ми е срам да помогам во таква работа“, засрамено ѝ одговорив на невестата. И јас ја оставив родилката во морничави стенкања и офкања и избезумена се растрчав кон кај деленицата, пред чија врата панично заврескотев: „Стрино Николице, трчај мори, невестата Наумица се пораѓа в пондила“. Стрина ми Бисера, се насмеа, си ги изми рацете и со забрзани чекови влезе кај родилката. Глетката ја збунува. Детето е половина надвор, нема време за барање крпишта. Таа клекна меѓу нозете на родилката и го посла својот skutник под новороденчето. Бебето, искрвавено, ослободувајќи се од мајчино то легло, со силен глас го објавува доаѓањето на овој свет. Овој плачлив крик кој го вознемири дваесет и првото јунско претпладне во илјада девестотини четриесет и второто лето, полни девет месеци се исчекуваше. Така, сега гласот брзо ги исполни празните куќни простории, двориштето, цела Долна маала, па сè до средсело допре. Да, така и треба. Нека дознаат мештаните на Волино дека селото се збогати со уште еден нов Волинец, а Македонија со уште еден нов Македонец. Стрина ми Бисера, држејќи го искрвавеното бебе во својата skutина, ѝ ја објави радосната вест на родилката: „Несто Наумице, јуначе роди! Нека ти е здраво и живо. Голем маж да порасне и родителите да ги одмени. Детево на тебе наликува. Сега кажи ми каде е ножот за да го пресечам папочево?“ – ја запраша Бисера родилката. „Не знам, стрино. Немам памет во главава. Видете, ако не е в ношви, сигурно Науме го има земено в поле. Пресечете го со нешто, со што било“, болеливо ѝ одговори родилката. Јас го здогледав српот што висеше обесен на башлакот, го зедев ѝ и го подадов на стрина ми Бисера. Таа за момент го вудвосува ’рскавото црево околу сечилото, тргна и папокот го пресече. Па така мајчиниот деветмесечен спој со новороденчето и мајката за секогаш се

прекинува. Мајка ти, по ослободувањето од својот пород, стана, се изми и го зеде детето на стрина ми, го прегрна во своето прегратка, го помилува по главчето и уморно прокоментира: „За вакви малечки суштества колкави маки мајките поднесуваат. Но тоа е дел од човечкиот живот што мора да се издржува“. По доаѓањето од поле, јас, на своите, во еден здив им ја објавив радосната вест за новороденчето. Секако, во можностите од тогашните услови, татко ти Науме утешно ѝ се заблагодари на стрина му Бисера, а парично ги награди децата за да си купат шеќерчина, кои беа се насобрале за да го видат новороденчето. Најбогато го награди братчето Диме. Ете така им се роди третото дете (второ живо) на нестата Љуба и брат ми Науме Трпоски.

Македонија – моја татковина

Ете, сум се родил во една многу пријатна фамилија, во едно убаво полско село и уште поубаво охридско-струшко поднебје. Но, иако сум се родил во една од најстарите европски држави, мојата татковина Македонија, ја затекнав во барут, оган и крв. Ја затекнав со недефинирана своја државност, култура, историја, вероисповед итн. Во еден дел од распарчените четири делови (Вардарскиот), кој од 1913 година до пред Втората светска војна го управуваше српската династија Караѓорѓевиќ, сега запоседнат од германските, италијанските и бугарските окупатори и албански помагачи, ете токму тука сум се родил јас.

Историјата на Македонија е мошне бурна и крвава. По падот на античка Македонија, од страв да не воскресне повторно државата, најпрво ја распарчило Римското Царство, па кон крајот на деветтиот и почетокот на десетиот век ја покорила Византија. Не само војнички туку и духовно. Мисијата на Св. Павле во Македонија не била случајна. И по поделбата на Римското Царство, Рим се обидува да го ослабне влијанието на источното христијанство, кое духовно се зацврстило во Константинопол. Во средниот век таквите активности ги продолжила и Отоманската Империја, која во Македонија се задржала токму 550 години, а во 1767 година ја укинала самостојната Охридска архиепископија.

По падот на Османлиската Империја, во почетокот на XX век, за време на балканските војни (1912-1913), големите европски сили Англија, Германија и Русија, ја поделиле македонската територија на четири дела и нејзините делови им ги подариле на нејзините алчни соседи: Грција, Бугарија, Србија и новоформираната Албанија. Како последица на немањето сопствена држава, се развиле две сорти на населението кон

наметнатите окупатори. Едните што им се додворувале на актуелната власт за да преживеат, сеедно која и сеедно чија, а другите кои негувале симпатии спрема сите власти. Од таквите причини силно се развило кодошењето што го спроведувале додворувачите на власта врз своите сограѓани кои го негувале сопствениот идентитет. Кога на оваа појава ќе ѝ се додаде љубомората кон посспособните и поквалитетните, станува јасно колку лесно можел некој да биде наклеветен и во колкав голем број видни интелектуалци завршувале во прогони и во зандани. Оваа појава продолжила да се развива и во времето пред и по Втората светска војна, а силно е присутна и ден денес.

По поделбата на Македонија, Македонците покрај тоа што биле принудени да зборуваат на јазиците од поробувачките земји (Србија, Бугарија, Грција и Албанија), тие морале и физички да ги бранат окупаторските граници, а тоа значи да пукаат еден во друг. За макотрпниот живот на Македонците најдобар одраз даваат стиховите на песната од Блаже Конески, кои ги боледувам и јас полни шест децении: „Уште рика маката во мене / дека сум роден во смачкано племе!“

Крштевање на бебето – Иван

По раѓањето на третото дете на сопругниците Љуба и Науме, најпрво беа информирани кумовите за да му одберат име на бебето. Во тогашните временски периоди, адет бил името да се земе од најблискиот световен датум на раѓањето. Во овој случај најблиску е датумот 3-ти јули, кога се слави светецот свети Наум, но поради што таткото од детето се вика Науме, прифатен е 7-ми јули, поврзан со световното име на свети Јован ☒ Иванден. Па така, кумовите им го предложиле на родителите името Иван да му го стават на нивното новородено дете. Родителите не смееле да се спротивстават на одлуката од кумовите, затоа веднаш се согласиле детето да се крсти Иван и секогаш да го прославува својот именден ☒ Иванден. По неколку неделен период од раѓањето, родителите од детето ги повикале кумовите и по блиските роднини за да го крстат Иван по сите црковно-православни обичаи. Па така кон средината на јули во домот на Билко и Науме Трпоски завладеа весело расположение. Новоизградената двокатна плитарна куќа била подготвена да ја пречека кумата и роднините на Ивановиот крштенички чин. По пречекот и искажаното добредојде на кумата Ликарија Перова од Струга, тие биле подготвени да ја извршат својата должност. Најпрво кумата го зеде детето во својата преградка и ѝ заповеда на тетка му на Иван, Македонка, да земе ѓумче в

раце и да тргне со неа кон селската црква. Црквата „Св. Богородица“ се наоѓаше неколку стотини метри надвор од селото. Таа навидум е нова, но нејзините темели се мошне стари. Всушност, црквата „Св. Богородица“ била опожарена од албански разбојници во октомври 1925 година, а веднаш потоа со собрани парични средства од волинци, таа одново била изградена. До неа се наоѓа црковната камбанарија, чија камбана е лиена во Битола меѓу 1912 и 1939 година. Црковниот имот изобилуваше со овошни и зимзелени растенија. Таквата шаренолика ткаенина од прешови, ореови, јаболкови, лозови, дренови, борови и други насади беше вистински плен за глетките на присутните. Пред црквата раштркано опстојуваша педесетина фамилијарни гробови, градени од камен и бетон. Разслеченото дете кумата му го предаде на свештеникот, за да го изврши чинот на крштевање. Иван имаше среќа што се крштева во македонска црква и од македонски свештеник, кое за минатите генерации било само сон. Детето, раздразнато од мирисот на босилекот и темјанот, со нозете нервозно шлапкаше во водата од големата колимбра и со силен детски плач го нарушуваше мирот во црковната просторија. Тоа, тогаш, не беше свесно за важноста на овој негов православен македонски церемонијал, на кој за неговото крштевање покрај кумата, тетката и свештеникот, сведоци ќе му бидат и сите светци чии ликови зографските четки ги насликале во волинскиот свети Богородичен световник. По свештеничката церемонија, кумата го забриша и облече во нови алишта сега веќе крстениот Иван, го завитка во поголемата пелена и со наполнатото ѓумче од крстената вода си заминаа за дома. Попатно тетка ми Македонка на школското двориште го истури ѓумот молитвејќи: „Иван да расти, трча и да се просветува во идниот негов живот“. По враќањето дома, мајката си го прегрна синот во својата прегратка и му го честита крштевањето. Таа, како подарок, по една риза им даде на кумата и тетката ми кои помогнаа во извршувањето на овој важен христијански чин. Мешавината од мирисот на штоуку варосаните одаи и мирудиите од готвачкото огниште беше вистинско доживување за присутните. На ручекот присуствуваше и свештеникот Методија Ристески, кој го благослови скромниот ручек приреден за гостите. По благословот, сите присутни во еден здив наздравија, честитајќи му ја на Иван крштевката и посакувајќи му весело и безгрижно детство и да порасне голем и да стане вистинско момче Македонче. Сите присутни на кумата ѝ посакаа да доживее и него за свадба да го венчава. По ручекот и муабетите, роднините весели го напуштија домот, а домашните ги испратија уште повесели.

По овој ритуал убаво е да спомнам дека јас сум ѝ бил последното дете од фамилијата Трпоски кое е крстено од кумата Ликарија Петрова. Поради нашата фамилијарна делба, а и поради нејзината старост, таа нас нè даде, за да ѝ кумува, нејзиниот најстар син Никола, подоцна и на син му Танас Калајџијоски, а на деленицата им го даде нејзиниот најмал син Науме Калајџијоски.

Родната куќа на Иван

Во двокатната куќа, изградена меѓу 1941 и 1942 година, со камен и плитари и со покрив од ќерамиди, според кажувањата на родителите, јас сум бил првото дете родено во неа.

Признавам дека бев немирн, палав и не послушен. Околу огништето обично се задевавме со брат ми Диме. Подоцна задевањата ги проширивме и со помалиот брат Спаско и со сестра ми Ристана. А најмалите браќа Ангеле и Трпе се задеваа меѓусебно. Бевме повеќе деца, па околу огништето во зимно време немаше место за да се топлиме сите. Подоцна татко ми ѝ купи печка, а во помодерното време ѝ купи и шпорет.

Паметам, во почетокот спиевме на рогузина. Таа беше мошне долга, мораше така да биде, за да може на неа да нè собере за да спиеме сите шест души. Наутро ја збиривме и ја ставивме во еден кош од одајата. Кога станувивме од рогузината се грчевме од болки. Цели редици од грубото сламено плетило ни се оцртнуваа по телата. Дедо ми во почетокот спиеше в пондила, во јаслите. Кога се роди Ангеле, а подоцна и Трпе, татко ѝ направи три дрвени кревети. Еден за родителите со Ристана, Спасе, Ангеле и Трпе, кои спиеја во големата крајпатна одаја на спрат, а во другите два, во помалите кревети, спиевме јас и Диме во едниот и дедо ми Билко во другиот, во другата јужна горна одаја. Куќата имаше уште една одаја на горниот кат, во која ги чувивме ковчезите со алишта, дударето со ореви, срчите со ракија, каците со расол и месо и други работи. Меѓу нив се наоѓаше поширок простор на кој од едната страна имаше чардак, а на другата висечки нужник. Пред нужникот беше поставен разбој на кој мајками ткаеше волнени клашни за облека и конопни кебиња и черги за покривка. Над него беше изградена баца, која служеше за качување на покривот од куќата. Странично се наоѓаше дрвена скала по која се слегуваше на долниот кат. Во долниот кат, во крајпатната одаја, беше сместено огништето, со широк тланик над него, а под него секогаш висеше котел со вода, па ношвите за леб, стомнарник за вода, синија (трпеза) за јадење, пет-шестина триножни столчиња и трупчиња за седење,

подоцна беа заменати со дрвена долга маса и долги столови, радиоприемник и други работи. Во пондилата, на едната страна беа јаслите со биволите и коњите, а на другата страна се наоѓаа амбарите за жито, бочвите за вино, самар, јарем, черепналки, питуличарки, сач, бутин, сито, дрмон и други земјоделски алати. Меѓу одајата со огништето и пондилата се наоѓаше широк ајат во кој секогаш нешто имаше, дали вреќи со грав, со пченка, гајби со компири, пиперки, јаболка или некакви други дрангулии.

Пред куќата се наоѓаше широко двориште на чија средина беше забоден стежер, околу кој во летно време вртеа коњите, вршејќи ја пченицата. Меѓу куќата и патот течеше рекичка, која го наводнуваше поголемиот дел од селскиот имот. До неа беше изградена фурна за печење леб. А под неа беше изграден паткарник. До фурната имаше една стара и многукрошнеста муренка, за која се тврдеше дека неа и оревот во бавчата ги посадил прадедо ми Трпо. Тие даваа многу плод. Оревот го откорнаа силни ветришта точно на ден Илинден во 1962 година, а муренката во 1990 година ја пресече брат ми Спаско. На јужниот крај од двориштето се наоѓаше голема племна во која се ставаше слама, детелина, јонца, паперка и друга сточна храна. На задниот дел од плевната беше изградена кочина за прасиња и просторија за овци и кози, а над нив се наоѓаше кокошарник. Бавчите нѝ се наоѓаа на јужниот дел од племната и на источниот дел од куќата. Деленицата која живееше на југоисточната страна имаше пат за врвење меѓу двориштето и плевната. Подоцна во куќата поставивме електрично осветлување, а купивме и железни кревети, додека дрвените ѝ ги отстапивме на тетка ми Устијанка.

Куќата беше оддалечена околу стотина метри од средселото, по патот по кој се патува од Мешеишта за Струга, преку Моришта. Бавчите беа заградени со јасики, врби, бозје, шипови и капини. А во нив имаше засадено педесетина сорти овошни дрвја, како: јаболка, круши, ореви, праски, кајсии, цреши, вишни, сливи, дуњи и други овошки. Освен пченка, меѓу нив садевме зеленчук, како грав, компири, бостан, пипер, кромид, праз, зелки, домати, метли, а подоцна и други култури како граор, детелина, јонца, тутун и друго.

Поради место положбата и нејзината ширина, за време на Втората светска војна во бавчите бил стациониран еден италијански баталјон заедно со нивните коњи и возила. Татко ми, кој делумно го научил италијанскиот јазик, служел како посредник меѓу војниците и селаните, за што бил наградуван со конзерва макарони или некакво парче блека.

Тој имаше позитивно мислење за нив. Велеше дека не биле агресивни спрема населението, а единствена мана им била што ги задевале лесните жени. Нè тераа да ловиме жаби, желки и змии, за кои нй даваа од војничкиот казан по куглачка шпагети или макарони. И со домашните производи правеле трампа со војниците, особено со готвачите. Така, за две јајца добивале парче мармалад, за една кокошка ☒ карти за играње, а за две кокошки можело да се добие рало пижами.

По повод италијанските војници убаво е да го спомнам и следниов настан. При капитулацијата, италијанските и албански војници, од Дебрца низ Струшкото Поле, преку Струга и Кафасан бегале за во Албанија. Бегајќи, пред партизанските истрели, попатно го фрлале и оружјето, барајќи од селаните леб и вода. Така еден војник влегол и во нашето двориште, а потоа тропнал на врата и побарал вода. Мајка ми и тетки ми се уплашиле. Тетки ми побегнале на вториот кат и се заклучиле в одаја. Мајка ми, вцашена, гледајќи го војникот со долга коса, брада и со раздрпани алишта, веднаш ме грабнала од лелајка и, стискајќи ме во себе, му одмавнувала со раката, за да си оди. Но, тој на италијански јазик ја молел да му даде вода да се напие. На мајка ми ѝ текнало дека бара вода, па му ги покажала стомните во кошот, кои биле покриени со конопна престилка. Тој ја зел едната од стомните, лакомо ја накркачил, по кое заблагодарувајќи ѝ се, ја напуштил куката. На заминување, во двориштето, тој повторно застанал, го извадил кесето и ѝ ја покажал на мајка ми сликата од неговото бебе, кое го оставил во Италија, па бакнувајќи ја сликата почнал да плаче. Потоа од кесето извадил некаква метална паричка и ѝ ја дал на мајка ми велејќи ѝ нешто што таа не го разбрала, но сигурно се однесувало, за мене, за да ми купи нешто со парата. Потоа повторно со трчаница заминал по патот кој води преку селото Мороишта за Струга. По овој настан, кој мајка ми често го раскажуваше јас и денес се прашувам, колкав спомен, покрај прикаскава, ќе ми причинеше и металната паричка ако беше зачувана до денес?

Сеќавање на други твои спомени

Мајко, како ученичка, кога си одела на училиште во село Требеништа, почесто ќе ми раскажуваше за тебе твојата другарка Цвета Мицкоска од село Горенци: – „Облеката ѝ беше крпа на крпа пришивана, најсиромашно беше облечена меѓу сите деца во целото училиште“. – „Што да правам мори Цвето, кога се нема, мајка ми ако ги облекува, најпрво ги облекува своите деца, а мене какво и да било ќе ми облече само да не ми се гледаат месиштата по рацете и по нозете...“ Ама знаеш ли мајко, кога пораснала Цвета дека се омажила за Лазор Тутурески во село Мешеишта, а пак сестра му на Лазора, Менка Тутуреска се премажи за татко ми Науме. Можно е за прв пат да ја слушаш оваа приказна за преженачка на татко нѝ Науме, за кого ти пред операција нѝ даде изим за да може да се прежени, зашто нему, како што рече, ќе му треба жена за готвење, чистење, за по поле и за другарување. Кога патував за Австралија, со мене патуваше и Цвета Тутуреска со три машки деца, неа ја поземаше сопругот Лазор Тутурески во Грингила. Патувавме цел месец по море и неа ја фати бродска болест и не можеше да стои подолго време на палуба, умот и се вртеше и само повраќаше. Па поради тоа таа го колнеше Лазора: – „Кај не носиш Лазоре, кај не пуштиш, да би Лазара не ја дочекал, цел месец само синила гледаме, и на небо и на море, ќе нѝ изедат риби, ќе нѝ запустат...“ Но Цвета мајко Горејнчанката, таа што ти била другарка во училиштето во Требеништа, во Австралија одживеа преку 100 години.

За пописот кај кулаците

Кога напишувачите ќе одеа кај фамилиите на кулаците за да им напишат дел од покуќнината за недоплатени даноци, обично тоа го правеа со највредното за фамилијата: ајваните, црпење на амбарите со жито или граф, до сечење на јасики и други имотни намирници. Покрај даночниците, полјаците и неколкуте познати по злоба одборници, со нив ќе ги собереа и децата за да тропеат по тенџериња и да ја објавуваат веста дека пописот за неплатен долг ќе им биде извршен на таа и таа фамилија. Даночниците најмногу личеја на Василичарски бабари. Обично во тоа време татко ми го земаа на едномесечна „воена вежба“, а мајка ми остануваше со слепиот свекор и со нас шест нејаки деца за да се справува со нив. Најпрво мајка ми ќе ги молеше да почекаат до есен, додека го пожнееме и овршиме житото, па од неговата продажба да го доплатиме даночниот долг. Но, милост се немаше на молението од мајка

ми и веднаш паѓаше наредба да се земе највредното за фамилијата, а што беше повредно од кравата и телето. Токму и таа беше пресудната одлука на даночникот да се земе кравата и телето и да се пресечат десет јасики и веднаш да се одвлечат пред шталите на колективот. Злобниот одборник ја одврза кравата и му ја даде на тетин ми Владо за да ја однесе и врзи пред шталите. Мајка ми му се пушти како Лавица, му го грабна огламеникот од раце и го укори Владо со зборовите: „Каде ќе ја носиш бре неранимајко и децата твои ги хранам од кравата!“ Во истиот момент злобното човече се спушти кон мајка ми, ја турна грубо и ѝ го грабна огламеникот и повторно давајќи го на тетин ми Владо, со закана кон мајка ми: – „Слушај жено, немој повторно да си пробала да ја земеш кравата оти овој пат ќе ти ги искршам забите!“ Мајка ми револтно ја крена шамијата кон небото и почна жолчно да ги колнива со најгорчливи зборови упатени кон Господ! „Како не ви е срам, ова ни Турците не ни го правеле, имале исав кон мајките и децата“! Сите ние шест деца расплакани од гневот кон разбојниците трчавме да ја браниме мајка ни. Дотрча и Павле, единствениот син од слепата сосетка Воскра Андроникоска и застана до нас, со гневен плач, зашто и тој јадеше попара од кравјото млеко. Но, во мислите бев гневен што не бев повозрасен за десетина години за да можам да го фатам за врат тоа злобно одборниче, да го притиснам на стежерот и да го прашам : „На чија мајка тој ќе ѝ ги искрши забите и да не го испуштам од раце се додека не видам дали му се намокрени панталоните?“ Но, сите тие гнаси и арамии починаа во помлади години. Почина млада и мајка ми, но со гнев во душата, што мачна ја одживеа и таа нецелосна половина од векот. Подоцна, почесто, ќе ѝ го повторував на мајка ми настанот со пописот и со моите намери за злобното човече што ѝ се закани дека ќе и ги искрши забите. Таа, милно ќе ме погледнеше и ќе ми рече: – „Немој синко, немој, ниту сега, ниту во иднина тоа да го правиш! Тие се кучиња, ќе те тераат по судови и затвори. Тие немаат човечка милост, ниту вера во Бога. Нели си слушнал што му направија на Ченго и неговото семејство. Ами, во Струга, што ѝ направиле на кутрата Винена (Митрејца) Кајмакоска, зашто не сакала да се согласи да влезе во колективот (Селската работна задруга). Ја измачувале до смрт и со кола мртва ја пренесле во Мислешево за да ја закопаат. Цело село станало, отишло на протест во Струга, но штотуку е полицијата и војската со нив, ништо не можеш да направиш. Тие ти велат не мораш да влегуваш, но, од друга страна ќе ти ги земат убавите ниви, а ќе ти дадат на замена некои неплодни или обраснати во плевел и трска и ќе

те измачуваат, еве како нас“. Мајко, како потврда на твоите думи кон безобразieto на „задругарите“, во книгата „УДБ-а наша судба“, на авторот Виктор Цветаноски, стои примерот за некој селанец кој го терале да влезе во колективот, а тој се спротиставил: „А, бре луѓе, што ме убедуваат дека е тоа добро, дека така правеле и во СССР. Тоа не е добра работа“, рекол селанецот и опшол: „Да им се прднам на мустаќите на Сталин“. За мустаќите на Сталин бил осуден пет години. Овој куд на тие (не)луѓе и по сто години не се промени. А тоа најдобро се повтори во 2004 година кога истата таа власт го потпиша договорот за територијална промена и децентрализација на РМ. Со овој акт најмногу беа погодени градовите: Струга, Кичево, Дебар, Скопје и неколку селски општини. Но, од честите протести во Струга, најжестока била онаа кога во Струга допатувал тогашниот премиер Владо Бучковски. Кутар тој, неколку часови бил под опсада, скриен во зградата на СДСМ. Него, полицијата со електрични палки едвај го спасила од разгневените демонстранти. Нормално власт си е власт, тие што беа фатени и пријавени од кодошите, беа осудени и си ги одлежаа затворските казни.

Кинење на југо-знамето

Еве и оваа случка мајко за патриотското чувство на брат ми Спасе кое тебе ти е познато, ќе го опишам исто како што е запишано во книгата за Спасе и неговиот живот. Се работи за еден настан кој се случил по враќањето на Спасе од работа, од Босна. Имено, тој таму добро го осознал братството и единството на југо-народите, дека ние, покрај Босна и Косово сме најсиромашните народи и третирани сме како народи од втор ред. Спасе и Тоше Иваноски, пред празникот Први мај, вечерта, ги налутила двојната големина на југословенското знаме во однос на македонското. Па така го симнале југословенското знаме од училишната зграда во Волино, го раскинале на парчиња и го исфрлиле во селската река. Стрико му на Спасета, прв братучед на татко нѝ Науме, деца од две сестри, Лазор Терзиоски, се посомневал во нив и ги пријавил во полициската станица во село Мешеишта. Полицијата ги привела Спасета и Тоша и во две посебни простории од волинското училиште и ги испитувале на југо-УДБ-ашки начин. Но и по претрпените туртури, тие не признале за кинењето на знамето. Кутра му мајка Љуба во плач и солзи, за целото нивно испитување ќе го чека Спасета пред зградата. Срцето ѝ се кинело, слушајќи ги нивните лелеци. „Деца се. Згрешиле. Ќе ви го платиме, ако треба. Зар за една крпа никаква децата сакате без здравје

да нѝ ги оставите. Срам да ви биде...“ Со липање ќе им вели на властите, пред насобраните соселани. Мајка нѝ Љуба, како и сите други мајки, не сакаше децата да ѝ бидат приведувани од полицајци и од други иследни органи.

За палењето на копите во Волино

Мамо, кога сме овде кај задругарите убаво е да ја спомнеме и случката за пожарот на копите кого го предизвикаа сестра ми Ристана и братучедата Цвета Велјаноска. Тој случај можеше татко ми да го чини долги години во затворот во Идризово. Малолетните девојчина, кои со кибритот посакале да си запалат оган до задружните копи во Волино, тоа и го направиле. Но огнот ги зафатил копите и се проширил и кон другите објекти, каде се чувале говеда, птици, магазини... каде била направена огромна штета, која не можеле повеќе противпожарни возила да ја локализираат. Иследниците, разбрале кој го предизвикал пожарот и веднаш дошле дома, каде од страв се скриле девојчината, за да ги испрашуваат: чиј бил кибритот и кој го запалил огнот? Цвета кажувала точно како што било, но на иследниците не им бил ваквиот одговор од прилог, зашто татко ѝ на Цвета, Владо е задругар и скинат сиромав, па пробале со чоколатчиња да ги подмагат и исказите да ги променат, дека кибритот бил од Ристана и таа го запалила огнот. Мајка ми, приметила дека со новите изјави сакаат казната и штетата да ја платиме ние, па влегла во собата и им рекла на иследниците: – „Тие се деца и за чоколадото со кое ги потмитувате тие може да ги изменат исказите“. Тие ѝ се заканувале на мајка ми, за да молчи и да не се меша во нивните работи! „Некој ќе треба оваа штета да ја плати, а сигурно тоа ќе бидете вие“. Мајка ми, каков што беше ја создал Бог бестрашна, ги грабнала распиштените девојчина и излегла во дворот, каде викотот и распавата ја слушнале соседите и се насобрале во двориштето. Кога виделе иследниците толку многу народ, се помириле со судбината и си заминале со неостварена желба, за да го сокријат вистинскиот предизвикувач на опожарените копи во Волино.

Мајко еве и неколку мои спомени за тебе и твојето мајчинство: Татко ми го земаа на воена вежба во сезона кога е во полн ек на жетвата и вршидбата на житото. Имавме коњ, па можевме за вршидба да имаме партнер, со два коњи да се оврши и нашето и од партнерот. Таа година се сеќавам бевме ортаци со татко ѝ на мајка ми, Целе Спироски, со кој

уште од вечерта ги донесовме снопјето и ги наредивме околу стежерот, за да можеме порано да почнеме со вршидба. Некаде кон полноќието, ненадејно, со офкање, мајко, ти стана од постела и застапа пред прозорот со поглед свртена на запад кон планината Јабланица. Ги приметивме и ние секавиците и грмежите кои сè погласно се приближуваа кон нас. Ти мајко знаеше дека и ние сме будни, та почна гласно да плачеш и да се молиш кон небото: “Аман Господе, моли го Свети Илија да не ги истури облаците во нашето двориште. Гревота се децава ќе им го земете лебот, ќе ми гладуваат цела година...” Посебно и на Свети Илија ќе му се обратеше: „Имај милост Свети Илија, одај по планиње, по рудиње таму изнаврни, нив им треба дожд...!“ И така таа кутра ќе молеше и плачеше, а ние ќе станевме, ќе ја гушкавме и милкавме, за да не врескоти многу во ниедно време од ноќта и да не остави за да поспиеме уште малку. Чудно ни беше што ја гледавме мајка ни со свои очи и слушавме со свои уши како плаче и моли, спомнувајќи ги нечији имиња на Господ и на Св. Илија, но освен секавиците и грмежите кои го осветлуваа црното облачно небо, друго ништо не забележавме на кого мајка ни жолчно и таговно му се обраќаше. Но, кога се разбудивме, видовме убаво и сончево време, а сламата под копитата на коњите беше разгазена, па можевме весели да скокаме и да трчаеме низ неа.

Посета на црквата Света Богородица

На празничниот Светибогородичен ден уште од рани зори, мајка ни не преслече во понови алишта, не зеде за раце со брат ми Диме и сестра ми Ристана и не поведе со себе во црквата Св. Богородица. Пред да влеземе во неа, ни кажа како да се крстиме со притиснати три прсти на десната рака, па потоа ни купи по неколку свеќи и ни покажа каде треба да се запалат и постават, едни за здравје во повисоката кандиларница, а другите за починатите во коритцето полно со песок кое се наоѓаше веднаш пред Олтарот. После тоа не прошета наоколу покажувајќи ни ги фреските со светци кои пред многу, многу години ги нацртале талентирани зографи со квалитетни четки и бои. Ни ја покажа најпрво сликата на Господ Бог, на мајка му на Исус – Пресвета Богородица, на Свети Илија – Богот на грмотевиците и дождовите и така со ред сите Апостоли, како и секојдневните Светители. Тогаш разбравме кои биле Светците на кои таа им се молеше за да не заврне дожд пред да ја овршиме пченицата. Во едно црковно катче ни покажа фрески од Рајот и Пеколот, каде Господ ги суди и наградува починатите луѓе. Интересни ни беа фрески-

те со луѓето кои му правеле штета на народот. После смртта тие ќе отпатуваат на другиот свет, каде ќе бидат измачувани за нивните злодела. Така, на воденичар кој ги поткадувал луѓето при мелењето на жито, му имаат обесено на врат воденичарски камен, на други за манипулации со вагање, им обесиле кантар и на повеќе такви манипулативни фрески зографите им имаа нацртано соодветни казнени симболи од нивните занаети. Но, нам нешто ни недостигаше меѓу фреските, па ја прашавме мајка ни – а каде се даночниците, оние, кои ни ја грабнаа од дворот кравата заедно со телето? Нив треба да ги нацртаат со животните како ги бодат со роговите, за да им се одмаздат за зулумот што ни го правеа нам, на сиромасите? – „И нив ги има, но нивните ликови се задскриени меѓу другите злочинци, тивко ни прошепете мајка ни. Нив, можно е да ги варат во казаните со катран. А нивните лелеци за спас ќе им ги слушаат само Ѓаволите, кои им беа ортаци при извршување на злоделата! Ајде сега да си одиме дома“, ни рече мајка ни. Се прекрстивме и поклонивме пред вратата од црквата и полни со духовни чувства во градите се вративме дома.

Зошто ги продадовме овците?

Беше втор ден Ѓурѓовден и се враќав од училиште, каде со Ангеле Николоски одевме за да го завршиме осмогодишното училиште во село Мешеишта. Мајка ми дојде од сретсело, за да ми го постави ручекот на трпеза. Додека го чекав ручекот, таа од котлето црпеше згора – згора и плискаше со лажицата нешто во пепелта од печката. Најпрво мислев некоја мува да не се удавила во манцата па ја отстранува, но кога видов почесто со лажицата нешто одблискува во печката и почнува одпрвин тивко да лелека и колне, а подоцна дури и луто да врескоти: – „Ах Ноуме, Ноуме, Ѓорѓи Пижавецот ќе ни ги отруе децата со смрдено овчјо месо. И порано еднаш ни донесе смрдена и одрана овца за која нè убедуваше дека е наша, која се настегнала некаде на прелезите и ја нашол удавена, а кожата не ни ја покажа. Еве и овојпат истото ни го стори. Ами кој знае и оваа овца чија е и кога е пцовисана, кога не ни ја покажува кожата за да ја препознаеме дека е наша. А црви еве веќе летаат над запршката, а тој нашите овци ги продава по пазарите, а ни зема руга за чувањето и терањето на пасишта. Ете тоа беше причина да ги продадеме и последните петнаесет овци и да купиме две кози и еден прч, па така ги застоиме козите, кои подоцна властите наредија да се сотрат, со изговор дека ги уништувале пошумените дрвја во планините. Сите новитети предло-

жени од југо-властите како колективите, козите, така и електричните пендреци беа испробани во Македонија. Ами за изградба на повоената југо-држава на сила на жените обетките од уши им ги тргале и сè што било златно или сребрено се испраќало во Белград. И во XXI век мајко си останавме исти како порано – макулџии, ако треба лебот од уста ќе му го земам на брат ми за да им го дадам на соседите, за да имаме мир во куќата. Ама, ете, од трите договори, што добивме, ништо, а дадовме: историја, знаме, јазик... сите малцинства се напикаа во Уставот, само ние домородните Македонци останавме без идентитет.

Е, мајко, кога сме кај Ѓорѓија Секулоски да ти кажам уште нешто за неговата итност. Но, овај пат, не му успеа ниту мене, а ниту браќа ми, да нè убеди дека наводно некогаш, додека бил жив татко нѝ Науме, тој му изорал некоја нива со тракторот и не му било платено за орањето. Маштејата Менка ја викнав и ја прашав: „Дали се сеќаваш Ѓорѓи да ви изорал нива и не сте му платиле?“- „Иван, не слушај го, овој е лажов, голем лажов и на децата од Лазора Терзиоски, по смртта на татко им, им барал пари за орање“. „Прости ми Ѓорѓи, ама татко ми на никого не останал должен, па ако навистина заборапил тој, ќе паметеше маштејава Менка, а еве, таа е жива и сè уште ја држи паметта“. Менка го нападна остро и за некаква железна плоча што ѝ ја дал некогаш за правење питулици. Доколку подолго време не му направела и нему питулици ѝ се заканувал за да му ја врати, со изговор дека ќе ја дадел плочата на некоја друга жена. Жалам мајко, што тој со ваквие гафови ги омаловажил неговите деца и внучиња, кои служат за пример по доброта и дарезливост меѓу населението во Волино и пошироко во околината.

Скандал со вујкото Крсте

Мајко, еве уште една случка, која и ти ја знаеш, но не смеам повторно да не ти ја раскажам. Ден пред Петровден, со врсникот мој Соколе Иваноски се договориме да одиме во Струга за да се потстрижаме, за да бидеме убави и на петровденскиот празник во Мешеиштаи да си бираме љубовници. Мајко, ти ми рече: „Татко ти повторно го зеда на воена вежба и јас немам пари. Појди побарај му на дедо ти Целета“. Отидов, но таму ги најдов само вујна Васа и вујко Крсте кои го вадеа со тегера ѓубрето од ајваните. Им кажав дека ми требаат 35 динари за подстригување, дека со Соколе ќе одиме во Струга. Вујкото Крсте беше итрец,

а и голем циција. Ме излажа, дека ќе ми даде, ако им помогнам за да го изнесеме ѓубрето од пондила на буниште. Влегов и бербат се направив и во опинците и во панталоните, ама мислев со парите ќе ми се исплати потта и маката. Дојде тука и Соколе. Го потисна и него со мене на тезгера, а тие со вилите да ја товараат за побрзо да го извадиме ѓнојот од пондила. Кога ја завршивме работата настана ценкање, имаме, немаме, друг пат ќе ти дадеме. Вујна, донесе една железна кутија со ситнурии и од неа изброја само 14 динари. Јас немав доволно, а Соколе имал само за себе, а сам не сакаше да оди. А и задоцнивме, пазарциите веќе почнаа да се враќаат од Струга. Па така тажни двајцата се вративме секој дома со плачење. Мајко, ти веднаш ме праша што си таков лепешкосан и зошто плачеш? Јас со лелекање ти кажував што ни се случи. Мајко, мајко, да знаев дека ќе им појдеш на карање немаше да ти кажувам. Кога се врати назад мајко, беше бесна како волчица, толку гневна одамна не те имав видено. „Немале а, немале – никој пат да немаат!“ Само длабоко воздивна и ми рече: – „Запамти го овај ден синче и немој никогаш да си пошол за да им помогнеш. Така да седиш и да бадијалциш и кај нив немој да одиш и да ги сожалуваш. Јас им бев робинка синко, немојте и вие да им бидете робови!“

Мајко, еве една случка која ни ја приреди твојата присестра Славка Далческа. Ме зеде за рака и со ножето ме тераше да ги дупам карпузите за да и одберам зрел карпуз за да го изеде. Кој знае колку карпувчиња издупивме и ги превртувавме за да не ги приметиш ти или татко. Татко ми, во една прилика, кога мислеше дека карпузите се здрели, за да одбере, за на пазар, превртувајќи ги почна бесно да офка и да пцуе: те мајка, те шајка на тој што ги издупил карпузите, а во нив влегле мрави и бубачки и целосно му го уништиле родот и ништо од надежта, од пазарлак, да се офајде во оваа година. Јас молчев, зашто ако му кажев, тој беше толку бесен што можеше јас да го кркам подебелиот дел од стапот. По подолго време, кога беше расположен за шега, јас му кажав каква беше работата со бостанот. Абе, ајде, ти си дете и лесно си се излагал за да ја извршиш нејзината желба. Ами таа, таа вештерка, дали имала ум во главата, со таквата нејзина кеиф колку штета ни направила. Татко ми многу ретко колнеше, но овој пат изусти: „Арам да и е, каква тетка ќе им биде таа на внучината!“

Мајко и уште еден настан кој е поврзан за истава твоја присестра Славка, овој пат и со нејзиниот сопруг Лазор Далчески. Додека татко ни беше на едномесечна „воена вежба“, тие не само коњот, туку и нас со брат ми Диме нè побараа за да им помогнеме при вршидбата на пченицата во село Драслајца. Мајко ти многу ја сожалуваше присестра ти Славка зашто немаа род, па за многу побарувачки не ѝ правеше проблем. Веднаш ѝ одобруваше. Но, тогаш, наместо Диме, ти со мене ја прати сестра ми Ристана. Отидовме во Драслајца, но не за еден ден, не за една нива... цела недела останавме да работиме: од носење снопје, терање коњите, па преврќање сламата, па веење житото... исто и со другата нива... а секогаш со ласкаво ветување дека за Богородица по рало чевли ќе ни купат. Кога завршивме со работата, беше ноќно време, тие нè испратија до крај на селото и рекоја: - „Лето е сега и нема ништо лошо да ви се случи“. Но, не беше така. Најпрво овчарските кучиња почнаа со силни лавежи да ни се приближуваат. Јас слегов од коњот и го фатив за огламеник, кај муцката, за да не се исплаши и да не ни побегне. Овчарите од албанска националност си се довикуваа еден кон друг на нивниот јазик и се насобраа околу нас, па почнаа грубо да нè задеваат. - „Иван, ајде да побразаме, мене ми е страв!“ Со треперлив глас ме опомена Ристана. Со триста стравој и со брзаница ја прегазивме Сатеска и кога ги слушнавме нашите овчари веднаш се успокоивме. На половина пат, кај Бутин Мост, во мракот, тебе те сретнавме мајко, со стап в раце, доаѓаше за да нè пречекаш. Ете, за тој еднеделен аргатски труд, ниту нивниот коњ не ни го донесоа за да овршиме и ние со два коња, па моравме тоа да го направиме само со еден. А од ветените чевли, барем опинци да ни купеја ќе бевме задоволни.

Еве мајко, кога сме при твоите присестра и прибраќа, кои како ти што милуваше да кажеш дека ти си ги одраснала, слушни ја и оваа приказна што ми ја раскажа баџанакот на прибрат ти Науме, Алексо Бочески: - „Како беќари, се збиравме на средсело и се прашувавме кој има убав бостан во селово за да му го обериме. Бевме во друштво со вујко ти Науме Спироски, Илија Далчески и Диме Терзиоски... Вујко ти Науме се пофали, дека зет му Ноуме Банот имал убав бостан. И веќе скроил план: дека тој ќе оди кај него, дома му, на муабет, па со по некое ракивче и цигарче ќе го задржувал дома. За тоа време ние без страв да си ги пол-

ниме вреќите со карпузи и пипуни и преку бавчата од Лазора Терзиоски вреќите да ги префрлиме кај Димета Климов Терзиоски. Таму ќе ги јадеме и поделиме. А до колку сака зет ми да излезе и да сирне во бавчата, јас гласно ќе се накашлам, тогаш вие бегаете со пленот и скријте се.“ „Оваа приказна, како што ми рече Алексо, почесто ми тежеше во мислите, но, додека беа живи вујко ти и татко ти, од разбирливи причини, не сакав да ти ја раскажам.“ По приказната, мајко, останав нем, уста не ми се отвораше да прозборам... Ами ако ги набројуваме случките, тие не само што не се во нивна корист, туку се за објавување во „Гинисовата книга на рекорди“. Еден од „вујковците“ ги пријавил во полициска станица за да им ги земат патните исправи и да не можат да избегаат од Југо- државата додека не отслужат војници. А има и примедба за дедо им Целе кој се пазарил за едно од децата на Љуба да им ги тера говедата на пасење, цело лето – за две рала опинци. По извршената спогодба, наместо две, му дале само едно рало опинци за детето. Но, мајка ми беше мошне бунтовна кон неправдата и му ги фрлила опинците на татко и Целе назад. „Детево, едно рало ги искина летово трчајќи низ стрништата по говедата, значи ти му ги заменуваш само искинатите со понови, а каде е другото рало опинци?“ Можно е и ние да не сме се покажале во права смисла кон вујковците, но со сигурност сме им дале многу повеќе отколку тие нам.

Но еве и една пофалба за прибрат ти Благоја, кој мене лично ми помогна за препишување од Матичната книга на родени, венчани и почината околу 20.000 преписи за УДБа од Охрид, кои се наплаќаа по 20 денари за препис. Така од парите купив штоф и сошив костум за венчавката со Нада. Тој нас ни беше и стројник. А за пофалба е и гестот кога се роди Билјана тој во писмото како подарок ѝ испрати банкнота во вредност од 5.000 динари, која ја чуваме како редок подарок во нејзиниот сликовен албум. Поради ваквиот гест, на шега, браќа ми за Благоја велееа на Иван вујко му!

Слична приказна ми раскажа мајко и син му на Благоја Илинкоски, Ацо. Во една прилика, после смртта на татко ми, низ муабети за разни настани низ Волино и пошироко, ми кажа: – “Јас ви имам украдено една вреќа полна со грав од дворот. Кој знае од какви причини ја имавте ос-

тавено во дворот, така заврзано, спремно за на пазар или заборавено. Кога се подзатемна, со усул, да не ме види некој, му потклекнав и го префрлив на рамена и си кинисав по пат. Среќа никој не ме примети, а тешкотијата морав да ја издржам и преку средсело да го истоварив дома. Ашколсун бе Ацо, што кажа за гравот, барем ми даде прилика за да ја потполнам приказнава и со прасето, кое татко ми Науме му го дал на татко ти Благоја на заем, со почек, или со аргатлак на мајка ти, за да го отплатите. Прасето го пораснавте, го заклавте и го изедовте, а за парите и агатлакот ни останавте должни за на век.

За мојата свршувачка

Мајко, ми останаа и сеќавањата на двете писма, од кои едното беше дополнително, напишано како продолжение на првото писмо, кое татко ми ми го прати – во времето кога бев на работа во Белград. Во првото писмо си го напишала следното: - „Здраво синко Иван, ние сме добри и како татко ти што ти напиша, разбери и од мене – свадбата на брат ти Диме и Горица ја направивме весела и со многу пријатели од двете страни. Но, синко, кога ги гледав твоите другари како се веселат, играат и пеат, мене срцето ми се кинеше од жал, та гневна се прашував: – зошто те пративме на печалба во Белград, и за да не нѝ бидеш и ти на оваа прва наша домашна веселба. Сергија те излага синко, те однесе во Белград, тебе те остави таму, а тој си се врати назад. Невестата Димејца, дарот ти го чува и кога ќе дојдеш таа ќе те дарува со него. Биди послушен и збирај пари, немој да постанеш скитник како Коле Чеперендо – Ѓоросаноски, кој остана во Качарево, Србија, си ја заборава фамилијата и родното село Волино“.

Другото писмо, мајко, беше целосно твое напишано, ти ми одговараше на сликата на која сум сликан со ќерката на моите нови пријатели во Белград, Марица на Зора и Ѓорѓи Њушевски, на кој им бев едногодишен потстанар, а живеевме во куќата на српскиот радикалец Никола Пашиќ. Токму тој Никола, мајко, со фломастер и ги исцртал границите на денешна Р. Македонија. Каква случајност мајко, да живеам во таква чорбациска куќа која е под заштита на државата. Писмото го започнуваш вака: - „Синко Иване, момичето со кое си сликан, Марица, е многу младо за тебе, навистина е убаво и како видре е оцагарено. Ама неznam дали ќе сака тоа да дојде во Волино, за да живее само, без родителите, а пишуваш дека ја имале само неа? Синко, мој совет е: – да си дојдеш ваму, и ваму има убави девојки, па сам ќе си одбереш мома. Не расфрлај

се со парите што ги печалиш и не заседви се премногу долго во Белград. Доаѓај си понабрзо, за да не забораиш нас и родново твое село“.

На еден празничен ден, како по обичај, дома се собираа мои и на браќата другари, а и другарки од сестра ми Ристана. Па почесто се поставуваа прашања кој со која девојка се сака или која девојка со кое момче се сака. Во една таква бучна средба братучедата Гулапка Тупанческа ме праша: – „Иван, ти одслужи војник и дали мислиш наскоро да се свршиш“? Во истиот миг мајка ми, ми напомена: – „Синко, немој да ги изневериш луѓето во Враништа со кои ги припремавте средбите за свршувачка со моме од соседите“? По оваа мајчина опомена, Гулапка ми постави и друго дополнително прашање: – „Иван, дали мислиш да ја земеш Нада Иваноска, или ја сакаш само за да ти врви времето?“ Е, ова прашање веќе бараше и поделикатен одговор. За кое, пак, мајка ми, сега ја врза главата со шамија и ми вели: – „Помисли синко што правиш, со земањето на Нада, ти ќе ги осирوماшиш браќа ти! Ако ја земеш Нада, тетин ти Владо нѝ се заканува дека ќе нѝ земе братски дел од имотот“. Мојот одговор гласеше мошне брзо и енергично: „- Еве се татко ми Науме и братучед ми Кристафил, нека појдат кај Владо и нека го прашаат: – Дали тој ќе потпише дека нема да земе имот, а јас ќе потпишам дека нема да ја земам Нада“. Мисионерите по половина час се вратија со следниот одговор: – Тој, се мисли на мене, нека прави што сака, а јас, се мисли на Владо, ќе правам што сакам! Мајка ми, тогаш ја одврза шамијата од главата и ми се обрати мило: – „Слушај синко, нека ти е со среќа и за инает да ја земиш Нада, за да не ве победи Владо двајцата. Пред годиње му велеш на татко ти, Науме, сестра ти кога тогаш ќе ти земе имот, туку дај ја побрзо, барем да се куртулам, да не ги хранам секој ден и нив, многу пати ќе нема доволно храна и некое од децава мои ќе ми легне гладно. А и знам дека тој кога не ја дочува татковата стока, нема да ја дочува ни оваа. Ќе ја распродаде пошто – зошто. Ќе си гледате сеир“.- Ете мајко, јас го испочитував твојот благослов. Се зедевме со Нада. Знаеш, брат ми Диме со сопругата си се вселија во својата куќа, а нас со сестра ми Ристана нѝ направивте свадби и така заживеавме градски живот, јас со Нада во Струга, а Ристана со Борис во Охрид. Подоцна јас ја зедев Нада во Сиднеј, Австралија, каде по девет години нѝ се роди ќерката Билјана, од која со зетот Тони Јошески имаме три внуциња (две девојки и едно момче).

Смртта на мајка ми

По двете свадби и првичиња кои забрзано ги направивме, поради болеста на мајка ми, на 3 февруари 1967 година, со татко ми, требаше да ја однесеме во Охридската болница поради хируршки зафат – рак на желудник. Пред операцијата почесто доаѓаа вујковците Науме и Благоја, напивајќи се и гостејќи се и ветуваа за да не се плаши, зашто тие ќе ургирале за подобар третман, при и после операцијата со телефоните кај медицинскиот персонал во болницата. Не и беше прв пат да ја излажат. Тие заборавија дека таа кутра го тераше татко ми да им носи торби со грав и врќи со ореви на докторот Јосиф во Охрид и на бабицата во Струга, кои ги вработија едниот за болничар во Коснозглобна во Охрид, а другиот за писар во општината во Струга.

Уште на излегување од дома, мајка ми се прошега низ куќа, сирна во градината, ги гушна Ангелета и Трпета, си ги забриша солзите од очите и тргна. По пат, кутрата, ѝ рече: „Јас не се враќам повеќе жива назад. Облеката со која ќе ме закопате ја имам заврзано во тулбен. Купете ми уште едно ќебе за под мене во сандакот и едно рало чевли. На Диме, Ристана и Иван им купивме јамболии, кога ќе се женат Спаско, Ангеле и Трпе и за нив да купите. Немојте Ангеле и Трпе да ги карате, ним уште ќе им треба. Да не ги оставите да ви побегнат од дома. Гревота се...!“ Ја прекорувавме мајка ми што си коби пред време со смрт. Но, таа остана доследна на помислата. Во име на хирургот Малинов, снимките и идејата за операција ѝ ја соопшти доктор Дуданов. Тој ѝ кажа дека операцијата-чир на желудник е ризична, особено оваа како што ѝ е на Љуба. Чирот се наоѓа на граница меѓу желудникот и дебелото црево. Пред да ја оперираме ќе ѝ требаат најмалку тројца донатори за да дадат по 300 милилитри крв. Браќата на мајка ми, во кои таа најмногу се надеваше ги снема. Крсте побегна, а Науме и Благоја не дојдоа за да дадат крв. Тогаш останавме за да дадеме крв јас, брат ми Спаско и зет ми Борис. Така, мајка ми беше оперирана на 7 февруари 1967 година, а нејзината операција траеше од 8.00 до 10.30 часот претпладне. Операцијата, како што рече хирургот, е успешна, но ќе внимаваме и при идното нејзино лекување. Внатре не нè пуштаа. Преку жичана ограда требаше да ги вознемируваме болните пациенти. Вечерта дојдоа и сестра ми Ристана и зет ми Борис. Вториот ден од Струга отпатува да ја посети мајка ми, сопругата Нада, а третиот ден повторно кај неа отидов сам. Со неа разговаравме преку жичаната ограда на нејзиниот прозорец. Подигнувајќи ја главата ми рече дека е добра. И во смеа додаде: „Ме болат коскиве

од лежење. Примам вештачка храна и некои други лекарства... Оди си, рече, не оставај ја невестата сама!“ Се сомневав дека е добра. Беше зацрвенета во лицето, а на тулбенот твидов траги од крв. Но, без да создавам паника, ја послушав и си заминав. Дента, Нада однесе шише со масло за здравје на мајка ми, во црквата „Св.Петка“ во Струга. На четвртиот ден по операцијата, односно на 11 февруари 1967 година, кон пладне, татко ми дојде во Струга за да ѝ каже дека мајка ми е добра. Тој го зеде мојот зимски капут и шалот за да ги даде на брат ми Спаско, кој требаше да замине во Белград, за на лекарски преглед, пред заминување за Австралија. На татко ми, Нада, му даде 15.000 динари за да му се најдат. Тој ѝ се заблагодари. Испи едно чавче ракија и си замина за в село. Нада работеше попладне. А јас за да ја убијам монотонијата, со Боге Далчески (Скепароски) отидовме на кино. На репертоарот беше филмот „Критична точка“. Кон крајот на филмот, во моментот кога авионите бомбардираа еден остров, билетарот го извика моето име за да излезам надвор. Излегов и пред мене го видов Тоше Иваноски. Веднаш почна да ме гризе јансата дека ова негово доаѓање не е за арно! Ми кажа дека вујко ми Благоја дошол од Охрид за да ѝ ја соопшти кобната вест дека мајка ми починала. Газдата Јонче Грчески, со својот автомобил нè префрли до Волино, мене, сопругата Нада и вујко ми Благоја.

Дома вриеше од народ. Липање, плачење, врескотење...Мајка ми, нашето најсакано суштество на Земјината топка, лежеше со прекрстени раце над stomакот. Цврсто ја загнуав скочанетата моја мајчица. Солзите неможев да ги сопрам. Прегрнати плачевме над неа, со сестра ми Ристана, со сопругата Нада, со браќа ми Спаско, Ангеле и Трпе, со татко ми Науме и со целата наша роднина, за која таа беше вистинскиот столб. Цела ноќ татко ѝ Целе стражареше над нејзиното мртво тело. Болката беше безмерна. Мајка ми почина толку млада (46), тогаш кога требаше да живее, тогаш кога мачно успеа да нè подигне во живот нас шесте деца, да ги омажи двете золви и да го догледа слепиот свекор.

Закопот се изврши на 12 февруари 1967 година на селските гробишта, пред црквата „Св. Богородица“ во Волино. Неа ја пееја тројца свештеници. Мала беседа одржа татко ми, кој покрај животниот пат на сопругата Љуба, не заборава да ги прекори луѓето кои не дојдоа на свадбите, а дојдоа на погребот. Најмногу навредливи зборови упати кон сестра ѝ Славка Далческа. Ете, така, мирно се подели оваа храбра ќерка, сестра, сопруга, мајка и баба од своите роднини и пријатели, кои многу ги сакаше и почитуваше. Како неизмерна благодарност кон нејзината пожртву-

ваност за своите чеда, тие, две внуки ги крстија на нејзиното име – Љуба.

Оваа физичка смрт, на мајка ми ѝ беше всушност последната смрт. Првата смрт ѝ беше умирачката на нејзината мајка, која многу мала ја остави сираче. Таа умираше и на секое раѓање на нејзините шест живи и две мртви деца. Мајка ми умираше и секое лето кога во екот на жетва и вршидба, татко ми го земаа на едномесечна воена вежба. Таа умираше и на секој даночен попис кога нѝ ги земаа коњот или кравата. Таа умираше... умираше... но повторно воскреснуваше. Но, овој пат, таа вистински умре, а нејзината смрт ја потврди и медицинскиот персонал, свештениците и солзите на сите нејзини роднини и пријатели.

После твојата смрт мајко, во куќата настана безредие. Повеќе немаше кој да води евиденција, кој кога излегол и кога се вратил. Никој повеќе немаше да го наслушнува резето на вратата, за да стане и да му ја отвори вратата на гостинот, да му подаде столче за да седне на софра и да го послужи со кафе или топол оброк. Брат ми Диме со фамилијата си се преселија во неговата новоизградена куќа, јас останав со Нада во Струга, а сестра ми Ристана со сопругот Борис најпрво поживеа во Косел, а подоцна се преселија во Охрид. Татко ми беше тој што мораше сам да ги обработува нивите и да ги доодраснува браќа ми Ангеле и Трпе. Тогаш се случи тоа што ти го предвидуваше мајко, дека на татко ми ќе му треба жена за измет во куќата и за негов партнер. Немојте да го сопираате, тој е млад и не дозволувајте да остане сам. Да, мајко, тој се преже ни. Негова сопруга стана Менка Тутурска од село Мешеишта, сестра на сопругот од твојата училишна другарка Цвета Мицкоска. Нивниот брак траеше од 1968 до 1990 година, кога почина татко ни Науме на 70 годишна возраст. По смртта на татко нѝ, грижата за Менка ја презедовме ние со браќа ми Ангеле и Трпе сè до нејзината смрт во 2009 година. Почина на 84 годишна возраст, а беше погребана во гробот на дедо нѝ Билко, при што ние им го преизградивме нивното вечно почивалиште.

За мојата авторска креативност

Но, да бидам искрен мајчице, во сè што имам запишувано, и за личните настани и случувања, сум го искажувал твоето мајчинство кое сум го одживеал, а имам многу записи и песни посветени за туѓи мајки. Во нив сум ги опишувал тажните моменти на мајките што се разделуваат од своите синови и ќерки, а ние мајко зашто премлада те изгубивме тоа чувство само го насетувавме, но не го доживевме. Повеќе за нашите заеднички животни доживувања имам опишано во мојата автобиографска книга насловена како „Ова е мојот живот“, објавена на 80-тиот мој роденден во 2022 година во Струга, а во издание на Македонското литературно друштво „Григор Прличев“ од Сиднеј. Книгата беше испечатена во 150 примероци на А4 формат на квалитетна хартија со тврд поврзок и на 540 страници со стотина фотографии во неа. Половината од тиражот им беше поделен на нашите роднини, на библиотеки и институции, а дваесетина примероци ѝ беа отстапени на НУ библиотеката „Григор Прличев“ во Охрид, каде автобиографската книга беше промовирани од рецензентот проф. д-р Димитар Пандев. Другата половина од примероците со посретство на фирмата Бенино, сопственост на Крсте и Елица Трајчески, во контајнер и бродски беа превозени до Сиднеј. Во Сиднеј, на свечен начин, книгата ми ја промовираа доктор Васил Тулевски и м-р Душан Ристевски, а цитати од настани, писма и песни читаа артистите Валентина и Никола Апостоловски. На промоцијата, покрај мојата фамилија, беа присутни и многу други луѓе од македонската културна јавност. Оваа книга мајко јас пишував за целиот мој живот, односно неа ја започнав уште кога отпатував со Сергија Секулоски на печалба во Белград, веднаш по Голема Богородица во 1961 година. Таа книга за мене претставува вистинска Библија во која го имам опишано целиот мој 80 годишен живот. Не сакам да те излажам мајко дека како вовед на книгата ставив запис „Зачнување на бебето“ – моја верзија. Овој запис, заедно со „Раѓање на бебето“ предизвика голем интерес кај двајцата мои рецензенти, покојниот проф. д-р Науме Радически и проф. д-р Димитар Пандев. Вториот дури побара одобрение за овие два настани заедно со кратка биографска белешка и моја фотографија да бидат објавени во „Стожер“ бр.144, Ревиијално списание за литература, култура и уметност, кое го издава Друштвото на писатели на Македонија. Мајко, по секое издадено ново дело, јас радосно воскликнував, а радоста секогаш најпрво со кренати раце ја споделував со Господ Бог, а ти си веднаш до него, па на сопругата Нада и фамилијата, кои ми овозможуваа да бидам активен

во македонската заедница и повеќе од времето да бидам врзан за машината, најпрво со кирилични букви, а подоцна и на компјутер, со секакви букви. Да бидам дописник за македонските гласила во татковината и во Австралија, да пишувам за афирмацијата на македонската заедница од Сиднеј и Австралија. Секако редовно почнав да пишувам поезија, проза и патописи, во мои книги и книги за друштвото и за наши роднини и пријатели. По тој повод благодарност испраќам на Душан Ристевски, мајко, него веднаш го ставам до браќа ми, зашто сите мои книги, признанија и награди се печатени и добивани преку негова номинација и заслуга. Поради неговата стрпливост и подршка јас останав во Литературното друштво „Григор Прличев“ од Сиднеј преку 45 години и исто толку години, секој петок, ја отворам вратата на Македонската библиотека во населбата Анклиф и ги пречекувам и испраќам позајмувачите на книги и ненадејните гости од австралиското и македонското општество. А да ти се пофалам мајко, дека и во најжешките судири со соседските негатори, не сме се исплашиле ниту тогаш кога нѝ се закануваа дека ќе нѝ ја запалат библиотеката со се нас! Па ние сме бестрашни борци, потомци сме на Прличев, кого мајка му, при посетата во затворот во Дебар го укорила со клетва: „Синко Григоре, ако се исплашиш, арам да ти биде мајчиното млеко!“ Кога сме веќе мајко кај Григор Прличев, да ти кажам дека нашето Македонско литературно друштво го носи неговото име скоро половина век. А не сум ти кажал дека тој е единствен наш поет кој е закитен со Лаворов венец за најдобро напишана поема и прогласена на Поетскиот конкурс во Атина. Григор, поемата „Сердарот“ ја напишал на грчки јазик, за која бил назначен како Втор Хомер. Почесто се бунтувал против грчките владици кои на сила го воведувале по црквите и училиштата грчкиот јазик. По тој повод ја напишал и познатата негова песна 1762 лето која најпрво почнала да се пее во Охрид, а подоцна и пошироко низ Македонија. Но некои од богатшите кои шуровале со владиците го наклеветиле Григора кај турските власти како бунтовник против турската власт и тој бил осуден да лежи во затворот во Дебар. На таков начин биле позатворани и браќата Миладиновци на кои животот им завршил во Истанбулските зандани.

За темпераментот на Григор Прличев во врска со неговата сопруга, еве што запишал нивниот син Кирил Прличев: „Темперамент како неговиот мачно би издржала која и да е жена. Но, Анастасија Христова Узунова, ќерка на Христо Узунов и Зоица... откако станала негова сопатничка во животот, го изнесе до крај својот тежок крст без ропотење и

со целосна преданост на својата должност. Не толку нежниот сопруг, сепак, сосема заслужено ѝ ја оддава својата почит“ – во неговата Автобиографија. Мајко, спрема темпераментот на Григора, признавам, не сум многу далечен, а и Нада, како моја сопруга, успеа да го изнесе до крај, без ропотење својот тежок крст.

Да ти се пофалам мајко дека до сега имам објавено десетина збирки со поезија, неколку книги со патописи и застапен сум во многу други книги и списанија. Му напишав книга за животот на брат ми Спасе, кој беше мошне бунтовна и темпераментна личност, ги мразеше комунистите за сите сверства што му ги правеа на татко ми и на целата наша фамилија. Тој отворено си ја сакаше Македонија, а ги исфиркуваше конзулите и нивните додворувачи. Спасе соработуваше со „најзлогласниот“ југо-дисидент Драган Богдановски, кој заради непослушност кон УДБА беше осуден на 13 години затвор. Спасе го донесе Драгана во Волино, а потоа го носи и во домот на неговите роднини во Куманово. Подоцна од Скопје, со Владо Транталовски го имаат одвозено во Минхен, Германија. На враќање, од Виена, Спасе патува за Сиднеј, а Владо со колата на Спасе се враќа во Охрид. Како „опасен дисидент“, Драган, беше киднапиран од југо-УДБА на 5 мај 1977 година и подложен на неподносливи туртури. Беше помилуван од затворот во 1988 година. Долги години Богдановски живееше во Шведска и во други западноевропски држави од каде соработуваше со познати активисти од македонската политичка миграција со идеја за ослободување и обединување на Македонија. Поради деноноќната присмотра од УДБА, Богдановски го замолил Спасета, како искрен негов соборец, да го префри со автомобилот до грчката граница. Со спасувањето на Драгана, Спасе се вплеткал во каците на УДБА, при што веднаш му го одземаат пасошот и го принудуваат два пати неделно да се пријавува на полициските иследници. За да се спаси Спасе од оваа ујдурма, му сугерирав, да побара помош од Матицата на иселеници на Р. Македонија. Тој тоа го сторил, по кое веднаш е ослободен од понатамошно пријавување во УДБА, а со тоа му беа вратени и патните исправи.

Моите песни посветени на мајка ми

МАЈКИНИОТ СПОМЕН

Задно кога те видов
беше пролет врнежлива пушта
незнам дали јас доцнев тогаш или ти порани
та не можев ништо да ти дадам
а не можев ништо ни од тебе да земам

Задно кога те видов
очајував заслепував ум завртував
ти беше друга тогаш потполно друга
непомерна излитена изгубена
слепа безгласна нема

Задно кога те видов
в поворка беше те носеа други
ме жежна тогаш дамнина мачна
на нарачје меко на најслатко млеко
на милувки чести на бдеења вечни

Задно кога те видов
беше плен на земјините заби
тогаш писнав силно за да ме слушнеш малку
дека спомен најмил в срце ќе чувам
и често ќе им го раскажувам на внучињата твои

„Преселба на запад“ (Сиднеј - 1990)
„Угреј сонце во мојот сон“ (Сиднеј - 2013)

Не знаев зошто тогаш ти
од глава коса кубеше,
од неа магија правеше
и во куферот ми ја ставаше.

По мене со лелек трчаше,
како квачка, мајко, по пиле
и со плачлив глас викаше:
„Врајти се, синко, побрзо!“

Сега е, мајко, предоцна
за прочка и за каење,
не слушаш, мајко, сега ти
како јас викам по тебе!

„Свитило“ (Сиднеј - 1999)

ИСПОВЕД КОН МАЈКА МИ

Ох мајко, мајко, исушена лознице
ластар сум му верен на старото стебло,
Ох мајко, мајко моја вечна буднице
чуварке на детското ми легло

Го памтам мајко огништето што тлее
и реката брегот, што го бие, плиска
Го памтам мајко ветерот што пее
и детето гладно в скутник што ти вреска

Ме влече мајко една детска глетка
в босонога игра и в пршливо тло
Ме влече мајко една стара сетка
да побегнам од овде од оваа зло

Но ѓаволот мајко што ми влегол в памет
и полека ми грицка од годините стари,
Ѓаволот мајко не неми дава замет
да го оставам ваму – изворот од пари

Но ако мајко и тоа еднаш биде
и в преградка го стиснам старечкото тело
Не знам мајко тогаш кој посреќен ќе биде
јас, ти или поднебјето цело
„Оковано море“ (Сиднеј – 1988)
„Угреј сонце во мојот сон“ (Сиднеј – 2013)

ГЛАС ОД ДАЛЕЧИНАТА

Наслушнувам глас далечински
Од жена измачена стара
Ми штипи срце навлажува очи
И талка по светот мене ме бара

Звукот што доаѓа ваму
Е плачлив и молбен глас
О мајко го препознав твој е
И прости што брзо го заборавив јас

Живееш мајко без ниеден свој
Да ти придржи снага исчешла коси
Живееш тајко од денес до утре
Како презреан меур под стапала боси

Жалам што брзо ќе затвориш очи
Не касната лепче од рацеве мои
А не знам мајко дали ќе дојдам
И земја да фрлам над очите твои

„Свитило“ (Сиднеј и 1999)

ПЕЧАЛБАРОВ ЧЕКОР

Ти отвори врата во младоста рана
И петстотка фрли на земјата црна.
Те плисна со солза в око збрана
И в прегратка топла за задно те згрна.

Парче леб во џебот ти стави
И две пари бели од ковано сребро.
За здравје и среќа в туѓински свет
Се помоли покорно, кон небото ведро.

Те тргна на прагот да го клоцнеш ѓумот
И водата да ја измие сиромаштијата вечна.
Во светот, те молеше, да го чуваш умот
Со труд да ја направиш иднината среќна.

Со рацете поздрав ти пуштивме сите
Во желби за здравје и повраток брз.
Срцето врело ти го касаа змии
И отров ни сееше од погледот цврст.

Распиштена таа – оросено лице бакна
И косите ги згмече во својот грст.
Далечина темна синот и го лапна
На пат за Австралија преку Генова и Трст.

„Големиот брод“ (Скопје 1988)

МАЈЧИНИОТ ГЛАС

Плачот тлее в ноќта глува,
мразот сече ветер дува,
во куќарка трошна стара,
мајка плаче, синот го бара.

Печалбарче златно мило,
мајчино топло крило,
дали слушаш молбен глас,
кажи ми синко во овој час.

Да те прашам, кај си што си,
дали ти ветер поздрав носи,
од старава твоја мама
што живее мачно, сама...

Сонце ден од зраци плете
мајка празна куќа мете,
солзи лее, љуби праг
и по синог вика пак:

Дојди, дојди чедо мое
назад в гнездо, топло свое
и прегрни си мајка мила
в двете раце, со сета сила!

„Немирни вејрови“ (Сиднеј - 2004)

„Угреј сонце во мојој сон“ (Сиднеј - 2013)

МАЈКИНА ПОРАКА

на друѓар ми Ангон

Врати се синко од туѓина
Стара те мајка моли,
Не оставај младост таму
Срце за тебе ми гори.

Многу години писмо немам
Го заборавив и ликот твој,
Времето брзо спомени брише
Те чекам врати се синко мој!

Доста е разделба пушта
Слушни ми мајчин глас,
Сакам веднаш да ми дојдеш
Силно да те прегрнам јас.

Проклета да е судбина синко
Од тебе што нè раздели нас,
Зошто секогаш да тагувам така
И плачам како дете на сиот глас.

Дојди синко, види си мајка
Додека имам живот свој,
Немој да плачеш и солзи да лееш
Кога ќе умрам на гробот мој...

„Големиот брод“ (Скопје - 1988)

ЗАБОРАВЕНА БОЛКА

Из’ртив во вителот од мајчината оаза
Засаден врз татковата љубовна семка,
Из’ртив ко ластар низ карличните спили
Разбуден од сонот на деветмесечната дремка.

Из’ртив во порој од оловна бура
И кривко сонце над балканскиот камен,
Из’ртив мачно над земјата штура
Што гореше без грев во вечниот пламен.

Ме лулаа плускавите мајчини раце
Во изурнатиот татков семеен дом.
Ме галеа сказни од дедовата уста:
За Гоце, Даме и за топовскиот гром.

Пораснат се спуштив во бескрајниот свет
Со желба за богатство и заситна голтка,
Пораснат се спријателив со доларот клет
Заборавајќи го прагот и мајчината болка.

„Големиод брод“ (Скопје - 1988)

ЖЕНАТА ШТО ЧЕКА

Има една жена долго што чека
дење - ноќе и години сама
со збор кревок, со душа мека
со рането срце од челична кама
Таа жена е мојата мајка - мене ме чека

Има една жена прсти што крши
над огниште ладно, над самотен праг
со испукани усни, со повиени мрши
со плачлив насмев од погледот благ
Таа жена е мојата мајка - мене ме чека

Има една жена со побелени коси
некаде далеку, во Балканот мачен
со зрцала очни, со стапала боси
со надеж еден до небото качен
Таа жена е мојата мајка - мене ме чека

„Преселба на запад“ (Сиднеј - 1990)

КОЛНАТА СЛОБОДА

не беше ропство тогаш
по улици кога викавме:
да живее самоуправувањето!

паметам, татка ми го зедрова вежба,
слепиот дедо – се врткаше по дворот,
мајка ми ја молзеше кравата,
а пак ние го чекавме млекото.

не беше ропство тогаш
даночникот гласно кога вресна:
данок, луѓе, данок!

паметам, пред насобраниот свет
мајка ми милозливо го молеше:
ќе ти платиме на есен,
посеаното кога ќе го продадеме...

не беше ропство тогаш
на чесен збор кога не се веруваше,
туку власт само се надметнуваше.

паметам, кравата ја попиша,
тетин ми ја одведе,
мајка ми колнеше,
а пак ние од шест грла заплакавме.

„Преселба на запад“ (Сиднеј – 1990)

ПЛАШЛИВКО

Од истекот на твојот живот
до дотекот, мачен, тивок
викаш, режеш како кама
мама, мама – мама, мама

Копнееше да биде вака
да живееш кај што сакаш
и еве липаш, гориш в слама
мама, мама – мама, мама

Те прашувам: што е сега,
кој ѓавол ти памет стега
та викаш, плачеш, плукаш скама
мама, мама – мама, мама

Биди маж со храбро срце
имаш тело, имаш раце,
запни еднаш мирно, тивко
синко, синко – мој плашливко!

„Преселба на запад“ (Сиднеј – 1900)

НЕ ПЛАЧИ МАЈЧИЦЕ НЕ – НЕ ЖАЛИ

Не плачи мајчице – не жали
Душмани што ме убија
При заштита мајко и одбрана
На својата земја Македонија

Како да молчам синко да не плачам
Кога од мене сверови те одделија
И земјата наша македонска
На сила чедо ни ја поделија
(рефрен)

Не плачи мајчице – не жали
За мојата младост невина
Што сум ѝ ја смело подарил
На својата мајко татковина

Не плачи мајчице – не жали
За смртта на син ти единец
Зашто е таа света задача
На секој мајко Македонец

„Немирни ветрови“ (Сиднеј 2004)

ПОГРЕБ

Со шмркање, липање и пишгтење
е објавена дневната тага

Црна поворка тргнува –
крстоносец ја води
мирис на лој, босиллек и темјан
и пржи и пече и гори

Црnilата застанува
тежок спомен
в јазбина истоварува
со рака земја низ вечнаја памјат
над всандучениот одронуваа
в шамивчиња солзи завиткуваа
и остри гласови како протест
кон судбината испраќаа

И така задишени од походот
со еден помалку
повторно назад се враќаа

„Немирни ветрови“ (Сиднеј – 2004)

ОДСИВ НА КЛЕТВА

Ја остави кутра во облека ветва
со река солзи по старото лице
да пека и реди врз својата клетва
за повраток брз на синог ѝ Мице

Не заборавај си синко земја и род
рик говедски и росна трева
не губи си траг под далечен свод
и збор мајчин низ туѓинска врева

Оваа земја е само земја твоја
и земја на твојот семеен плод
не ќе можеш туѓа да заљубиш ко своја
а оваа да ја оставиш на нечесен род

И јас сум ти синко само мајка твоја
од првиот насмев до последниов збор
не ќе сретнеш помила од ракава моја
низ целиов земјин пустински двор

Богатството синко е торба без дно
а животот е краток и поскап од сè
затоа чедо запрегни се вредно
и дојди ми назад по година, две!
Вака му викаше кутрата стара
на син ѝ Мице со цел свој глас
а оваа клетва одзив што бара
таа е упатена и кон сите нас

„Преселба на зајад“ (Сигнеј - 19)

МАЈКА И СИН

Зошто вадиш од твојата
и во мојата уста ставаш,
дали ти си сита, мамо,
што се мене ми даваш?

Јади ми, мило синче, јади,
мајка ти секогаш е најадена
и со твоето детско здравје,
таа мајчински е наградена.

Вистина ли е, мамице –
дека тебе не ти се јаде
или твојот леб сладок
некој друг ти го украде?

На крадецот од лебот, чедо,
името нека му згасне,
мајчината љубов, тебе
и со плунки ќе те расне.

„Меѓу две огништа“ (Сиднеј - 1999)

„Зад синиот бран“ (Штип - 2008)

ДЕТЕ КОЕ СОНУВА

Леле, мамо, некој силно чука
и сака веднаш да влезе тука.
Спиј ми, сине! Тоа е сон,
брзо ќе минетој волшебен свон.

Леле, мамо, ми доаѓа мравка.
Грозна е како црна чавка.
Спиј ми, сине! Стравот ќе мине
и до утро рано сонот ќе згине.

Леле, мамо, ми доаѓа змија!
Кажу каде јас да се скријам?
Спиј ми, спиј, ти малечок сине!
Тоа е сон и веднаш ќе мине.

Леле, мамо, како се мачам.
Трчам, потам и по тебе плачам.
Спиј ми, спиј, мој мил сине.
Јас сум тука и сонот ќе мине.

„Меѓу две огништа“ (Сиднеј - 1999)

„Зад синиот бран“ (Штип - 2008)

БОЛНО ДЕТЕ

Горат усни, лице,
тело ми е жешко.
Мамо, мила мајчице,
болно сум ти тешко.

Ме болат глава, рамо,
очи висат криво,
не давај ме, мамо,
сакам да сум живо.

Не плаши се, сине,
тука ти е мама,
болка ќе ти мине
без лекови – сама.

Сркни млекце бело,
напи ми се чај,
та на болка смело
ќе и ставиш крај.

„Меѓу две огништа“ (Сиднеј - 1999)

СИРОМАШНО ДЕТЕ

Сиромашно беше – дете,
комшивчето наше Ките,
кое ги чуваше говедата
од селото – сите.

Паргалаво беше – цело
немаше ништо чисто,
но како сите сакаше
да биде и тоа исто.

Сув леб да имаше –
не мислеше на мазник,
цел ден со волови одеше,
не знаеше за празник.

Мајка тоа немаше,
беше секогаш гладно,
живееше мизерно
и за мајчица страдно.

„Меѓу две огнишиа“ (Сиднеј - 1999)

ПОСЛЕДНА ПЕСНА

Зад мене сирка палаво детство
Гневно од пушта разделба вечна
Подава раце ми испраќа вик –
Да се вратам назад со детски лик

Пред мене стои жолта есен
Со жолт тефтер и страници жолти
Жолгата есен жолто се смее
И последна песна мене ми пее

Над мене темни облаци кобат
Проштален поглед кон небо броди
Тажнава глетка кај ли ќе ме води
О мајко зошто зошто ме роди

Пред мене гробот својот плен го чека
Го чека човекот кој не сака смрт
Прости ми Господе јас не сум крив
Што сакам да творам сакам да сум жив

Проклета судбина ми затвори очи
Ме прогласи мртов тело ми здрочи
Догоре фитилот во фенерот свој
Заврши и радоста од животот мој

„Немирни ветрови“ (Сиднеј – 2004)

„Зад синиоѝ бран“ (Шѝѝѝ – 2008)

КУЌО МОЈА

ево ме куќо моја, куќо прадедова
допатував со кривки нозе и болни чекори,
ево ме стојам пред тебе во немир, молк и гнев
ти ми ја разбра мојата болка,
а јас твојата осаменост
ми ги покажа испуканите сидови
наведнатите врати и паднати тавани,
немеев пред празното огниште
и пред искршените столчиња
ја немаше мајка ми да ме прибере на трпеза
да ме погали и испрати в училиште
куќо, вие бевте столбовите на нашата гордост,
ете за тоа сетките се ројат, а солзите течат
рика во мене немашгијата од тоа мачно време
од времето на бирократијата и иселувањето на луѓето,
од времето кога бевме прогласувани за жртвени јарци
за да го отплаќаме државниот данок со сопстена крв,
тогаш кога мајка ми со две раце се тепаше по глава
и ни ги грабаше децата за да не отпатуваат со нас
куќо моја, куќо стара,
ќе те уредам и повторно ќе бидеш столб,
а на мајка ми ќе ѝ се оддолжам со почит,
со запалена свеќа и жешка чедовна солза

„Охридски ѝоеѝѝ“ (Охрид – 2024)

Додатна песна

ПЕСНА ЗА ВОЛИНО

Таму кај што детство мина
и разделба срца скина –
таму куќна стреа стара
сенките наши ги бара.

Таму кај што сонце гали,
тивко ветре свезди пали –
таму, ете, во таа сетка
мислата нè се плетка.

Таму кај што жита зреат
и усни врели песни пеат –
таму, во таа вечна слика,
селото повторно нè вика.

Волино, нас нè роди,
покрај бистри ладни води
и на дланка топла, рајска,
на земјата македонска.

Во монографската книга „Волино“ (Струга - 1995)

СОНЕТ ВО СТИХОВИ ПОСВЕТЕН ЗА МАЈКА МИ ЉУБА

Се сеќавам на тебе мајко и на твоите зборови:
Слушај ме синко, некој ќе те сака, некој ќе те мрази,
Некој ќе ти одмогне, а друг ќе ти помогне,
А ти мило мое чедо и ќе се радуваш и ќе плачеш.

Али мили мој синко некогаш кога ќе остариш
А мене ќе ме нема повеќе,
Не плачи и не тагувај...

Стани, исправи се и бори се.
 Биди јак до крај на твојот живот.
 Господ е најјак од сите нас
 Тој колку милуваше толку и ми помогна мене,
 знам ќе ти помогне и тебе, повеќе и подолго!

А сега сето тоа што го научив од тебе мајко го практикувам и јас.
 Продолжив да се борам, јак сум и среќен,
 Се надевам поради себе и сите кои ме сакаат
 И поради оние на кои сум им потребен,
 а најмногу поради тебе Мајко,
 За да бидеш и да останеш мирна и спокојна на небото и меѓу ѕвездите.

Вербата моја

Јас верувам мајко во твојата благослов, но и во помошта на Светиите и на Ангелот

Прв сум се родил во новата куќа, во православна црква и од македонски свештеник сум крстен. Како бебе сум се повратил од смрт, а од водите на Сатеска сум бил спасен во последен миг од Наум Митрески. А спасен од пијанство, сум бил благодарение на видовитата баба Доља, Спиројца, а од краста по лицето излекуван, благодарение на овчарот Стојан од Песочан итн. итн. Но и при несреќни случки сум успеал да се спасам без никакви телесни повреди. Мајко, со велосипедот ја возам Нада пред себе и наеднаш на удолницата пред црквата Св. Недела, во село Требеништа, се скина вилето на предното тркало и ние со Нада се испревртивме на удолницата без да имаме некаква греботина на нас. Верувам мајко секогаш во наша помош ни доаѓал Ангелот испратен од најблиските световни цркви. А уште полоша сообрајка имам направено на Хенри Лофсон драјф во населбата Пенхрст, во Сиднеј, каде левата страна од Фордовата Кортина беше смачкана целосно, а предното седиште ми беше потпрено на воланот. Брат ми Спасе се чудеше од ваков судар како сум можел да останам не повреден. Ами и двете деца кои ги спасив од водите на реката Црн Дрим во Струга, едното Ајрудин Лена, пред Браната, а другото Ѓоко Дуноски, зад Браната. Јас сигурно без ничија помош не ќе сум можел тоа да го направам, ако знам дека црквата

Св. Петка се наоѓа веднаш до самата Брана на соодветниот Мост над Црн Дрим. При секое мое доаѓање во Струга влегувам во црквата, палам свеќа за здравје и секако оставам симболична парична помош.

Да те информирам мајко за една најрадосна вест во нашиот брачен живот, на 18 март 1976 година нѝ се роди нашето прво чедо Билјана. Неа ја крстивме во црквата Св. Кирил и Методиј во Розбери, кумот го претставуваше стрико Трпе, а свештеничкиот чин му беше доверен на свештеникот Владо Попоски. Честитки пристигнуваа од сите страни, најгоплите беа испратени од дедо Науме и сите наши роднини од Трповци и Спировци. Сигурно мајко и ти духовно си присуствувала на овој највесел наш заеднички чин.

За моите активности и патувања

Како претседател на Селскиот младински актив во Волино, на Општинската конференција во Охрид бев избран за делегат на 8-миот конгрес на младината на Југославија кој се одржа од 8-10 февруари 1968 година во Белград. Таму другарував со многу видни југо-младинци и политички личности, а седнат бев многу блиску до Маршалот Јосип Броз Тито. И од таму те побарав мајко, да ме видиш до каде сум успеал да стигнам со твојот и Господовиот благослов.

Прво наше патување за Македонија (1979)

Нашето прво патување за Македонија се случи во 1979 година, кога Билјана имаше само три години. Еве, мајко, како ја имам опишано таа средба со селото, со родната куќа и со сите наши роднини и пријатели: – И, еве, сме веќе во Волино. Селото нè прегрна во својот шарм и во својата прегратка. Ни прости за нашето отсуство. Сеќавањата од детството наеднаш се истркалаа пред нашите очи. Нè пречека и родната моја стара куќа со сета своја измачена душа. Ново-сосиданите куќи на браќа ми: Диме, Спаско, Ангеле и Трпе се прекрасни. За нивната изградба тие имаат леано премногу пот по Австралиските планински пустелии. Сепак е убаво што оставија свој вечен белег на дедовското земјиште. Пред старата куќа врие од луѓе. Тука нè пречекаа нашите најмили, роднини и пријатели. Се најдовме во прегратките на татко нѝ Науме, сестра ми Ристана со зетот Борис, маштеата Менка, браќата: Диме, Спаско, Ангеле

и Трпе и нивните сопруги. На добредојде нѝ дојдоја сите кои нѝ сакаа и милуваа. Но, само една личност, една најмила жена на светот, неа ја немаше. Таа, која нѝ роди нас петмина синови и една ќерка, таа која нѝ израсна, неа ја немаше. Ја немаше неа да го прегрне синот печалбар и снаата, да го прегрне своето внуче родено по деветгодишно исчекување и во далечна земја. Нѝ недостигаше нејзината најтопла прегратка. Нејзината душа можно е да беше и овој пат присутна над нас. Да, барем тој нејзин дух да биде тука за да се радува, гледајќи нѝ собрани сите заедно, во куќата во која сме го испуштиле својот прв глас по нашето породување, каде сме ја правеле среќна што ќе остави по себе корења, но несреќна: што прерано неа ќе ја нема, а судбината ќе нѝ откорне оттука и ќе нѝ распрска надалеку по светот. Мајко, нека биде јасно напишано, дека твојот благослов во мојот живот навлезе низ сите животни сфери. Почнувам да живеам во нова ера. Во научно-литературна ера, токму за која ти тагуваше јас да достигнам. Еве, една од твоите желби која нѝ се обелодени. Кон крајот на август, дома, во Волино нѝ дојде Секретарот на Матица на иселеници на Македонија, Трајан Бавтироски, поранешен учител на сопругата Нада. Тој ми понуди уште вечерта да отпатувам во Струга и да се пријавам за учесник на Струшките вечери на поезија на „Млада Струга 79“. Оваа прилика што ми беше укажана всушност ми претставува и прва крштемка на литературно поле. Во Хотел „Дрим“ бев сместен за три дена со оброци и ноќевања. Одтука започна моето познство со поетите и со видните личности од македонската поезија и проза. Со скромни две песнички настапував со Поетскиот караван во: Струга, Капазан, Мороишта, Битола и Скопје.

Второ патување за Македонија (1987)

Мајко, и во оваа божевна 1987 година во Македонија допатував со Нада и Билјана и да ти се пофалам дека писателите Јован Стрезовски, Трајан Петровски и Гане Тодоровски ја прифатија номинацијата од МЛД „Григор Прличев“ од Сиднеј, за да бидам учесник на овогодишните СВП во Струга, со целосен платен хотелски пансион. Па така мајко, учествував и на симпозиумот за македонски јазик кој се одржуваше во Поетскиот аудиториум во Хотел „Дрим“, на кој учествувавше и познатиот составувач на Македонската азбука и граматика, проф. Блаже Конески. Јас потајум му пријдов и му ја подарив мојата прва збирка песни „Површински корења“ објавена во Сиднеј во 1985 година. По извесно време го видов Блаже како со книгата в раце го напушта симпозиумот. И пријдов

на атристиката Цветанка Трпкова, која почесто е во негово друштво и ја прашувам: – што се случува со Блаже? Таа ми вели: се возбудил, кога ја прочитал песната посветена нему. Се почувствувал прерадосен, па поита во Хотелот, во мир, за да ја прочита целата збирка песни. Нормално, подоцна повторно се сретнавме во фоајето каде нѝ посака успех при афирмацијата на македонскиот јазик во далечна Австралија и побара да направиме фото за спомен. Но, на истата таа слика гледам се изнаредиле повеќе поети и писатели, наши и од соседството. Покрај настапот на бројните манифестации, настапив и на „Мостот“ на поезија во Струга со своја песна. Овој пат, покрај моите роднини и пријатели, на кејовите од Дрим присутен ќе биде и мојот родител Науме. Секако по громогласниот аплаус од илјадниците присутни посетители, со топли честитки и прегратки ни честитаа и нашите роднини и пријатели. Керка ми Билјана ме гушкаше, а татко ми плачеше од радост. И од овој поетски мегдан те побарав мајко за да ме видиш барем душевно и да се радуваш на твоето чедо кое еве настапува и на импозантна поетска манифестација на „Мостот на поезија“, на кој со свои песни се претставуваат и многу познати поетски имиња, Бардови, Принцови, а повеќето од нив се и со докторски и академски титули.

Денови на Македонската култура (1988)

Во 1988 година по повод 200 години од цивилизирана Австралија, МЛД „Григор Прличев“ под покровителство на премиерот на Нов Јужен Велс, Бери Ансфорт, заедно со повеќе друштва и организации, организираше Денови на Македонската култура во Нов Јужен Велс. По тој повод од Македонија нѝ ги испратија следниве уметници: проф. д-р Гане Тодоровски, солистите Петранка Костадинова, Симеон Гугуловски и Сузана Спасовска, кларинетистот Мирослав Бушиноски и артистката Вукосава Донева. Мајко, мене ми беше дадена почит јас да ја водам програмата на оваа многу значајна манифестација, на која имаше бројни личности, како од македонската, така и од австралиската политичка и културна јавност. А убаво е мајко да ти кажам дека покрај нашето Литературно друштво, таа година мене и Душан Ристевски нѝ вметнаа во Австралиската Енциклопедија: Душан како Претседател на друштвото, а мене како прв поет од македонско потекло кој прочитал поезија на Интернационалната поетска манифестација „Мостови“ на СВП во Струга, во 1987 година.

Семимнар за македонски јазик (1991)

Од 28 до 31 јули 1991 година, во организација на Фондација за македонски студии, на Универзитетот Маквори во Сиднеј, се одржа Првиот меѓународен семинар за македонски јазик. На семинарот учествуваа познати светски лингвисти од Русија (Рина Усикова), САД (Виктор Фримен), Полска (Зузана Тополинска), Канада (Кристина Крамер), Австралија (Реџинал де Бреј) и од Македонија: Драги Данев, Лилјана Минова Ѓуркова и Илија Чашуле. Мајко и јас сум долгогодишен член на оваа Фондација за македонски студии.

На одмор во Македонија во 1995 година

Во 1995 година, од Сиднеј во Македонија отпатував сам. На програмата беа програмирани бројни поетски манифестации. Најпрво учествував на Новинарско-поетскиот караван, во чии рамки заедно со поети и новинари од дијаспората патувавме од Скопје, преку Маврово, Струга до Охрид каде одседнавме во вилата Билјана и бевме дочекани и нагостени од претседателот на РМ Киро Глигоров. На оваа средба бевме со брат ми Спасе и со поети од други европски земји. Тука беа и добитниците на „Златниот венец“, Израелецот Амихај, на наградата „Браќа Миладиновци“ Анте Поповски и јас со наградата „Иселеничка грамота“. Грамотата, во име на Матица на иселеници, ми ја додели Лидија Неделковска. На овогодишните СВП во Струга и јас настапив со своја песна на Мостот на поезијата. Овде се сретнав и со поглаварот на МПЦ г.г Михаил. Во Волино ја промовиравме и мојата прва поема „Тодорка“ чиј промотор беше д-р Стојан Ристески, а стихови читаше поетесата Светлана Христова Јоциќ. За мене мајко еден од најзначајните моменти беше учеството на Комитската вечер одржана во Волино, на 1 август 1995 година. Да, токму на тој селски аудиторим, настапија бројни артисти и фолк друштва, а меѓу нив настапи и нашата најпопуларна песнопејка Васка Илиева. Секако и моите поетски стихови не изостанаа за да го разбудат подзаспаниот патриотски дух на присутните Македонци. Те побарав и тебе мајко меѓу наследнатите наши Волинки, кои ги следеја настапите на поканетите гости и уметници. Ти благодарам Господе за сè убаво што правиш за селото, за луѓето и за Македонија.

Диплома по Социологија за Билјана (1999)

Кога сме мајко кај Универзитетите да го спомнам и овој, најсакан настан во културниот живот на нашата фамилија, а се одржа на 14 мај 1999

година во Универзитетот на Нов Јужен Велс, кога на ќерка нѝ Билјана ѝ доделија диплома за завршени студии по Социологија. По овој повод, за спомен, Нада ѝ купи златно синцирче со медалјон, а јас ѝ ветив одмор во Македонија. Радоста ја поделивме со фамилиите на браќа ми Ангеле и Трпе, со внукот Сашо Јанкоски и фамилиите на Спиرو Рошганковски, соседот Ѓорѓи Бакарџис и Никола со синовите Крсте и Аџе Трајчески. Кога сме кај школото и дипломата на Билјана, убаво е мајко да те потсетам, ех колку ќе беше весела, за она што не го доживеа од мене и од моето школкување, еве го, го доживеа тоа од твојата внука Билјана. Да, токму таа желба беше и моја желба мајко, за кое јас ја убедував ќерка нѝ – да учи, па дури и не мора да го заврши факултетот за три, четири или пет години. Желба нѝ беше да добие Сертификат, за да може да се вработи како службеник, а не како мајка ѝ да готви јадења за стотици луѓе по мензите на клубовите, или да работи по фабриките на недостижна норма.

Четврто патување во Македонија во 1999 година

Ова патување мајко ѝ беше моја награда за дипломирањето на ќерка нѝ Билјана во Универзитетот на НЈВ. За таа цел ние попатно поминавме и низ следниве американски градови: Лос Анџелес, Њујорк, Њу Џерси, Атланта Сити, Гарфилд и низ македонските села и градови: во Волино, Охрид, Струга, Скопје и местата низ Егејска Македонија: Владово, Воден, Солун и плажите на Полуостровот Касандра. Учествував на многу културни настани и остварив многу средби со познати литературни имиња како од Македонија, така и од странство. Убаво е да спомнам дека Библиотеката „Григор Прличев“ во Охрид ми организира промоција на збирките песни „Свитило“ и „Меѓу две огништа“ кои ги промовира д-р Науме Радически. Напуштајќи ја Македонија поминавме и низ градот Рим, во кој покрај Арената на гладијаторите и Фонтаната Ди Треви ја посетивме и црквата Сан Клементе. Убави спомени понесовне мајко и од овој патнички излет низ САД, Македонија, Егеј и градот Рим во Италија.

Олимписки игри во Сиднеј – 2000

Во 2000 година во Сиднеј се одржаа интернационалните Олимписки игри, на кои учествуваа и десетина македонски натпреварувачи, а на отворањето беше присутен и тогашниот претседател на Р. Македонија Борис Трајковски. Македонската заедница од Сиднеј на Олимпијците им приреди топло добредојде во просториите на КЦ „Илинден“ во Рогдаел.

Мајко, мене ми беше дадена привилегија да ги претставам Македонските спортисти пред македонската заедница во Сиднеј. Пријателски дочек му беше приреден и на Македонскиот претседател Борис Трајковски и тоа во Спортскиот комплекс „Илинден“ во Рогдаел. Со него имавме кратка, но многу важна и срдечна средба. Посебно интересот нѝ беше насочен кон состојбата на РМ и соседските алчни заканувања. Подоцна од непознати причини разбравме дека Борис и неговиот персонал смртно настрададе во авионска нерсреќа која се случила недалеку од Мостар во Босна и Херцеговина.

Моето вработување во татковината

Најпрво бев вработен со мајстори од Лабуништа за изградба на семејни куќи во Кичево. Тоа траеше само три недели. За Богородица се правев фраер со нови панталони, кошула и чевли. Второто вработување беше во Белград од 1 септември 1961 година сè до 1965 година. Во овој период имав повеќе убави моменти: млад, убав, со убав гардероба, живот за пример. Бев вработен во Градежното претпријатие „Комграп“, во кое беа вработени повеќе илјади работници од сите делови на југо-федерацијата. Секогаш се сеќавам на грозоморните звуци од Радио Скопје, кое на 26 јули 1963 година ја објавуваше кобната вест за страшниот земјотрес, кој го разурна Скопје убивајќи 1.070 животи и уште 4.000 рани. Како да беше денес, а беше пред 61 година, кога Градежниот инженер Илија Тазец ми пунуди да испратиме Апел за собирање парична помош во претпријатието. Незнам колку пари се собраа и испратија, но знам дека јас од платата дадов 5.000 динари неповратни и 4.000 динари повратни пари. Повратните ми ги пратија во Волино после отслужувањето на воениот рок во ЈНА, во 1965 година. Убаво е мајко да ја дознаеш и оваа моја хуманитарност која низ годините ќе зачести со повеќе донации кон изградби на цркви, клубови и пострадани семејства.

За моето вработување во Австралија

Еве мајко, ќе ти ги опишам во кратко фирмите во кои сум работел и колку долго: на 3 октомври 1968 година се вработив во Фабриката АГМ (Аустрелиан Глас Мануфактори) за производство на стаклени шишиња во населбата Ренвик. Се работеше на три смени неизменично и на секои три дена, нѝ следуваше по еден слободен ден. На 18 мај 1972 година се преселив во фабрика за слатки производи (Вин Фуд Продукт), во населбата Мериквил каде останав до 12 февруари 1977 година. По два дена,

на 14 февруари 1977 година почнав да работам во Железницата на Нов Јужен Велс, каде останав сè до моето пензионирање на 18 февруари 2005 година. Ниту еден ден не сум бил под биро за вработување. Повеќе од работата сум ја извршувал како Сејфи Офицер – заштиник на вработените на станиците и по пругата долж преку цела држава на Нов Јужен Велс. Обично во смеа се велеше – Железницата не ги плаќа работниците за работата туку за времето. А почесто ниту за времето не нè плаќаа, бегавме предвреме дома. Но и тука, за да го задржам тоа работно место, морав на испитните сесии да се снаоѓам со преписки од поквалитетни лица, зашто ние не бевме родени овде и школовани, за да знаеме писмено да ги решаваме испитите. Но ние ја знаевме работата да ја завршиме практично и бевме редовни на работното место. Тоа нас нè вадеше. Како било, еве ја и Билјана се вработи во истата компанија во Железницата на Нов Јужен Велс, но таа како службеник за вработување на нови работници. Па и таа, еве ја скоро дваесетина години го вади лебот за себе и за семејството Јошески во Железницата на Нов Јужен Велс.

На 10 декември 1993 година, во канцеларијата каде престојувавме во Централ, добивме задача за неколку месеци да го измериме просторот од горниот дел на шините до горните делови на платформите, на секои 20 метри должина. Па така, преку 200 станици во Нов Јужен Велс ги меревме јас Антони Кацаду, Роберт и шефот Рон Трбол. Патувавме со автомобил. Имав можност да ги видам и најодалечените, најкусите и најзапуштените железнички станици на Нов Јужен Велс. Колку пари беа дадени за овој проект не ни е познато, а записите од тие мерења никој не знае каде исчезнаа. За сè што ќе видев мајко, попатно или во подалечните населби, а сигурно многу други не биле во можност да ги видат, секогаш го споменував твојот благослов и на светиите како благодарен божји подарок кој сум го добил. После толку долг период работење во Железницата, полни 28 години, нè чувал Господ од несреќни случаи какви почесто се случуваа по пругата и по станиците каде што секојдневно работевме, чувајќи се прво себе, па моите соработници, па патниците, а почесто и стотиците ученици, кои допатувале за на училиште или ќе отпатуваа за дома.

На излет во Западна Австралија (1998)

На 1 јануари 1998 година, со сопругата Нада и ќерката Билјана заминуваме на пат за Порт Хедланд, во Западна Австралија преку Перт и Њумен. Патот од Сиднеј до Перт е долг 4.000 км и од Перт до Порт Хедланд е 1.800 км. Овој пат, патувањето од Перт до Порт Хедланд за мене ќе биде мошне значајно, заради фактот што ќе се ослободам од товарот, кој како аманет го носев во душава полни три децении. Да, желбата да го видам просторот во Пилбара (област во Западна Австралија) на чии пустински рудници четирите мои браќа: Диме, Спаско, Ангеле и Трпе, ги подарија најубавите години од своите животи. Но, не само тие, туку и стотици други Македонци кои со својата пот и крв, а за грст долари, покрај младоста му втиснуваа македонско-печалбарски белег и на овој најжежок австралиски простор. Ете тоа чувство најмногу ме мачеше во мојот досегашен живот, за да дојдам и лично да ги видам овие жешки пустински простори, кои биле одредувани по работни милји. Но, да те запрашам мајко, зошто најмногу мене ме прекоруваше и проколнуваше: – В пустина да фатам и од таму да не се вратам! Но, твоите уста и срце мајко не го мислеле истото, она кое на лутината се кажува, а на милост се простува. Четворицата мои браќа дојдоа во пустините, спечалија и си се вратија дома и си изградија куќи за себе и за идните генерации. Само јас останав да живеам градски живот во оваа најбројна австралиска метропола, сместена на јужниот дел од Пацифичкиот Океан, во градот Сиднеј, а во која подоцна ми се придружија и фамилиите на браќа ми Ангеле и Трпе. Ете, среќа мајко, со браќа ми сме заедно и побезболно ќе ги чувствуваме болките за копнежот кон нашето Волино и Македонија. Му благодариме на Господ Бог што ни даде здравје и среќа и што не удостои да се почитуваме ние и нашите деца и внучиња.

Свадбата на Тони и Билјана (2003)

Мајко, да те запознам и со уште една убава и радосна вест, на 21 септември 2003 година ќе ја омажине ќерка ни Билјана за нејзиниот избраник Тони Јошески, по мајка од Рамне, Охридско, а по татко од Света, Демирхисарско. За оваа свеченост специјално од Македонија допатува сестра ми Ристана, а од Западна Австралија допатува и сестрата на Нада, Славка со сопругот Ѓорше, синот Митко и децата Ѓоко и Дејан Лошкоски. Венчавката се одржа во црквата „Св. Кирил и Методиј“ во Розбери, а ја извршија свештеникот Блаже Поповски и кумот Гоце Кочински. Веселбата се одржа во прекрасната сала „Ла Монтаж“ во Лајкард и на неа

присуствуваа 400 роднини и пријатели. И на оваа наша свадбарска веселба, мајко ти не нѝ беше присутна, но можно е твојот дух да беше тука и весело лебдеше над сите нас. Повеќе за тоа има во биографската книга „Ова е мојот живот“.

Петти пат за Македонија (2004)

Мајко, еве сме на пат за Македонија и оваа божја 2004 година. Патувавме со сопругата Нада преку Лос Анџелес и Франкфурт. Во Волино стигнавме среќни и весели. Возбудата беше силна при средбата со новозградената куќа, која е подигната на истите темели од старата двокатна куќа која беше сроната од забот на времето. Среќни бевме што над темелите од прадедовската куќа нема да се истовара г'убре и да стане месна депонија. Над темелите каде се родиле осум деца, се направиле бројни свадби, крштемки, погребни, испраќање во војска, на печалба... неминовно е тие темели да опстојат, да се живи. Ете оваа мала куќичка, толку мила и љубезна најсвојски нè прегрна во нејзиното поткровје. Ја посетивме и црквата Св.Богородица која нѝ е наша заштитничка и запаливме свеќи за здравје и свеќи за покојните наши роднини и пријатели. Секако запаливме свеќи и на гробовите на најблиските – на татко и мајка и на братот Диме. Жалоста премина во солзи пред гробот на што-туку починатиот наш брат и девер Спасе, кој почина на 53 годишна возраст. Спасе беше вистински патриот, со цврсто национална определба и вистинска македонска душа. Со почит и љубов му ја напишав книгата „Спасе Трпоски – живот и дело“ во 2008 година.

На 31 јули вечерта пристигнаа од Австралија и ќерката Билјана со сопругот Тони Јошески и нѝ приредија радост. На Билјана ѝ беше четврти пат да доаѓа во Македонија, а Тони за прв пат згазна на македонска земја. Со Тони и Билјана за празникот Св. Пантелејмон отпатувавме и во родната куќа на татко му на Тони, Здравко и кај неговите родители Стојан и Неда Јошески во Света, Демирхисарско. Убаво е да кажеме дека книгата „Македонските демонстрации во Австралија“ на која лектор и беше д-р Стојан Ристески, ми ја промовираше академик Блаже Ристовски во просториите НУ Музеј – Охрид, односно во куќата на Христо Узунов. Таа беше снимена од Симон Карамешиноски и прикажана и со реприза на ТВ Охрид.

По покана на поетесата Светлана Христова Јоциќ учествував на поетската манифестација Македонските духовни конаци која се одржа во манастирот „Св. Еразмо“ крај Охрид, на која и јас настапив со поезија. Тука се сретнав со повеќе видни литературни личности меѓу кои и академиците Матеја Матевски, Блаже Ристовски и Цветан Грозданов, како и писателите Коле Чашуле, Трајан Петровски, Јован Павловски, Вера Бу жаровска и други Во Слатино се одржуваше Кајакарски натпревар, па организаторите ми овозможија на победничките од трката за жени да им поделам награди: за прво место на кајакарките од Струга, за второ место на кајакарките од Маврово и за трето место на кајакарките од Охрид. Имав и кратка пријателска средба со солистите Гоце Арнаудов и Сузана Спасовска, кои настапија на концертот во Хотелот „Силекс“, во Охрид.

Мајко, еве уште еден интересен, верски настан, во кој сигурно учествував и ти со твојот мајчински благослов. Ќерка ни Билјана, во 1979 година, кога имаше само три години, зема камче од изворите покрај манастирот Св. Наум, кои води се влеваат во Охридското Езеро. Ние ја искаравме со укор дека ако секој зема камчиња местото ќе се испразни и Св. Наум ќе ни се налуте (мислење на светецот). Но, таа не сакаше ни да слушне, за да го врати камето во Езерото. Па така решивме, да го земе, но да го врати кога ќе се омажи и кога заедно со мажот ѝ ќе дојдат во Македонија. Така и направија. Со мажот ѝ Тони, со запалени свеќи му се заблагодарија на Св. Наум, му оставија скромен паричен подарок и му ветија сега и тие, доколку имаат деца, кога ќе дојдат повторно, децата да земат камчиња, па кога тие ќе се оженат или омажат, да дојдат и камчињата да ги вратат. И така, тоа да стане традиционално, се разбира, до колку се согласат нашите потомци, а и дедо Свети Наум.

Овогодишните СВП 2004 година беа преполовени. Поради новата територијална поделба со која на неколку градови додадоа села со албанско население, заради воведување на двојазичност, во кои ја приклучија и Струга, политичарите одредија главната поетска манифестација да се одржи на Камениот Мост во Скопје. Но, патриотите кои не го прифатија „Питачкиот“ мост во Скопје останаа да читаат поезија на традицио-

налниот „Мост на Поезија“ во Струга. Пред тоа како протест се одржал собир пред седиштето на СДСМ, каде премиерот Бучкоски едвам си ја спасил главата. Да, токму тука се одржаа протестни говори и се читаа револуционерни поетски стихови. И јас се претставив во името на МЛД „Григор Прличев“ од Сиднеј, каде прочитав послание против таквата територијалната политичка поделба на Западна Македонија.

Мајко, по повод селската слава Св. Богородица во Волино, за здравје и среќа во фамилијата, со зетот Тони подаривме јагне на црквата, кое како жртва ќе биде заклано и припремено за ручек, што црквата задолжително го дава на праматари и на верници јабанции од другите села и градови.

На враќање за Австралија, мајко, попатно, заедно со Нада, Тони и Билјана отпатувавме во египетската престолнина Каиро за да ги посетиме Пирамидите и мумиите на фараоните. Секако ние патот го продолживме уште 300 км. за да го посетиме и градот Александрија. Па, ете, до каде Сандре наш се растрчал да војува и да гради зданија по светот, а на крајот ние, денес, останавме распарчени и разнебитени. Од најсилна империја во светот, да останеме последна држава на Балканот.

Утрото, на 15 октомври 2007 година, во Градската болница во Кемпси, Билјана ја роди и втората нејзина ќерка, нашата внука Адријана, со 3.200 гр и 48 см должина. А крштивката ѝ ја направивме на 15 март 2008 година во црквата Св. Кирил и Методиј, со свештеникот Наум Деспотоски и кумот Гоце Кочиски. На веселбата која се одржа во „Конка Дора“ во Ривервуд, покрај 220 роднини и пријатели, гости нѝ беа внукот на Нада, Митко Лошкоски од Перт и другарката на Билјана, Марина Велјаноска од Мелбурн.

На пат за Македонија (2008)

Мајко, еве нѝ и во оваа Божја 2008 година, повторно на пат за Македонија преку Сингапур и Цирих. Патуваме со сопругата и фамилијата на Билјана и Тони Јошески, Лана и Адријана. Волино нѝ дочека со новоизградената црква Св. Недела, средселската фонтана, пливачкиот базен, сеничарите и кафеаните. Влезот во својата куќа е благослов од Бога. Моравме да го регулираме дотекот на вода, а и клима да инсталираме. Ги посетивме црквата Св. Богородица и гробовите на нашите најмили. На 18 јули во Скопје се одржуваше средба на децата бегалци од Егејска

Македонија. На средбата бев со проф. д-р Науме Радически, со кого ја посетивме и Изложбата на книги од прогонети автори од Егејска Македонија, која се одржа во библиотеката „Климент Охридски“. Другиот ден во соборната црква Св. Климент Охридски“ ја проследиве панихидата посветена за починатите деца бегалци, а со која началствуваше владиката г. Кирил. Тука се сретнавме и со Фиданка Танаскова, Ристо Стефов и Славе Катин и со радио водителот Марко Илкоски, кој ми направи интервју и прочитав песна.

За време на националниот и верски празник Илинден, мојот пријател од општинското собрание Васко Ложанкоски ми приреди изненадување. На ракометното игралиште во Охрид, пред стотина поканети гости и фолклористи, покрај беседата во чест на празникот, градоначалникот на Охрид, Александар Петрески ми ја додели благодарницата на која пишува: на Иван Трпоски за долгогодишен придонес во развивање на соработката помеѓу општина Охрид и нашите иселеници во Австралија. На празникот Св. Пантелејмон со зетот Тони и неговата фамилија отпатувавме во родното село на неговиот татко Здравко Јошески во Света, Демирхисарско. Со Нада присуствувавме на поетската средба посветена на писателот Живко Чинго, каде се сретнавме со повеќе познати литературни творци. А во предворјето на црквата Св. Ѓорѓија во Струга на пригоден начин наградата „Велја кутија“ му беше доделена на поетот Раде Сиљан. Со оваа манифестација раководи поетесата Светлана Христова Јоциќ. Во Охрид се одржа промоција на биографското дело на Бошко Рајчовски, напишано од писателот Славе Катин, а книгата ја промовираа Јордан Плевнеш и Тоде Илиевски. Учествував и на отворањето на 47-те СВП во Струга, каде се сретнав со добитникот на Златниот венец, албанскиот поет Фатос Арапи, со поетите: Матеја Матевски, Гане Тодоровски, Јован Стрезовски, Разме Кумбароски, Трајан Петровски, Тодор Чаловски, Хозе Падрон, Раде Сиљан и други. Седумдесет мои книги им подарив на Семинаристите во Конгресниот центар во Охрид, каде проф. д-р Науме Радически им ги подели на учесниците. Попатно, мајко, од Македонија за Австралија посетивме многу интересни држави и места. Во Франција, во Париз ги посетивме катедралната црква Нотр Дам, Ајфеловата кула, Триумфалната врата, Мавзолејот на Бонапарта и други места. Од Париз отпатувавме во Канада. Во Торонто се искачивме на највисоката кула на светот, ги посетивме водопадите на браната Нијагара и македонската црква „Св. Климент Охридски“. Во салата на овој храм се одржуваше празникот 8-ми Септември, каде се сретнав со генералниот

конзул на РМ, Мартин Тренивски и сопругата Василка, со владиката г. Методиј, уметникот Ѓорѓи Даневски и неколку членови на МЛД „Браќа Миладиновци“. Од Торонто отпатувавме во најпрочуениот коцкарски град Лас Вегас. Во него, покрај бројните коцкарници, има изградено импровизирани квартави со ликови на Венеција, Њујорк, Париз, Рим, Египет, Москва итн. Тони и Билјана ни резервираа билети за мене и Нада, за кабарет, во квартот Тропикана, во која музичка претстава учествуваа стотина разголеени момчина и девојки. Од тука заминавме на Хавајските острови, на едно од најпрочуените светски летувалишта во Хаваи. Со Нада учествувавме во Парадајс Ков каде се одржуваат приредби со нивните културни традиции: качување на кокосови палми, плетење венци, риболов, изведби на прочуени хавајски танци и фотографирање со нивни главатари и танчери. Последниот ден со ќерка ми Билјана отидовме да го посетиме меморијалниот споменик од потоналиот американски брод „Аризона“ од страна на јапонски авионски бомбардери. Со бродот се потопени и целата негова посада од 1.100 морнари. Во подоцнежната престрелка меѓу САД и Јапонија забележана е бројка од 2.000.000 воени и цивилни починати лица. Од потопениот брод сè уште излегуваат маслени флеку. Се вели дека тоа се солзите од потопените морнари.

Мајко, еве уште едно радосно изненадување, кое ми го приреди градоначалникот на општината Кентербери Роберт Фулоло. Тој, по повод Денот на австралиската цивилизација (26 јануари 1788) на неколкумина од заедницата за волонтерски активности, ни додели признанија за почесни граѓани за 2010 година на општината Кентербери. Ова мајко не е мала работа, а јас верувам дека и овој пат твојот дух стои зад оваа почест.

Да ти кажам уште една радосна вест мајко. Овој пат Одборот за Недела на сениорите на Нов Јужен Велс за 2010 година, ме покани за доделување на Државната награда за волонтерска работа во заедницата. Мене ми доделија награда за работа во Библиотеката и Архивот на Литературното друштво „Григор Прличев“, за подарок на мои книги на учениците од македонските етнички училишта и прибирање податоци за Македонците во Австралија. Наградата, во име на премиерката на НЈВ Кристина Конели, ми ја врачува министерот за Сениори Пол Линч. На свеченоста на

која беа присутни 800 гости, меѓу кои и сопругата Нада и Претседателот на Прличевци Душан Ристевски, се служеше закуска и пијалоци.

Мајко, знаеме ќе те радува и оваа новост: на 10 април 2010 година, со писмо ми се јави ќерката на Илија Скепароски, Свезда Иваноска, која кажува дека сонувала сон на кој ѝ се прикажала светицата Света Петка, наложувајќи ѝ да започне да прибира средства за изградба на црква на месноста Св. Петка, во Волино. Господ нека ја благослови и нејзината изградба, со кое делумно ќе им се оддолжиме на светците чии верски зданија, кој знае од какви причини, во селото, биле уништени. Па веднаш се организиравме и во Грингила закажавме хуманитарна Волинска вечер. На оваа вечер благорение на трите Волинки: Габриела Николоска – Трајаноска, Јасминка Велјаноска и Сузана Јакимоска, како и поширокиот Одбор од Волинци, беа собрани 21.000 долари. Парите ѝ беа испратени на Свезда, но со услов контрола да води Одборот за градба во Волино. Разбравме дека за брзо време темелите биле поставени. Нив ги благословил владиката Тимотеј, пред бројни верници од селото и околината. Црквата Св. Петка беше осветена на 27 октомври 2024 година од владиката Тимотеј. Со тоа, ние делумно го исполнивме заветот на предците, кои во минатото имале изградено пет цркви, а сега ни претстои уште изградба на црквата Св. Климент Охридски, која според катастарските записи се наоѓа во нивите на Никола Спироски, пред Воденицата на Малинковци.

Еве, мајко и уште една убава вест. На 15 март 2011 година, бев поканет за да учествувам на доделување на признанија за активни членови кои со волонтерска работа допринесле за подобрување на животот и хармонијата меѓу заедниците во регионот Свети Ѓорѓи, во Нов Јужен Велс. Тука живеат преку 260.000 жители, од кои 20.000 се Македонци. Средбата се одржа во салата Марана во Хрствил, во присуство на 350 посетители, меѓу кои беа Душан Ристевски, Илија Велјаноски и Спиро Роштанковски. Награди за волонтерство добивме јас и Нада Костадиновска, а нив ни ги врачи министерката за култура и спорт на Нов Јужен Велс, Чери Бартон.

На пат кон Сан Франциско и Вашингтон (2011)

Мајко и уште една пријатна новост. Во организација на Обединета македонска дијаспора се организира 3-та Глобална конференција, која ќе се одржи од 23 – 25 јуни 2011 година во хотелот Мериот во Вашингтон, САД. Со зет ми Тони и неговиот родител Здравко Јошески полетавме за Вашингтон преку Сан Франциско. Во Сан Франциско го посетивме прочуениот Мост „Голден Гејт“ и затворот „Алкатраз“. Во овој затворски остров биле затворани најзлогласните американски криминалци, убијци и неранимајковци. Обграден е со длабоки водни прострaнства, низ кои минуваат ледени водени струења. Тој бил вистинска затворска исклучителност и се верувало дека од него само птиците можат да побегнат. Најголемата популарност на затворот му ја донесе затвореникот ганкстер и мафијаш Алка Поне, чија ќелија го носеше бројот 181. Да, под исти број и РМ беше примена во ОН како независна држава.

Еве мајко од овој град патуваме во главниот град на Америка, Вашингтон, во кој сме поканети за учесници на 3-тата конференција на Обединета македонска дијаспора. Стигнавме и во најомразениот светски град, во градот со Белата Куќа и Конгресменскиот парламент. Најпрво, според договореното, со автобус тргнавме сите присутни, предводени од претседателот на ОМД, Методија Колоски, кон Конгресменскиот парламент да лобираме за Македонија да влезе во НАТО Алијансата и во ЕУ. Шетаваме по бескрајните коридори низ оваа Бастилија, низ која илјадници луѓе од целиот свет, во групи или самоволно, бараат некаква помош од оваа најмоќна земја која се фали со „демократија“. И ние еве, запознавајќи ги сенаторите за нашата намера, за отфрлање на ветото наметнато од грчката влада: која со ултиматум бара промена на името на државата, а додатно и со додавка на јазикот и бришење на нашиот македонски идентитет. Некои од сенаторите нè примаа на краток разговор, некои не, а некои пак не сакаа нè да не погледнат. Во таквиот амбиент мајко, потајно се замислив: кој сум и од каде сум пошол на печалба, а од таму еве ме со моите истомисленици дојден овде да барам некаква правда за нашата родна татковина. Признавам мајко, позастанав малку зад другарите и заплакав на глас. И ете, повторно те побарав тебе, за да ти се заблагодарам за млекото твое што си ми го дала, за да одраснам со ваков ум и разум, да бидам родољубец на својата татковина и за твоите мајчински зборови, кои никогаш не ги забораив: – учи синко

учи...! После маршрутата низ Конгресменскиот парламент, се вративме во Хотелот „Мериот“, каде продолживме со програмата. И јас настапив мајко, прочитав извештај за значењето и работата на МЛД „Григор Прличев“ во Сиднеј. Секако на конференцијата учествуваа и македонски но и странски учесници и дипломати, после кое нѝ доделија и плакети за животно дело. Мене ми го додели заменик претседателот на ОМД Александар Митрески, а на Виктор Бивел му ја додели МК амбасадорка во САД, Љубица Аческа. После програмата, со зетот Тони, татко му Здравко и неколку пријатели се прошетавме низ градот за да ги видиме одблизу сите знаменитости со кои се величи оваа светска метропола во која се сместени бројни амбасади на светот и која ги крои судбините на повеќето светските народи и народности. Но, има и нешто што не е за пофалба на оваа веле-сила, а тоа се специјаните сидови на кои се запишани погинатите нивни војници, кои како „мисионери“ загинале во сите завојувани држави.

На излет кај мистериозниот камен во Улуру (2012)

По Божиќните празници во 2012 година со сопругата Нада и пријателите Милица и Спиро Роштанковски отпатувавме во средишниот дел од Австралискиот континент за да го посетиме мистериозниот камен – Улуру, кого го открил истражувачот Ернес Гилес во 1872 година, кој областа Катга Кјута ја преименувал со Планина Олга. Улуру е прогласен за Национален Парк во 1950 година и е под заштита на Унеско како едно од ретките светски чуда. Среди Австралија огромен камен со површина од 9.4 км, со висина од 348 м, или е со 863 м, надморска височина. Возачите на автобусите, возејќи нè околу него нѝ ја раскажуваа историјата на аборицинските племиња кои живееле, а и сега живеат околу него. Возачите не опоменаа за анатемата на аборицините кон луѓето кои сакаат да земат и понесат било што од ова свето место. Во музејот видовме многу работи со кои Аборицините се лечеле, и нивните орудија со кои се служеле во работата, кујната и војните. Ете мајко и од ова светско чудо понесовме убави спомени и те спомнавме дека и твојот дух е секаде и секогаш со нас, нè следи и заштитува.

Раѓање и крштевка на внукот Кристијан (2012)

Еве и уште една радосна вест мајко. Таа вест нè направи сите среќни и весели, дека на 1 јуни 2012 година во болницата Принц Алфред во Њутеон во фамилијата на ќерка нѝ Билјана и зетот Тони по ќерките Лана

и Адријана, им се роди и синот Кристијан Јошески. Бебето се роди три недели пред време со 2.16 кг тежина и 44.19 см висина и остана неколку недели во болницата. На 2 јуни 2013 година во црквата Св. Кирил и Методија во Сиднеј се изврши крштевањето, со кумот Гоце Кочишки, а благослов му даде свештеникот Наум Деспотоски. Веселбата се направи во ресторанот „Конака Дора“ во Ривервуд и присуствуваа 200 наши пријатели.

Во Македонија преку Пекинг и Истанбул (2013)

Еве не мајко на последните денови од месецот јуни 2013 година со сопругта Нада и фамилијата на ќерка нѝ Билјана и зетот Тони (Лана, Адријана и Кристијан), како и родителите на Тони, Милица и Здравко Јошески, тргнавме на посета на Република Македонија преку Пекинг и Истанбул. Главниот град Пекинг (Беиџинг), на оваа најнаселена земја на светот, нѝ пречека со облачно и магловито време, со чудна мешавина на неподнослив автомобилски смог. Во овој град најважната атракција да се види е таинствениот Кинески Сид, кој е долг околу 600 км. И чест е да ставиш своја стапалка на него. Другиот ден го посетивме Плоштадот Тианамен и Династиските кинески храмови. Плоштадот е закитен со бројни револуционерни споменици од кои предначи ликот на Мао Це Тунг – таткото на комунистичка Кина.

По Пекинг, патот нѝ одведе во турската метропола Истанбул, во градот со 15 милиони жители, распослан на Босфорскиот залив од Средоземното Море. Во Истанбул ги посетивме џамијата и црквата „Св. Софија“, која обилува со арапски записи и со цртежи на турските султани. Попатно го посетивме и најголемото пазариште Капали чарши, подигнато под еден покрив во 1481 година. Од Истанбул преку Скопје, еве нѝ повторно во Волино, во родната наша куќа, која најсвојски нѝ прими под нејзиното топло подкровје. На мојот именден појдовме во црквата Св. Богородица да запалиме свеќи за здравје, а и да ѝ се заблагодариме на Светицата, која е заштитничка на селото и на неговите верници, што здрави и живи нѝ врати во родната татковина Македонија. Свеќи им запаливме и на нашите најмили: на родителите, на браќата Диме и Спасе и на други роднини и пријатели. Овој пат утринското пешачење го минував со сватот Здравко, со кој пешачевме од Волино до Мороишта и назад или вкупно 7 км.

Мајко, на кратко, ќе ти ги набројам само средбите и настаните со кои сум се среќавал и каде сум настапувал: Во Скопје, во хотелот Александар Палас, се одржуваа две средби со иселениците, едната во организација на Агенција за иселеништво каде јас прочитав извештај за 35 годишнината на МЛД „Григор Прличев“ од Сиднеј, а проф. д-р Науме Радически ми ја промовира збирката песни „Зад синиот бран“, а во другата просторија се одржуваше конференција во организација на Обединета македонска дијаспора од Вашингтон, предводена од Претседателот Методија Колоски. Двете конференции ги отвори тогашниот премиер на РМ Никола Груевски. Со сопругата Нада и со Ѓорѓи Ѓиноски отпатувавме за да ја проследиме прославата на 40 -та Преспанска иселеничка средба која се одржуваше на 1 август 2013 година во с. Љубојно. Организатор беше активистот од Чикаго Бошко Рајчовски Пелистерски. Таму се сретнав со бројни поети, солисти и други активисти меѓу кои и со архимандритот Никодимос Царкњас. На овој културен меѓдан, покрај бројните книги на видни поети и писатели, водителката на програмата, Ели Танаскова, ја претстави и мојата збирка „Зад синиот бран“. Убаво е да спомнам дека за учесник во програмата ми беше доделена и пофалница од одборот на манифестацијата.

На 9 август со сопругата Нада, Крсте Терзиоски и ќерка му Анастасија и возачот Аце Силјаноски, отпатувавме во Скопје за да учествуваме на 23-та конференција и на Генералното собрание на Светскиот македонски конгрес, која ја предводи Претседателот Тодор Петров. На 16 август со Ѓорѓи Ѓиноски и Илија Велјаноски отпатувавме на 23-та Велестовска поетска вечер, со која раководи организаторот Славе Ѓорѓо Димоски. Таму се сретнавме со многу познати личности меѓу кои и со академик Матеја Матевски. За време на одржувањето на 52-те СВП во Струга, нив ги отвори министерката за култура на РМ Елизабета Канчевска Милевска, во друштво со пратеникот Александар Николоски. На „Поетските меридијани“ на кои, со своја поезија продефилираа десетина поети од повеќе земји, се претстави и лавороносецот Хозе Емилио Пачеко. Овде, претседателот на жирито, поетот Славе Димоски ми ја спомна веста дека јас сум добитникот на наградата „Стојан Христов“ која ја доделува Агенција за иселеништво на РМ за најдобра поетска книга на годината од поет иселеник, а ќе ми биде доделена на затворањето на СВП, на манифестацијата „Мостови“. Навистина убаво и пријатно изненадување пред Свети Богородичиниот празник. Во рамките на СВП, на 24 август со активистот Цане Ѓуроски од Мренога отпатувавме во Мешеишта,

каде со преостанатите 15 поети, пред месното население настапивме со свои стихови, а организатор на настанот беше проф. д-р Науме Радически. На завршната вечер на СВП во Струга каде 30-тина поети од разни земји прочитаа свои песни, на победниците на „Златен венец“ – Хозе Пачеко, „Браќа Миладиновци“ – Ристо Јачев и на поет дебитант – Николина Андонова им беа доделени заслужни признанија. Еве, мајко и на овој струшки поетски мегдан, на кој два пати сум настапувал со свои песни, овој пат, по трет пат, низ кејовите на Црн Дрим се разлеа гласот на водителите на програмата: – го повикуваме поетот Иван Трпоски од Австралија да дојде, за да ја прими наградата, која се доделува, за најдобра поетска книга од поет во дијаспората, а која ја доделува Агенција за иселеништво на РМ, неа ќе му ја врачи госпоѓата Лилјана Мицковска. По добивањето на наградата, веднаш мајко, заседнавме во ресторанот „Антика“ за да наздравиме со другарите и пријателите: Лилјана Мицковска, Науме Радически, Тодор Чаловски, Цане Ѓуроски, Перо Аврамоски и брачната двојка Билјана и Блаже Наумовски, наши најстари пријатели од Струга.

Убаво е да го споменеме мајко и прославувањето на верскиот празник Света Богородица, за кој спремавме ручек за наши пријатели, а и ручек дадовме за праматарите и другите верници на црквата. Вечерта имаше фудбалски турнир и по завршувањето на финалната утакмица, нас со активистот Роберт Николоски од Грингила нѝ беа доделени признанија од Месната Заедница на селото за помош и соработка со Волино. Плакетите нѝ ги врачи претседателот Зоран Ногачески. Другиот ден со Ѓорѓи Ѓиноски ја посетивме црквата Св. Петка во с. Оровник, која има убав иконостас и лековита вода за пиење. Присутните ги поздравиле претседателот на црковниот одбор Милчо Јосифоски. А на 1 септември се организира свеченото отворање на монтажното училиште во село Волино. Него го отвори министерот за образование на РМ Спироски, во придружба со градоначалникот на општина Дебрица Игор Трајкоски. А со тоа заврши и нашиот одмор за оваа 2013 година.

Во Мелбурн и Џилонг (2014)

Кон крајот на август 2014 година им се придружив на артистите од Театарската група од Сиднеј, кои имаа закажано две претстави во Мелбурн и една во Џилонг. Тие требаше да ја прикажат драмата „Борење со мечка“ напишана од Душан Ристевски, а со улоги од десетчлена екипа. Турнејата, со Душан Ристевски, ја искористивме и за да ги промовираме

нашите збирки поезија: „Украдени мисли“ и „Угреј сонце во мојот сон“, кои беа наградени со наградата „Стојан Христов“ за најдобри збирки за 2011 и 2013 година на Струшките вечери на поезија во Струга, номинирани од Агенција за иселеништво на РМ. Книгите ни ги промовира уредничката на радио програмата на еС-Би-еС поетесата Виолета Јовановска во Социјалниот клуб „Престон Македонија“ во Резервор во Мелбурн. На промоцијата беа присутни повеќе наши познаници, како уредникот на весниците „Австралиско-македонски неделник“ и „Тудеј – Денес“ Игор Павловски, уредникот на радиото три ЗЗЗ д-р Ицо Најдовски, поетесите Гордана Димовска, Љубица Поповска, Гордана Стојчевска, Владо Трајчески, Трајан Цветаноски и други. Пред претставата во Градската сала во Престон, се сретнавме и со симпатичната конзулка на РМ во Мелбурн, Бети Коруноска, на која и подаривме свои книги со лична посвета. Другиот ден со Театарската група отпатувавме и во гратчето Џилонг, 100 км оддалечен од Мелбурн. Пред да се одржи претставата, во Културниот центар од црквата „Св. Јован Крстител“, проф. д-р Ирена Вељанова, нас со Душан, ни ги промовира книгите пред македонската публика на овој многу убав Викторски град, во кој, покрај десетина илјади Македонци, живеат и нашите пријатели Венга Далческа од Драслајца со сопругот Цветко Пачоски од Вевчани. Да мајко, да те потсетам дека на свадбата од Венга и Цветко бевме заедно во Драслајца. Ете мајко и од овие два Викторски градови те побарав за да ме видиш и да го развеселиш твојот мајчински дух, дека твоето палаво чедо храбро чекори по културно-просветната патека, која ти му ја предвидуваше и посакуваше.

Во Македонија (2016)

Еве ме мајко и по осми пат тргнав за Македонија со внуката Александра и зетот Крсте Илинкоски, преку Банок и Виена до Скопје. Поради обврски, сопругата Нада и фамилија на ќерка ни Билјана и зетот Тони Јошески останаа во Сиднеј. Бев среќен што повторно ме пречекаа многу роднини и пријатели. Како и секогаш, после семејната куќа, одам да запалам свеќи во црквата Св. Богородица и на гробовите од нашите најмили, родителите Љуба и Науме, како и на браќа ми Диме и Спасе. На 13 јули со сестра ми Ристана бевме на популарните Велестовски поетски вечери кои ги организира поетот Славе Ѓорѓо Димоски. Тука се видов со поетите Санде Стојчевски, Зоран Анчевски и Пере Ристески, со ликовниот уметник Стефан Хаџи Христов и со сиднејскиот активист Трајан Тасески. На 20 јули (Св. Недела), бев поканет во резиденцијата на прет-

седателот на Република Македонија проф. д-р Ѓорѓе Иванов, во вилата „Билјана“, во Охрид, за да ми врачи медал за заслуги за Македонија. На овој, за мене најзначаен настан во животот, со себе ги поведов сестра ми Ристана и внука ми Александра со сопругот Крсте Илинкоски. Пред резиденцијата, опкружени со воената гарда на претседателот и со изведба на националната химна, нас четворицата иселеници (од Австралија, САД, Шведска и Србија) и мнозинството новинари и камермани, нè поздрави неговата екселенција, претседателот на РМ проф. д-р Ѓорѓе Иванов, кој по ред и со спикерско претставување нè ги врачуваше медалите за заслуги за Македонија. После поделбата на медалите, претседателот Иванов со вработените од кабинетот нè приредија коктел – закуска. Јас ја искористив оваа прилика и на претседателот му ги подарив моите книги „Македонија – не те забораваме“ и „Македонските демонстрации во Австралија“ како и специјалниот подарок Абориџански диџери ду (свирка). Исто така, во кратки црти му ја раскажав моменталната состојба во македонската заедница, посебно во Сиднеј. Признавам дека оваа награда ми е најмила од сите досегашни и се чувствував доста возбуден на настанот. Во моментот кога се изговараше моето име и кога медалот од рацете на претседателот Иванов премина во моите раце, почувствував трпки како ми лазаат под кожата и солзи ми навираа во очите. Се прашував дали сето ова е можно. Да, можно е. Целата моја 40-годишна волонтерска работа во македонската заедница, еве беше вреднувана со највисоко државно признание, со врвна државничка почест и медал врачен од највисока државна личност. Му благодарам на Господ Бог кој ми подари благослов да бидам ова што сум, на мојата сопруга Нада, која ми овозможуваше да бидам почесто отсутен од фамилијата, на колегите од друштвото Прличев и на претседателот Душан Ристевски, заедно со Агенцијата за иселеништво кои ме предложија за ова награда. Исто така, ѝ благодарам и на македонската заедница што ме прифати како нејзин вистински активист, а јас и во Австралија и во Македонија достоино ги претставував. И на оваа најрадосна вест, мајко, секогаш пред очиве го гледав твојот лик и го чувствував твојот дух кој високо лебди над нас и весело, шепотејќи ми го честита и оваа највисоко национално признание. Вечерта, во Волино, по повод празникот Св. Недела, се празнуваше до зори. Присутните ги забавуваа солистите Миле Кузмановски и Елена Јовческа. Вестите од доделената награда на претседателот Иванов блеснале по ТВ каналите, па десетици роднини и пријатели срдечно ми честитаа.

На 23 јули 2016 година со внукот Жарко, син му на брат ми Диме, отпатувавме во Скопје каде беше закажана промоција на мојата последна книга „Македонија не те забораваме“, која ја издаде МЛД „Григор Прличев“ од Сиднеј, а се промовираше во организација на Агенција за иселеници на РМ во просториите на Министерството за надворешни работи во Скопје. Книгата ја промовираа новинарите Фиданка Танаскова и Марјан Велевски. На овој Министерски мегдан се промовираа и дела на следниве автори: Нове Младеновски, Лилјана Стоилковска, Стојан Ѓорѓиев и Соња Таировска. А во име на Агенција за иселеништво благодарници за учество нѝ додели водителката на програмата Виолета Сековска. На оваа средба се сретнав и со бројни мои Фајсбук пријатели: Билјана Костова, Наум Попески, Радојка Трајанова, Ружа Спасовска, Љубица Поповска, внукот на македонскиот дисидент Драган Богдановски, Звонко Станковски (кој ми ги подари 5-те томови – дела на Богдановски, а јас нему книгата „Живот и дело на Спасе Трпоски“), а д-р Васил Тоциновски ми ја подари неговата збирка песни посветена на поетот Коста Рацин „Рацин – два брега и две стрмнини“. Меѓу стотината песни тука е објавена и мојата песна „Македонски гробопис – посветена на Рацин“. Мајко и од овој литературен настан, те побарав, за да ме видиш и да се восхитуваш од моите успеси и пријателски дружби. Убаво е да ја спомнам и посетата на вечното почивалиште на мојот драг пријател д-р Науме Радически, кој почива на гробиштата во населбата „Ѓорче Петров“. Почит со запалени свеќи и свежо цвеќе му оддадовме заедно со мојот внук Жарко и брачната двојка Велика и Нове Младеновски. На враќање за Волино, патот нè одведе преку Битола во Буково, во кое својата куќа ја реновираа моите долгогодишни пријатели Мена и Душан Ристевски од Сиднеј.

По барање на новинарката Фиданка Танаскова од Скопје, која престојуваше во Охрид, за да ја посетиме 32-та Ликовна колонија, која традиционално, секоја година се одржува во с. Белчишта, со активистот Тодор Николоски од Грингила и со неговото возилото, на 6 август 2016 година, ја исполнивме оваа нејзина желба. На оваа Ликовна колонија учествуваат бројни ликовни уметници од повеќе балкански земји. Традиционално секој уметник им отстапува по едно свое дело. Организаторот Ѓорѓи Целески ни рече дека колонијата поседува богатство од преку илјада ликовни дела, за кои ниту државната, а ниту општинската влада не по-

кажале интерес за нивна заштита. Ете мајко, каква изложба видовме и каква новост ти пренесовме. Во меѓувреме, мајко, посетивме две промоции, едната на книга од поетот Митре Мангоски Радождански која се промовираше пред црквата „Св. Софија“, а промотор беше поетот Тоде Илиевски. Другата манифестација која ја посетивме со сопругата Нада се одржуваше на платото од црквата „Св. Петка“ во Велгошти, насловена како „Сеќавања на Живко Чинго“. За делото на Чинго зборуваше писателот Јордан Плевнеш.

На 20 август во просториите на НУ библиотека „Григор Прличев“ во Охрид, се одржа промоција на мојата книга „Македонија – не те забораваме“, која ја промовира директорот на библиотеката м-р Милчо Јованоски, а делови од книгата прочита поетесата Виолета Сековска. Во знак на соработка и афирмација на македонскиот јазик во Австралија, директорката Александра Белевска ми врачи благодарница. А цитатот на Прличев во благодарницата е следниот: „Еден чоек, шчо не си е милвит таткојната појке и од татка и мајка и појке од себеси, тој не можит да бидит чесен чоек...“ Како благодарност кон почитта на моето дело, на присутните роднини и пријатели, во ресторанот „Белведере“ ги поканив на коктел-закуска и со звуците на „Охридските трубадури“ да другаруваме до доцна во ноќта. Еве мајко, и на ова најубаво светско поднебје, во Охрид, те побарав за да ме видиш и да се развеселиши за да заборавиш на маката, што со торба полна грав на рамо, или со кошница јајца под мишка, си ги носела на пазар, за со парите да ги платиш моите учебници и алишта.

Во средината на месец август, внукот Жарко со автомобилот, Трпе и мене (мене за првпат) нè одведе на прошетка во селото „држава“ Вевчани. Мајко, не знам дали ти си била таму, но познато ти е селото по електричните светилки кои ги гледавме од дома со поглед кон планината Јабланица. На тој панорамски мегдан од каде како на дланка се гледа Струшкото Поле и дел од Охридското Езеро, ги посетивме: музејот, воденицата и киоскот во кој се сместени многу селски експонати што зборуваат за историското минато на Вевчани. Пред да го напуштиме селото, ние одседнавме во ресторанот „Кутмичевица“ во кој ги вкусивме вевчанските специјалитети, ракија и гулаш. Кога сме веќе во Вевчани,

убаво е да се потсетиме како селото ги добивало имињата на некои од улиците. За маалата: Калајциовци и Гоговци се прикажува, на пример, дека некој си Гога го оснивал маалото Гоговци, а имал многу ќерки. За една своја ќерка, пред околу 450 години, зел домазет. Момчето било од селото Волино, што се наоѓа во најбогатиот реон од Струшко Поле. Селото Вевчани тогаш немало поп, та Гога решил да го запопи Трпче, зетот – домазет. Така почнало да се создава најголемото маало во селото – Поповци, кое се наоѓа до Гоговци. Оваа приказна е позајмена од книгата „Дримколски записи“ од Јован Поповски, објавена во Скопје во 1971 год.

На 22 август јас, Гоце и Тони Терзиоски од Аљаска, Климе Ногачески од Швајцарија и Мирко Томовски поет од Охрид, преку Подградец и Корча, со возилото на Богоја Чалдрмоски, се одвозивме до Пустец, престолнина на македонската област Мала Преспа, окупирана од Албанија. Во Корча ја посетивме Гратската библиотека каде со поетот Мирко подаривме по десетина наши книги за македонските читатели. Исто така и во Пустец, каде нè пречека градоначалникот Едмонд Темелко, на кој му подаривме по дваесетина наши дела за македонските деца кои го изучуваат македонскиот јазик. Животот на Македонците во тој дел од Албанија е останат еден век поназад. Мажите со раце ги косат нивите и ливадите, а жените ги тераат на посење кравите со фурките закачени во појасите и со засугалени вретена во рацете. Нема изградба на патишта и фабрики додека не се декларираат како Албанци! Таа е геноцидната парола со која им се закануваат на гласачите, новите пратеници пред идните федерални избори. Ете, мајко, при преминот и на ова парче македонска земја, срцето ми затрепери од гнев, од глетката кон луѓето на овој наш голготен простор на кој му претстои спонтана асимилација од властите на Албанија и политизацијата на Бугарија, Македонците да ги декларираат како Бугари.

Со сватот Здравко Јошески утринските пешачења обично ги минувавме по патот од Волино до с. Моројшта, каде го посетувавме манастирот „Св. Спас“, околу кој постојат огромни дабови дрвја кои се стари неколку стотини години. Во еден даб има и извор од каде се црпи вода за замивање на лицето и на другите заболени делови од телото, за да оздрават. Над изворот има изградено импровизирано капелче, со напомена да не се загадува водата. Ете мајко ова свето место и тебе ти

е познато, каде за време на празникот Св. Спас се збираат луѓе од сите околни села, има праматари и свирачки тајфи кои го веселат народот.

Кон средината на август со сватоштините Здравко и Милица и сестра ми Ристана отпатувавме за да го посетиме градот Крушево, во кој се наоѓаат: месноста Мечкин Камен со споменикот на Питу Гули, музејот „Македониум“, Музеј – куќата на Тодор – Тоше Проески и неговото вечно почивалиште.

На 24 август се одржуваше отворањето на 55-те Струшки вечери на поезија во Струга. Отворањето го изврши министерката за култура Елизабета Канчевска Милевска, во друштво на пратеникот Александар Николовски. На овој поетски подиум се сретнав со значајни поети и поети од Фајс бук порталот. Убаво е да спомнам дека на дваесетина странски поети им подарив по примерок од мојата збирка песни „Угреј сонце во мојот сон“ на англиски јазик. Учествував и на Поетската манифестација „Охридски бисер“ која се одржа пред црквата „Св. Софија“ во Охрид на која настапија 20-тина поети во конкуренција, а исто толку и без конкуренција. Јас бев во друштво со поетесите Виолета Сековска (Скопје), Ленче Ристеска (Охрид) и Лидија Доџовска Павловска (Преспа). По претставата и по богатата закуска со група поети другарувавме покрај кејот на Охридското Езеро, кај месноста Сараиште, со песни и тивка музика до доцна во ноќта. Мајко, на ваква дружба за да бидеш, треба да ја заслужуваш, а јас со твојата благослов и Божјата милост, токму сум ги заслужил.

На 1 септември бев на почетокот на новата учебна година во Волино на која во клупите седнаа само 16 ученици, а во прво одделение се запишаа 6 ученици. Ех колку е жално во двориштето да гледаш каде се играат само 16 дечиња во споредба на нашето време кога двориштето беше преполно со ученици.

На 3 септември бев во куќата на Уранија во Охрид, за да ги проследам предавањата на Меѓународната научна конференција насловена како „Богомилството без граници“. Со научни реферати настапуваа професори од Македонија, Бугарија и Британија. На овој „Богомилски мегдан“ настапи проф. Вера Стојчевска Антиќ на која ѝ ја подарив последната моја објавена книга „Македонија – не те забораваме“. Книгата ја разгледа и бугарскиот професор Васил Ѓузелов, кој ме прашуваше: колку членови има друштвото, кој нѝ ги финансира книгите, дали имаме доволно читатели итн. Со тоа ми заврши и овој одмор од кој понесов прекрасни спомени.

Од поважните настани кои се случувале во Сиднеј и околината, на кратко ќе ти ги раскажам мајко, колку да си во тек со моите активности. Од 14 – 16 октомври во театарот „Цивик“ во Хрствил се одржа Вториот филмски фестивал, на кој се прикажуваа повеќе документарни и краткотражни филмови. Ние со Нада, Душан Ристевски, Оливер Димоски и амбасадорот на РМ во Канбера Веле Трпески, го проследивме филмот на Столе Попов „До Балчак“, а на претставата присуствуваше и режисерот Антонио Митриќески.

На 23 октомври, на прославата од 40-годишнината на Македонското етничко училиште „11 Октомври“ од Јагуна, која се одржа во ресторанот „Емфариум“ во Бенкстеон, бевме со сопругата Нада, фамилијата на Тони и Билјана, како и неговите родители Здравко и Милица Јошески. На програмата настапија фолкористите на КУД „Вардар“ од Бенкстеон со спетови на песни и ора, а учениците настапија со читање на рецитаци и од македонски автори. Секако меѓу нив беше и внуката Лана. На сите учесници на програмата, на сите учители, како и на сите помагатели им беа доделени благодарници и трофеи. Такви награди добивме и ние со внуката Лана. Убаво да спомнам дека во ова училиште, мајчиниот јазик го изучуваа и нашите деца: Билјана, Александра, Љуба, Татјана и Гоце.

На 1 ноември во локалниот сиднејски весник „Експрес“, на англиски јазик, беа објавени две фотографии, поголемата каде ја држам последната книга „Македонија – не те забораваме“ и помалата каде сум со претседателот Горѓе Иванов, кој ми го доделува медалот за заслуги за Македонија. Големата слика ми ја направи дома фотографката Кармела Роч, а текстот е дел од интервјуто со новинарката Даниела Бакел. Убаво е што бесплатно се дели по семејствата на општините Кантербери и Бенкстеон. По тој повод мнозина познаници кои живеат во овие подрачја ми се јавуваа со честитки за добиениот Медал од претседателот на РМ, проф. д-р Иванов.

На 10 декември со сопругата Нада и два полни автобуси со Македонци од Сиднеј се одвезовме во Канбера, каде се гласаше на предвремениот парламентарни избори кои се одржуваа во РМ. Нам, ова граѓанско

право за прв пат ни беше овозможено да го искористиме. Но, поради лошата кампања и слабиот одсвив на емигрантите – дијаспората не доби свој пратеник во Парламентот на РМ. Така од резултатот ВМРО – СДСМ 51:49, Заев со итроситина стана премиер, кој во коалиција ги прибра албанските партнери на ДУИ, ветувајќи им сè и сешто само да ја порази ВМРО – ДПМНЕ. Тогаш се случил договорите со Грците, со Албанците, а и со Бугарите. Со уцени и со бројни отстапки кон соседите, за влез на нашата земја во ЕУ и во НАТО алијансата тие сега си ги бараат нашите ветувања за да си ги заситат нивните апетити. Еве мајко во мојата биографија каква парола сум напишал: „Еј, Македонијо, какви изроди те крчат без влакно од главата да изгубат, а илјадници Македонци низ вековите војувале и крв лееле за да те имаме и со тебе да се гордееме!“

На повеќе Драмски Гала вечери, мајко сум бил во жири комисија за оценување на артистите за најдобри одиграни улоги преку годината во неколку категории. Вообичаено Вечерите се одржуваат во организација на Театарската група од Сиднеј и под директива на иницијаторот и директор на Групата Душан Ристевски. Во жири составот, почесто сум со водителката на СБС радиото на македонски јазик Радица Бојковска Димитровска и режисерот Тони Радевски. На овојгодишната Гала вечер која се одржа во театарот „Цивик“ во Хрствил, церемонијата ја отвори македонскиот амбасадор во Канбера Веле Трпески, кој му ја додели и наградата на најдобриот артист Васко Србиноски. А јас имав привилегија да ѝ ја врачам наградата за најдобар дебитант на годината, на артистката Татјана Нешковска од Волонгонг.

И на повеќе училишни концерти, кои се одржуваат кон крајот на септември секоја година, а се одржуваат во просторијата на училишната сала во Когра, секогаш ме покануваат да бидам во жири комисија. Така имам чест да ги оценувам рецитаторските настапи на сто и педесетина ученици од сите македонски етнички училишта на Нов Јужен Велс, кои настапуваат со творби од македонски автори. Обично, јас сум во друштво со проф. д-р Ирена Вељанова, м-р Славица Ристеска, советничката за образование Вера Бошевска, наставничката Цвета Чумковска и други. Ете мајко и од овие македонски манифестации кои се одржуваат во Сиднеј, те барам за да ме видиш, иако не сум нивни калибар, со уни-

верзитетска диплома, но сум надарен и со квалитетен слух кон литературата и почит кон заедницата. Кога сме веќе кај дипломите, во една прилика, на шега го прашав проф. д-р Науме Радически дали е можно да добијам фалсификат – диплома? Ми се загледа и ме праша: – зошто ќе ти користи таа? – Се насмеав и му велам – за во биографија. Ме потупна по рамо и ми вели: Дај Боже и тие што се со завршени и тоа со вистински дипломи, да имаат направено барем дел од твоево творештво и волонтеризам, ќе им честитам со поклон до земја. Јас ова што ти помагам тебе со исправки, со пишување рецензии и со промоции, тоа го правам од срце, зашто го почитувам твојот труд и желба кон мајчиниот јазик и татковината. А исто така ќе го правам и со членовите на вашето Друштво, зашто вие нè го афирмирате македонскиот јазик и култура на тие далечни австралиски простори, а тоа е успех и за татковината од која потекнувате, а и за генерациите кои ќе продолжат да ве следат вас во таа многуетничка австралиска заеница. Леле, мајко, сега ова ти да го слушнеше, ќе ме искараше до коска. И повторно ќе ми се развикаше, со тоа твое: – А кога ти велев, учи синко, учи... Но да сме јасни еднаш за секогаш. Така требало да биде. Ако изучев матура или некоја стручна наобразба, ќе работев по таа струка, можно беше дека ќе имав стандард за убав живот, но немаше да отпатувам на крај на светот и да почнам да се дружам со истомисленици, па да се организираме да отвораме: цркви, друштва, училишта, клубови... за да им бидеме корисни на луѓето од македонската заедница. А после тоа да воспоставиме мост на соработка со институциите од татковината, кои ќе ни помагаат со испраќање на икони за црквите, учебници за учениците, облекувања за фолклористите, книги за библиотеките, со испраќање на свештеници за одржување на религиозни обреди, уметници за одржување на концерти, предавања, семинари, изложби, со еден збор се за да не се чувствува нашиот човек изгубен во оваа далечна и мултикултурна австралиска држава. Ете таква била Божјата пресуда, за која му се благодариме на Господ Бог што не пресели здрави и живи во оваа далечна и демократска Австралија на која нè сме лојани граѓани и во која живееме мирен и слободен живот, декларирани со сите човекови права како Македонци.

Новогодишната ноќ од 2017 година ја дочекавме и испративме од нашиот дом со браќа ми Ангеле и Трпе и со нивните сопруги Ристана и Роза. Овогодишната ноќ и првиот ден по неа нè потсетува на времето

пред 50 години, на нашата свадба со Нада, која можеше да се претвори во крвава. Те паметам мајко и тебе како беше пожолтена и вилиците ти се тресеја од страв, знам свадба нè чекаше, а ти и гостите дојдени од вечер не дремнавте ни за миг. Ги колнеше разбојниците кои нè го попречија патот со стапови в раце, а главниот ајдук „Али Баба“ нè се истопори со секира. Да не должам, за свадбата имам поопширен запис напишано во мојата мемоарска книга „Ова е мојот живот“ на стр. 130. За овдешната Нова година сабајлето дојде и ќерка нè Билјана со фамилијата за да нè ја честита неа, и 50 годишнината од бракот. За јубилејот колегата Душан Ристевски имаше објавено запис во порталот „Публицитет“. Во него имаше бројка од 1.100 посетители, а на Фајсбук имаше бројка од 400 соработници кои што нè ја честитале годишнината.

Со Душан Ристевски и Никола Апостоловски, тргнавме мајко на дводневен престој во гратчето Талбинго, во кое покрај семејната викендица на Душан, е сместена и Хидроцентралата која со електрична енергија ги напојува сите поблиски населби. Од Сиднеј е оддалечено 400 км, а пред него се наоѓа поголемото граче Тумут од каде се купуваат прехранбени намирници за подолг престој во Талбинго. Убаво место за излет, а во паркчето во Чумот се наоѓа споменикот од австралиската писателка Мајлс Франклин пред кој прочитавме по неколку песни, оддавајќи и почит на оваа писателка, која како новинар учествувала во борбите на Кајмакчалан и од каде испраќала дописи за австралиските медиуми. По престојот во Талбинго, ние отпатувавме во Квинбијан кој е оддалечен 350 км и каде ќе учествувавме на отворањето на најновото Македонско литературно друштво „Ванчо Николески“, во Австралија. Друштвото и библиотеката го носат името на македонскиот детски поет и писател „Ванчо Николески“, а нив ги отвори македонскиот амбасадор во Канбера, Веле Трпевски. По отворањето се преминавме на читање на свои песни или песни на поетот Ванчо Николески. Таму пристигнаа и членовите на Театарската група од Сиднеј, кои вечерта, во просториите од црковната сала „Св. Пророк Илија“, ја прикажаа драмата „Баба се мажи“ од авторот Душан Ристевски.

* * *

Во Цивик театарот во Хрствил на 24 февруари 2018 година се одржа Театарска гала вечер на која беа поделени наградите за најдобри арти-

сти, за животно дело и за литература и уметност за изминатата 2017 година. Наградата за дебитант ѝ припадна на младата Стефани Тодоровска, на која јас ѝ ја доделив наградата, додека наградата од областа за литература и уметност која ми припадна мене, ми ја врачи артистката Татјана Нешковска. И од овај настан мајко те побарав за да ме видиш, како за мојата доброволна работа сум бил номиниран и наградуван од активисти на заедницата, а овој пат, еве и од Театарската група во Сиднеј.

На 4 март 2018 година, со ќерка ми Билјана и нејзината фамилија, како и фамилиите на браќа ми Ангеле и Трпе, фамилиите на нивните ќерки и многу познати и непознати Македонци од другите соседни градови учествувавме на најбројниот собир кој го има одржано македонската заедница во Сиднеј. Да, повеќе од 30.000 протестанти, протестиравме против промена на Уставот, промена на името, идентитетот и симболите во Република Македонија. Марширавме од Теон Хол до Мартин Плејс со стотици развеани македонски знамиња, испишани и извикувани протестни пароли. Посакав и овде да не видиш мајко, пред толкава маса луѓе, од говорницата, со колегите од друштвото Прличев и со ќерка ми Билјана, прегрнати, како го скандираме името на Македонија во центарот на овој седум милионски австралиски град.

Еве и уште еден протест, кој се одржа на 23 април 2018 година во населбата Дарлинг Хаба, наречен Семакедонски собир на кој беа присутни преку 5.000 посетители. Тој се одржа во знак на морална подршка на иницијативата „За заедничка Македонија“ и поткрепа на Претседателот Ѓорѓе Иванов кој на предавникот Зоран Заев и неговата партија СДСМ не им го дава мандатот за состав на влада. Заев направи коалиција со албанската партија ДУИ со ултиматум за менување на Уставот, за промена на грбот, знамето, името, химната, парите и насилно воведување на албанскиот јазик во Македонија. На овој собир настапија бројни говорници од нашата заедница, но и од Австралиската јавност, а од име на МЛД „Григор Прличев“ со протестни и патриотски поетски стихови настапивме јас и Душан Ристевски. На собирот се одржа и пригодна културна програма на која настапија бројни КУД-тва, солисти, драмски артисти итн. Со мене и Нада, беа и фамилиите на ќерка ѝ Билјана, браќа ми Ангеле и Трпе со сопругите, како и фамилиите на ќerkите на Трпе, Цана

и Љуба. Мајко те побарав и на овој протестен сиднејски подиум, за да не видиш и чуеш како се бориме со сите сили за да опстои Македонија, со сите нејзини демократски симболи и права, а поради неа ќе опстоиме и ние како народ и нација.

Очното перде (катаракс) ми го оперираа на 22 август 2017 година во болницата во Бенкстеон. Тоа го направи убавата млада докторка со полско потекло Богна Зборовска. По операцијата се чудев колку луѓето ми изгледаа лити, пожелтени и остарени. Леле, кога рацеве си ги видов изпрскани со пеги и испапчените вени по нив, а и моево лице остарено и грдо, стравотно се исплашив и се каев зошто со повеќе поетеси во Македонија сме се гушкале и бакнувале. Да спомнам дека другото око ми го оперира докторката Чиу Алисон со кинеско потекло на 18 јуни 2018 година. Ех, мајко, колку посакував мојот дедо Билко да беше уште десетина проценти подобар во видот, за да можеше барем да се движи претпазливо по патиштата и да не почнува да жнее на туѓите ниви. Зашто, место благодарност, сопствениците ќе ликуваа и со восхит ќе прокоментираа: – Абе, ќе бевме среќни целата нива да нѝ ја пожнееше...!?

Мајко, еве една болесничка новост која нѝ ја приреди нашиот најмал брат, а твоето сугарче Трпе. На 3 април 2018 година во приватната болница Св. Ѓорѓи“ во Когра се опериса брат ми Трпе (62) од простата. Операцијата траела 6 часа и успешно е отстранета заразната болест рак, кој се наоѓал во школката помеѓу спермниот и мочниот канал. Со Нада отидовме да го посетиме. Тој во моментот се опоравуваше од амнестезијата и стомачните надувни гасови, па панично беше возбуден од подигнатиот крвен притисок и од ненадејната студена пот. Но, за сите болеснички случувања пред време бил известуван. Кај него ги затекнавме сопругата Роза, нивните ќерки Александра и Љуба и нејзиното синче Лука. По два дена Трпе си дојде на домашно лекување и одеше почесто на лекарска контрола. Да, мајко, еве го и по 6 години добро се држи и со брат ми Ангеле редовно доаѓаат да ми ја стрижат тревата и да ми ги поправаат водоинсталатерските проблеми.

По повод Денот на независноста на Република Македонија (8-ми септември 1991 год.) Македонската заедница од Нов Јужен Велс, во Кинг стрит, во Рогдаел, населба збратимена со градот Битола, традиционално го одбележа овој национален празник. Пред повеќе од 5.000 посетители, активистот Кире Циревски прочита реферат за значењето на празникот, а младинката Наташа Бушиноска прочита извештај на англиски јазик. После тоа со свои поздравни говори настапија свештеникот Владо Недески, градоначалникот Бил Сарафиновски и неколку личности од австралиската јавност. На програмата продефилираа играорците од КУД „Илинден“, со сплетови од Македонија, а аплауз добија и поетите од Литературното друштво „Григор Прличев“ од Сиднеј, кои настапија со патриотска поезија: Иван Трпоски, Лилјана Тошеска, Перо Дамчевски – Коџин, Марија Александрова и Горјан Маслинкоски. А новата вршителка на должноста амбасадорка на РМ во Канбера, Грета Станоевска, поради болест не допатува на прославата. И од овој Сиднејски мегдан каде најмногу се збираат Македонци, те побарав мајко за да ме видиш и слушнеш како свечено и гордо читам роднокрајна поезија, за да ме пофалиш, дека сум активен во заедницата и почитуван од неа.

По дваесетина прослави одржани во Грингила, еве за прв пат организираме традиционална Волинска вечер и во Сиднеј. Прославата се одржа во салата на ФК „Илинден“ во Рогдаел. Овој пат таа беше хуманитарна и парите собрани ќе му бидат испратени на Одборот на црквата Св. Богородица, кои ќе треба да се употребат за изградба на цврста и заштитна ограда околу црквата и црковното гробиште. Ти мајко, сигурно паметиш дека на каменот пред влезната порта на авлијата имаше камен со изгравирани 1903 година. Таа беше плитарна авлија и нормално, забот на времето, по толку години, си го стори своето.

На крајот од октомври 2018 година, во просторијата на Католичкиот клуб во Хрствил се одржа традиционалното доделување на наградите за доброволци во етничките заедници во повеќе категории за регионот Свети Ѓорѓи (Сиднеј). На 100 победници и пред 600 присутни, наградите им ги врачира премиерката на Нов Јужен Велс Гладис Берициклијан и парламентарецот Марк Коуре. Беа наградени Македонското литературно друштво „Григор Прличев“ за неговиот 40 годишен јубилеј, Душан Ристевски за социјални услуги и јас за 40 годишен придонес во заедницата – посебно за библиотекарски услуги. Интересно е да спомнам

дека имав среќа наградата да ми ја врачи лично премиерката Гладис Береќикилијан, на која за благодарност ѝ возвратив со топол пријателски бакнеж. По бакнежот добив бројни аплаузи, а таа изненадена од гестот, ме гушна и се изнасмеа до солзи. Да споменам дека нејзината братучетка Најли е одамнешна другарка на ќерка ми Билјана и сè уште се почитуваат. И од овој радосен настан мајко, со кренат поглед кон небото, те побарав за да ме види твојот мајчин дух и вечно да им ги прикажува и на другите наши роднини и пријатели со кои другарувате во небесниот свод.

Нема да се навредиш мајко ако ти кажам дека на 11 јануари 2019 година, на најцрниот петок во поновата македонска историја, во Парламентот на Р. Македонија се случи нешто што на ниедна земја на светот до сега не ѝ се случило. Мнозинство пратеници, некои подмитени, некои уценети, вкупно 80 на број, изгласаа промена на досегашниот Устав на Република Македонија. Со новите измени Македонија останува без свој јазик, ангичка историја, со наметната двојазичност од албанскиот јазик, откажување на Македонците во соседните земји и со промена на многу значајни сегменти што ја правеа Македонија силна и стабилна во досегашното нејзино постоење. Државата доби географска одредница „Северна“.

На денот Св. Илија, Илинден, со сопругата Нада бевме во црквата Св. Петка во Сиднеј, каде свештеникот Владо Недески, покрај значењето на светецот, одржа и парастос за починатите борци на двата Илиндена 1903 во Крушево и 1944 година АСНОМ во Прохор Пчињски. После тоа се премина со поставување на венец од свежо цвеќе пред бистата на водачот на македонската револуционерна борба, војводата Гоце Делчев, кој го положија претседателот и секретарот на Црковниот одбор Борис Димчевски и Петар Котевиќ. Вечерта во библиотеката „Григор Прличев“ во Сиднеј се одржа панахида на паднатите борци на двата Илиндена која ја одржа прога Наум Деспотоски, а потоа поетите: Иван Трпоски, Љилјана Тошеска, Душан Ристевски, Димче Џајкоски, Перо Дамчевски – Коцин, Марија Александрова, Спасија Огненовска и Гроздан Јовановски (од Њу Кастел) прочитаа свои творби посветени за Илинден и Илинденците. Од двете овие средби мајко, испратив записи и фотографии во повеќе весници и портали, чии објави ги прочитаа илјадници Македонци во Австралија, Македонија и ширум светот.

На 19 октомври 2019 година во рецепцијата на Долтон Хаус во Сиднеј се одржа втората конференција на делегати од Македонската зед-

ница на Нов Јужен Велс. На собирот беа присутни околу триесетина активисти од повеќе друштва и асоцијации. Јас го претставував Македонското литературно друштво „Григор Прличев“ од Сиднеј, па имав прилика да дадам и кратка изјава за настанот за радиопрограмата СБС на македонски јазик која се слуша низ цела Австралија. На собирот се дискутираше за сите успеси и неуспеси за изминатиот едногодишен период. Се дискутираше и за програмата за идната 2020 година, за кое од министерството за емиграција на федералната влада нѝ беа доделени 250.000 долари, кои треба да бидат искористени за културни дејности и планско трошење на истите. Ете мајко и од овој собир те побарав за да ме видиш и во мир душата да ти лебди над нашите глави.

На покана од Добротворното друштво од Мелбурн, од Република Македонија во Австралија допатува поранешниот претседател проф. д-р Ѓорѓе Иванов, со својата сопруга Маја и синот Иван. Во негова чест беа организирани доброволни балови во Мелбурн, Сиднеј и Волонгонг. А во Сиднеј беше организирано и средсело кое се одржа на ФК „Сиднејска Македонија“ во Сефтон и тоа на 1 март 2020 година. На таа свеченост, на која присуствуваа стотици посетители, топло добредојде на Иванов му посакаа младите играорци на „КУД Илинден“ од Западен Сиднеј и КУД „Вардар“ од Бенкстеон, со развиорени знаменца и фолклорни потскоци. Во име на Македонското литературно друштво „Григор Прличев“ од Сиднеј, јас и Марија Александрова му доделивме благодарница за неговото храбро извршување на претседателската функција, кој и покрај притисоците од домашните и надворешните политички фактори, не дозволи да ја погази својата заклетва дека: – нема да го потпишам предавничкиот Преспански договор, двојазичната Тиранска платформа и промената на Уставот на РМ. На овој национален собир, мајко, бев со сопругата Нада, која не допатува во РМ во 2016 година за да биде вклучена во тимот со сестра ми Ристана и внуката Александра и зетот Крсте Илинкоски, кога во вилата „Билјана“ во Охрид, овој исти човек, но тогаш претседател на Македонија, пред својата гарда и под звуците на македонската химна ми го додели највисокото признание Медал за заслуги за Македонија.

Еве и уште една пофална вест мајко, во библиотеката „Григор Прличев“ во Сиднеј пристигна пратка од шест примероци со наслов „Македонски иселенички меридијани“ од писателот Славе Катин. Во нив со свои биографии се застапени 150 активисти од целата дијаспора во светот, а меѓу петнаесете активисти од Австралија постои и моето име. Еве

ги и другите застапени активисти: Андреја Бранов, Џим Томев, Зоран Ќосески, Јанко Томов, Божин Павловски, Кире Циревски, Томе Миовски, Ристо Алгин, Сотир Митрев, Тоде Кабровски, Мајкал Радин, Ицо Најдовски – Перин, Миле Терзиовски и Душан Ристевски. Книгата поседува 580 страници и отпечатена е во „Македонска искра“ и „Матица Македонска“ во Скопје, во 2017 година.

Мојот пријател Наум Попески од Вевчани кој живее и работи во Скопје, гледајќи ги внучињата поставени на фотографии на фајсбук порталот, каде берат мандаринки, најави да направи запис со кратка биографска историја за нив, за нивните училишни денови и нивните роднински корења. Тој запис беше објавен на страниците од весникот „Нова Македонија“ – во детското катче „Колибри“, со наслов „Лана, Адријана и Кристијан од Австралија ги поздравуваат другарчината во Македонија“. Прва личност која го прочитала записот беше нашата долгогодишна пријателка Фиданка Танаскова, која ѝ испрати копија од весникот. Записот го објави и весникот „Тодеј – Денес“ од Мелбурн. Ех, мајко, им немаше мерка на радоста на внучината кога се видоа на слика во најтиражниот весник во Македонија. Сето ова што се случува, мајко, јас го препишувам на твојот благослов, кој го испочитував со женачката со Нада, продолжувајќи го нашиот натамошен заеднички живот со неа и нашето потомство, опкружени со бројни роднини и пријатели.

Еве, мајко, за жал и една недолична вест: со сопругата Нада најпосле се согласивме за да се вакцинираме против корона вирусот, која болест го зкочи целиот свет и однесе милиони човечки животи. Тоа го направивме во локалната аптека во Белмор со вакцината Астро – Зенека. Првата вакцина ја добивме на 25 септември 2021, а втората на 25 октомври 2021 година, за што ѝ беше даден документ (Сертификат). По тој повод, мајко, ја поставив на фајсбук мојата фотографија кога ја примав првата вакцина, а заедно со мојата, ја ставив и татковата фотографија, која е документ дека е воен инвалид, направена во болницата во Горно Водно во Скопје во 1945 година. Во неа напишав: – „Татко, татко, прости ми што ги погазив твојот инает и отпор и еве денес на овој светол ден Крстовден, седнав со наведната глава да ја примам оваа контроверзна вакцина, која ако беше ти жив знам дека немаше да ја примиш. А поради твојот инает ти не влезе ниту во Сојузот на комунисти, ниту во колективите (СРЗ), иако ти ја зедоја најплодната земја, стоката и кожата ти ја одраа од даночни давачки. А прогласен беше за воен инвалид, но секогаш те наоѓаа неколку проценти пократок од предвидената стапка за испла-

та. Те тераа да ја продадеш земјата, за ти дадат инвалидска пензија. А како можеше ти да ја продадеш кога таа се водеше на твојот слеп татко Билко. Потешко ѝ беше на мајка ми, која во август, за време на жетвата и вршидбата, кога тебе те земаа на „воена вежба“, ах, кутра таа, со шест дечиња и слеп свекор – со триста клетви испратени кон кодошите, мораше сама да го собере пченичниот леб. Татко и јас не влегов во Сојузот на комунисти, но за тоа не добив вработување, па морав да си го земам куферот и да отпатувам на крај на светов. „Прости ми татко, прости!“

А сега мајко ќе ти ги набројам моите патувања во Македонија и светот:

Во 1979 година отпатувавме за првпат со сопругата Нада и малата наша три годишна ќерка Билјана во Волино, Македонија. Волино нè пргрна со својот шарм, во неговата преградка. Ни прости за десетгодишното отсуство и се израдува со новиот наш жител во родната моја куќа. При престојот во Македонија, ги посетивме градовите Охрид, Струга, Скопје и Крушево. Во Охрид го посетивме Балканскиот фолклорен фестивал, а во Белчишта го одбележавме Денот на борците. Во Мешеишта бевме на Петровденскиот панаѓур, а учествувавме и на Иселеничката средба која ја организира Матица на иселеници на Р. Македонија, а се оджа во Манастирскиот комплекс Св. Наум Охридски. Со брат ми Ангеле и неговата пријателка Ристана Боческа учествувавме на Илинденскиот собир во Крушево, а имавме и дводневен престој во поранешната македонска престолнина Солун, кога со нас ги зедевме Нада и Билјана. Бев поканет од страна на Матица на иселеници за да учествувам и на Струшките вечери на поезија, „Млада Струга – 1979“. А на прославата на селската слава Св. Богородица, на црквата ѝ подаривме јагне, како жртвен подарок за здравје на нашата фамилија, од кое месо ќе биде подготвен ручек за јабанџиите и праматарите кои секогаш се наши гости во Волино.

Во 1987 година, по втор пат престојувавме во Волино, Македонија. И овој пат Волино нè пречека со насмевка и со широко отворени раце. Со топла преградка нè пречека и родната плитарна куќа, која знае за дел од македонската историја. При посетата на Скопје, ние ја посетивме Матица на иселеници од Македонија и нејзините претставници, претседателот Иван Катарџиев и секретарот Трајан Бавтироски. Со мојот пријател Науме Радически ја посетивме издавачката куќа „Студенски збор“, а Нада и Билјана отидоа да ја посетат црквата „Св. Спас“ и да се поклонат пред саркофагот на македонскиот револуционер Гоце Делчев.

Белчишта го славеше Денот на борците „4-ти Јули“, а ние уживавме во пламените говори, фолклор и песни. Во Горна Белица, другарски

прием нѝ приредија братучедот Кристафил, сликарот од Струга „Фото Жика“ и новинарот на весникот „Нова Македонија“ Виктор Цветаноски. Низ Охрид другарувавме со: проф. Стојан Ристески, Чедомир Ристески, Андреја Трајчески, Ламбе Маргиноски, Вера Шврговска, Соколе Ивановски, Милан Ациевски и други. А ги посетивме и Ликовното ателје на Вангел Наумоски, Историскиот архив, Музејот на Охрид, Кичевско-дебарската епархија со владиката г. Тимотеј и прота. Ѓорѓи Николоски. На молбата од МЛД „Григор Прличев“ од Сиднеј и Матица на иселеници од Р. Македонија, ми беше испратена покана од ДПМ да учествувам на Струшките вечери на поезија во Струга, со платен хотелски пансион, каде со своја песна ќе настапам и на Поетската манифестација „Мостови“. Значи, детската желба за да настапам на овој мост на поезија, еве веќе ми се остварува. Попатно ги посетивме градовите Битола и Ресен.

Во 1995 година по трет пат отпатував сам во Волино, Македонија. Го посетив Скопје каде учествував на Семинарот за новинари од дијаспората, со кои членови најпрво ја посетивме печатницата „Нова Македонија“, а потоа патувавме со автобус преку Струга за Охрид, каде во вилата „Билјана“ имавме средба со претседателот Киро Глигоров. Во Волино се одржа Комитска вечер, на која покрај познати политичари, артисти, пеачи, настапив и јас со патриотски песни. Со брат ми Спасе и невестата Љубица го посетивме Благоевград, Пиринска Македонија. Учествував и на овогодишните СВП, каде ми беше доделена „Иселеничката грамота“ од Матица на иселеници на РМ за најдобра книга на поет иселеник, а со своја песна настапив и на Поетската манифестација „Мостови“. Покрај бројните поети од МК и странство се сретнав и со поглаварот на МПЦ г.г. Михаил. На празникот Св. Богородица, во Школското двориште во Волино, се одржа и промоција на мојата поема „Тодорка“ која ја промовира д-р Стојан Ристески, а стихови прочита Светлана Христова Јоциќ. Еден ден со брат ми Спасе отпатувавме до Кичево каде со фамилијата на братучедата Трајанка го посетивме и гробот на нивната ќерка и сестра Наташа Ристеска, која настрада во сообраќајна несреќа во с. Мешеишта на 14 годишна возраст. Со тоа во кратко ги пренесовме и трите записи, кои се сместени во мојата патописна книга насловена како „Македонија – моја татковина“, со рецензија на проф. Стојан Ристески, објавена во Сиднеј – 2002 година.

На 22 јуни 1999 година јас по четврти, а Нада и Билјана по трет пат, патуваме за Македонија, преку САД (4 дена во Лос Анџелес и 8 денови во Њујорк, односно Њу Џерси). Во Лос Анџелес направивме обиколка

со комбе и водич, при што нè одвезе во Беверли Хилс, каде се наоѓаат куќите на познатите глумци и пеачи. Ја посетивме плажата во населбата Санта Моника, каде е поставено огромно Панорамско тркало и каде водата и глетката се прекрасни за посетителите. Другиот ден ја посетивме Холивудската филмска индустрија каде се имаат снимено филмови на Хичкок, Иствуд, Спилберг... Калифорнија ја има најубавата клима на северно-американскиот континент. Во Њу Џерси престојувавме во домот на Ристе и Лилјана Јанкулоски, но се видовме со повеќето Волинци кои живеат во овој дел на САД. Ги посетивме и трите цркви кои ги изградиле Македонци и во кои се крстат и венчаваат нивни дечиња. Еден ден ги посетивме Њујорк и островот Елис. Во Њујорк ги посетивме трговскиот гигант Менхетен и зградата на ООН каде се поставени знамиња на сите членки. Бевме и на островото Елис кое претставува емигрантско прифатилиште и каде се наоѓа Статујата на слободата. Тоа е статуа на огромна женска фигура со круна на главата и факел во раката. Како последна дестинација во САД го посетивме и градот Атланта Сити – градот на коцкарниците. Попатно, пред да стигнеме во Македонија, одседнавме на еднодневен престој во Рим каде уживавме во европското лето, вдишувајќи го убавиот европски воздух. Од Рим со МАТ авионот се превозивме до Скопје, а оттука со такси и до Волино. И на оваа средба со Волино и родната куќа, мајко те побаравме и тебе за да нè прегрнеш и да ни посакаш топло добре дојде. Покрај црквата Св.Богородица и гробовите на мајка ми и брат ми Диме, свеќи запаливме и на гробовите од повеќе наши роднини и пријатели. Другиот ден ја посетивме Струга – градот на Поезијата, во кој најпрво запаливме свеќи во црквата Св. Петка, потоа ја посетивме газдарицата на Нада каде подолго време живееше како подстанарка, Христина Дурацоска, па спомен домот на Браќата Миладиновци и други зданија. На Петровден, во Мешеишта, покрај црквата Св. Петар и Павле, посетивме повеќе роднини и пријатели, но ги посетивме и гробовите на нивни роднини. При стапувањето на Егејот, најпрво го посетивме домот на шура му на Ѓорѓи Бакарцис, мојот сиднејски сосед, Чиичо Танев во Владово, каде бевме пречекани како кралски луѓе, а попатно за Халкидике го посетивме водопадот во Воден, па некрополата во Пела, каде ги разгледавме археолошките ископини и продолживме за Халкидике преку Солун и Солунско Поле. Од Солун тргнавме по средниот крак на Халкидике кој се вика Касандра и стигнавме до една убава населба каде одседнавме во хотел „Белбуди“, во кој останавме две ноќи и два дена, уживајќи на плажата, во топлите води и уште потопли песо-

ци. На враќање за Република Македонија, застанавме да ја разгледаме чаршијата на Виа Игнација во Солун, на која се наоѓаат и познатиот заговор Еди Куле и споменикот на Александар Македонски.

Илинденскиот празник се прославуваше во Волино со Комитска програма, по повод истиот празник ги посетивме и манастирите во Мешеишта и Косел. Во друга прилика од престојот ги посетивме Собранието во Охрид, црквата Св. Петка во Велгошти, изборот на убавици пред ресторанот во Летница, во Охрид, манастирскиот комплекс Св. Наум Охридски и црквата Св. Климент Охридски. Од литературно-просветна страна ги посетивме чествувањето на делата на Живко Чинго во с. Велгошти, а во с. Велестово беше претставено творештвото на Раде Силјан. Со сопругата Нада и ќерката Билјана отпатувавме на дводневен излет во Скопје. Таму ги посетивме Министерството на иселеници на Р. Македонија, каде нè пречека министерот Мартин Трневски, а во прехранбената фирма „Жито Лукс“ бевеме дочекани и нагостени од директорот Соколе Иваноски. Вториот ден го искористивме за посета на ДПМ каде имавме средба со претседателот Милован Стефановски и писателите Васил Тоциновски, Вера Стојчевска – Антиќ и новинарката Олга Спирковска. За промоција на стихозбирките „Свитиго“ и „Меѓу две огништа“ се обврза да ги организира директорот на НУ Библиотеката „Григор Прличев“ во Охрид Смиле Наумоски, а промоцијата ја направи проф. д-р Науме Радически. Со сопругата Нада присуствувавме на отворањето на СВП 1999 година во Струга и на манифестацијата Претставување на иселеничката поезија, на која наградата „Иселеничка грамота“ му беше доделена на поетот Даниел Мелвил од Швајцарија, за најдобра поетска книга на иселеник. На сите досегашни Струшки вечери на поезија во Струга, покрај организаторите имав прилика да се видам со бројни поети и писатели од РМ и од светот.

На селската слава Св. Богородица учествувавме на утринската богослужба која ја одржа свештеникот Диме Димоски, а после чекавме гости и присуствувавме на финалето од фудбалскиот турнир, по кој останавме да ја проследиме опшгата веселба, која траеше до утринските часови, а присутните ги забавуваа ВИС „Мислешево“ и солистот Билјан Стојаноски. Убаво е да спомнам дека на Поетскиот излет во Манастирот „Св. Наум“, со сопругата Нада, ќерка нѝ Билјана и со бројни поети од Струга патувавме со брод. На заминување од Македонија идна дестинација кон Сиднеј нѝ беше легендарниот Рим, каде одседнавме во хотелот „Копртина“, а ги посетивме следните знаменитости: Црквата Св. Петар

во градчето Ватикан – во кое е сместена католичката престолнина и во која седи поглаварот на нивната религија Папата Јован Павле Втори. Ја посетивме и староримската Арена (Колосеумот), па црквата Сан Клименте Римски и гробот на Св. Кирил Солунски (Костантин Филозоф), Плоштадот Сан Џовани, фонтаната Ди Треви и други. И од ова десет неделно патување понесовме прекрсни спомени кои се сместени во мојата втора патописна книга насловена како „По патот на сонцето во Македонија“, со рецензија на проф. д-р Стојан Ристески, а објавена во Сиднеј во 2000 година.

ПАТОПИСНИ ИЗЛЕТИ НИЗ АВСТРАЛИЈА

Излет до Порт Хедланд и Перт (1 - 16 јануари 1998)

Најпрво со сопругата Нада и ќерка нѝ Билјана на 1 јануари 1998 година тргнавме на пат од Сиднеј преку Перт за Порт Хедланд, односно кон рударска област Пилбара. Попатно застанавме во гратчето Њумен, каде се качија десетина работници за до понатамошна дестинација, Тука се соочивме со температура која никогаш не сме ја слушнале – точно 47 степени целзиусови. Во оваа рударска област крваво ги спечалија парите за изградба на нивните куќи во Волино моите четворица браќа Диме, Спасе, Ангеле и Трпе. Да, токму тие и стотици други Македонци ги подарија младешките години од нивните животи, за грст долари, да ја пролеат својата пот и крв по овие пеколни австралиски меридијани. Ете, тоа чувство најмногу ме мачеше во моите мисли. Мечтаев за да појдам, барем за миг, за да ги видам тие простори, каде браќа ми го ваделе својот леб за себе и за нивните фамилии. Еве ми се оствари и таа желба. Во Порт Хедланд нѝ дочекаа нашите идни домаќини сестрата на Нада, Славка, зетот Ѓорше, синот Митко и снаата Дијана Лошкоски. Во автомобилите и куќите во кои живеат без прекин работи клима, зашто не е возможно без ладало ниту да патуваш, а ниту да седиш дома. При посетата на овој простор само ќе ги спомнеме населбите и гратчињата во кои ќе поминеме. Попатно, прво го посетивме рудникот за железо во Вим Крик. Робин е гнездото на домородците. Во близина на Викам се наоѓа рудникот Клифс, па после е Поинт Самсон, па Косак. Овој рудник е и мало гратче кој поседува и музеј. Идниот рудник се вика Кемп Лемберт, а од тука преку Робен има 45 км до гратчето Карата, кое е населено со повеќе жители и пред кое има пристаниште и плажа за капење. Во ова гратче имаат престојувано сите мои браќа, а најдолго живеел брат ми Ангеле со сопругата Ристана. Тука им се родила ќерката Татјана. И градот Дампиер е населен со околу 1.500 жители и има свое пристаниште во кое се паркираат бродови за пренесување на руда во азиските земји.

Во ова гратче е изграден споменик на Куче кое е симбол на градот и се прикажува документарец под името „Црвеното куче“. Го посетивме домот на Благоја и Елена Шапкароски, (таа од Волино, а тој од Велгошти) и Јоне и Благоица Ситникоски (таа од Моројшта, а тој од Горенци). Ја завршивме посетата, се поздравивме со домаќините и продолжуваме за Перт, главниот град на Западна Австралија. Таму ќе престојваме во домот на братучеда ѝ на Нада, Илинка и нејзиниот сопруг Богоја Ѓорѓиоски и нивните синови Бонче и Крис. Ние бевме поканети за свадба, на која ќе се жени синот Бонче, Боби со невестата Бети Димоска од с. Лознани. На оваа свадба ми беше удоволено јас да бидам бајрактар, на местото од баџанакот Љубан Тупанчески. По свадбата ги посетивме шурата на Богоја, Науме и Анѓа Иваноски, зетовите на Богоја и Илинка, Коле и Благоица Бошевски од с. Путурус и Славе и Виолета Андрески од с. Журче. Секако и пријателот на моите браќа Данчо и Цена Гусакоски од село Кривогаштани. Перт ме поврзува со тоа што во него живеела повеќе илјади Македонци, меѓу кои и моите четворица браќа. Во него се изградени две цркви и два културни центри. Тука живеалиште си воспостави брат ми Спасе со сопругата Љубица и ќерката Марија. Волино ќе го памети овој град и заради самоубиството на Велко Илинкоски. А пристаништето Фрематле ме подсетува на првата моја стапалка згазната на овој Австралиски Континент. Во овој период, покрај Божиќните празници, во Перт се одржуваше Светското пливачко такмичење на кое присуствуваа и македонските пливачи Мирјана Бошевска, Александар Миладиновски и тренерот Димитрија Поповски. Со нив имавме кратка средба во хотелот „Чарлс“, сопственост на нашиот активист Крис Ангелков.

Излед на отровот Дејдрим – Денско сонување (1 – 6 јануари 1999)

На 1 јануари 1999 година со сопругата Нада и ќерката Билјана отпувавме на излет на островот Дејдрим, кој се наоѓа во близина на островот Хамилтон. На овој остров нема слатка вода за пиење, плакнење и готвење и неа со танкери ја носат од Бризбан. Убаво место за летување, во топла морска вода, со корали во неа и ситна песок од издробени школки и камчиња. За рекреација има пливачки базен во кој се служи пијалак. Така, седнат крај шанкот, цапкаш со нозете во вода и густираш пијалак. За Билјана имаше силни бротчиња за да се вози. Тие со брзина те подигаат нагоре и со отворен падобран лебдиш во нормална височина. Вечерните часови ги минувавме во гледање на филмови, и настапи на групи со островски танцови.

На излед во Нов Зеланд (17 – 24 јануари)

Со сопругата Нада и ќерката Билјана тргнавме на пат и во најблиската држава до Австралија, во Нов Зеланд, двете далечни копна кои се дел од Кралството на Комонвелтот. Нов Зеланд почесто го ословуваат како „земја на овците“. А кога сме веќе на оваа тема ќе се вратам малку од сеќавањето кога служев војник во Вараждин во 1964 година. На една работна акција, со другарите, испотени влеговме во една голема и богата градина засадена со секакви овошни дрвја. И таман да собереме од попаднатите големи и сочни праски, помина газдарицата па нè изненади со својот гест: – Фрлете ги паднатите, соберете си колку сакате од дрвата, зашто и тие ќе испаѓаат и ќе скапуваат по земја. Децата ми заминаа во Нов Зеланд и мене ме викаат таму. А овде, оваа убавина не ми се остава, да се пушти. А сама сум, нема кој да ми ги одржува овошките. Децата се фалат дека имале ранчови со десетици илјади овци... Тогаш не можев да ја разберам нејзината приказна. Но, сега ја научив и тука сум. Во Австралија и во Нов Зеланд овците не ги молзат, само за месо и волна ги чуваат. Луѓе кои вложија пари во сточарството, поставиле милионери. А убаво е да кажеме и тоа дека Нов Зеланд е составен од два поголеми острови, од кои ние ќе го посетиме само Северниот дел од островот, односно најпрво ќе престојувавме во градот Велингтон, кој се наоѓа на најдолниот крај од овој дел на островот. Повеќе од жителите во Нов Зеланд се Маори, Европејци и Пелизијанци. Градот е полн со зеленило, со убави тревнаци, дрвја и прекрасна клима за дишење. А плажите се бедни, со црни камења изгурени од бројни вулкани. Овде го посетивме Музејот на Маорите и со жичара се одвозивме до Ботаничката градина. Од тука најмивме автомобил и со него се упативме да посетиме неколку градови и знаменитости, кои пред време ги имавме испланирано. Со возење низ приградски патишта гледавме бескрајни ранчови полни со овци и плантажи со овошје и зеленчук. Еве стигнавме и во градот Напиер каде го посетивме меморалниот музеј. Плажите на страната од Пацификот се поцрнети од вулканска лава, без ситна песок за излеги и пливање. Другиот ден задоцнивме за да го посетиме аквариумот со бањска вода, но затоа, пак го видовме споменикот на убавата Маори девојка Панија. За неа постои легенда дека се претворила во камен чекајќи го својот сакан да се врати од риболов. Идниот град Роторуа е град на Маори и гејзери. Во него сè уште се живи подземните клокотења и исфрлање кал и сулфорни клобурци над земјата. Тука се сместени и базени за капење во кои водата се чува на одредена температура. Го по-

сетивме и селото на Маорите, Тамаки. Вечерта уживавме во танчерски вештини изведени од фолклорната група „Д Ранги – А – Теа“. Го оставивме Роторуа и тргнавме на пат за Окланд преку Хамилтон, кој е одалечен само 120 км и да се пофалам – јас го возев автомобилот. Окланд иако е најнаселен град во Нов Зеланд, тој не е главен град, исто како и Сиднеј во Австралија. Окланд многу личи на Сиднеј, со исти таков, малечок мост, кој ги поврзува сиромашниот Запад со богатиот Север. И овде имаат висока кула и извишени згради. Во овој, не многу населен град со Македонци, ги најдовме нив, во ресторанот „Уна лира“, каде гозда е Благоја Бил Стојковски роден во Обедник, а сопругата Јулијана од Сопотница, Демирхисарско, кои се доселиле во Окланд пред десетина години. Овде го посетивме и Аквариумот во кој се сместени сите видови на риби. Се искачивме на високата кула, од која Нада се исплаши зашто застанавме на стакло под кое лугето ги гледавме како џуџина. Го посетивме и ресторанот „Американска планета“, кој е половично затемнет и во кој се изложени бројни актерски постери и облека. Го посетивме и касиното каде вечеравме и наздравивме за успешната прошетка во оваа Ново-зеландска држава, во земјата на овците и кивите, во која поминавме осум денови и седум ноќи и од која понесовме многу убави спомени.

Еднонеделен работен излет во Њукастел (11 – 16 ноември 2002)

Пред време бевме известени дека ќе треба да се подготвиме за еднонеделен работен престој во близина на Њукастел. Работата се состоеше во тоа да се истргаат две далеководни жици кои треба да се поврзат со електроцентралата Ераринг. Но, тие безбедно треба да бидат повлечени без да предизвикаат контакт со жиците кои ја користат под нив електричните возови што минуваат на секој два часа. Ние бевме испратени како заштитни офицери за да ги заштитиме возовите кои сообраќаа од Сиднеј кон Њукастел и обратно. Покрај водачот на групата Марк Хелсен, бевме и следните соработници: Питер Тарнер, Џејсон Монгомери Аустралијаци, Роберт Колинс Ирец, Јас Македонец; Харви Сантос Баскиец и Рој Џе Јоун од Нов Зеланд. Сите одседнавме во кампот Кајфс Бич. Централата поседуваше два огромни Оџаци, а за работата покрај нас, спремни беа уште триесет електричари, десет камиони, четири кранови и неколку работни автомобили. За секој случај беа поставени по двајца заштитни офицери од сиднејската и од њукастелска страна за да ги запраат возовите. На возачите им беше кажано пред време за да внимаваат

на тој дел од пругата, дека ако дојде до некаков дефек ќе треба веднаш да застанат. Поминавме многу убав излет, другарски, со капење, со скари, пиење и многу вицеви. А бројните фотографии ќе ви ја прикажат вистинската приказна од настанот.

На излет до лозјата од Хантар Вали

На 25 јули 2003 година со сопругата Нада, зетот Тони и ќерка ни Билјана отпатувавме околу 200 км на север од Сиднеј, во лозарските насади Хантар Вали. Таму одседнавме само два дена и една ноќ. Ги разгледавме плантажите на лозарските насади во оваа прочуена винолозарска област Хантар Вали. Имавме привилегија со специјална коњска кола да нè шетаат наоколу, каде застанувавме кај неколку винарници за да го пробаме винскиот сок, односно исусовата крв. Во вечерните саати одевме во Салон за да вечераме, да пиеме и да ги гледаме и слушаме селските музичари и комичари. Прекрасен излет за одмор и рекреација.

На излет во месноста Фостер

На 10 март 2007 година со сватот Здравко и зетот Тони Јошески, со сопругите Нада, Милица и Билјана и нашата внука Лана, отпатувавме на излет во туристичкото место Фостер, 330 км оддалечено на север од Сиднеј. Таму каде претстојувавме, младите ни приредија изненадување со веста дека Билјана повторно забременила. По оваа радосна вест, следеа честитки со наздравување со жесток пијалак. Дента се прошетавме околу заливот на Пацифичкиот Океан, ги следевме делфините како акробатираат, пливавме со Здравко и Лана, вечеравме и третиот ден си заминавме за Сиднеј, понесувајќи со нас убави спомени и од овој радосен дводневен излет. Овие патописни записи „Излети низ Австралија“, се припремени за печат, но не се објавени во книга.

Моите објавени книги и нивните лектори и рецензенти

„**Површински корења**“ во издание на Македонското литературно друштво „Григор Прличев“ од Сиднеј, во Сиднеј 1985 год., Избор и рецензија на проф. д-р Ѓорѓи Сталев.

„**Оковано море**“ во издание на Македонското литературно друштво „Григор Прличев“ од Сиднеј, во Сиднеј 1988 год. Избор и рецензија на проф. д-р Илија Чашуле.

„**Големиот брод**“ во издание на НИО „Студентски збор“ во Скопје, 1988 год. избор и рецензија на м-р Науме Радически и м-р Илија Велев.

„**Преселба на запад**“ во издание на Македонското литературно друштво „Григор Прличев“ од Сиднеј, 1990 год. Избор и лектура: д-р Гане Тодоровски и д-р Илија Чашуле, рецензент м-р Душан Ристевски.

„**Тодорка**“ – поема, во издана на „Матица Македонска“ од Скопје и Македонското литературно друштво „Григор Прличев“ од Сиднеј, 1995 год. Рецензент д-р Науме Радически.

„**Свитило**“ во издание на Македонското литературно друштво „Григор Прличев“ од Сиднеј, 1999 год. Лектор д-р Стојан Ристески, рецензент Светлана Христова – Јоциќ.

„**Меѓу две огништа**“ во издание на Македонското литературно друштво „Григор Прличев“ од Сиднеј, 1999 год. Рецензент Доне Пановски.

„**Немирни ветрови**“ во издание на Македонското литературно друштво „Григор Прличев“ од Сиднеј, 2004 год. Избор и рецензија д-р Стојан Ристески.

„**Љубовна имагинација**“ во издание на Македонското литературно друштво „Григор Прличев“ од Сиднеј, 2004 год. Избор и лектура д-р Стојан Ристески.

„**Зад синиот бран**“ во издание на Македонското литературно друштво „Григор Прличев“ од Сиднеј, 2008 год. Избор и рецензија проф. д-р Науме Радически.

„**Угрејсонце во мојот сон**“ (двојазично издание) во издание на Македонското литературно друштво „Григор Прличев“ од Сиднеј, 2014 год. Избор и рецензија на проф. д-р Науме Радически, а во превод од Македонски на англиски Вил Фирт.

“**The sunrice in my dream**” Published by Macedonian Literary Association “Grigor Prlichev” from Sydney, 2013. Selection and reviewer Dr. Naume Radicheski, Poems translated from Macedonian by Will Firth.

Пагописи: **„По патот на сонцето во Македонија“** во издание на Македонското литературно друштво „Григор Прличев“ од Сиднеј, 2000 год. Уредник и рецензент д-р Стојан Ристески.

„Македонија – моја татковина“ во издание на Македонското литературно друштво „Григор Прличев“ од Сиднеј, 2002 год. Уредник и рецензент д-р Стојан Ристески.

„Македонските демонстрации во Австралија“ во издание на Македонското литературно друштво „Григор Прличев“ од Сиднеј, Струга 2004 год. Лектор д-р Стојан Ристески, рецензент проф. Александар Донски.

Биографски запис **„Спасе Трпоски – живот и дело“** во издание на Македонското литературно друштво „Григор Прличев“ од Сиднеј, Струга 2008 год. Лектор д-р Стојан Ристески.

„Македонија – не те забораваме“ во издание на Македонското литературно друштво „Григор Прличев“ од Сиднеј, Штип 2016 год. Рецензент Фиданка Танаскова.

Биографски запис **„Ова е мојот живот“** во издание на Македонското литературно друштво „Григор Прличев“ од Сиднеј, Струга 2022 год. Лектори д-р Науме Радически и д-р Димитар Пандев, рецензент д-р Димитар Пандев.

„Од архивата на Македонското литературно друштво „Григор Прличев“ (1978 – 2023) Прво издание. Во издание на МЛД „Григор Прличев“ од Сиднеј, Струга 2023 год. Уредник и рецензент м-р Душан Ристевски.

И второ дополнително издание испечатено во Струга 2024 год.

Античко откритие во Корошиште

Еве мајко нова вест која беше обавена на 12 ноември 2024 година дека во месноста Расница, близу до селото Корошиште е пронајдено археолошко богатство, гробница (8 x 5) стара 2.600 години. Покрај бројните коски и скелети пронајден е Шлем и 103 Антички артефакти изработени од злато, сребро и бронза. Пред години имавме нива и ние таму, како и многу други Волинци. А нивата каде е гробницата, пред 40 години била сопственост од Петруш Јакимоски, кој му ја продал на Шиптар, кој не му ја доплатил, а овој не му ја превел на негово име. Порано во Требеништа беа пронајдени четири златни маски, од кои две се запленети од Србите и се чуваат во белградскиот музеј, а други две се запленети од Бугарите и се чуваат во софискиот музеј.

Почит кон починатите наши роднини и пријатели

Прва личност на која ѝ бев на погребот во Австралија беше Зарина Чалдрмоска – Стоеска, која почина на 5 декември 1969 година, а беше погребана во гробиштгата во Ботани. Нејзиното опело беше извршено во грчка црква и од грчки поп. Зад себе остави сопруг, шест ќерки и еден син.

Во 1990 година по кратко боледување почина Љубица Спироска на 70 годишна возраст. Опелото ѝ беше извршено во црквата Св. Кирил и Методиј од свештеникот Владимир Попоски, а погребана е на гробиштгата во Руквуд. Љубица зад себе ги остави синот Божин, Даница и Богдана. Мајко таа ти беше стрина, сопруга на стрико ти Вангел.

На 15 ноември 2019 година по подолго боледување почина нашиот братучед, патриотот Сергија, син на Санта и Вангел Секулоски. Опелото му беше извршено во црквата Св. Димитрија Солунски во Волонгонг од свештеникот Александар Ивановски, а погребан е во гробиштгата на Кембла Гренч. Сергија зад себе ги остави сопругата Даница, синовите Самоил и Јане и пет внучиња.

На 12 март 2021 година, по подолго боледување, почина Волинецот Љубе Стоески на 72 годишна возраст. Опелото му беше одржано во црквата Св. Петка од свештеникот Владо Недески, а погребан е во гробиштгата во Сатерланд. Љубе зад себе ја остави сопругата Богдана.

На 14 февруари 2022 година, по долго боледување, почина нашиот братучед Богоја, син на Санта и Вангел Секулоски на 75 годишна возраст. Опелото му беше одржано во црквата Св. Димитрија Солунски во Волонгонг, а погребан е во гробиштгата на Кембла Гренч. Богоја зад себе ги остави сопругата Нада, децата Гоце, Оливер и Силвана.

По долго боледување почина нашата братучеда Викторија, ќерка на Деница и Крсте Лајкоски (Јованоска) на 90 год. возраст. Опелото и беше извршено во црквата Св. Димитрија Солунски во Волонгон од свештеникот Томе Младеновски, а погребот и беше извршен во гробиштата на Кембла Гренч. Викта зад себе ги остави децата: Славица, Танас, Анета и Вера и шест внучина.

По долго боледување почина нашиот братучед Љубан, син на Васа и Живко Тупанчески, на 75 годишна возраст. Опелото беше извршено во црквата Св. Димитрија Солунски во Волонгонг од прота Младеновски, а погребан беше во гробиштата во Албион Парк. Љубан ги остави зад себе сопругата Васа и децата Силвана, Јане и Билјана со внучињата.

Коментари за нас со Спасе во порталите по објавата на записот „И

Спасе соработуваше со Богдановски“

На ТВ програмата „За Македонските работи“ со проф. д-р Наташа Котлар, се поведе разговор меѓу историчарката проф. Котлар и докторант м-р Марјан Гијовски вработен во Државниот архив на Република Македонија. Темата е истражување на Македонската политичка емиграција од 1945 – 1990 година. Покрај бројните патриотски имиња од дијаспората, тука сме спомнати и ние, мене како културен трибун кој објавувал записи и книги со кои ја привлекувал македонската јавност за да го крене својот глас против негативите на татковината Македонија, а Спасе како бунтовник, кој јавно соработувал со повеќе емигрански патриоти меѓу кои тука спаѓа и најголемиот македонски дисидент Драган Богдановски. За нас е важно мајко, тоа што покрај истакување на нашите имиња на ТВ екранот кој е пренесуван и преку видео снимки и низ сите земји во светот, на него почесто се врти и книгата која јас му ја напишав на брат ми Спасе - „Спасе Трпоски – живот и дело“.

Во декемвриското списание на Македонското литературно друштво „Григор Прличев“ од Сиднеј, кое излегува на два месеци и во електронска форма, бројот 70 му е посветен на брат ми Спасе, со поголем запис за него, со кратка биографија, песни и фотографии, како и соработката со Драган Богдановски. По тој повод повеќе Македонци испратија коментари преку мејлови и преку месинџери. Така, м-р Марјан Гијовски ќе ја нагласи улогата на браќата Иван и Спасе, кажувајќи дека улогата на Иван Трпоски, кој изминативе години безрезервно ја подржува нашата научна истражувачка дејност во делот на Македонската политичка емиграција по Втората светска војна. Како одговорен и совесен патриот во

текот на моите докторски студии, Иван постојано донираше литература и документарни материјали за да даде свој придонес за историјата на македонската емиграција. Сето тоа го прави безусловно и со особена почит кон помладите историчари затоа што сака да се зачува и надгради споменот за низа на личности кои делувале на австралиското тло во полза на македонската кауза.

„Иван Трпоски пред мене отвори една помалку позната димензија, а тоа е ликот и делото на неговиот брат Спасе Трпоски. За мене особено е важен политичкиот активизам на поедините македонски емигранти, па така спојот на Спасе Трпоски со лидерот на македонска политичка емиграција Драган Богдановски ми отвори нови димензи при истражувачката визија, со оглед на тоа дека македонската политичка емиграција беше непријателски настроена кон 80-тите и почетокот на 90-те години на XX век кон државата Југославија, која пак ја користеше Службата за државна безбедност за справување со неа. И Спасе Трпоски се нашол под удар на следење и иследување. Причините биле многу, а пред сè декларираниот антијугословенски став. Ненадоместлива е жртвата на овие луѓе, но македонското општество има должност да направи нешто за да покаже пред нивните потомци дека ја уважува. Најмалку што можеме да направиме е да предложиме именување на улици и објекти со нивното име во македонските градови. Нивното дело да биде мотив за создавање на филмски приказни, поставки во музеите итн. На крајот м-р Гијовски апелира до македонските емигранти да го следат примерот на Иван Трпоски и да ги донираат Архивските материјали до истражувачите на Институтот на национална историја во РМ“.

Историчарката проф. д-р Виолета Ачкоска ќе го даде следниот коментар: – „Ретки се таквите луѓе како Спасе. Храбри, достоинствени и со образ. Затоа треба да го споменуваме и паметиме. Ти со книгата посветена за него – му изгради вечен споменик“.

Новинарката Фиданка Танаскова ќе го запише следниот коментар: – „Големи јунаци, славни Македонците вие од семејната лоза Трпоски. Човек и да е восхитен и да е зачуден и да е со невера за таквата голгота на брат ти Спасе. А бре клети предавници, какви не зла им правеле на патриотите, заради тоа што си ја сакале Македонија! Пуууу!“

Писателот Горјан Петревски ќе го запише следното: „Твоите записи се мошне емотивни и ги пишував читливо и бескрајно доживеано. Онака како што доликува за автор кој живее со литературата и емоциите кога се искажува. На нештата ако не им се дава душа, тие ќе бидат

празни и ништожни, а со тоа нема да привлечат внимание. Големина си пријателе, со својата оддалеченост од земјата во која си се родил, но и несебично и го посветуваш сето свое топло авторство“.

Активистот Гоце Дуртаноски кој живее во Германија, а работи на Европската Христијанска академија во Рига, Летонија, кој со група интелектуалци го пронашле гробот во кој е закопан македонскиот иноватор и борец за Македонија пред Версјската мировна конференција, Охриданиецот проф. д-р Анастас Коцарев, во Франција. Па така во почетокот на април 2025 година на 135 годишнината од смртта на Коцарев, во Скопје ќе му биде приредена комеморација. Еве како таа комеморација ќе ја доживее Гоце: „Брате Иване, денес во Скопје на комеморацијата присуствуваа познати личности од Македонската јавност, Претседателката Гордана, Давкова Силјановска, проф. Виолета Ачкоска, проф. Наташа Котлар, академик Љупчо Коцарев, градоначалниците од Париз и Охрид, многу убави луѓе имаше на средбата, уште ти нѝ фалеше Бате за да бидеме топтан Македонистите“.

Од лозата на мајка ми Љуба со татко ми Науме

Еве ја сега мајко вашата лоза со твојот сопруг и наш татко: Науме Трпоски (23 јуни 1920 – 23 февруари 1990) со Љуба Спироска (19 февруари 1921 – 11 февруари 1967) ги имавте децата: Диме, Иван, Ристана, Спаско, Ангеле и Трпе. Две деца ви починале малечки – Тоде и Бошко. Диме (1939 – 1992) оженет со Горица Кожеска (1940 – 2011) година ги имаат Живка, Робертина и Жарко. Живка со Коле Бошески (15 мај 1956 – 30 јануари 1999) ја имаат ќерката Катерина. Жарко со Сузана Милеска ги имаат Наташа и Теодора. Наташа со Никола Трпоски ја имаат ќерката Матеа. Робертина во бракот со Димитри Николоски ги имаат Дарко, Ѓоко и Ангела. Ангела во бракот со Бобан Крстаноски го имаат синот Димитар. На Диме и Горица три деца им починале не крстени. Живка и Катерина подолго време живеат во Скопје, а Коле е погребан во родното село Кален, Прилепско.

Иван (21 јуни 1942), оженет за Нада Иваноска (29 мај 1944) ја имаат ќерката Билјана (18 март 1986), омажена за Тони Јошески (3 март 1985) со кого ги имаат Лана, Адријана и Кристијан.

Ристана (5 мај 1945) омажена за Борис Јанкоски (1941 – 2007) ги имаат Љупка и Сашо. Љупка во бракот со Владо Стојкоски (1963 – 2022) ги имаат Дејан и Симона. Дејан со Маја Нечкоска ги имаат Бисера и Виктор, а Симона со Александар Дузлески го имаат синот Давид. Сашо со Моника

Бојоска ги имаат Мишела и Алберта. Мишела со Дејан Дервишоски го имаат синот Алексеј.

Спаско (Спасе) (19 мај 1947 – 16 декември 2000) со Љубица Наумоска ги имаат Клаудија и Марија. Клаудија во бракот со Ванчо Колески го имаат синот Александар. Љубица и Марија подолго време живеат во Перт.

Ангеле (11 ноември 1951) со Ристана Боческа ги имаат Гоце и Татјана. Гоце во бракот со Тајана Резенде ја имаат Софија, а Татјана подолго време живее во Лондон.

Трпе (23 јануари 1955) со Роза Чалдрмоска (13 април 1962) ги имаат Александра и Љуба. Александра се омажи за Крсте Илинкоски (23.9.1976 - 19.7.2025) со кого ги имаат Илија и Ивана, а Љуба во бракот со Родни Гало ги имаат Емилија и Лука.

Како што гледаш мајко од пет синови и една ќерка имаш осум внуци и четири внуци, или осум правнуци и шест правнуци. Лозата со надеж дека ќе ја продолжи останува да се надеваме на внукот Гоце, кој скоро се ожени и ја има ќерката Софија, со надеж дека второто правнуче или третото ќе биде машко за да ја продолжи фамилијарната лоза на Трповци. Нека ни се здрави и живи мајко и женските се Господови дарови. Токму така, со нивните крилја ќе продолжиме и ние да летаме. До сега сме среќни што и зетовците нѝ се вредни и дарежливи (со исклучок на тројцата зетовци кои пред време нѝ напуштија, и тоа: Борис, сопругот на Ристана, Коле на Живка и Владо, сопругот на Љупка). Дај Боже и во понатамошниот живот да останеме здрави, сложни и весели. Ќе нѝ чекаат детски школувања, свадби, крштемки... Животот ќе продолжи да се движи по права патека, а твојот дух и понатаму мајко, ќе нѝ надлетува, ќе нѝ чува, брани и заштитува од секакви авети и лоши пророштва.

А и кај деленицата мајко случајот е ист. И таму се чека на внукот на Кристафил, Леонид, да се ожени и да имаат машко, па така и таму да им продолжи лозата Трпоска.

И во Сиднеј донесов грстец Македонска земја

Мајко не знам колкава улога ќе одигра земање на грст татковинска земја која би се растурила над мртовечкиот ковчек од починатиот. Последниот ден од нашата разделба со родната куќа во Волино, Охрид и Македонија и со нашите најмили не забораив да влезам в градина за да си земам грстец татковинска земја. Веднаш спомените од твојата разделба со куќата и со нас мајко, кога те носевме на операција во Охрид, ме жежна длабоко во душата, зашто истото твое чувство и јас го

помислив при мојата разделба со куќата и градината. Влегов во градината, но не многу далеку од куќните сидови на старата, односно родната моја куќа, над чии темели сега е изградена помала куќа, но доволно голема за да може да прифати симболичен број на жители во неа. Се наведав за да заграbam грстец земја од она место од каде ти можеше да го слушнеш плачот на твоите бебиња кои ги оставаше во лулката додека ја копаше земјата или ги наводнуваше леите посадени со пипер или младо кромиче. Додека јас се борев со спомените на твојата разделба, со куќата и градината, сè уште ме обземаше некоја мисла, дека можеби од некакви причини повторно ќе се вратам. Во тоа време, низ роднинска шега, ги слушнав коментарите на брат ми Ангеле и сестра ми Ристана кои беа дошле да нè испратат мене, Нада и Билјана со фамилијата за во Австралија. - „Еј, еј, немој да ја собереш и да ја понесеш целата оваа ровка земја за во Австралија. Знаеме дека сакаш да ти биде полесна од онаа австралиската глинена земја.“ Но, ете, и тоа бидна. Јас во тегла ја донесов во Австралија и на теглата напишав: „Македонска земја“. Потоа ја ставив над документот со купениот плац во гробиштата на населбата Сатерланд. Па на денот кога ќе ги затворам очиве, тие што ќе ја преземат обврската за закопот ќе треба да ја имаат на мукает и земјата, да ја понесат таму, за да ја растураат над мојот мртвечки ковчек. Така, мислам дека и земјата ќе го прифати овој светол чин, зашто преку целиот мој животен активизам сум го ширел и афирмирал македонскиот јазик, литература, култура, историја и идентитет и во оваа втора моја татковина. Оваа полна рака татковинска земја, сакам да биде просипана на мојот ковчек, да ме топли и другарува со мене за вечност, зашто за неа јас и плејада борци, некои со пушки на рамо, а некои со перо в рака, храбро сме се бореле да биде и да остане за поколенија: слободна, обединета и независна држава Република Македонија.

Време е мајко за последно збогување

При крај сум мајко со пишувањето на книгата посветена на тебе мајчице. За тебе која те ословувавме со имињата: мајко, мајче, мајчице, но најприсутен нѝ беше зборот мамо... Зависно од потребата – таков збор употребувавме. А твојот одговор беше директен: шо или шо ти е! Ако беше молбен, плачлив, ќе нѝ одговореше со извик: „Што ти е, мамо, мамо...малек ве мавнал!“

Како пред гробот што се збогував, така и сега при завршувањето на книгава, сакам да се збогувам, со тебе мамо, со нашиот најскап Божји

дар. И еве и сега, при помислата за збогување, веднаш ми навираат солзи во очиве, рацеви ми треперат, а срцево забрзано ми боботи. Мрачни мисли ми се ројат низ паметов. Се прекорувам, за да не брзам, да не ти грешам при нашево последно простување и разделба. Знаам дека ти што си ме родила со здрав и весел дух и си ме оспособила сам за да си трасирам пат во животот, да створам фамилија и почит кон роднини и пријатели, нема да ми се налутиш. Да ти кажам мајко со здравјето до овие моменти од мојата 83-та година од животот ми е многу добро. Утринското пешачење со групата од нашава населба не сум го изоставил никогаш за последниве полни 20 години. И попладне пешачам мајко. Ако одам со внуците, одам во Паркот, а ако пешачам сам, тогаш одам низ улиците од нашата населба. Потешкотија во последно време ми прави пешачењето по угорниците, по кои почесто застанувам за да здивнам малку. Кон крајот на 2018 година ми се појави шум над левото уво во главата, за кое лекарите ми рекоа дека нема лек и дека ќе си се навикнам на шумот. Лекарката за намалување на холестерол ми дава еден ап на ден, а за раздвижување на крвта два апој. А на Нада, покрај шум во глава, ѝ се всели и реуматизам во нозете. Таа почесто станува во ниедно доба на ноќта за да ги излади нозете во леѓен со студена вода. Сега е доста потешка од кога ја паметиш ти мајко, од нашата свадба, кога ја удиравте со главата во тланикот од огништето и кога ти седнуваше тебе в skut. Твојот коментар го паметам и денес: „Денешниве невести се лесни како коковчина, не се како во нашето време крупни и дебели со димензии да ги потполнат клашенците и забуните“. Внуците пораснаа, а таа им служеше како мерка за надвишување. Тие се запишаа во повисоки училишни класови. Лана оди на часови за работно искуство, сите сега живеат кај своите родители, а ние со Нада останавме да живееме во двокатна куќа со пет одаи, двојна гаража, голем тревник и двориште, мала градина и посебна просторија за скара, библиотека и маса со столови за одмор и рекреација. А од балкон ги следиме новогодишните огномети кои ги прават во центарот на Сиднеј. Да ти кажам мајко дека последните две години браќа ми Ангеле и Трпе нѝ ја косеа тревата, а од 22 мај 2025 година државата испраќа луѓе кои нѝ ја косат за симболична парична цена.

Од активностите мајко, полни 46 години, секој петок, а понекогаш и по потреба и во други денови одам да ја отворам Македонската библиотека на литературното друштво „Григор Прличев“ во населбата Анклиф, за позајмувачите на книги и за ненамерните посетители. Во празнични денови со Нада одиме во македонските храмови да запалиме свеќи за

здравје, а и за вас починатите мајко, за Бог да ви прости и за да видите малку светлина. Поради доброволните активности во заедницата, а и за моето творештво, почесто сум добивал вредни награди и признанија. Сето тоа сум го изнапишал во мојата биографска книга, а делумно и во Јубилејната книга на Прличевци, а скромен број ќе бидат објавени и во твојава книга која наскоро ќе биде објавена. Прости ми што многу случки и настани што ти се случувале тебе, или нам, на твоите деца, се опишани во книгава. Мнозина за кои имам пишувано не се меѓу живите, на мнозина им се живи децата или внуците, па можно е да бидат навредени од написите за нивните роднини и пријатели. Но, најмногу револтни записи се запишани за твоите прибраќа и присестра, кои мачно си ги одгледала и одраснала и како сестра, а и како мајка, а за возврат не ти возвратиле ниту со тронка љубов, барем кон твојата предсмртна потреба за да ги ажурираат лекарите, за да се погрижат за твоето здравје. Барем да ти возвратеа онолку колку ти ветуваа дека ќе бидат будни и почесто ќе бидат во дослух со лекарите и медицинскиот персонал за успехот на твојата операција и нејзиниот тек при лекувањето. А колку те сакале мајко се видело веднаш по твојата смрт, кога имале делба на имотот, на судските органи им сугерирале дека имаат само една сестра, а не две. Не се гајли мајчице, нас вие со татко нѝ Науме нѝ створивте, родивте, одраснавте, а сите ние си оформивме фамилии, некои си останаа во татковината, а некои од нас со куферите в раце заминавме во светот за подобар живот, за нас и за нашите деца. Ние ви сме благодарни и често ќе нѝ бидете во мислите и во нашите спомени, како добри и примерни родители, а на идните наши внуци и правнуци како добри баба и дедо и уште подобри како прабаба и прадедо.

За крај моите желби би биле мошне скромни: ако би можел, би посакал да го одживеам повторно истиот живот, а за смртта сакам да ми биде брза и безболна. До видување мајчице до идната духовна средба во Божјиот небесен рајски живот. Да, токму од таму, од таа небесна височина вие го следевте нашиот земски живот и нѝ заштитувавте од лоши пороци и дејанија, заедно со Света Богородица и со сите други христијански светии, кои ги славиме и почитуваме. А до тогаш мајко, јас ќе продолжам со активностите и понатаму сѐ додека срцето и паметта ми работат. Ќе продолжам со преписки со моите пријатели на фајс бук порталот на кој ми другаруваат бројни роднини и пријатели и луѓе од врвната интелегенција. Па ако ти кажам дека и познатиот светскиот тенисер, Србинот Новак Ѓоковиќ ме побара за другар, нема да ми веруваш.

Ама кога му се заблагодарив и му честитав за неговите успеси на македонски јазик, тој ми ја прекрати преписката. Да, мајко ќе продолжам и понатаму со моите утрински пешачења, полека и предпазливо за мојата возраст, ќе го надгледувам и изгревот на Месечината по која повторно ќе им испраќам поздрави на моите сонародници во татковината и во светот и ќе си ги потпевнувам зборовите од песната која предсмртно ја пееле младите Македонски Гемиџии: „Налеј, налеј, налеј/ меанџике налеј/ налеј, налеј, налеј/ од рујното вино...!“

Биографија ИВАН ТРПОСКИ

Иван Трпоски син на Љуба и Науме е роден на 21 јуни 1942 година во село Волино – Охридско, Македонија. Се оженил за Нада Иваноска во 1967 година со која ја имаат ќерката Билјана, родена во 1976 година. На 26 август 1968 година го напушта Волино и Македонија и се доселува во Сиднеј, Австралија, а сопругата му се придружува во 1970 година.

Работи по 4 години во фабрики за стаклени и прехранбени производи, а последните 28 години работи во државната железница на Нов Јужен Велс, од каде во 2007 година старосно се пензионира, без ниту еден ден да им биде на терет на службите за вработување. Од 1978 година е член во Литературното друштво „Григор Прличев“ од Сиднеј, како и член во Издавачкиот одбор на списанието „Повод“ и долгогодишен Библиотекар и Архивар во Библиотеката „Григор Прличев“, прва од таков вид надвор од Македонија.

Дописник е на списанието „Македонија“ од Матицата на иселениците и во многу други весници и списанија во Македонија и Австралија. Со своја поезија и реферати настапувал на многу собири, со кои го подгревал духот на Македонецот за да опстои на далечните австралиски простори.

Со своја поезија учествувал на манифестацијата „Млада Струга“ во 1979 година и на Струшките вечери на поезија во 1987 и 1995 година, каде со своја поезија настапил и на манифестацијата „Мостови“.

Член е на Друштвото на писателите на Македонија од 1988 и член е на Друштвото на новинарите од Македонија од 1995 година.

Со поезија е застапен во зборниците: „Видици“ (Сиднеј – 1984), (Скопје – 1988), „Спизалит“ (Охрид – 1985), „Наши патеки“ (Мелбурн – 1986), „Иселенички поетски меридијани“ (Скопје – 1997), „Охридски литературни творци од Прличев до денес“ (Охрид – 1999), „Коти на копнеж и страст“ (Сиднеј – 2003), како и во антологиите на англиски јазик: Антологија на македонската поезија“ (Сиднеј – 1997), „Зборот наш Македонски“ (Битола – 2006), „Балканска љубовна поезија“ (Битола – 2015), „Рацин – Два брега“ (Скопје – 2015), „Љубовен чардак“ (Битола – 2016), „Balkan Poetry Today“ (British Library – 2017), „Книга за светите браќа Кирил и Методиј“ (Охрид – 2022), „Книга за светите браќа Климент и Наум Охридски“ (Охрид – 2022), „Хероите на Македонија“ (Скопје – 2024), „Поезија за Македонија“ (Скопје 2024), „27-ми Април лето господово 2017-то“ (Скопје – 2024), „По-

етско – прозни творби од роднокрајни автори“ (Охрид – 2024), во Австралиската антологија „Лигаво огледало“ (Бризбен – 1998), и во антологијата на 21-от светски поетски конгрес „Отворени граници“ (Сиднеј – 2001) и „Реунион“ (Сиднеј – 2003), „Хероите на Македонија 2“ (Скопје). Исто така е застапен и во Енциклопедиите на Австралија (1988) и Македонија (2009).

Автор е на збирките поезија: „Површински корења“ (Сиднеј – 1985), „Големиот брод“ (Скопје – 1988), „Оковано море“ (Сиднеј – 1988), „Преселба на запад“ (Сиднеј – 1990), поемата „Тодорка“ (Скопје – 1995), „Свитило“ (Сиднеј – 1999), „Меѓу две огништа“ (Охрид – 1999), „Немирни ветрови“ (Сиднеј – 2004), „Љубовна имагинација“ (Сиднеј – 2004), „Зад синиот бран“ (Штип – 2008), „Угрејсонцевомојотсон“ (Скопје – 2013) и на англиски „The Sunrise In My Dream“ (Штип – 2013); на патописите: „По патот на сонцето во Македонија“ (Сиднеј – 2000), и „Македонија моја татковина“ (Сиднеј – 2002). Исто така тој е автор на книгата „Македонски демонстрации во Австралија“ (Струга – 2004), на биографскиот запис „Спасе Трпоски – живот и дело“ (Струга – 2008) и на книгата со записи „Македонија – не те забораваме“ (Штип – 2016). Автобиографската книга „Ова е мојот живот“ (Струга – 2022), Јубилејната книга „45 години живот на МЛД „Григор Прличев“ во Сиднеј“ (Струга – 2023) – прво издание. „Јубилејна книга живот на МЛД „Григор Прличев“ во Сиднеј“ (Струга – 2024) – второ издание.

Иван е еден од иницијаторите за организирање на манифестацијата „Денови на Македонската култура“ кои се одржаа во 1986, 1988 и 1991 година во Австралија. Членувал во Одборот за дополнителна настава по македонски јазик во училиштето „11-ти Октомври“ во Јагуна и во Просветно-училишниот одбор за Нов Јужен Велс. Членувал во управата на КУД „Вардар“ од Бенкстеон и учесник е на многу протести каде се демонстрираше за Македонија и за Македонството.

Беше иницијатор и претседател на „Охридско-струшката асоцијација“ за Нов Јужен Велс. Иницијатор и претседател на „Волинските вечери“ во Волонгонг, Австралија и соработник е при издавањето на Монографијата за село Волино во 1995 година. Тој е текстописец на песната посветена на неговото родно село Волино.

Прибирал и испраќал помош за заболени и за изградба на културни и верски објекти во Австралија и во Македонија. Член бил и во одборот на Фондацијата за Македонски студии на Универзитетот „Маквори“ во Сиднеј. Тој е редовен член во Австралиско-македонскиот театар во Сид-

неј, Австралиско-македонската служба за добротворни работи во Сиднеј и Емигрантскиот изворен центар во регионот Свети Ѓорѓи.

Наградуван е на многу конкурси за поезија и проза, но најзначајни се: „Иселеничка грамота“ – 1995 година која ја додели Матицата на иселениците од Македонија, како дел од Струшките вечери на поезијата; награда за поезија од Интернационалната Библиотека во Квинзленд во 1998 година; награда „Македонско сонце“ за литература и култура во Сиднеј во 2004 година и наградата „Стојан Христов“ за најдобра поетска збирка песни на поет од дијаспората која му ја додели Агенција за иселеници на Р. Македонија како дел од Струшките вечери на поезијата во Струга, во 2013 година.

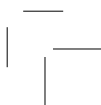
За општествена дејност има добиено повеќе награди и признанија меѓу кои и: награда за општествена работа од Општината Кентербери (предградие на Сиднеј) во 2006 година. Посебни награди и признанија добил од Комисијата за односи во заедницата на Нов Јужен Велс за доброволна работа во 2006 и 2007 година; од Советот за Австралијанец на годината во 2008 година; од Општината Охрид за културни и хуманитарни врски со татковината во 2008 година; од Општината Кентербери за културни остварувања е прогласен за Почесен граѓанин за 2010 година; Државна награда на Нов Јужен Велс за општествени и хуманитарни работи во 2010 година; државна награда за Сениор на годината за добротворна работа во заедницата во 2011 година; наградата за животно дело за работата во македонската заедница од Обединета Македонска Дијаспора во Вашингтон во 2011 година; Наградата за животно дело за неговата доброволна работа во македонската заедница го доби и „Златното сонце“ во 2011 година; Награда за животно дело и почесен член за афирмација на Македонскиот јазик и култура во Австралија му додели Македонското литературно друштво „Григор Прличев“ од Сиднеј во 2013 година; Награда за учество во програмата на 40-те Преспански иселенички средби му додели Директоратот на средбите во Љубојно во 2013 година; награда за хуманитарна помош и афирмација на родното село му додели Месната заедница од Волино, во Волино во 2013 година; награда за соработка со локалната радио програма „Скидро“ од Сиднеј во 2015 година; награда – Медал заслуги за Македонија врачен од Претседателот на Р. Македонија Ѓорѓе Иванов во Охрид 2016 година; награда за негување на македонскиот јазик и култура, од Агенција за иселеништво на РМ во Скопје 2016 година; награда за најдобра поетска творба на конкурсот на Фајсбук порталот за 2014 година доделена во

Охрид 2016 година; награда за промовирање на македонскиот јазик во Австралија од Библиотеката „Григор Прличев“ во Охрид 2016 годна; награда за доброволна работа – 40 години на училиштето „11 Октомври“ од Јагуна во Сиднеј 2016 година; награда за 40 години доброволна работа во заедницата од Премиерката на Нов Јужен Велс Гладис Береџклијан во Сиднеј 2016 година; награда од Театарската група во Сиднеј за Уметност и Литература во 2017 година; награда за афирмација на македонскиот јазик во Австралија од Библиотеката „Григор Прличев“ во Охрид 2023 година; трофеј за 50 годишен член во Рагбијашкиот клуб „Кентербери – Булдогс“ во Сиднеј 2024 година; награда за соработка, од радио програмата „Оро Македонско“ од Чикаго во 2025 година.

**CONFESSION TO
MY MOTHER LJUBA**

By Ivan Trposki

INTRODUCTION

by Prof. Dr. Violeta Achkoska

*“God gave you to us – God took you from us
now rest peacefully in eternal peace
and may your name live forever in future generations”.*

Times pass, times change, and we too change along with the times or as Ivan Trposki put it: “the years passed like ripples on a quiet river, and with its water they took away my eighty-year lifespan.” Thus, life is like an unstoppable river that flows and will always flow, but the written word that we leave behind is a memory, a reminder to those we leave behind that we existed. It stays behind like an extension of our life and preserves our name from eternal oblivion. However, the written word not only speaks about us but also about those with whom we have lived and have been friends. It speaks about all the ebbs and flows in our walk, about the storms that have passed through the years in which we managed to preserve our roots, our memory and self-awareness: who we are and what we are.

The text that follows - CONFESSION TO MY MOTHER LJUBA by Ivan Trposki belongs to those sublime human urges to resist oblivion, but also to open one's soul. These are moments of confession of a sincere human being who will leave no one indifferent. At the same time this is the story of one ordinary Macedonian, a man rooted in the Balkan crossroads, in biblical Macedonia, a country that always found itself under attack from various conquerors who violently subjugated and plundered the Macedonian people; forcing many to leave their homeland. Unfortunately, those difficult times under foreign rule did not end when the occupiers left, they continued even in times of freedom. When communism was introduced into the countryside for example, the rapid social changes turned Macedonians, especially the peasantry, into victims, exposing them to government thuggery, especially to those who collected agricultural taxes and those who forced them to give up their own lands and sent them to work in Village Cooperatives

(collectives). The ordinary Macedonian man, more often than not, had no protection from those who took away his last productive cow and the last sacks of grain, leaving his family to face the coming winter hungry. Those moments left painful and deep traces in Ivan Trposki's consciousness, who is now conveying to us an image of a mother with many children, who cry and beg for mercy from the cruel perpetrators.

Thus, the confession begins with a return to the Macedonian village patriarchal civilization where, in contrast to the different political regimes, the code of unwritten customary law ruled, in which social poverty and the social status of a particular family also played a major role. Ivan's mother Ljuba was faced with a harsh life early in the period between the two world wars, the time when the Greater Serbian regime ruled Macedonia. Being an orphan without a mother from an early age, Ljuba continued her life in her father's new family where she was exposed to hard work, hunger and punishment. All of this turned her into a strict and somewhat cruel person. Ljuba passed on her life lessons to her son Ivan during his childhood, who she physically punished for his transgressions in order to make him a "man". And that, in the post-World War II era, in the communist state, meant learning and educating himself. Through the education of her bright but restless son Ivan, Ljuba saw the only way for him to avoid living a tormented life like hers. But Ivan had his own ideas and his own path in life. And he did become a MAN, of whom she would be truly proud. Because a "man" is not someone who is just educated but someone who works honestly, who loves his homeland, protects his family, helps his loved ones, remembers his roots and respects his ancestors.

In this confession, Ivan Trposki, once again, goes through the wayside stations of his life's journey, through which, on the one hand, he will face sincerity, hard work, honesty and sacrifice, but on the other hand, hypocrisy, greed, slander and insensitivity. Thus, through the flashbacks to the time of his childhood and early youth, Ivan exposes the Macedonian man's history of mentality, which is not only connected with the circumstances but also with the built-in gene that everyone carried within themselves. Ivan, as well as his mother Ljuba, are deeply disappointed in many close people from whom they expected a helping hand in difficult moments, but witnessed the opposite.

Ivan wrote particularly sad pages about the premature death of his suffering mother Ljuba, who at the age of 46 passed away under the burden of a difficult life, prematurely leaving some of her younger children without a mother. She was the main pillar of her home – a woman-mother, a woman-

caregiver, a woman-laborer, a woman-economist, a woman-nurse, a woman-keeper of the hearth. In fact, through Ljuba and her arduous life struggle, one can trace the history of the Macedonian woman, in an environment in which she was not allowed to cross the boundaries of the patriarchal era, but without whom the house remained empty and the householder almost without hands. The same happened to Ivan's father Naume, who had to look for a new mate and housekeeper.

The premature death of his mother left a deep wound in Ivan's soul, which has not healed to this day. He carried that wound with him across the ocean, to distant Australia and so, to ease his pain, he began to write poetry about Macedonia, his native land. He wrote and still writes poetry about his beloved Volino where his loved ones and his unsung mother rest. With much sadness, love and pain Ivan has composed twenty poems about his mother, about the migrant worker and about his mother's strong messages, not only in words but also in deeds, that life is a struggle and that one must never give up and, above all, to believe in God's help. Thus, in "Sonnet verses dedicated to his mother Ljuba", Ivan conveys her words:

"Stand up, straighten up and fight
Be strong until the end of your life
God is the strongest of us all
He helped me as much as he loved me,
I know he will help you too, more and longer!"

In his confession to his mother, Ivan says exactly that - that he never gave up, that God was merciful and saved him from many misfortunes, but also rewarded him and his wife Nada with the greatest gift, a beautiful child, a daughter whom they named Biljana, and whom they lovingly baptized according to all Orthodox customs in the church of St. Kiril and Metodi in Rosebery.

Bright and hardworking, after he left his beloved Macedonia, Ivan rose among the first in the environment where he lived and worked. He always cherished and carried with him his mother's image and her teachings. And God inspired him and gave him strength of mind to be one of the most meticulous chroniclers of his time with the ability to create, write and repay his motherland Macedonia with his works. And precisely for that the Republic of Macedonia awarded him the highest state recognition. After all the recognitions and awards that Ivan received for his activities, the crowning

recognition for his work was given to him by Macedonian President Gjorgji Ivanov.

In “CONFESSION TO MY MOTHER LJUBA”, Ivan Trposki once again shines as an extraordinary writer, conveying to us images of rural landscapes from his native region, along with his native house and the objects that once served the household, with their archaic names that slowly disappeared under the onslaught of modernization. Thus, the home hearth was replaced over the years by an oven, then a stove, and the rug on which they slept was first replaced by wooden and then iron beds. The story also traces the process of the disintegration of large patriarchal communities and their division into individual families. At the same time Ivan speaks about the numerous journeys he took, the places he visited in various countries on different meridians, which enriched his life experience in a special way.

Addressing his mother Ljuba, Ivan Trposki speaks about the past and the present, as a Macedonian unable to ignore the events that pained him in which he or his rebellious brother Spase, Dragan Bogdanovski’s comrade-in-arms, participated. Ivan even talks about 2001, a fateful year with all its consequences, including the new territorial division of the Republic of Macedonia in 2004.

With his deep patriotism and fight for the survival of the Macedonian name, identity, language and history, with his enormous enthusiasm and dedication to volunteer work, with his several decades of active work and membership in the Macedonian Literary Association “Grigor Prlichev” in Sydney, led by his friend, Dushan Ristevski M.A., with his works and articles about the most significant events around and in Macedonia, Ivan wrote a rich history about the Macedonians in Australia. And there, he not only took a handful of land from his father’s field, but also took a soul with which, together with his like-minded people, painstakingly created yet another Macedonia - immortal and timeless, a Macedonia planted in their hearts. Far from the physically dispersed Macedonia, these steadfast Macedonians created a spiritual Macedonia, in which they planted memories, defiance and love.

CONFESSION TO MY MOTHER LJUBA is a book of sad memories and joyful moments of success in life, the successes of a man who was forced to leave Macedonia but who spiritually always remained tied to his mother and motherland. Ivan took a handful of soil from his native garden in a jar and took it to another continent. He wants it sprinkled over his coffin in his

final eternal resting place. That lump of soil, in fact, in the most symbolic way reflects Ivan's undying love for his native land, for his roots and for his mother Ljuba.

June 3, 2025, Macedonia
St. Constantine and Elena
I

CONFESSION TO MY DEAR MOTHER

Here I am, mother, with this candle in my hands, quietly coming to your eternal resting place. Yes, quietly, so as not to disturb my father, your children and the neighbours. This is what I do, mother, every time I come to our homeland, first I kiss the door of my parents' house, then I light a candle for health in the Sveta Bogoroditsa church in which I was baptized, and then I light candles for my prematurely deceased brothers Dime and Spase (who both passed on at the age of 53). I then light a candle at the grave of my grandfather Bilko and finally here I am again with you, mother, with a new candle in my hand, to illuminate your eternal resting place and to visit with you a little like a mother and son. Mother, you know what? My previous confessions in front of your resting place were less painful because I hoped that I would come here again and to tell you something new, something that had not been proven. But this time, mother, it will be painful for me, but not as painful as the time of our separation. It will not be as painful and sad as the time when we covered you with earth when we physically parted from one other forever, when you left us, when you left your body and when I could no longer see your, my mother's dearest face. Yes, this time, mother, because of the years that have gone by and the long time that has passed, the plane trips from abroad have become too long and difficult, torturous and unbearable... This time it will be the last time for me and my wife Nada. But you will not be forgotten. You will be remembered by our dearest: our daughter Biljana, son-in-law Tony and grandchildren Lana, Adriana and Kristijan Josheski, to whom we will leave our family house for their future residence, and the church and the graves of our brothers and parents for the payment of kinship and religious respect. But my younger brothers and sister will also come here with their descendants to pay you proper kinship respects.

Mother, if I haven't told you before, I want to tell you now that when we were digging your grave to bury our father Naume, on February 23, 1990, my sister Ristana gathered your bones and tied them in a shroud and placed them in our father's coffin, so that you could continue to be together, even in eternity. It is nice, mother, to tell you in this last confession that my brother

Angel and I washed and cleaned your grave, which was covered with moss and dried dust. We did this on the opening day of this year's Struga Poetry Evenings, which were held on August 25, 2023 in Struga, but I, together with the poets from Ohrid, boycotted them because they would be opened with the adjective "north" Macedonia. Don't be sad, mother, on another occasion your younger children and grandchildren will clean your grave again when they come visiting our homeland.

Mother, in all my confessions so far, I have never wanted to loudly disturb you and tell you that the fault of losing you at age 46 was not only ours, but also yours. You wanted to try doctors and surgical procedures to relieve your pain and to start living a normal life again among your loved ones, not like before... And what happened next with the operation and after it, I will tell you, mother, in the entry that was published in my biographical book "This is my life", published on the occasion of my 80th birthday in 2022 in Macedonia.

Dear Mother – this is what I want to confess to you

The years have passed like ripples on a quiet river and like the river did with the ripples, time took away my eighty years of life. But thoughts continue to gnaw in my mind, always asking the same question. Why did you always punish me for my disobedience with beatings? Yes, mother, with beatings, and so quickly and hard that I had neither the time nor the strength to defend myself from your heavy slaps, which I endured sitting there in dismay like a lump. And just like that disenchanted I cried at the top of my voice, calling for members of my family to help me but no one came because no one dared. My only defender was my blind grandfather Bilko. That poor man would reach out with his hands and try to protect me. Angry at your relentless beating and my whining, the poor man would try to scold you with the words: - "Don't be so cruel, Ljuba, you will cripple the poor child and you will have to run for doctors again, to seek a cure for his pain!" Then you would push my grandfather away and continue beating me, pulling my ears and hair, and finally you would give up and, so weak, you would kick me wherever you could and, panting with revolt, you would shout at me: "(Ili um ili Naum) Smarten up boy I can't stand this from you anymore..." I, too, would be weak from crying and would start sobbing and wheezing quietly, wiping away my tears and snot with the sleeves of my coat. And more often than not, if I screamed loudly, you would lock me up in the washroom and

leave me there until someone, usually my father or grandfather, came and opened the latch and pulled me out. At the same time, they would advise me, comfortingly, not to do any more mischief, so that I would not be punished with a beating again. “You can play with your friends,” they would say, “but at the same time you need to look after the animals. Don’t get caught up in your games and forget about looking after the animals!” Left alone the animals would go to graze into other people’s cornfields or into the unprotected meadows and clover and if they were caught the field owners would demand monetary compensation for the damage done.

It happened that my mother would also beat me when I sat by the window doing my homework. I would watch my friends playing soccer in the yard with one eye and with the other I would look at the notebook where my mother was holding my hand, helping me write. If I made a mistake, I would be slapped with a reprimand: “Look here, not in the yard, the teacher will give you a two again” (a poor grade) ... When writing, I usually put a dot in the middle of the letter 3 (Z) to distinguish it from the number 3 (three). Figuring I was not that bright or had a very short attention span my parents wondered how I was able to memorize the poems that my brother Dime read aloud and why the teachers would give me a role in a drama performance, or to perform a recitation that I would perform excellently, and at the end of the school year the teachers would inform me that I passed the grade with good marks and did not have to repeat it. My father was not like some of the other parents who bribed the teachers or treated them to dinner, so that their children would pass the grade with better marks. He wouldn’t do that for me, or for my other four brothers, or for my sister Ristana. Unfortunately, my love for learning stopped after a few weeks of illness and absence from school, which ended with me repeating the third grade. I felt removed from my peers and was ridiculed by the younger students, who called me and Dime Pechoski and Pavle Andronikoski repeaters. I wanted to read books, but not textbooks, watch movies and be able to remember and recount all the specifics down to the smallest detail. After my failure, however, it was like some anathema was thrown at me – I had to force myself to go to school and be exposed to the mercy of the teachers for the next eight years until I was finished. And in the same way I wasted another year, with a month at the Civil Engineering and Technical School in Struga and the rest of the year

at the School of Economics in Ohrid. And with that, I said goodbye to my schooling, hoping to work and get by with trade courses, but I didn't want to be financially indebted to my parents.

Sometimes, mother, you felt sorry for me and sat next to me and with tears in your eyes, pleadingly, caressed my head and gently advised me not to run away from school, but to go to school and study: - "Study, my son, study", you would say, "I know that you are a smart and bright child and that you can become a hardworking person, and if you study we will even sell our fields to pay for your education because we want to have a man in the family who will stand up to those who give orders, and not for you to take off your hat and make excuses for them to hire you or give you work as a laborer." After that, you would sigh a little and begin to confess more quietly: "Oh, my son, if I had the opportunities that you have today, no one would be able to catch up with me, neither with education, nor with housekeeping, nor with agriculture. In my days we walked to school from Volino to Trebenishta with no shoes; we walked barefoot in the rain and in snow. Our teachers were Serbs and they taught us in Serbian. They taught us in their language, not only to read and write, but also to speak Serbian. They also forced us to speak their language with our friends during our breaks. If we were late for school or didn't have our homework done, as everyone knew, the teacher would punish us with five canes on each hand or kneeling on beans on a hard floor."

I remember your kindness and generosity, mother. As an advisor, you served many women and girls from the village and beyond. Just as you taught sister's-in-law Ustjanka and Makedonka and other women to spin, weave, embroider, knead bread and cook. You also taught women about women's problems, how to overcome them. If they asked you for something and if you had it, you would give it to them. When you took the loaves of bread out of the oven, you would break them up into pieces and give them to children and passers-by. You, mother, were born and raised in a poor family, which is why you knew how to respect poverty and hunger. You even breastfed babies when their mothers were away at the market in Ohrid or Struga.

Dear mother I have not forgotten your desires and the effort you made to steer me right during my childhood in order to orient me towards a good education for a better future so that I could have a better life and avoid the difficulties you faced and went through. I remember all that and have implemented it all into practice. Yes, mother, all those wishes of yours for love of books created in me a true love for friendship, but not through school, but as Prof. Dr. Pandev wrote in the review: "Some are enlightened through schooling, and some only through books." Because of all this, mother, I owe you not only gratitude for giving birth to me and raising me, but also for begging me in a motherly way and with tears in your eyes, to go to school and learn: "Study, my son, study," you would say! I remember these words even in my dreams. And then you would add: "You don't want to be ignorant and simple. You wouldn't want both smart and stupid people making fun of you or tell condescending jokes about you..." But, to be honest, mother, I can never repay you for what you have done as a mother and would like to ask for your forgiveness for my mischief and disobedience. I will try to do my best to make you proud of me by being the kind of man you wanted me to be both academically and socially. I would also like to tell you that I have participated in various symposiums, festivals, national holidays... where I have hosted programs, read essays and poetry... at which I have affirmed the Macedonian mother tongue, literature and culture. And I have been rewarded for my voluntary work both as a writer and chronicler of travelogues, as a correspondent and as an author of literary works. I have learned how to socialize with both ignorant and learned people, for which I have been valued and respected. Mother, to tell you the truth, people not only wrote about me, nominated me for awards and recognition, but also took pictures and videos of me for my contributions. I have kept all the newspaper articles, pictures and videos as souvenirs. I have hundreds of them, which means I could fill an entire book with them. But, I wonder, mother, will the new generations appreciate them? Will they do anything more than just play with their mobile telephones? Will they try to read a book and learn about their roots, about who they are and where they come from? I don't know, mother. All I could do is leave this book for them, which I dedicate to you as a mother. I will make it available to our relatives and friends and to the entire public, and whether I will capture with it the price of a mother's hard work, that will be judged by future generations.

My mother's childhood

Yes, mother, because of your anger and aggressiveness, I have often analyzed your life biography: You were born from the marriage of Tsele Spiroski, your father, and Mitra Risteska, your mother, from the village Draslajtsa. After your mother's early passing your father remarried and took Krstana Trifunoska from the same village as his wife, from whose marriage your brothers Krste, Naume and Blagoja and your sister Slavka were born. You grew up in a large family, where you were left an orphan without a mother and you had to, in addition to guarding the livestock, also perform more difficult physical work. As a young girl, you were sent to collect firewood from Buchaljka and Granka and carry it home on your shoulders. You were also sent to wash, cook and work for the rich villagers... One time you told us that your father often sent you to the Lambevtsi family to clean their house and wash their carpets like a serf, while members of that family chatted and drank coffee and tea while watching you slave for them like the Ottoman occupiers used to do. I also know that occasionally you and a boy were sent to clean out the stable and dump the manure in the manure pile. When you were finished the Lambevtsi woman gave you a piece of bread as a "thank you" instead of a proper lunch, from which you would only break off a little bit, so that you could have a bite, just enough to satisfy your hunger, and you put the rest in your bosom pocket to give to your brothers and sister. One time you said, "My father Tsele was a very strict man. If a friend of his came to our house to have a chat with him he would make us sit around the fireplace to keep warm. We were not allowed to talk and were expected to sit still. If I spoke, for example, my father would hit me with the tongs. He expected me to act like an adult. I lived a hard life with my father's large family. From Tsele's father's (my grandfather's) first marriage, there were Spiro and Gjurgja who had five children: Risto, Velika, Tsele, Gjorgji and Duko. And from his second marriage with Dolja he had four more children: Lazarka, Krste (who died young), Vangel and Nikola. There were many brothers but they owned little property and when they split up we didn't have enough land to survive, so we had to work in the Agin fields from early dawn to late dusk."

"Then when I came to this house my son, to this family, there was everything: sheep, water buffalo, horses and even hired help. But soon after my father-in-law Bilko and his brother Nikola split up. Nikola stayed in the old house, which was better protected from robbers and pillagers. One of his sons was killed in the war, in Croatia, and the other was killed by the Fascist

Albanian Balisti in the meadows where he was grazing his sheep. Out of fear of his third son being killed, Nikola gave him to my father-in-law Bilko for a house and garden by the river and the property by the road. So, we had to build a new house and I undertook to take care of my husband, Naume, father-in-law Bilko, mother-in-law Petkana, Naume's sisters Ustijanka and Makedonka, and the children that were born to us. For several years we had hired my half-brother Naume and Tsele Stejroski from the village of Trebenishta. Our sheep were looked after by Gjorgji Vlavot from Struga. Our son Dime was born in 1939 in the old house, at age 55 my mother-in-law Petkana and the newborn Todor passed away in 1941. On June 21, 1942 our son Ivan was born in the new house. Later we had your sister Ristana in 1945, your brothers Spasko in 1947, Bosko in 1950 (he died young), Angele in 1951 and Trpe in 1955. Bilko, my father-in-law, died in 1960 at age 78."

Mother, after your mother-in-law Petkana died the entire burden was on your shoulders: both for the household and for the birth and care of your children, and on top of that you also had to take care of my blind grandfather, as well as prepare dowries and plan for the weddings of Ustijanka and Makedonka. The two girls were entrusted to me and Dime to take to school (a Literacy Course) held in the evenings twice a week at the village school to teach them to read and write.

Mother, is it true that you never married before marrying my father Naume? On one occasion I had heard that Jakovche Dalcheski, with his father Bilko's permission, came to ask you to marry his son Naume. You were an honest, hardworking and obedient girl, exactly what the Bilko family needed. Laughing, my father once told us that after you were engaged to him and hadn't seen each other, he met you for the first time returning from the field with a hoe on your shoulder. He stopped in front of you and said, "Ljuba, we are alone, no one will see us, let's kiss!" Shocked you said, "Watch your mouth or I will hit you on the head with this hoe and then you will see us kissing." "But, Ljuba, we are engaged..." he said. And you said, "I don't know, engaged or not, when you bring me home from church and we are married then you can ask for such things. Now go away so that no one will see us before the entire village starts gossiping about us. Plus, if I did that my own family would disown me..." "Oh my children, my children..." my father would sigh while saying, "And now you boys live with girls like you are

married partners. No one has to plan engagements or weddings, if you don't like her you will find someone else, and she will do the same to you, if she doesn't like you she will find someone else. This is called love on trial!" Then father would laugh Hahaha.

Our father was a very good parent, a friendly man. I only remember him hitting me twice and that was my fault. Once I was doing gymnastics on a dry branch above a full basket of summer pears collected for the market. He warned me but the branch broke and I fell into the basket and ruined the pears. And the other time was when he bought me a new pair of sandals for Easter. The older boys persuaded me that if I wanted to score more goals, I should cut off the tips of my sandals and I did. To be honest, I have also hit my own daughter Biljana for similar indiscretions.

Birth of a Baby (According to my Aunt Makedonka)

This is what Makedonka told me, "On a warm Sunday morning, only I, your mother Ljuba and your brother Dime were left at home in the newly built house. The others took the water buffalo and went to the field.

The aroma from freshly baked bread was spreading around. I broke off a chunk of one of the loafs and handed it to my three-year-old nephew Dime and sat him down on a log in the yard. The chickens gathered all around him. He laughed out loud as he watched them clucking and fighting over the chunks of bread he threw at them. Then, suddenly, the quiet was interrupted by your mother's loud voice. She was lying down on some straw in the corner of the yard when she called out for me. She yelled 'Makedonka, please come quickly, please come and hold the baby as it's coming out!' Without thinking I quickly replied and said I'm sorry dear, I can't help you I'm too squeamish. I left the poor woman in labour in a horrible state moaning and groaning and ran out in panic looking for my aunt Nikolitsa (Bisera). I screamed out loud, Aunt Nikolitsa, Aunt Nikolitsa, please come quickly, Naumeitsa (Ljuba) is giving birth in the yard. My aunt Bisera came, washed her hands and with quick steps went to see Ljuba. The sight confused her because the child was halfway out and there was no time to look for a towel. She knelt between Ljuba's legs and put her own skirt under the baby. Soaked in fluid and blood the baby freed itself from its mother's birth canal and, with a loud cry, announced its arrival in this world. The baby's tearful cry disturbed the peace on this twenty-first morning of June in the year one thousand nine hundred and forty-two, which had been expected to arrive for a full nine

months. So, now a new voice quickly filled the empty rooms of the house, the yard, the entire Lower Neighborhood, and reached all the way to the centre of the village. Yes, that's how it should be. Let the villagers of Volino know that the village has been enriched with another new Volino citizen, and Macedonia with another new Macedonian. Holding the fluid and blood-soaked baby in her lap, my aunt Bisera gave us and Ljuba the good news that she had given birth to a baby boy. She said, 'Naumeitsa you gave birth to a hero! May he be alive and healthy. May he grow up to be a great man and extend the family line. The child looks like you Ljubitsa. Now tell me where I can find the scissors to cut the umbilical cord?' 'I don't know, auntie. In this state I can't remember anything. Look in the utensil drawer, if they are not there Naume must have taken them with him to the field. Cut it off with something else, anything...' said Ljuba with a painful look on her face. That's when I saw the sickle hanging on the wall. I ran over, took it down and handed it to my aunt Bisera. She wrapped the umbilical cord around the blade and cut it off. And so, the mother's physical nine-month union with her newborn was cut forever. After giving birth, your mother got up, washed herself and took the child from my aunt, hugged him in her arms, stroked his head and wearily said, 'a mother has to endure a lot of suffering for such a small creature. But that is part of human life that must be endured.' After returning from the field, I was the first to give everyone the good news about the newborn in my family. Of course, within the possibilities of the conditions at that time, your father Naume comfotingly thanked his aunt Bisera and rewarded the children who had gathered to see the newborn with money to buy candy. He rewarded the baby's little brother Dime most generously. And so, the third child (the second living child) was born to my aunt Ljuba and my brother Naume Trposki."

Macedonia – my homeland

I was born into a good family, in a beautiful village, in the even more beautiful Ohrid-Struga Region in Macedonia. I was born in one of the oldest countries in Europe, unfortunately my country over many decades and centuries has been burned by fire and soaked in blood. It has been invaded, occupied and partitioned many times over its millenniums-long existence. Its statehood, culture, history, religion, etc., is constantly being contested by its neighbours and others. Vardar, one of its four fragmented parts, from which I come from was invaded, occupied and ruled by the Serbian Karađorđević

dynasty from 1913 until before the Second World War during which it was occupied by the German, Italian and Bulgarian occupiers and their Albanian allies.

Macedonia's history is very turbulent and bloody. After ancient Macedonia fell to the Romans, the Roman Empire dismembered it for fear that Macedonia might rise again. And then, towards the end of the ninth and beginning of the tenth century, Byzantium conquered it. Not only militarily but also spiritually. St. Paul's mission to Macedonia was not accidental. Even after the Roman Empire split in two, Rome tried to weaken the influence of Eastern Christianity, which had spiritually strengthened in Constantinople or Tsari Grad as the old world called it. These activities were continued in the Middle Ages by the Ottoman Empire, which remained in Macedonia for exactly 550 years, and in 1767 abolished the independent Ohrid Archbishopric.

After the fall of the Ottoman Empire at the beginning of the 20th century, during the Balkan Wars (1912-1913), the great European powers England, Germany and Russia divided the Macedonian territory into four parts and gave them to Macedonia's greedy neighbours: Greece, Bulgaria, Serbia and the newly formed Albania. As a result of not having their own state and being oppressed by the occupiers, the Macedonian population began to diversify. In order to survive the oppression some began to court the occupying government in power even though the same government worked against Macedonian interests. Others sympathized with all governments. For these reasons people began to snitch on their fellow Macedonians; especially on those fellow citizens who cherished their own strongly developed Macedonian identity. When jealousy of the more capable and better-qualified was added to this phenomenon, it becomes clear how easily someone could be slandered and how many prominent intellectuals ended up in exile and in dungeons. This phenomenon continued to develop both before and after World War II, and is still strongly present today.

After Macedonia was partitioned, the Macedonian people, in addition to being forced to speak the languages of the enslaving countries (Serbia, Bulgaria, Greece and Albania), had to physically defend the occupiers' borders which meant Macedonians from one occupying part had to fight against Macedonians from another occupying part. The hard life Macedonians had to live is best reflected in the lyrics of the song: "The pain still roars in me / that I was born into a crushed tribe!" by Blaže Koneski, which I have been singing for six decades.

Ivan's Baptism

After the birth of their third child, Ljuba and Naume asked the godparents to choose a name for the baby. It was customary in those days to pick the name of a religious figure that was celebrated closest to when the child was born. In this case, the closest date was July 3, when Saint Naum is celebrated, but because the child's father was called Naume it was not appropriate. The next available date was July 7, which was associated with the name of Saint John – or Ivanden in Macedonian which was acceptable. So, the godparents suggested that the parents give their newborn child the name Ivan, which they accepted. They all immediately agreed that the child should be baptized with the name Ivan and his name would always be celebrated on Ivanden. A few weeks after the boy's birth his parents invited the godparents and close relatives to Ivan's baptism, which was performed in accordance with Christian Orthodox customs. And so around the middle of July, a cheerful mood prevailed in Bilko and Naume Trposki's home. The newly built two-story brick house was ready to welcome Ivan's godparents and relatives to the baptism ceremony. After everyone was welcomed to the event by godmother Likarija Perova from Struga, they were all ready to perform their duty. First, the godmother took the child in her arms and ordered Ivan's aunt, Makedonka, to take a basket in her arms and go with her to the village church. The church "Sveta Bogoroditsa" was located a few hundred metres outside the village. The church may have appeared to be new but its foundations were very old. In fact "Sveta Bogoroditsa", the building, is newer than its foundations. It was later rebuilt after it was burned down by Albanian robbers in October 1925. Immediately after it was burned down the people of Volin raised enough funds to have it rebuilt. Next to the church was the church bell tower, whose bell was cast in Bitola between 1912 and 1939. The church was surrounded by various fruit and evergreen trees. Included among the trees was a colourful fabric of cherry, walnut and apple trees, grape vines, dogwood trees, pine trees and many other trees and plants. It was a real feast for the eyes of those present. There were about fifty family graves scattered around the front of the church which was built of stone and concrete.

During the baptism the godmother undressed the child and handed it over to the priest to perform the baptism. Ivan was lucky to be baptized in a Macedonian church and by a Macedonian priest, which for past generations was only a dream. Ivan, being irritated by the smell of basil and incense,

nervously splashed his feet in the water in the large baptismal font (kolimbra) and disturbed the peace in the church with his loud cries. At that time, Ivan was not aware of the importance of this Macedonian Orthodox church ceremony which, in addition to his godmother, aunt and priest, would be witnessed by all the saints whose images were painted by the iconographers in the Volin Holy Sveta Bogoroditsa Church. After the priest performed the baptism, the godmother wiped and dressed the now baptized Ivan in new clothes, wrapped him in the larger towel and, with a jug filled with baptismal water, left for home. Along the way, Aunt Makedonka poured the jug of baptismal water on the schoolyard, praying, "May Ivan grow, run and be enlightened in his future life." After returning home, his mother Ljuba, took Ivan in her arms, hugged him and congratulated him on his baptism. Ljuba gave the godmother and Makedonka a shirt as a gift for performing their part in this important Christian act. The newly whitewashed house along with the aroma of the spices and food being cooked was a real experience for those present. The event was also attended by priest Metodija Risteski, who blessed the modest lunch prepared for the guests on this occasion. After the blessing, all those present toasted in one voice, congratulating Ivan on his baptism and wishing him a cheerful and carefree childhood and to grow up to be a patriotic Macedonian boy. All those present wished the godmother a long and healthy life so that she would live to see him get married. After lunch and some time spent chatting, relatives and guests left the house happy.

I just want to mention at this point that I was the last child in the Trposki family to be baptized by godmother Likarija Petrova. Because of our family being separated and also because of her old age, she designated her oldest son Nikola to be our godfather. After that Nikola's oldest son Tanas Kalajdzijoski was designated to be our godfather. She designated her youngest son Naume Kalajdzijoski to be the godfather of the other side of our separated family.

Ivan's house, where he was born

According to my parents, I was the first child to be born in the new two-story house built between 1941 and 1942, built with stone and bricks and roofed with ceramic tiles.

I admit that as a child I was restless, naughty and disobedient. My brother Dime and I usually teased each other while sitting in front of the fireplace. Later, we expanded the teasing to include my younger brother Spasko and my sister Ristana. My youngest brothers Angele and Trpe teased each other.

Because there were so many children in our home there was not enough room around the fireplace in the winter for all of us to fit in front of it and stay warm so we squabbled over that too. Later my father bought a wood stove and much later he added a furnace to the house.

I remember in the old days we slept on a straw mat. It was a very long mat; it had to be so that all six of us could sleep on it. In the morning we would fold it up and put it in a corner of the room. When we got up from sleeping on the mat, we were writhing in pain. The mat left marks on our bodies that stayed there for a long time. Whole rows of the course straw mat remained outlined on our bodies. In the beginning my grandfather slept in a stall in the manger. After Angele was born, and later Trpe, my father made us three wooden beds. One huge bed for him, my mother, Ristana, Spase, Angele and Trpe. They slept in the large roadside room upstairs. The other two beds were smaller. Dime and I slept in one of them. The other one was for my grandfather Bilko. We all slept in an upstairs bedroom located on the south side of the house. There was also another room on the upper floor. In it we kept the chests with our clothes, a large bag of walnuts, the keg with rakia (brandy), vats with brine and meat as well as other things. Between the rooms was a wide hallway with a veranda on the one side and a hanging toilet on the other. In front of the toilet there was a loom on which my mother wove woolen cloth for clothing, hemp blankets and rugs used as covers. Above the loom was a ladder used to climb onto the roof of the house. On the side was a wooden ladder that led down to the lower floor. There was a fireplace in the roadside chamber of the lower floor. In it we kept a kettle, bread baskets, a water pitcher, a low wooden table to eat at, five or six three-legged stools and a number of logs to sit on. Later we replaced the low table, stools and logs with a proper dining table and chairs. We also bought a radio receiver and a number of other modern things. There was also a stable divided in two parts. The water buffaloes and horses resided in one part and the grain containers, wine barrels, saddles, yokes, cooking pots and pans, sieves and agricultural tools were stored in the other. Between the room with the fireplace and the stable was a wide storage room. There we stored bags of beans, corn, crates of potatoes, peppers, apples and other things. In front of the house was a wide yard in the middle of which was a threshing post. This is where we threshed our wheat and other grains in late summer with our horse. A small brook ran between our house and the road. We used water from it to irrigate most of the village property. Next to it was an oven used for baking bread. And under the oven we had a duck coop. Next to the oven was

a wide, old blackthorn tree which my older relatives said was planted by my great-grandfather Trpo along with the walnut tree in the garden. These trees bore a lot of fruit. Unfortunately, the walnut tree was uprooted by strong winds exactly on August 2nd, 1962 on Ilinden. My brother Spasko cut down the blackthorn tree in 1990. There was also a large barn at the southern end of the property in which we kept our straw, dry clover, alfalfa, hay and other kinds of animal fodder. There was a pigpen at the back of the barn as well as stables to house our sheep and goats. Above the stables was a chicken coop. The stables were located on the southern part of the barn. Our house was located on the eastern part. The people who resided on the southeastern side of the house had a path between the yard and the barn.

Initially we used kerosene lamps to light the house and later we installed electric lighting. We also bought iron beds. We gave our old wooden beds to my aunt Ustianka. Our house was located about one hundred metres from the center of the village, along the road that led from Mesheishta to Struga, via Moroishta. The barns were surrounded by aspens, willows, brambles, elderberries and blackberries. There were also fruit trees planted all throughout the yard, about fifty varieties, which included apples, pears, walnuts, peaches, apricots, cherries, sour cherries, plums, quinces and other fruit trees. In addition to corn, we also planted fruits and vegetables on our property such as beans, potatoes, melons, peppers, onions, leeks, cabbage, tomatoes, etc. We later began to plant other crops such as vetch, clover, alfalfa, tobacco and more. Due to its location and width, during the Second World War, our garden was taken over by an Italian battalion which stationed its soldiers, along with its horses and vehicles, in it. My father, who spoke some Italian, served as an intermediary between the soldiers and the villagers, for which he was sometimes rewarded with a can of macaroni or a piece of pastry. My father had a positive opinion of the Italians. He said they were not aggressive towards the population and their only flaw was that they teased women who were easy to please. They made us hunt frogs, turtles and snakes, for which we were given a spoonful of spaghetti or macaroni from the army cauldron. The villagers also bartered with the soldiers, especially the cooks, for homemade products. So, for two eggs they would give us some marmalade. For one chicken they gave us playing cards. For two chickens they gave us a pair of pajamas.

At this point I would like to mention the following regarding the Italian soldiers. During Italy's capitulation, Italian and Albanian soldiers fled from Debrza through the Struga Plain, via Struga and Kafasan and went to Albania.

Fleeing from the partisans shooting at them, they left their weapons behind and, while leaving, they went into the villages asking people for bread and water. One of those soldiers entered our yard, knocked on the door and asked for water. My mother and aunts were startled. My aunts fled to the second floor and locked themselves in a room. My mother, shocked, seeing the soldier with long hair, a beard and ragged clothes, immediately grabbed me by the waist and, while hugging me, waved at him to go away. But he begged her in Italian to give him some water to drink. My mother, by his gesture, knew he was looking for water so she pointed to the corner of the room where things were covered and showed him the pitchers. There were a number of pitchers full of water, covered with a hemp apron. He took one of the pitchers, quickly drank the water and then thanked my mother and left the house. On his way out he stopped in the yard, took out his wallet and showed my mother a picture of his baby, which he had left in Italy and, while kissing the picture, began to cry. Then he took out a metal coin from his wallet and gave it to my mother, saying something that she did not understand. It must have been about me, so that she could buy me something with the money. Then he set off again at a jog along the road that led through the village Moroishta to Struga. After this event, which my mother often recounted to me, I still wonder to this day, what would I have remembered, besides this anecdote, if I still had the coin in my possession?

Recollecting your other memories

Mother, your school friend Tsveta Mitskoska from the village Gorentsi, with whom you went to school in the village Trebenishta, often told me things about you. One time she said, “The clothes you wore were made of patches sewn together, pieces of cloth sewn together. She said you were the most poorly dressed girl of all the children in the entire school.” And you said to her, “What should I do, my dear Tsveta, I have nothing. My mother dresses her own children first and only dresses me with rags and only to cover the scars on my arms and legs so that they are not visible...” But do you know, mother, when Tsveta grew up, she married Lazor Tutureski from the village Mesheishta and Lazor’s sister, Menka Tutureska, married my father Naume after you passed on. This is probably the first time you are hearing of this, about our father Naume marrying again. Remember you gave him your blessing to remarry should you not survive your surgery. Because, as he said, he would need a wife to cook, clean, work in the fields and be

his mate. When I traveled to Australia, Tsveta Tutureska, her husband and her three boys traveled with me. Her husband Lazor Tutureski took her to Gringilla. We traveled by boat for a whole month. She was seasick and could not stay on deck for long, she felt dizzy and kept vomiting. She cursed Lazor for putting her through this hell. She kept asking, “Where are you taking us Lazor, why are you putting us through this hell. There is nothing here for us. All we see day and night is the sea and the deep blue sky. We will die here and become fish food...” But your school friend Tsveta Mitskoska from the village Gorentsi, mother, survived and went to Australia where she lived past her one hundredth birthday.

About taxing peasant family household goods

When the Tax collectors came to access peasant family homes and determine how much to tax households, based on the household goods they possessed, they started by inventorying the family’s most valuable items: the farm animals, the bean granaries, the number of aspens they cut down and so on. In addition to the tax collectors, there were also the civil guards and a few other authoritative figures, well known for their malice, who accompanied the tax collectors and who gathered local children and sent them ahead to bang on pots and announce to the home owners that the collectors were coming to collect unpaid taxes. In those days the tax collectors acted more like pillagers than debt collectors. Around this time, they also drafted my father and took him away on a month-long “military excursion”, leaving my mother alone to look after the house, the farm and everything else including my blind grandfather and us, her six children. Because we had no money to immediately pay the taxes my mother often begged the tax collectors to give us some more time, at least until fall, until after we harvested and processed our grain, and then from its sale we would be able to pay them. But they were completely deaf to my mother’s pleas and immediately issued orders to confiscate the most valuable things we owned, our cow and calf, and to cut down ten aspen trees and immediately drag them in front of the collective stables. One of the barbaric tax collectors untied our cow and gave it to my uncle Vlado. He told him to take it and tie in front of the stables. At that moment my mother lurched at Vlado like a lioness, grabbed the leash from his hand and yelled at him, “What do you think you’re doing, you wretched man, this cow also feeds your children!” At that very moment, the same tax collector pushed and roughed up my mother, grabbed the leash from her

hand and handed it back to my uncle Vlado, threatening my mother with the words: "Listen, woman, don't try to take the cow again because this time I'll break your teeth!" My mother took off her head kerchief, raised it high in revolt and began to curse the tax collectors with the most bitter words saying, "Have you no shame, you're treating us worse than the Ottomans did. They at least had some respect for mothers and children!" Witnessing what was going on, all six of us children, began to cry in anger and ran to defend our mother. Pavle, another boy, the only son of our blind neighbour Voskra Andronikoska also ran and stood next to us, crying angrily. He wanted to help because he too had been fed by the cow's milk. I was also angry but mostly at myself, for not being a dozen years older so that I could grab that evil tax collector by the neck, press him against the wall and ask him, "Whose teeth are you going to break now?" I wanted to hold him there until he peed his pants. But, as it happened, all those abominations and scoundrels died at a young age. My mother also died young but with anger in her soul for having lived for almost half a century with such anguish. Before she died, I spoke with my mother about the incident with the tax collector and what my intention was when I heard him threatening to break my mother's teeth. She look at me kindly and said, "Don't do that, son, don't ever do that, not now and not ever! These people are dogs, they will drag you to courts and send you to prison. They have no mercy or faith in God. Haven't you heard what they did to Chento and his family? Look what they did to poor Vinena (Mitrejtsa) Kajmakoska in Struga because she refused to join the collective (the Village Workers' Cooperative). They tortured her to death and took her dead body in a car to Mileshevo to bury it. The whole village rose up in uproar. The villagers went to Struga to protest but they were met by the police and the army and couldn't do anything. On one hand they told you that you don't have to join the collective, but on the other they took your beautiful lands and in exchange gave you barren land overgrown with weeds and reeds and on top of that tortured you, just like they did poor Vinena." Mother you were right about these things. What you told me about the bad things that took place regarding the "cooperatives" was confirmed by author Viktor Tsvetanoski in his book "UDB-a our destiny", in which he gives an example of a peasant forced to join the collective who resisted protesting with the words, "Oh, people, why are you trying to convince me that this is good, that they also did this in the USSR. This is not a good thing," and added, "Allow me to fart on Stalin's moustache." The peasant was sentenced to five years in prison for insulting Stalin's moustache. Unfortunately, the whim of

those inhumane did not change even a century later. This was repeated in 2004 when the same kind of government signed the agreement on territorial changes and decentralization of the Republic of Macedonia. The cities most affected by this act were: Struga, Kichevo, Debar, Skopje and several rural municipalities. One of the strongest protests that opposed this change took place in Struga when Vlado Buckovski, the then Prime Minister, visited the city. The poor man was under siege for several hours, hiding in the SDSM building. The police had to intervene with batons and tasers to save him from the angry demonstrators. Normally, a government is a government and does what governments do. Those who participated were reported by the snitches, caught, convicted and sent to prison.

Tearing up the Yugoslav flag

Now mother, I want to say something about the incident that involved tearing up the Yugoslav flag and my brother Spase. You know how patriotic Spase was when it came to Macedonia. I will describe the incident just as it was written in the book about Spase's life. The incident took place after Spase returned from Bosnia where he worked. While working in Bosnia, Spase had the opportunity to experience the so-called unity and brotherhood of the Yugoslav people and found out that we Macedonians, next to the Bosnians and Kosovars, were the poorest people in Yugoslavia and were treated like second-class citizens.

In the evening before the May day holiday two flags were raised at the school building in Volino; the Macedonian and the Yugoslav flag. The Yugoslav flag was double the size compared to the Macedonian flag. When Spase and Toshe Ivanoski saw that they became enraged, took down the Yugoslav flag, tore it to pieces and dumped it in the village river.

And even though no one saw them, Spase's uncle, Lazor Terziovski, suspected that Spase and Toshe had done it. Lazor Terziovski is my father Naume's first cousin. Father and he are the children of two sisters. Anyway, Lazor reported them to the police at the police station in the village Mesheishta. The police apprehended Spase and Toshe and placed them in two separate rooms inside the Volino school where they were interrogated and tortured by UDBa agents. But even after the torture they endured, they still did not confess to tearing up the flag.

Our poor mother Ljuba waited outside the school building crying during the entire interrogation. Her heart was broken that day hearing the two

boys wail in pain while being beaten. As mother sobbed outside she kept yelling out loud, "They are young. They made a mistake. We will pay for the damages. You're making our boys sick and for what? For a piece of cloth? Shame on you...!" More and more people from the village gathered outside the school as she yelled, trying to comfort her. Like all mothers, our mother Ljuba also did not want her children to be taken into custody by police or by any other investigative authority.

Burning the mine in Volino

While talking about the cooperatives, dear mother, it is now a good time to mention something about the fire in the mines started by my sister Ristana and our cousin Tsveta Veljanoska. My father could have spent many years in the Idrizovo prison for that incident. It appears that the two, very young girls took some matches with them and went near the cooperative mines in Volino to start a small fire for fun and they did just that. But the fire went out of control and engulfed the mines. It then spread to nearby buildings and warehouses where livestock were kept. It was a big fire and caused enormous damage. It was difficult for the firefighters to put out. The investigators found out who started the fire and immediately went to the girls' homes. Out of fear the girls hid but were quickly found. One of the investigators asked whose match it was that lit the fire? Tsveta told them exactly what had happened but the investigators were not satisfied because Vlado, Tsveta's father, was a poor man and a member of the cooperative so they tried to bribe the girls with chocolate bars to change their story and say that it was Ristana's match that had started the fire. My mother immediately realized that the investigators were trying to implicate my sister Ristana so that my father would have to pay the fine and for the damage the fire caused. As a result, my mother stormed into the room where the interrogation was taking place and asked the investigators, "Are you trying to bribe the children with chocolate bars to change their story?" They didn't answer but instead scolded her and told her to keep quiet and not interfere in their affairs! One of them said, "Someone will have to pay for the damages and that someone will be you!" Fearless like God had created her, my mother grabbed the screaming girls and went out into the yard, where the neighbours had heard the screams and commotion and gathered. When the investigators saw many people gathering they resigned themselves to their fate and left with an unfulfilled desire, to hide the real culprit of the burned mines in Volino.

Mother, here are some more of my memories of you and your motherhood which I would like to share: My father was taken away on a military exercise during harvest season when we harvested and threshed our grain. In other words, during the busiest time of the year. We had one horse which we partnered with another horse, borrowed from our neighbours, and did the threshing with two horses; first our own grain and then the neighbour's grain. The year my father was taken away, as I remember, we partnered our horse with Tsele Spirosdki's horse. Tsele was my mother's father. One day that year we brought the sheaves to the threshing field in the evening and arranged them around the stake so that we could start threshing very early in the morning. Around midnight the same night my mother heard a roar outside so she got out of bed and ran to the window to see what was happening. She looked westward towards Jablanitsa Mountain and saw lightning and then heard thunder. It was getting louder and louder by the minute. A storm was coming toward us. Mother knew that by now we were all awake and suddenly began to cry and pray loudly, "Please God ask Sveti Ilija not to send the clouds in this direction. Ask him to stop them from raining on our harvest. If the grain is ruined my children will have no bread to eat for a whole year... Please God tell Sveti Ilija to have mercy on us and send the rain towards the mountains, towards the mines where rain is needed the most...!" And so, my poor mother continued to beg God and cry. At that point we all got out of bed to hug and caress her, asking her not to scream so much, especially in the middle of the night, and let us sleep a little longer. It was strange to see mother pray like that and hear her cry out loud but it was true. We saw our mother with our own eyes and heard her with our own ears pray and cry and invoke the names of God and Sveti Ilija. And so, apart from seeing lightning that illuminated the dark cloudy sky and hearing thunder that echoed in the mountains, we saw nothing else. When we got up in the morning we saw nothing but a beautiful clear sky and the dry straw being trampled under the horses' hooves. We happily jumped around the threshing field running around in the straw.

Visiting the Church of the Holy Virgin

Early in the morning during the day of the feast of the Holy Virgin, mother dressed us up in new clothing and took me, my brother Dime and sister Ristana by the hand and escorted us to the Church of the Holy Virgin.

Before we entered the church mother showed us how to cross ourselves (Orthodox Christians make the sign of the cross by using their right hand, with the thumb and first two fingers joined and the fourth and fifth fingers folded into the palm. They touch their forehead, then their chest, then their right shoulder and finally their left shoulder, while saying “In the name of the Father, and of the Son, and of the Holy Spirit. Amen”) and then bought several candles and showed us how they should be lit and where they should be placed. The candles that are for health should be placed on the higher part of the candleholder and the candles for the deceased should be placed in front of the altar. After we lit our candles mother took us around the interior of the church and showed us the frescoes with saints that were painted many, many years ago by talented icon painters with quality brushes and paints. She first showed us the image of God our Lord, then the image of Jesus’s Mother, then the image of Sveti Ilijas, the saint of thunder and rain. She then showed us the images of the Apostles and all the other Saints. After that we knew who the Saints were and to whom she prayed that night so that it would not rain before we threshed our wheat. Mother then took us to the corner of the church and showed us frescoes of the Heavens and Hell, where God judges and rewards the deceased. Our eyes caught more frescoes. They depicted people who had done harm to other people. After they died these people were sent to another world, where they were tortured for their misdeeds. Thus, a miller who cheated people while grinding their grain had a millstone hung around his neck, others wore scales around their necks for cheating people when weighing the goods they sold them. There were several such frescoes on which the painters had drawn appropriate punishment symbols from peoples’ trades. We, however, felt that something was missing from the frescoes, so we asked mother, “Where are the tax collectors, those who stole our cow and calf from the yard? Should they be drawn with animals poking them with their horns, to take revenge on them for the injustice they did to us, the poor?” This is what mother said whispering, “They are there too but their faces are hidden among the other criminals. They are probably boiling in cauldrons of tar. And their cries for salvation will only be heard by the Demons who were their accomplices in committing the crimes! Let’s go home now.” Before we left we crossed ourselves and bowed in front of the church door and then went home full of spiritual feelings in our hearts.

Why did we sell the sheep?

It was the second day, St. George's Day, and I had just come back from the school in the village Mesheishta. This is where Angele Nikoloski and I went to finish grade eight. My mother, who was at the village square at the time came back home to make my lunch. While I was waiting for my lunch to be served I saw her scoop something from the pot and toss it into the hot ashes in the fireplace. At first I thought it was a fly that had fallen into the pot and she was just removing it. But then I saw her scoop something again and again and toss it into the fire. I then heard her say something in a whiny tone of voice that sounded like cursing. The next time she scooped something she angrily screamed, "Oh Naume, Naume, Giorgi the Pizhavest will poison our children with this rotten mutton..."

This is not the first time that he's done this. The last time he brought us meat it was also rancid. He gave us the sheep skinned and convinced us that it was one of our sheep, which had drowned at the river crossings but didn't show us the skin. And now, once again he is doing the same. Well, we don't know whose sheep this was and how it was slaughtered because, again, he did not show us the skin. This mutton too was unfortunately rancid, I saw the maggots floating in the stew which my mother was spooning out. Giorgi dared give us rotten meat and at the same time not only took payment for shepherding our sheep but also sold them in the market. He was selling our sheep in the market and giving us rotten meat and lying to us; telling us that it was from our sheep. That's the reason why we sold our last fifteen sheep and bought two nanny and one billy goat. Unfortunately, a while later, the authorities banned all goats from our region and ordered them to be destroyed, under the pretext that they were destroying the forested trees in the mountains. All the new ideas proposed by the Yugoslav authorities such as collective farms, banning goats, etc., were tried out in Macedonia. The Yugoslav authorities also took everything valuable from the people when it came to reconstructing post-war Yugoslavia. They forcibly removed earrings from the women's ears and everything that was gold or silver was sent to Belgrade. Shamefully mother, even in the 21st century, we were no better than before. In the name of progress, they took the bread out of your mouth and gave it to someone else. I had to take the bread from my brother's mouth to give to the neighbours, so that we could have peace in the house. Look what is happening now. The Macedonian people, in the three agreements they were forced to make, received nothing. They had to give up their history,

flag and language... and include all the minorities into the Constitution. And what's now left for the indigenous Macedonians? They are left without an identity.

Well mother, while we are on the subject of Giorgi Sekuloski, let me tell you another cunning thing about him. But this time, he failed to convince me or my brothers. He said that once, while our father Naume was still alive, he plowed one of our fields with his tractor and claimed that father never paid him for the job. To be sure he was not lying to us I called Menka and asked her, "Do you remember Giorgi plowing a field for you and you not paying him?" This is what she said, "Ivan, don't listen to him, this guy is a liar, a big liar. After their father died he asked Lazora Terzioski's children to pay for plowing their fields, for which he claimed their father had not paid him." This is what I said to Giorgi, "Forgive me Giorgi but my father was not indebted to anyone, so if he really forgot Menka would have remembered and here she is still alive and still has her memory." Menka also attacked him harshly for some iron plate that he once gave her for making pancakes (pituli). If she kept the plate for a long time, he would threaten her to give it back, under the pretext that he needed it so that he could loan it to another person. I'm sorry to say this mother, that with his antics Giorgi has belittled his own children and grandchildren, who serve as an example of kindness and generosity among the population in Volino and the wider area.

A scandal involving Uncle Krste

Mother, here's another incident, about which you already know but I want to tell you again anyway. The day before St. Peter's Day, my friend Sokole Ivanoski and I wanted to go to Struga to get a haircut, so that we could look presentable for the girls in Mesheishtai on the St. Peter's Day holiday. Mother, as I recall you said to me, "Your father was taken away to a military excursion again and I don't have any money to give you. Go ask your grandfather Tsele." I went but there I found only Aunt Vasa and Uncle Krste, cleaning out the stables. I told them that I needed 35 dinars for a haircut which Sokole and I were going to get in Struga. As you know uncle Krste was a sly man and a big miser. He said he would give me the money if I helped him move the manure from the stables to the manure heap. And so I did, but I messed up my sandals and pants in the process. Anyway, I figured it

was worth it because I was going to get the money I needed for the haircut. Sokole also came to help. Uncle Krste made us both work in the stable. He gave us pitchforks so that we could clear out the manure faster. When we finished the job there was some bargaining. Uncle Krste kept saying that he had the money but he did not have it with him at the moment and that he would give it to you another time. Aunt Vasa went in and brought out an iron box with some coins in it. She only had 14 dinars. I needed 35. Sokole only had enough money for his own haircut. Besides, by now it was too late because the barbershops in Struga had closed so we both went home sad and crying. Mother, he lied to us but as I recall you immediately asked me why I was sad and crying? After I told you I watched you storm out of the house. Mother, mother, I had no idea you were going to go back there and argue with them. If I had known that I wouldn't have told you. When you came back, mother, you were as furious as a wolf. I hadn't seen you so angry in a long time. You said to me, "They said they didn't have the money, they didn't have the money. They never have the money!" You then sighed deeply and said, "Remember this day, my son, and never again go to them for help. Even if you're a popper with not a single dinar in your pocket, don't go to them and never feel sorry for them. I was their slave for a long time, son, don't you ever be their slave!"

Mother, here's is something your sister Slavka Dalcheska made me do. She took me by my hand, gave me a knife and asked me to poke each one of our watermelons to find a ripe one for her to eat. I have no idea how many watermelons we destroyed until we found one satisfactory for her. To hide the damage, we turned the watermelons with the cut facing the soil so that father would not see them. One day when father went to harvest watermelons to sell at the market I heard him furiously yelling and cursing. Ants and bugs had got into the watermelons and completely destroyed them. Almost his entire crop was destroyed, along with his hope of making some money from their sale. All this time I kept quiet because if I told him, I would have got a terrible whipping with the thicker part of the stick. I did tell him, however, but a long time later when he was in a more jovial mood. I told him what the deal was with the melons. Surprisingly he was very understanding and said, "Oh, come now, you were just a young boy who she easily manipulated to fulfill her wish. I blame her for this, for not having the sense to realize the damage she did..." My father rarely ever cursed but this time he blurted out,

“May she be cursed for what she did! What kind of aunt would do that to her own nephew!?”

Mother, I have something more to tell you about your sister Slavka and her husband Lazor Dalcheski. When father was on a month-long “military excursion”, Slavka and Lazor asked you if they could borrow our horse and if my brother Dime and I could help them thresh the wheat in the village of Draslajtsa. You felt very sorry for your sister Slavka because she had no children of her own, so you rarely objected to her requests. You immediately approved. But this time instead of sending Dime, you sent my sister Ristana with me. We went to Draslajtsa, but not for one day and not for one field... we stayed there and worked for an entire week. We carried sheaves, drove the horses, turned the straw, winnowed the grain, etc. We did the same at the other field. All the while Slavka and Lazor kept promising us that they would buy us a pair of shoes each. The day we finished working it was night time so they sent us home. We had to travel to the village alone in the dark. My aunt said, “It’s summer time now and nothing bad will happen to you...” But it wasn’t like that. On the way, first we ran into shepherd dogs which barked loudly at us. I had to get off the horse and hold it by the reins so that it wouldn’t run off on us. Then we ran into some Albanian shepherds who spoke to each other in their language and gathered all around us. They began to seriously tease us. In a trembling voice Ristana said to me, “Let’s go Ivan, let’s get out of here, I’m scared!” Scared out of our wits we hastily ran through Sateska and when we heard shepherds speaking Macedonian we slowed down. Halfway down the road we met you at the Butin bridge. You were holding a stick in your hand, coming to see us. We worked for them mother for a week and they didn’t even give us their horse so that we could thresh our grain with two horses. We had to do it with only one horse. As for buying us shoes? We would have been very happy if they had bought us slippers, never mind shoes... But they bought us nothing.

Mother, now that we are on the subject of your step-brothers and step-sister, whom you looked after when you lived with them, I want to tell you a story that your step-brother’s brother-in-law Alekso Bocheski told me about your step-brother Naume. He said, - “As bachelors, we used to gather

together in the village square and ask around about who grew nice melons in the village. We wanted to know so that we could go and steal some. Among those plotting to steal someone else's watermelons were your uncle Naume Spiroski, Ilija Dalcheski and Dime Terzioski... Your uncle Naume bragged that his brother-in-law Noum Banot had the nicest watermelons. He also bragged that he already had a plan on how to steal them. His plan was to go to his brother-in-law's house, chat with him, drink some rakia (brandy) and smoke some cigarettes in order to keep him at home. At the same time, my accomplices would go to his garden and fill bags with watermelons and cantaloupes without any fear of being caught. They then would take the bags to Dime Klimev Terzioski's place through Lazor Terzioski's garden. There, we would eat some and divided the rest among us. In the event that my brother-in-law went to look outside in the garden I was supposed to cough loudly so that my partners could hear me and run off with the loot." Alekso also told me that this act weighed heavily on his mind but, for understandable reasons, he did not want to tell me while my father and uncle were still alive.

When I heard that story, mother, I was speechless, I could not even open my mouth... Let me say this; if we list the crimes they were involved in, they would not only speak ill of them, they would belong in the "Guinness Book of Records". One of the "uncles" reported them to the police in order to have their travel documents taken away so that they would not be able to leave Yugoslavia; not until they had completed their military service.

I want to also say something about the deal grandfather Tsele made with Ljuba to have one of her children look after the cattle for the summer for two pairs of sandals (pintsi). But, instead of receiving two pairs they received only one. But my mother being very rebellious about the injustice, threw the sandals right back at Tsele and said, "My child destroyed one pair of sandals this summer having to run around the hills chasing after the cattle. So, in effect you're only replacing the pair that was destroyed, so where is the other pair you promised to give him for his labour?" It is possible that we were unfair to our uncles? One thing is for certain, we gave them much more than they gave us.

But here is a compliment for your step-brother Blagoja, who personally helped me transcribe about 20,000 copies from the Registry Book of Births, Marriages and Deaths for UDBA in Ohrid, for which I received 20 denars per copy with which I bought fabric to have a tailor-made suit made for

my wedding when I married Nada. He was also our tailor. I also want to commend him for the gesture he made when our daughter Biljana was born: he sent her a banknote worth 5,000 dinars in a letter as a gift, which we keep as a rare gift in her photo album. Because of this gesture, as a joke, my brothers referred to Blagoja as Ivan's uncle!

One more thing mother. Blagoja Ilinkoski's son, Atso, told me another story. On one occasion, after my father died, during a conversation I had with him about various events in Volino and beyond, he said, - "I stole a sack full of beans from your yard. Who knows for what reason but you had left it in the yard all tied up to be either taken to the market or you had just forgotten about it. When it got dark, with the intention of not letting anyone see me, I grabbed it, threw it on my shoulders and started walking away. Lucky for me no one saw me but still I had to endure the difficulty of carrying it through the village to bring it home." Thank you Atso for telling me this, it gave me the opportunity to complete this story ending it with the pig which my father Naume gave your father Blagoja on credit. The idea was that the pig was to be paid back with money or with your mother's labour. You raised the pig, slaughtered it and ate it, and never paid us back, not with money or with your mother's labour.

About my engagement

Mother, I also want to mention the two letters you sent me at the time when I was working in Belgrade. In the first letter which father and you wrote, you said the following, "Hello son Ivan, we are good and like your father wrote to you, I also want to let you know that we had a nice and joyful wedding for your brother Dime and Goritsa, which was attended by many friends from both sides of the family. But, son, when I watched your friends having fun, singing and dancing, my heart broke with sorrow and I angrily asked myself: why did we send you to work in Belgrade? You should have been here celebrating with us. Sergija lied to you, son, he took you to Belgrade, left you there and he came back. Anyway, we have a gift for you, Dimejtsa (Goritsa) is keeping it for you and she will present it to you when you come back. Be good and save your money, do not become a wanderer like Kole Cheperendo – Gjorosanoski, who remained in Kacharevo, Serbia, forgetting his family and his native village Volino."

In the other letter, mother, which you wrote in its entirety, you talked about the picture of me and Maritsa, daughter of my new friends Zora and Gjorgji Njushevski in Belgrade, with whom I was a tenant for a year and we lived in the house of the Serbian radical Nikola Pashich. This was the same Nikola, mother, who drew the borders of today's Republic of Macedonia with a felt-tip pen. What a coincidence, mother, to live in his house which is now under state protection. Mother, you started your letter like this, "Son Ivan, Maritsa, the girl you are in the picture with, is very young for you, she is really beautiful and sophisticated. I don't know if she would want to come to Volino to live here alone, without her parents. I believe you said she is their only child? Son, my advice to you is to come home, there are plenty of beautiful girls here, and you will choose one for yourself. Don't waste the money you have earned and don't stay in Belgrade for too long. Come home soon, so that you don't forget us and your native village."

As usual during holidays my friends, those of my brothers, as well as my sister Ristana's friends gathered together at our house for a visit. During these gatherings we often asked each other about who was in love with which girl or which girl was in love with which boy. In one such noisy gathering, my cousin Gulapka Tupancheska asked me, - "Ivan, you already served in the military so are you now thinking about getting engaged soon?" At the same time, as a reminder, my mother said, - "Son, don't you forget about the people in Vranishta, with whom we spoke about preparing for an engagement meeting with the neighbour girl." After my mother's admonition, Gulapka asked me another question. She said, "Ivan, are you thinking of marrying Nada Ivanoska, or do you just want to have a good time with her?" Well, this question required a more delicate answer. After she put on her headkerchief, my mother said, "Think about what you are doing, son, by marrying Nada you will impoverish your brothers! If you marry Nada, your uncle Vlado is threatening to take away our brother's share of the property." My answer was instant and loud, "Send my father Naume and my cousin Christafil to see Vlado and ask him if he will guarantee that he will not take the property, and I will guarantee that I will not marry Nada." Half an hour later the "mission" came back with the following answer, "He," meaning me, "can do whatever he wants, and I", meaning Vlado, "will do whatever I want!" My mother then took off her headkerchief and kindly said to me, "Listen son, good luck to you, you can marry Nada out of spite so that Vlado doesn't win. A year ago, I

told your father, ‘when your sister takes your property let her have it as soon as possible, at least so that I can be happy, so that I don’t have to feed them every day, many times when we were short of food one of my children had to go to bed hungry so that they could eat.’ I also knew that if Vlado could not safeguard his father’s property he wouldn’t be able to safeguard this one either. He’ll sell it. Why? In time you’ll see for yourself..”

I just want to tell you mother that I married Nada with your blessing. You also know that my brother Dime and his wife moved into their own house and you organized my sister Ristana’s and my wedding and that’s how we ended up living in the city; Nada and I in Struga, and Ristana and Boris in Ohrid. Later, Nada and I later moved to Sydney, Australia where, nine years later, our daughter Biljana was born, from whom with our son-in-law Tony Joseski we now have three grandchildren (two girls and one boy).

My mother’s passing

After the two weddings which we hurriedly had to arrange due to my mother’s illness, on February 3, 1967, my father and I took my mother to the hospital in Ohrid to have her surgery. She was suffering from stomach cancer. Before the surgery my uncles Naume and Blagoja, my mother’s brothers, often came to our place to feast and get drunk, all the while telling my mother not to be afraid because they would make sure she received the best treatment, during and after the surgery. They promised to help out with everything including making telephone calls to the medical staff at the hospital to make sure she was well looked after. This was not the first time they had lied to her. They had forgotten that my poor mother had forced my father to carry bags of beans and jars of walnuts to Dr. Josif in Ohrid and to the midwife in Struga who he had hired, one as a nurse in Kosnozglobna in Ohrid, and the other as a clerk in the municipality in Struga.

Before leaving for the hospital my mother walked around the house, looked outside at the garden, hugged Angeleta and Trpeta, wiped the tears from her eyes and stepped outside. On the way to the hospital she said, “I’m not coming back alive. I brought clothes in which I want you to bury me, they are tied up in the turban. Buy me another blanket to put under me in the coffin and a pair of shoes. We bought jambolias (homemade woolen blankets) for Dime, Ristana and Ivan, and when Spasko, Angele and Trpe get married you can buy one each for them too. Please don’t scold Angele and Trpe they’ll still need me. Don’t let them run off from home. It’s a sin...!”

Unfortunately, we often scolded my mother for being ill, for killing herself and for dying before her time. But she remained true to her ideals.

On behalf of Malinov, my mother's surgeon, Dr. Dudanov shared with us the idea that mother should have surgery. He told us that gastric ulcer surgery is risky, especially the kind my mother had. The ulcer was located at the border between the stomach and the large intestine. Before they operated on her, they needed at least three donors to give 300 milliliters of blood each. My mother's brothers, in whom she had the most hope, were nowhere to be found. Krste had run off somewhere, and Naume and Blagoja did not come to give blood. Only my brother Spasko, my brother-in-law Boris and I stayed and gave blood. So, they operated on my mother on February 7, 1967, which lasted from 8:00 to 10:30 in the morning. The surgery, as the surgeon told us, was successful but we needed to be careful with her future treatment. They wouldn't let us go inside to see her, so that we wouldn't disturb the other patients. We could only see her through a screened window. My sister Ristana and my brother-in-law Boris came in the evenings to see mother. The second day after her surgery my wife Nada traveled from Struga to visit her, and on the third day I went to visit her alone. We talked through the screened window. Mother raised her head and told me that she was fine. And with a slight smile added, "My bones are sore from lying down. They feed me some artificial nutrition and all kinds of medications... Go home, don't let your wife be alone!"

I didn't believe that she was fine. Her face was all red, and there were traces of blood on her headkerchief. But, not wanting to distress her, I took her advice and left. The same day Nada took a bottle of oil to the Sveta Petka church in Struga for my mother's health. On the fourth day after the surgery, that is on February 11, 1967, around noon, my father came to Struga to tell us that my mother was fine. He took my winter coat and scarf to give to my brother Spasko, who was going to Belgrade for a medical check-up before leaving for Australia. Nada gave my father 15,000 dinars for emergency money in case he needed it. He thanked her. He drank a glass of rakia (brandy) and left for the village. Nada went to work in the afternoon. To kill the monotony, I went to the cinema with Boge Dalcheski (Skeparoski). The film "Critical Point" was showing. Towards the end of the film, at the moment when the planes were bombing an island, the ticket agent called out my name and asked me to go outside. I went out and found Tose Ivanoski waiting for me. I immediately felt a tightening in my stomach. I didn't think that he had come there for nothing! He told me that my uncle Blagoja had

come from Ohrid to give us the terrible news; that my mother had passed away. Jonche Grcheski drove us back to Volino in his car, me, my wife Nada and my uncle Blagoja.

The house was bustling with people. Sobbing, crying, screaming... My mother, our most beloved person on earth, was lying with her arms crossed over her stomach. I hugged my departed mother tightly. I couldn't stop sobbing. We all hugged and cried over her; my sister Ristana, my wife Nada, my brothers Spasko, Angele, and Trpe, as well as my father Naume and all our relatives, for whom she was a true pillar. Her father Tsele stood guard over her dead body all night. Our pain was immense. My mother died at age 46, too young for her age. She needed to live much longer, she had young children to raise. Despite her young age, however, she still managed to raise six children, marry off her two nephews and look after her blind father-in-law.

The burial took place on February 12, 1967 in the village cemetery in front of the church Sveta Bogoroditsa in Volino. It was performed by three priests. A short speech was delivered by my father who, as well as talking her life's journey, also reprimanded those who had not come to her wedding but came to her funeral. He scolded his sister Slavka Dalcheska with the most insulting words. And so, mother, you brave person, you peacefully parted ways as a sister, wife, mother and grandmother of your relatives and friends, whom you loved and respected very much. As an immense gratitude for your sacrifice to your children, two of your granddaughters were named Ljuba, after you.

This physical death was actually my mother's last death. Her first death was when her mother died and left her without a mother at a very young age. She also died at the birth of her six living and two dead children. She died every summer when, at the height of harvest and threshing, my father was taken away on a month-long military excursion. She died every time the tax collectors came and took our cow or horse. She died... died... but was resurrected again. But this time she really died and her death was confirmed by the medical staff, the priests and the tears of all her relatives and friends.

After you passed away, mother, there was chaos in the house. There was no one to keep track of who went out and when they came back. No one listened for the doorbell anymore, to get up and open the door to let guests in, to give them a chair to sit on and to serve them coffee or a hot meal. My brother Dime and his family moved to their newly built house, I stayed with

Nada in Struga and my sister Ristana and her husband Boris first lived in Kosel, and later moved to Ohrid. My father had to work the fields alone and raise my brothers Angele and Trpe without a mother. Then as you predicted, mother, father needed a wife as a partner to help with the housework. I remember you telling us not to be angry at him and not to stop him from remarrying. You would say, "He's still young and shouldn't be alone..." Yes, mother, as you predicted he remarried. He married Menka Tutureska from the village Mesheishta, the sister of the husband of your school friend Tsveta Mitskoska. Their marriage lasted from 1968 to 1990, when father died at the age of 70. After father's death, I and my brothers Angele and Trpe looked after Menka until she died in 2009. She died at age 84 and was buried in grandfather Bilko's grave where we carved out a plot as her eternal resting place.

About my creativity as an author

To be honest, mother, everything I have written, both about personal events and happenings, expresses your motherhood which I have experienced. I have written many works and poems dedicated to other people's mothers too. In them, I describe the sad moments experienced by mothers separated from their sons and daughters, and we your children, mother, because we lost you at such a young age, only sensed that feeling, but did not experience it. I have described more about our shared life experiences in my autobiography entitled "This is my life", published on my 80th birthday in 2022 in Struga, published by the Macedonian Literary Association "Grigor Prlichev" from Sydney. One hundred and fifty copies of the book were printed in A4 format on quality paper. It is a hard cover book consisting of 540 pages with 100 photographs. Half of the books were distributed among our relatives, libraries and institutions, and about twenty copies were given to the Grigor Prlichev National University Library in Ohrid, where my autobiography was promoted by reviewer Prof. Dr. Dimitar Pandev. The other half of the books, with the assistance of the Benino company, owned by Krste and Elitsa Trajceski, were sent to Sydney by ship in a container. The book was promoted in earnest in Sydney by Dr. Vasil Tulevski and M.A. Dushan Ristevski, during which quotes from events, letters and poems were read by artists Violeta and Nikola Apostolovski. In addition to members of my family, many other people from the Macedonian cultural community came to the promotion. I have been writing this book, mother, for my entire life,

that is, I started it when I traveled with Sergija Sekuloski on a working trip to Belgrade, right after the Great Mother of God holiday in 1961. My book is a true Bible when it comes to telling my story, in which I describe the entire 80-years of my life. I don't want to lie to you, mother, but I have included an entry called "Conception of the Baby" - my version, as an introduction to the book. This entry, together with "Birth of the Baby" caused great interest in my two reviewers, the late Prof. Dr. Naume Radicheski and Prof. Dr. Dimitar Pandev. The latter even requested approval for these two events, along with a short biographical note and my photograph, so that he could publish them in "Stozher" No. 144, a review magazine for literature, culture and art, published by the Writers' Association of Macedonia. Mother, after publishing each of my new works, I joyfully exclaimed and always shared my joy with raised hands first with God, and you would be right next to him, then with my wife Nada and family, who supported me with all my activities in the Macedonian community and with all my connections to the typewriter, first with Cyrillic letters, and later to a computer, with all kinds of letters. My family also supported me in my work as a correspondent writing for Macedonian newspapers in the homeland and in Australia, writing about the affirmation of the Macedonian community in Sydney and all of Australia. Of course, I regularly wrote poetry, prose, travelogues and books about the community as well as about our relatives and friends. For much of that opportunity, mother, I am grateful to Dushan Ristevski, whom I place next to my brothers because all my books, recognition and awards were printed and received through his nomination and merit. Because of his patience and support, I have remained in the Grigor Prlichev Literary Association in Sydney for over 45 years and for the same number of years, every Friday, I have opened the door to the Macedonian Library in the Ancliffe neighbourhood and welcomed and loaned books to borrowers and unexpected guests from the Australian and Macedonian communities. Now mother, allow me to boast a little and tell you that even in the hottest clashes we had with our neighbouring deniers, we were not afraid, not even when they threatened to burn down our library with all of us in it! Let me say that we fought fearlessly because we are Grigor Prlichev's descendants whose mother, during a visit to the prison in Debar, rebuked with a curse, "Grigor my son, if you are fearful may your mother's milk be cursed!"

While we are on the subject of Grigor Prlichev, mother, let me tell you that our Macedonian Literary Association has proudly carried his name for almost half a century. I also want to tell you that he is our only poet who has

been decorated with a laurel wreath for the best written poem and declared the best poet at the Poetry Competition in Athens. Grigor wrote the poem “The Serdar” in Greek, for which he was called the Second Homer. He, however, often rebelled against the Greek bishops who forcibly introduced the Greek language into churches and schools in Macedonia. About that, he wrote his famous poem summer of 1762 which was first sung in Ohrid, and later more widely throughout Macedonia. But some of the rich people who were in cahoots with the Greek bishops slandered Grigor and reported him to the Turkish authorities, telling them that he was a rebel working against Turkish rule which resulted in him being sentenced to prison in Debar. The Miladinovtsi brothers were also imprisoned in the same way and their lives ended in the dungeons of Istanbul. Here is what Grigor’s son, Kiril Prlichev wrote in his autobiography about Grigor Prlichev’s temperament in relation to his wife, “A temperament like his would be painful for any woman to endure. But Anastasia Hristova Uzunova, daughter of Hristo Uzunov and Zoitsa... after becoming his companion in life, carried her heavy cross to the end without complaining and with complete devotion to her duty. Her not-so-gentle husband, however, quite deservedly respected her well...” Mother, according to Grigor’s temperament, I admit, I too am not very far away and Nada, as my wife, managed to carry her heavy cross to the end without complaining.

Let me brag to you a little more mother. Allow me tell you that, so far, I have published a dozen collections of poetry, I have written several travelogues and have contributed to many other books and magazines. I wrote a book about my brother Spase’s life, a very rebellious and temperamental person who hated the communists for tormenting father and our entire family. As you know, Spase openly loved Macedonia and scolded the consuls and their suitors. Spase collaborated with the “most notorious” Yugoslav dissident, Dragan Bogdanovski, who was sentenced to 13 years in prison for disobeying UDBA. Spase brought Dragan Bogdanovski to Volino and then took him to the home of his relatives in Kumanovo. Later Spase and Vlado Trantalovski took Dragan Bogdanovski from Skopje to Munich, Germany. On their way back, they stopped in Vienna from where Spase flew to Sydney, Australia and Vlado took Spase’s car and drove back to Ohrid. Considered a “dangerous dissident”, on May 5, 1977, Dragan Bogdanovski was kidnapped by UDBA and subjected to unbearable torture. He was pardoned and released from

prison in 1988. Dragan Bogdanovski lived in Sweden and other Western European countries for many years where he collaborated with well-known Macedonian political activists from the Macedonian diaspora with the idea of liberating and unifying Macedonia. Unable to get away from round-the-clock surveillance by UDBA, Dragan Bogdanovski decided to escape. He asked Spase, as a sincere comrade, to drive him to the Greek border. By helping Dragan Bogdanovski, Spase fell into UDBA's clutches, during which time his passport was immediately confiscated and he was forced to report to police investigators twice a week. In order to save Spase from this trap, I suggested that he seek help from the Registry of Emigrants in the Republic of Macedonia. He did, after which he was immediately released from further reporting to UDBA, and with that his travel documents were returned.

My poems dedicated to my mother

MOTHER'S MEMORY

Last time I saw you
 It was a rainy, desolate spring
 I don't know if I was late then or you were early
 I couldn't give you anything
 And I couldn't take anything from you either

Last time I saw you
 I was in despair, I was blinded, my mind was turned upside down
 You were different then completely different
 Not your usual self, worn out, lost
 Blind, voiceless, silent

Last time I saw you
 You were in a procession, others were carrying you
 I burned in numbness, it was painful
 In soft arms, on the sweetest milk
 Of frequent caresses, on eternal vigils

Last time I saw you
You were prey to the teeth of the earth
Then I screamed loudly so that you could hear me a little
That memory dearest to my heart I will keep
And I will often tell it to your grandchildren

“Moving to the West” (Sydney - 1990)
“The sunshine in my dream” (Sydney - 2013)

STAGED IN A BLACK COVENANT

She stepped on death when she was
In her forty-sixth summer
Tortured by life – the prediction
That she had made
She washed her cold lips with her own blood
And lay collapsed under the command “peacefully”.

The priest said the last words:
“God gave you to us – God took you away from us
Lie now peacefully in eternal peace
And may your name live in future generations.”

Like six kids we jumped over the dug hole
And screaming at the injustice called death
We watched through the wreaths of yellow flowers
As the most beloved figure sank into the ground.

And we always stared at the picture,
Which faded with time
On the sonnet carved into the marble slab:
“Mother! Memories will never turn
Into drought,
As long as we carry a part of your soul...”

“Surface Roots” (Sydney – 1985)

FORGIVE ME, MOTHER, FORGIVE

Forgive me, mother, forgive
I was too young, then I didn't know
About meeting and parting,
About family and homeland.

I didn't know why then you
Plucked hair from my head,
Made magic from it
And put it in my suitcase.

You ran after me with a whine,
Like a hen, mother, after a chick
And in a tearful voice you cried:
"Come back, son, quickly!"

Now it's too late
For forgiveness and remorse,
You can't hear, mother, now you
Can't hear me when I'm calling for you!

"Svitilo" (Sydney – 1999)

CONFESSION TO MY MOTHER

Oh mother, mother, withered vine
I am a faithful shoot off the old trunk,
Oh mother, my mother, eternally vigilant
Guardian of my childhood bed

I remember mother the hearth that smoldered
And the river that beat the shore, splashing
I remember mother the wind that sang
And the hungry child in your lap that screamed

A child's sight draws me mother
In barefoot play and on the slippery ground
An old memory draws me mother
To escape from here from this evil

But the devil mother that has entered my mind
And is slowly nibbling at my old age,
The devil mother does not give me the idea
To leave it here – the source of money

But mother, if that happens even once
And I hug the aging body
I don't know mother, then who will be happier
Me, you or the whole world

“Chained Sea” (Sydney – 1988)
“The sunshine in my dream” (Sydney – 2013)

A VOICE FROM AFAR

I hear a voice from afar
From a tortured old woman
My heart clinches, my eyes moisten
She wanders the world looking for me

The sound that comes here
Is a tearful and pleading voice
Oh mother, I recognized it, it's yours
And forgive me for quickly forgetting it

You live, mother, without anyone of your own
To hold your strong, combed hair
You live, mother, from today to tomorrow
Like an overripe bubble under bare feet

I feel sorry that you closed your eyes so quickly
To not have a chance to bite the bread from my hands
And I do not know, mother, if I will come
And throw dirt over your eyes

“Svitilo” (Sydney and 1999)

A MIGRANT WORKER’S STEP

It opened a door in youth early
And threw a five hundred on the black ground.
It splashed with a tear gathered in the eye
And in a warm embrace hugged from behind.

With a piece of bread in pocket
And two shiny coins of minted silver.
For health and happiness in a foreign world
With an obedient prayer to the clear sky.

It sent you to the threshold to kick the pitcher (gjum)
And let the water wash away eternal poverty.
In the world, it begged you, to guard your mind
With an effort to make your future happy.

We all waved goodbye to you with our hands
With wishes for a healthy and speedy return.
Your warm heart felt like it was bitten by snakes
With crying eyes and moist cheeks, she looked into your eyes firmly.

She kissed your dewy face
While grasping her hair in her fist.
The dark distance swallowed her son
On the way to Australia via Genoa and Trieste.

“The Big Ship” (Skopje 1988)

A MOTHER'S VOICE

A cry is smoldering in the deaf night,
A cold wind is blowing,
In a dilapidated old house,
A mother is crying, looking for her son.

Sweet golden migrant worker,
Mother's warm heart,
Do you hear a pleading voice,
Tell me, son, at this hour.

Let me ask you, where are you, what are you doing,
Does the wind bring you greetings?
From your old mother
Who lives in pain, alone...

The sun weaves a day of rays
A mother sweeps an empty house,
she sheds tears, kisses the threshold
And calls out to her son again:

Come, come back, my child
Back to your warm nest
And hug your dear mother
Let me hug you with both arms, with all my strength!

"Restless Winds" (Sydney – 2004)

"The sunshine in my Dream" (Sydney – 2013)

A MOTHER'S MESSAGE

To my friend Andon

Come back, son, from abroad
An old mother begs you,
Don't leave your youth there
My heart aches for you.

I haven't received a letter in many years
I've forgotten your face too,
Time quickly erases memories
I'm waiting for you, come back, my son!

Enough of the desolate separation
Listen to my mother's voice,
I want you to come to me right away
So that I can hug you tightly.

Cursed be fate, son
That separated us,
Why do I always grieve like this
And cry like a child at the top of my voice.

Come, son, to see your mother
While I'm still alive,
Don't cry and shed tears
On my grave when I die...

“The Big Ship” (Skopje – 1988)

A FORGOTTEN PAIN

I sprang out of the vortex of my mother's oasis
Planted by my father's love seed,
I sprang like a shoot through the pelvic crag
Awakened from the dream of a nine-month slumber.

I sprang into a torrent of a leaden storm
And a fragile sun over the Balkan stone,
I sprang painfully over the barren land
That burned without sin in the eternal flame.

I was rocked by my mother's soft arms
In my father's ruined family home.
Tales from my grandfather's mouth caressed me:
About Gotse, Dame and the thunder of the cannon.

Growing up, I descended into the endless world
With a desire for wealth and a satisfying gulp,
Growing up, I became friends with the wretched dollar,
Forgetting my hearth and my mother's pain.

“The Big Ship” (Skopje – 1988)

THE WOMAN WHO WAITS

There is a woman who has been waiting for a long time
Day - night and years alone
With a fragile word, with a soft soul
With a heart wounded by a steel dagger
That woman is my mother - she is waiting for me

There is a woman who works her fingers to the bone
In a cold home, over a lonely hearth
With cracked lips, all barefoot
With a tearful smile and a gentle gaze
That woman is my mother - she is waiting for me

There is a woman with gray hair
Somewhere far away, in the Balkans, tormented
Wearing glasses on her eyes, and has bare feet
With hope as high as the sky
That woman is my mother - she is waiting for me

“Moving West” (Sydney - 1990)

FREEDOM OF MOVEMENT

It was not slavery back then
On the streets when we shouted:
Long live self-government!

I remember, my father was taken away,
My blind grandfather – wandering around the yard,
My mother milking the cow,
And us waiting for the milk.

It wasn't slavery then
When the tax collector shouted loudly:
“Tax, people, tax!”

I remember, my mother standing before a gathered crowd
Pleading graciously:
We'll pay you in the fall,
When we sell the harvested crops...

It wasn't slavery then
When you didn't trust the word of honour,
When power just imposed itself.

I remember, the cow being put on the list,
My uncle taking it away,
my mother cursing,
And all of us crying out loudly.

“Moving West” (Sydney – 1990)

AFRAID

In the course of your life
To the end, tormented, silent
You shouted, cutting like a dagger
Mom, mom – mom, mom

You longed for it to be like this
To live wherever you want
And here you are sobbing, burning in straw
Mom, mom – mom, mom

I ask you: what is it now,
What the devil is occupying your mind
To make you shout, cry, spit scum
Mom, mom – mom, mom

Be a man with a brave heart
You have a body, you have arms,
Stop for once calmly, quietly
My son, my son – my timid one!

“Moving West” (Sydney – 1990)

DON'T CRY MOTHER – DON'T MOURN

Don't cry mother, don't mourn
Enemies who killed me
While protecting, mother, and defending
My country Macedonia
How can I keep quiet son and not cry?
When beasts tore you from me
And our country Macedonia
And our Macedonian lands
They forcibly tore us apart, child
(chorus)

Don't cry mother – don't mourn
For my innocent youth
Which I have boldly given
To my mother homeland

Don't cry mother – don't mourn
The death of your only son
For this is the sacred task
Of every Macedonian mother

“Restless Winds” (Sydney 2004)

FUNERAL

With sniffing, sobbing and crying
Today's sorrow is announced
A black procession sets off –
A crusader leads
The scent of tallow, basil and incense
That roasts and bakes and burns

The blackness stops
A long memory
Into a hole unloads
With a hand earth is thrown; may the soul rest in peace
over the coffin it falls
in handkerchiefs tears are wrapped
and sharp voices as protest
to fate they send

And so, panting from the march
With one less
They again return

“Restless Winds” (Sydney – 2004)

RESPONSE TO A CURSE

The woman was left dressed in old clothing
With a river of tears flowing down her old face
To burn and sort out her own curse
For the speedy return of her son Mitse

Son don't forget your family and home
The roar of the cattle and the dewy grass
Don't lose yourself in the distant canopy
And the word of mother through the foreign noise

This land is your land
The land of your family
You will never be able to love another land as your own
And if you leave this one you will dishonour your family

Son, I am your mother
From the first smile to the last word
You will not meet a more beloved than my hand
Throughout this entire deserted courtyard of the earth

Wealth, my son, is a bottomless bag
Life is short and more precious than anything
Therefore, son, harness yourself diligently
And come back to me in a year or two!
And thus, cried the poor old woman
To her son Mitse with all her voice
This curse seeks a response
It is also directed at all of us

“Moving West” (Sydney – 1990)

MOTHER AND SON

Why do you take food from your mouth, mommy?
And put it in mine,
Are you full, mommy,
Why are you giving me everything?

Eat, my dear son, eat,
Your mother is always full
And with your childish health,
As a mother she is rewarded.

Is it true, mommy –
That you don't feel like eating
Or was our precious bread
Stolen by someone?

May the bread thief's name, child,
Be forever forgotten,
A mother's love,
Will nourish her child
With saliva when she has to.

“Between Two Hearths” (Sydney – 1999)
“Behind the Blue Wave” (Shtip – 2008)

A DREAMING CHILD

Wow, mommy, someone is knocking loudly
And wants to come in here right away.
Sleep, my son, sleep! You're dreaming,
The dream will soon pass.

Wow, mommy, an ant is coming towards me.
It's as terrible as a black crow.
Sleep, my son, sleep! The fear will pass
And by morning the dream will be dead.

Wow, mommy, a snake is coming towards me!
Tell me where to hide?
Sleep, my son, my little boy, sleep!
It's only a dream and it will soon pass.

Wow, mommy, how I struggle.
I run, sweat and cry for you.
Sleep, my dear son, sleep.
I am here, it's only a dream and it will pass.

“Between Two Hearths” (Sydney – 1999)
“Behind the Blue Wave” (Shtip – 2008)

A SICK CHILD

My lips are burning, my face,
My body is hot.
Mommy, dear mother,
I am very sick.

My head and shoulders ache,
My eyes are drooping,
Don't leave me, mommy,
I want to live.

Don't be afraid, son,
Your mother is here,
Your pain will pass
Without medication – on its own.

Take a sip of milk,
Drink some tea,
And you will boldly
Put an end to your pain.

“Between Two Hearths” (Sydney – 1999)

A POOR CHILD

The child was poor,
Our neighbour Kite,
Who looked after the village cattle
All of them.

The child was dressed in rags
Nothing was clean,
But like everyone else,
It wanted to be treated the same.

If the child had dry bread -
It didn't think of butter,
It looked after the cattle every day and all day long,
It never knew about holidays.

The child didn't have a mother,
It was always hungry,
It lived in misery,
And ached for his mother.

“Between Two Hearths” (Sydney – 1999)

THE LAST SONG

Behind me peeks a mischievous childhood
Angry from a desolate eternal separation
It gives me its hands and sends me a shout –
Go back with a childish face.

In front of me stands a yellow autumn
With a yellow notebook with yellow pages
The yellow autumn smiles yellow
And sings to me the last song

Above me dark clouds loom
A farewell look at the sky sails
Where will this sad sight lead me
Oh mother, why did you give birth to me?

Before me the grave awaits its prey
It waits for the man who does not want to die
Forgive me, Lord, I am not guilty
What I want is to stay alive.

Cursed fate closed my eyes
Declared me dead, my body froze
The wick in its lantern is up
And the joy in my life ended

“Restless Winds” (Sydney – 2004)
“Behind the Blue Wave” (Shtip – 2008)

MY HOUSE

Here I am, house of mine, my great-grandfather's house
I traveled with frail legs and painful steps,
Here I stand before you in restlessness, silence and anger
You understand my pain,
And I your loneliness
Which you showed me by the cracks in your walls
Deformed doors and fallen ceilings,
It was silent in front of the empty fireplace
And in front of the broken chairs
My mother was not there to invite me to the table
To caress me and send me off to school.
Dear house, you were the pillar of our pride,
That's why memories are swarming, and tears are flowing
The poverty of that painful time roars in me
From the time of the bureaucracy and people immigrating,
From the time when we were declared scapegoats
And paid the state tax with our own blood,

Back when my mother beat herself over the head with both hands
And held the children so that they would not leave with us
Oh my house, my old house,
I will fix you up and you will be a pillar again,
And I will repay my mother with respect,
With a lit candle and the warm tear of a child.

“Ohrid Poets” (Ohrid – 2024)

Additional poems

A POEM ABOUT VOLINO

Where childhood passed
And separation tore hearts apart –
Where the old eaves of the house
Seek our shadows.

Where the sun caresses,
A quiet breeze lights the stars –
There, behold, in that net
Our thoughts get tangled.

Where the grains ripen
And scorched lips sing songs –
There, in that eternal image,
The village calls for us again.

Volino, you gave birth to us,
Near clear cold waters
And on a warm, heavenly hollow,
On Macedonian land.

In the monography “Volino” (Struga – 1995)

SONNET IN VERSES DEDICATED TO MY DEAR MOTHER

I remember you, mother, and your words:
Listen to me, son, someone will love you, someone will hate you,
Someone will turn away from you, and another will help you,
And you, my dear child, will both rejoice and cry.

But my dear son, someday when you grow old
And I am gone,
Do not cry and do not grieve...
Get up, straighten up and fight.
Be strong until the end of your life.
God is the strongest of us all
He helped me as much as he loved me,
I know he will help you too, more and longer!

And now mother, I practice everything I learned from you. I Continued
to fight, I am strong and happy,
I hope for myself and for all who love me,
And for those who need me,
And most of all for you, Mother,
So that you may be and remain peaceful and serene in the sky and
Among the stars.

My faith

I believe, mother, in your blessing, but also in Saint and Angel
intervention.

I was the first child to be born in the new house and baptized in an
Orthodox church by a Macedonian priest. As a baby, I escaped death from
the Sateska waters when I was rescued at the last moment by Naume Mitreski.
I was saved from drunkenness, thanks to my perceptive grandmother Dolja,
Spirojtsa. I was cured of mange on my face, thanks to shepherd Stojan from
Pesochan, etc. etc. But even in more serious accidents I managed to escape
without any physical injuries. Mother, one time I was riding my bicycle
with Nada in front of me and suddenly, while going downhill in front of

Sveta Nedela Church, in the village Trebenishta, the fork on the front wheel broke and the bicycle overturned. Nada and I fell off and rolled downhill landing without a single scratch on us. I believe, mother, that an angel came to our aid. It was sent from the nearest secular church. An angel always came to my aid. I had an even worse accident on Henry Lawson Drive in the Penhurst neighborhood of Sydney, where the left side of my Ford Cortina was completely crushed and my front seat was leaning against the steering wheel. My brother Spase was surprised that I wasn't injured after such a bad collision. I also saved two children from drowning in the waters of the Tsrn Drim River in Struga. The first one was Ajrudin Lena, whom I saved in front of the Dam, and the second was Gjoko Dunoski, whom I saved behind the Dam. I certainly would not have been able to do it without divine intervention. The Sveta Petka church was located right next to the Dam itself on the corresponding Bridge over the Tsrn Drim River. Every time I went to Struga, I went inside the church, lit a candle for our health and of course left a symbolic monetary donation.

Now, mother, let me tell you about one of the happiest moments in our married life. On March 18, 1976 our first child, Biljana, was born. We baptized her in the Sveti Kiril and Metodi church in Rosebery; Uncle Trpe was her godfather and Reverend Vlado Poposki conducted the baptism ceremony. We received congratulations from all sides, the warmest were sent by her grandfather Naume and all our relatives from the Trpov and Spirov families. Surely, mother, you were also spiritually present at this most joyful moment.

About my activities and travels

As president of the Village Youth Active in Volino, I was elected delegate to the 8th Congress of the Youth of Yugoslavia at the Municipal Conference of Ohrid. The Congress was held from February 8-10, 1968 in Belgrade. There I mingled with various prominent Yugoslav youths and political figures. I was seated very close to Marshal Josip Broz Tito. As you can see, mother, I've managed to get far following your advice and with the Lord's blessing.

Our first trip to Macedonia (1979)

Our first trip to Macedonia took place in 1979, when Biljana was only three years old. Now, mother, I want to describe to you, as I have written about it, how our visit went in the village, in the house where I was born and with all our relatives and friends: - And, here we were in Volino. The village welcomed us with all its charm and with its embrace. It forgave us for being absent all those years. Memories of childhood suddenly flashed before our eyes. The old house where I was born welcomed us with all its tortured soul. The newly built houses belonging to my brothers Dime, Spasko, Angele and Trpe were beautiful. My brothers shed a lot of sweat in the Australian mountain wastelands to make the money to build them. It was nice that they left their eternal mark on their grandfather's land. People in Volino were bustling in front of our old house. We were welcomed by our dearest ones, friends and relatives. We found ourselves in the arms of my father Naume, my sister Ristana and her husband Boris, my mother-in-law Menka, my brothers Dime, Spasko, Angele and Trpe and their wives. Everyone who loved and cherished us came to welcome us. But only one person, one of the dearest women in the world, was not there. The one who gave birth to her five sons and a daughter, the one who raised us, was not there. She was not there to hug her son, daughter-in-law and granddaughter years after we left for Australia. We missed her warmest embrace. Her soul may have been present with us hovering above us, but her body was not there. Yes, at least her spirit should have been there to rejoice, seeing us all gathered together, in the house in which we were born and uttered our first words, where we made her happy and where she left her roots, but unfortunately she left us, she was gone before her time and, as fate would have it, we were uprooted from here and scattered far and wide across the world. Mother, let it be clearly written that your influence has penetrated all spheres of my life. I now live in a new era. In a scientific and literary era, precisely the kind you were hoping I would reach. Here is one of your wishes that has been revealed to us. Towards the end of August, at home, in Volino, the Secretary of the Macedonian Emigrants' Association, Trajan Bavtiroski, a former teacher of my wife Nada, came to see us. That very evening he asked me to go to Struga and register as a participant in the Struga Poetry Evenings at the "Young Struga 79" event. This opportunity presented to me at the time was actually my first baptism in the literary field. I was accommodated in the Hotel "Drim" for the three days I participated, with meals and overnight accommodations. From there

began my acquaintance with the poets and prominent figures of Macedonian poetry and prose. I only had two modest poems at the time. But after that I performed with the Poetic Caravan in Struga, Kjafazan, Moroishta, Bitola and Skopje.

Our second trip to Macedonia (1987)

Mother, in this divine year 1987 I traveled to Macedonia with Nada and Biljana and let me tell you (brag a little) about what happened. The Macedonian Literary Association “Grigor Prlichev” from Sydney nominated me to be a participant in that year’s SVP in Struga, with fully paid hotel accommodations. Writers Jovan Strezovski, Trajan Petrovski and Gane Todorovski accepted the nomination.

Mother, I also participated in the Macedonian language symposium held in the Poetry Auditorium at the Drim Hotel, which was also attended by Prof. Blazhe Koneski, famous architect of the Macedonian literary alphabet and grammar. I secretly approached Blazhe and gave him my first collection of poems entitled “Surface Roots” published in Sydney in 1985. A while later I saw Blazhe leaving the symposium with my book in his hand. I approached actress Tsvetlanka Trpkova, who was often in Blazhe’s company, and asked her where he was going? She said he got excited when he read the poem dedicated to him. He felt overjoyed, so he rushed to the hotel to read the entire collection of poems in peace. Naturally, later I met with him again in the lobby where he wished us success in affirming the Macedonian language in distant Australia and asked us to take a photo as a souvenir. In that same photo, I noticed several poets and writers, both Macedonian and from neighbouring countries, all standing together. In addition to performing at numerous events, I also read one of my poems at the Poetry “Bridge” in Struga. And so, in addition to my relatives and friends attending, this time my father Naume was also present. Of course, after the thunderous applause from the thousands of visitors present, our relatives and friends also congratulated us with warm congratulations and hugs. My daughter Biljana hugged me, and my father cried with joy. During the poetry contest here, mother, my wish was for you to see me, at least in spirit, and rejoice in your child who was performing at this impressive poetry event at the “Bridge of Poetry”, where many famous poetic names, Bards, Princes, most of them with doctoral and fancy academic titles, presented their poems.

Days of Macedonian Culture (1988)

On the occasion of 200 years of civilized Australia, in 1988, the Macedonian Literary Association “Grigor Prlichev”, under the patronage of Barry Ansfort, Premier of New South Wales, together with several other societies and organizations, organized Days of Macedonian Culture in New South Wales. For that occasion, the following artists were sent from Macedonia: Prof. Dr. Gane Todorovski, soloists Petranka Kostadinova, Simeon Gugulovski and Suzana Spasovska, clarinetist Miroslav Bushinoski and artist Vukosava Doneva. Mother, I was given the honour of leading the program in this very important event, at which there were numerous personalities, both from the Macedonian and Australian political and cultural public. It is nice, mother, to tell you that in addition to our Literary Association, that year Dushan Ristevski’s and my name were added to the Australian Encyclopedia: Dushan as President of the Association, and I as the first poet of Macedonian origin who read poetry at the International Poetry Event “Bridges” at the SVP event in Struga, in 1987.

Macedonian Language Seminar (1991)

The First International Macedonian Language Seminar was held at Macquarie University in Sydney from July 28 to 31, 1991. It was organized by the Foundation for Macedonian Studies of which I was a long-standing member. The seminar was attended by world-renowned linguists from Russia (Rina Usikova), the USA (Victor Freeman), Poland (Zuzana Topolinska), Canada (Kristina Kramer), Australia (Reginald de Bray) and Macedonia (Dragi Danev, Liljana Minova Gjurkova and Ilija Chashule.)

On vacation in Macedonia in 1995

In 1995, I traveled alone from Sydney to Macedonia to attend a number of poetry events. First, I participated in the Journalist-Poetic Caravan, within the framework of which, together with poets and journalists from the diaspora, traveled from Skopje, through Mavrovo, Struga to Ohrid, where we stayed at the Biljana villa and were welcomed and entertained by Kiro Gligorov, then President of the Republic of Macedonia. I was at this event with my brother Spase and poets from other European countries. Also present at this event were Amihai from Israel winner of the “Golden Wreath”,

Ante Popovski winner of the “Miladinov Brothers” award, and myself winner of the “Iselenichka Gramota” award. The award was given to me by Lidija Nedelkovska on behalf of the Mastitsa na Iselenitsi. I also participated at the Bridge of Poetry in this year’s SVP in Struga by reciting one of my poems. Here I also met with His Holiness Mihail, head of the Macedonian Orthodox Church.

In Volino, we promoted my first poem “Todorka”, promoted by Dr. Stojan Risteski. The verses were read by poet Svetlana Hristova Jotsich. One of the most significant moments for me, mother, was my participation at the Komita evening held in Volino, on August 1, 1995. Yes, it was precisely in that village auditorium that numerous artists and folk groups performed, and among them was our most popular singer Vaska Ilieva. Of course, my poetic verses did not fail to awaken the dormant patriotic spirit in the Macedonians present there. I looked for you, mother in the crowd of people from Volino watching the performances. I hoped you were there in spirit.

Thank you, Lord, for all the good things you did for me, for my family, for my village, for the people and for all of Macedonia.

Degree in Sociology for Biljana (1999)

While we are talking about universities, mother, let me also mention this, the most cherished event in the cultural life of our family, which took place on May 14, 1999 at the University of New South Wales, when our daughter Biljana was awarded her degree for completing her studies in Sociology. On this occasion, to mark the event, Nada bought her a gold chain with a medallion and I promised her a vacation in Macedonia. We shared the joy with the families of my brothers Angele and Trpe, with my nephew Sasho Jankoski, with Spiro Roshtankovski’s family, with our neighbour Gjorgji Bakartsis and with Nikola and their sons Krste and Atse Trajcheski. Now that we are talking about Biljana’s schooling and degree, it is nice to tell you, mother, how happy you would have been to experience from your granddaughter Biljana and her schooling what you didn’t experience from me and my schooling. Yes, that was exactly my wish, mother, and I convinced our daughter to study and finish her university education as long as it would take, three, four, or even five years. Our wish was for her to get a degree, so that she could get a good paying job and not work like her mother, cooking meals for hundreds of people in club canteens, or work in factories.

Our fourth trip to Macedonia (1999)

This trip, mother, was my reward for our daughter Biljana graduating from the University of New South Wales. During this trip we travelled through the following American cities: Los Angeles, New York, New Jersey, Atlanta and Garfield. We then went to Macedonia and traveled through the following Macedonian villages and towns: Volino, Ohrid, Struga, Skopje, and places throughout Aegean Macedonia: Vladovo, Voden, Solun, and visited the beaches on the Cassandra Peninsula.

I participated in many cultural events and had many meetings with famous literary names from both Macedonia and abroad. It is nice to mention that the Grigor Prlichev Library in Ohrid organized a promotion for my collections of poems “Svitilo” and “Megju dve ognishta” promoted by Dr. Naume Radichki. After we left Macedonia, we passed through Rome in Italy where, in addition to visiting the Gladiator Arena and the Trevi Fountain, we also visited the church of San Clemente. I have beautiful memories, my dear mother, from this trip going through the USA, Macedonia, the Aegean and the city of Rome in Italy.

Olympic Games in Sydney (2000)

The International Olympic Games were held in Sydney in 2000, during which about a dozen Macedonian Olympic athletes participated, and which were also attended by Boris Trajkovski the then President of the Republic of Macedonia who was present at the opening. The Macedonian community of Sydney gave the Olympians a warm welcome at the Ilinden Sports Centre in Rockdale. Mother, I was given the privilege to represent the Macedonian athletes in front of the Macedonian community in Sydney. A friendly welcome was also given to Macedonian President Boris Trajkovski at the Ilinden Sports Complex in Rockdale. We had a short but very important and cordial meeting with him. Our interest was particularly focused on the situation in the Republic of Macedonia and the various threats from Macedonia's neighbours. Later, for unknown reasons, we found out that Boris and his staff were killed in a plane crash that took place not far from Mostar in Bosnia and Herzegovina.

My employment in my homeland

First, I was employed by craftsmen from Labunishta to build family homes in Kichevo. The job lasted only three weeks. For the Mother of God, I pretended to be a guy with new pants, shirt and shoes. My second job was in Belgrade and lasted from September 1, 1961 until 1965. During this period, I had many beautiful moments: young, handsome, with a beautiful wardrobe, a life to emulate. I was employed by the Construction Company “Komgrap”, which employed several thousand workers from all parts of the Yugoslav Federation. I will never forget the bad news delivered by Radio Skopje on July 26, 1963, announcing the terrible earthquake that had devastated Skopje, killing 1,070 people and injuring another 4,000. I remember it like it was yesterday but it was 61 years ago. At that time Civil Engineer Ilija Tazets asked me to deliver an Appeal to the entire company to start a collection and gather financial aid. I don't know how much money was collected and sent, but I know that I donated 5,000 dinars from my salary as non-refundable money and 4,000 dinars as refundable money. They paid me back the refundable money. They sent it to me in Volino after I had served my military service in the Yugoslav People's Army in 1965. It's nice, mother, that you are now learning about my humanitarian contributions, which became more frequent over the years with more donations to poor and suffering families and to construction of churches, clubs, etc.

About my employment in Australia

Now, mother, I would like to tell you a bit about the companies I worked for and how long I worked for them: on October 3, 1968, I got a job at the AGM (Australian Glass Manufacturing) factory where glass bottles were made at the Renwick settlement. There we worked three shifts without interruption and every three days, we had one day off. On May 18, 1972, I moved to a confectionery factory (Win Food Products), in the Marrickville settlement, where I stayed until February 12, 1977. Two days later, on February 14, 1977, I started working at the New South Wales Railway, where I remained until my retirement on February 18, 2005. I have not collected any unemployment, not even for a single day. For the most part of my last job I worked as a Safety Officer – protecting employees at stations and along the railways throughout the state of New South Wales. People used to say in jest that Railways do not pay their workers for working but for their time.

And more often than not, they did not pay us for our time either, we used to go home before our shift was over. But here too, in order to keep my job, I had to compete with people who spoke better English than me; especially when writing exams. Not being born and educated in Australia, I had a more difficult time writing exams than those who spoke English well. But I did my job well and was always at work on time. That kept us going. Anyway, Biljana got a job in the same company at the New South Wales Railways. She worked as a recruitment officer. She was almost twenty years old when she got the job and was earning a living for herself and the Joseski family.

On December 10, 1993, the staff in Central office where I worked was assigned the task of measuring the space from the top of the rails to the top of the platforms for every 20 metres of length. We were given several months to do the job. In other words, we had to measure over 200 stations in New South Wales. The team included myself, Anthony Katsadu, Robert and the boss Ron Trbol. We traveled by car. I had the opportunity to see even the most remote, shortest and most neglected railway stations in New South Wales. I don't know how much money was spent on this project and I have no idea what happened to the records of those measurements. I saw many things, mother, while doing this job as well as more distant settlements, which surely many others were not able to see. I need to thank you and the saints for this grateful gift that I received from God. God protected us while working for the Railway for 28 long years. God protected us from accidents that often occurred on the railway and at the stations where we worked every day, first protecting us and my colleagues, then the passengers, and more often the hundreds of students who were traveling to school or going home.

On a trip to Western Australia (1998)

On January 1, 1998, my wife Nada, daughter Biljana and I set off on a journey to Port Hedland, in Western Australia via Perth and Newman. The road from Sydney to Perth is 4,000 km long and from Perth to Port Hedland is 1,800 km. This time, the journey from Perth to Port Hedland will be very significant for me, due to the fact that I will be freed from the burden that I have carried in my soul as a legacy for three decades. Yes, the desire to see the area in Pilbara (an area in Western Australia) where my four brothers: Dime, Spasko, Angele and Trpe gave the best years of their lives working in the

desert mines. But not only my brothers, for a handful of dollars, hundreds of Macedonians poured their sweat and blood and, in addition to sacrificing part of their youth, imprinted a Macedonian-Migrant worker mark on this hottest Australian space. That was the feeling that tormented me the most in my life. So, I wanted to go there and personally see those dreaded hot desert spaces. But let me ask you, mother, why did you scold and curse me the most: - To go into the desert and not return from there! But your mouth, mother, did not agree with your heart, you said those things in anger but surely you did not mean them. My four brothers came to the desert, earned money and returned home and built houses for themselves and for future generations. Only I remained to live a city life in this most populous Australian metropolis, located on the southern part of the Pacific Ocean, in the city of Sydney where I was later joined by the families of my brothers Angel and Trpe. Here, luckily, mother, we are together, my brothers and I, which should lessen our pain of longing for our Volino and for Macedonia. We thank the Lord God for giving us good health and happiness and for making us worthy of being respected by ourselves, our children and grandchildren.

Tony and Biljana's wedding (2003)

Mother, let me introduce you to another beautiful and joyful bit of news. On September 21, 2003, we married our daughter Biljana to Tony Josheski, from Ramne, Ohrid region on his mother's side, and from Sveta, Demirhisar region on his father's side. The wedding ceremony was attended by my sister Ristana from Macedonia and Nada's sister Slavka, with her husband Gjorshe, son Mitko and children Gjoko and Dejan Loshkoski from Western Australia. The wedding took place in the church Sveti Kiril and Metodi in Rosebery, and was performed by Reverend Blaze Popovski. Their best man was Gotse Kochinski. The wedding reception was held in the beautiful "La Montage" hall in Leichhardt and was attended by 400 relatives and friends. I am sorry mother, that you were not there but it is possible that your spirit was there and happily hovered over all of us. There is more about the wedding in my biography entitled "This is my life".

Our fifth trip to Macedonia (2004)

Mother, there we were on our way to Macedonia during the divine year 2004. I traveled with my wife Nada via Los Angeles and Frankfurt. We arrived

in Volino happy, cheerful and full of excitement to see our newly constructed house, built on the same foundations of the old two-story house that was demolished by the ravages of time. We were happy to see no garbage dumped on the foundations of our great-grandfather's house which had become a local landfill. The new house was built on the same foundations where eight children were born, numerous weddings, baptisms and funerals we held, and from which I was sent to the army and to work abroad... it was inevitable that those foundations would survive and last a long time. Sitting on top of them now sat this little house, so sweet and kind, it welcomed us in a most loving way. We also visited the Sveta Bogoroditsa church our protector, and lit candles for our health and for those relatives and friends who have passed on. Of course, we also lit candles on the graves of our closest loved ones - our father and mother and our brother Dime. Our grief turned into tears in front of the grave of our recently deceased brother and brother-in-law Spase, who died at the age of 53. Spase was a true patriot, with a strong national commitment and a true Macedonian soul. I wrote the book about him in 2008 entitled "Spase Trposki – his Life and Work" with much respect and love.

Our daughter Biljana and her husband Tony Josheski arrived from Australia on the evening of July 31 and brought us much joy. It was Biljana's fourth time visiting Macedonia and Tony's first. We took Tony and Biljana with us to visit Zdravko's home and birthplace. Zdravko is Tony's father. From there we went to visit Tony's other relatives Stojan and Neda Josheski in Sveta, Demirhisar for the feast of Sveti Panteleimon. I also want to mention that my book "Macedonian Demonstrations in Australia", edited by Dr. Stojan Risteski, was promoted for me by Academician Blaze Ristovski in the premises of the National Museum – Ohrid, i.e. in the house of Hristo Uzunov. The promotion was filmed by Simon Karameshinoski and was shown in a rerun on TV Ohrid.

At the invitation of the poet Svetlana Hristova Jotsich, I participated in the poetry event Macedonian Spiritual Residences, held in the monastery "Svety Erasmu" near Ohrid, where I also recited poetry. Here I met several prominent literary figures, including academics Mateja Matevski, Blaze Ristovski and Tsvetan Grozdanov, as well as writers Kole Chashule, Trajan Petrovski, Jovan Pavlovski, Vera Buzarovska and others. A kayaking competition was held in Slatino, where the organizers allowed me to present awards to the winners of

the women's race. The kayakers from Struga finished first, the kayakers from Mavrovo finished second and the kayakers from Ohrid finished third. I also had a short, friendly meeting with the soloists Gotse Arnaudov and Suzana Spasovska, who performed at the concert in the Hotel "Sileks" in Ohrid.

Mother, here is another interesting religious event, which you would have surely approved of with your motherly blessing. In 1979 when our daughter Biljana was only three years old, she took a pebble from the springs near the Sveti Naum monastery, whose waters flow into Lake Ohrid. We scolded her with a reprimand that if everyone took pebbles, the place would become empty and Sveti Naum would get angry with us (we meant the saint). But she didn't want to put the stone back from where she took it. Eventually we decided that she should keep the stone and return it when she got married and when she and her husband returned to Macedonia together. And so, they did. Together with her husband Tony, she thanked Sveti Naum, lit some candles, left a modest monetary gift and promised Sveti Naum that now, if they have children, when they come again, the children will take pebbles and when they get married, they too will come and return the pebbles. And so, let this become a tradition, of course, as long as our descendants and grandfather Sveti Naum agree.

This year's SVP 2004 was halved. Due to the new territorial division, which added villages with an Albanian population to several cities, in order to introduce bilingualism, in which Struga was also included, the politicians decided to hold the main poetry event on the Stone Bridge in Skopje. But the patriots who refused to go to the "beggar's" Bridge in Skopje stayed and read their poems on the traditional "Bridge of Poetry" in Struga. Before that, a protest rally was held in front of SDSM headquarters, where Prime Minister Buchkovski barely saved his head. Yes, it was here that protest speeches were held and revolutionary poetic verses were read. I also introduced myself on behalf of the Macedonian Literary Association "Grigor Prlichev" from Sydney, where I read a message against the political territorial division of Western Macedonia.

Mother, on the occasion of the village feast at Sveta Bogoroditsa in Volino, for health and happiness in the family, our son-in-law Tony and I donated a lamb to the church. The lamb was prepared for lunch for our people and for

those believers from other villages and towns. The church proclaimed it as food for our departed ancestors.

On the way back to Australia, mother, Nada, Tony, Biljana and I traveled to Cairo, Egypt's capital city and visited the Pyramids and the mummies of the pharaohs. Of course, we continued the journey another 300 km to visit Alexandria the well-known city that Alexander the Great built during his quest to conquer the known world. This was one of the many cities Alexander built during his Macedonian conquests. Unfortunately, in his long quests, he prematurely left Macedonia and his great empire to be torn apart and devastated. But, even though, his empire, then the strongest empire in the world, Macedonia is still standing as the last state in the Balkans.

On the morning of October 15, 2007, at the City Hospital in Kempsey, Biljana gave birth to her second daughter, our granddaughter Adriana, 48 cm long and weighing 3,200 g. She was baptized on March 15, 2008 at the Sveti Kiril and Metodi church by Reverend Naume Despotoski. Her godfather was Gotse Kochiski. In addition to the 220 relatives and friends who came to the celebration, which took place at "Konka Dora" in Riverwood, Nada's nephew, Mitko Loshkoski from Perth, and Biljana's friend, Marina Veljanoska from Melbourne, also attended.

On our way to Macedonia (2008)

Mother, here we were in this God-given year 2008, again on our way to Macedonia via Singapore and Zurich. I am traveling with Nada, Biljana, Tony Joseski, Lana and Adriana. When we arrived in Volino we were welcomed by the newly built Sveta Nedela church, the village fountain, the swimming pool, the sandwich vendors and the cafes. Walking inside our house was a blessing from God. Unfortunately, we had to regulate the water inflow and install air conditioning.

We visited the Sveta Bogoroditsa church and the graves of our loved ones. On July 18, we attended the meeting of the refugee children from Aegean Macedonia, held in Skopje. I attended the meeting together with Prof. Dr. Naume Radicheski, with whom I also visited the Exhibition of books written by exiled authors from Aegean Macedonia, which was held in the "Kliment Ohridski" library. The next day we visited the Sveti Kliment Ohridski cathedral and attended the memorial service dedicated to the

deceased refugee children, which was presided over by Bishop Kiril. Here I also met Fidanka Tanaskova, Risto Stefov and Slave Katin and radio host Marko Ilkoski, who interviewed me and asked me to recite a poem.

During Ilinden, our national and religious holiday, my friend Vasko Lozhankoski, from the municipal assembly, surprised me. In front of a hundred invited guests and folklorists, at the handball court in Ohrid, in addition to giving a speech in honour of the holiday, Aleksandar Petreski, mayor of Ohrid, awarded me a certificate of appreciation that read: "To Ivan Trposki for his long-standing contribution to the development of cooperation between the municipality of Ohrid and our emigrants in Australia."

On the Sveti Panteleimon holiday, Nada, I and son-in-law Tony and his family traveled to the native village of Tony's father Zdravko Josheski in Sveta, Demirhisar Region. Nada and I attended the poetry meeting dedicated to writer Zhivko Chingo, where we met several famous literary creators. The "Velja Kutija" award was appropriately awarded to poet Rade Siljan in the vestibule of the Sveti Giorgi church in Struga. This event was led by poet Svetlana Hristova Jotsich. A promotion of Boshko Rajchovski's biographical work, a book written by Slave Katin, was held in Ohrid. The book was promoted by Jordan Plevnesh and Tode Ilievski.

I also participated in the opening of the 47th SVP in Struga, where I met Albanian poet Fatos Arapi, winner of the Golden Wreath, and poets Mateja Matevski, Gane Todorovski, Jovan Strezovski, Razme Kumbaroski, Trajan Petrovski, Todor Chilovski, Jose Padron, Rade Siljan and others. I donated seventy of my books to the people attending the Congress Centre in Ohrid, where Prof. Dr. Naume Radichki distributed them to the participants.

On the way back from Macedonia to Australia, mother, we visited many interesting places. In Paris, France we visited the Notre Dame Cathedral, the Eiffel Tower, the Arc de Triomph, Bonapart's Mausoleum and other places.

From Paris we traveled to Canada. In Toronto we climbed the CN tower, at the time the highest tower in the world, visited Niagara Falls and the "St. Clement of Ohrid" Macedonian cathedral in Toronto. The September 8th holiday was celebrated in the St. Clement great hall where I met Martin Trenevski, Consul General of the Republic of Macedonia, and his wife Vasilka, as well as His Holiness Bishop Metodij, artist Gjorgji Danevski and several members of the Macedonian Literary Association "Brakja Miladinovtsi".

From Toronto we traveled to Las Vegas, a famous American gambling city. In addition to numerous casinos, we saw replicas characteristic of Venice, New York, Paris, Rome, Egypt, Moscow, etc. Tony and Biljana booked tickets for me

and Nada for a cabaret performance in the Tropicana district, where a hundred or so young men and women took part in a musical dance performance. From there we went to the Hawaiian Islands, to one of Hawaii's most famous resorts in the world. Nada and I took part in Paradise Cove, where they hold events celebrating their cultural traditions: climbing coconut palms, weaving wreaths, fishing, performances of famous Hawaiian dances and taking pictures with their chiefs and dancers. On the last day, my daughter Biljana and I went to visit the memorial monument to the sunken American ship "Arizona" by Japanese bombers. The ship sank with its entire crew of 1,100 sailors. In the subsequent skirmish between the United States and Japan, 2,000,000 military and civilian deaths were recorded. Oil is still seeping out of the sunken ship. They say the fluid is tears from the drowned sailors.

Mother, here is another joyful surprise, which Robert Furolo, Mayor of the Municipality of Canterbury, prepared for me. On the occasion of Australian Civilization Day (January 26, 1788), Mayor Furolo awarded several of us from the volunteer community the recognition of honorary citizens of the Municipality of Canterbury for 2010. This, mother, was no small thing and I believe that this time your spirit was behind this honour.

I have another piece of good news for you, mother. This time, the NSW Seniors Weekly Committee for 2010 presented me with the State Award for Community Volunteering. I was awarded this for my work at the Grigor Prlichev Literary Association Library and Archives, and for donating my books to students from Macedonian ethnic schools and for collecting data on Macedonians in Australia. The award was presented to me by Paul Lynch, Minister for Seniors, on behalf of Christina Connelly, Premier of NSW. Included in the ceremony, which was attended by about 800 guests, was my wife Nada and Dushan Ristevski, President of the "Grigor Prlichev" Literary Association. Snacks and drinks were also served.

Mother, I know you will be happy with this bit of news. On April 10, 2010, I received a letter from Zvezda Ivanoska, Ilija Skeparoski's daughter. She told me that she had a dream in which Sveta Petka appeared to her and asked her to start collecting funds for the construction of a church in the

Sveta Petka locality in Volino. With God's help we will rebuild the destroyed religious buildings in our village and restore the homes of the many saints who looked after us over the years. So, we immediately organized a Volino evening fundraiser in Cringila. Thanks to three ladies from Volino, Gabriela Nikoloska – Trajanoska, Jasminka Veljanoska and Suzana Jakimoska, as well as the wider Volino village Board, we collected 21,000 dollars. The money was sent to Zvezda under the condition that the Volino Building Committee oversee the construction. We were informed that the foundations were laid and were blessed by Bishop Timotej before an audience of numerous believers from the village and the surrounding area. The Sveta Petka Church was consecrated on October 27, 2024 by Bishop Timotej. With this, we have partially fulfilled our vow to our ancestors, who had built five churches in the past. Now we are planning to build the Sveti Kliment Ohridski Church which, according to the cadastral records, is located in Nikola Spiroski's fields in front of the Malinkov Mill.

Here, mother, is another piece of good news. On March 15, 2011, I was invited to participate in an award ceremony where active members, through volunteer work, have contributed to improving life and harmony among the communities in St. George Region, in New South Wales. Over 260,000 people live in this region, of whom around 20,000 are Macedonians. The meeting was held in the Marana Hall in Hurstville. Here, in the presence of 350 visitors that included Dushan Ristevski, Ilija Veljanoski and Spiro Roshtankovski, Nada Kostadinovska and I were given awards for volunteering. The awards were presented to us by Cherie Barton, New South Wales Minister of Culture and Sports.

On the way to San Francisco and Washington DC (2011)

Mother, here is another bit of pleasant news. The United Macedonian Diaspora was organizing its 3rd Global Conference, to be held from June 23 to 25, 2011 at the Marriott Hotel in Washington DC in the USA. Together with my son-in-law Tony and his father Zdravko Josheski we flew to Washington DC via San Francisco. We visited the famous Golden Gate Bridge and Alcatraz prison in San Francisco. The most notorious American criminals were imprisoned on this island prison surrounded by deep water through which icy currents pass. It was an exceptionally secure prison

believed to be so secure that only birds could escape from it. The prison was popularized when gangster and mafia inmate Al Capone served there in cell number 181. Yes, it is the same number under which the Republic of Macedonia was admitted to the UN as an independent state.

Here we were, mother, traveling to Washington DC, America's capital, where we were invited to participate in the 3rd United Macedonian Diaspora Conference. We arrived in the most hated city in the world, the city with the White House and the Congressional Parliament. Led by UMD president Metodija Koloski, as agreed, we first went by bus to the Congressional Parliament to lobby for Macedonia to join the NATO Alliance and the EU. We walked along the endless corridors of this Bastille, through which thousands of people from all over the world, in groups or individually, had sought some kind of help from this most powerful country that boasts of "democracy". And here we were, introducing the senators to our intention to reject the veto imposed by the Greek government on Macedonia which, with an ultimatum demanding that Macedonia change its name and the name to its language, would lead to the erasure of the Macedonian identity. Some of the senators received us for a short conversation, some did not, and some did not even want to see us at all.

In this kind of environment, mother, I thought to myself: who am I and what am I doing here in this foreign land with these like-minded people, seeking some kind of justice for our native homeland Macedonia. I admit, mother, I stood behind my friends for a while and quietly cried a bit. And here, I want to thank you again for your milk with which you fed me, so that I could grow up with such a mind and reason, to be a patriot of my homeland and for your motherly words of wisdom, which I have never forgotten: - learn, son, learn...! After our visit to the Congressional Parliament, we went back to the Marriott Hotel where we joined with the program. Mother, here I gave a report on the significance and work the Macedonian Literary Association "Grigor Prlichev" in Sydney was doing. The Conference was attended by both Macedonian and foreign participants and diplomats, after which we were awarded plaques for lifetime achievement. Aleksandar Mitreski, UMD Deputy President, awarded me my plaque and Ljubitsa Acheska, Macedonian Ambassador to the USA, awarded Viktor Bivel his.

After the program, I, my son-in-law Toni, his father Zdravko and several friends took a walk through the city to see up close all the landmarks that

glorify this world metropolis, which is home to numerous embassies from around the world and which shapes the destinies of most of the world's peoples and nationalities. But there is something about this superpower that should not be praised and that is the special walls on which the names of the fallen soldiers are recorded, who as "missionaries" died in all the warring countries.

On a trip to the mysterious stone in Uluru (2012)

After the Christmas holidays in 2012, my wife Nada and I and friends Militsa and Spiro Roshtanovski traveled to the central part of the Australian continent to see the mysterious stone – the Uluru, discovered by explorer Ernest Giles in 1872, who renamed the Katta Kyuuta area to Mount Olga. Uluru was declared a National Park in 1950 and is under UNESCO protection as one of the rare wonders of the world. This wonder exists in the middle of Australia. It is a huge stone covering an area of 9.4 km, with a height of 348 m, or 863 m above sea level.

The bus drivers who took us there drove us around the rock and gave us a history lesson on the Aboriginal tribes that lived and still live around it. The driver also warned us about the Aboriginal anathema towards people who take things from this sacred place. In the nearby museum we saw many things the Aboriginals used including weapons, tools, cooking apparatuses and possessions they used to heal themselves with. Here, mother, in this worldly wonder, we saw many beautiful things which created memorable moments for us. I also want to mention to you that your spirit was there, everywhere and always with us, following and protecting us.

The birth and baptism of our grandson Christian (2012)

Here is another piece of good news, mother. The next bit of news gave us all joy and made us feel wonderful. Our grandson Christian Josheski was born on June 1, 2012, in the Prince Alfred Hospital in Newton. After giving birth to our granddaughters Lana and Adriana our daughter Biljana and son-in-law Tony now have a son. The baby was born three weeks premature, weighing 2.16 kg and 44.19 cm tall and remained in the hospital for several weeks. We baptized Christian on June 2, 2013, at the Sveti Kiril and Metodi church in Sydney. The baptismal ceremony was performed by Reverend Naume Despotovski with Gotse Kochishki as the godfather. The reception

after the baptism was held in the “Konaka Dora” restaurant in Riverwood and was attended by about 200 members of our family and friends.

To Macedonia through Beijing and Istanbul (2013)

Here we are, mother, on the last days of June 2013, my wife Nada, myself and our daughter Biljana and son-in-law Tony’s family (Lana, Adriana and Christian), as well as Tony’s parents, Militsa and Zdravko Josheski, setting off on a visit to the Republic of Macedonia through Beijing and Istanbul. China’s capital city Beijing welcomed us with cloudy and foggy weather and a strange mix of unbearable automobile smog. The most important attraction to see in this world’s most populated country was the mysterious Great Wall of China, which is about 600 km long. It was an honour for me to set foot on it.

The other day we visited Tiananmen Square and the Chinese Dynasty Temples. The square was decorated with numerous revolutionary monuments, the most prominent of which was the image of Mao Zedong – father of communist China.

After visiting Beijing, the road took us to Istanbul (Tsarigrad), the Turkish metropolis, a city with 15 million inhabitants, spread out on the Bosphorus Bay of the Mediterranean Sea. In Istanbul, we visited the mosque and the “St. Sophia” Church, which abounds with Arabic inscriptions and drawings of the Turkish sultans. Along the way, we also visited the largest bazaar, the Grand Bazaar, built under one roof in 1481. From Istanbul via Skopje we again arrived in Volino, in our native house, which welcomed us most warmly under its warm roof. On my name day we went to the Sveta Bogoroditsa church and lit candles for our health, and to also thank the Saints and protectors of our village and its believers, for bringing us healthy and alive to Macedonia, our beloved native homeland. We also lit candles for our dearest departed: our parents, my brothers Dime and Spase and our other relatives and friends. On this occasion I went for a morning walk with my best man Zdravko, with whom I used to walk from Volino to Moroishta and back for a total of 7 km.

And now mother I will briefly list the meetings and events I attended in which I participated. The events took place in the Aleksandar Palace Hotel in Skopje, where two meetings were held. The first was with the emigrants, organized by the Emigration Agency, where I read a report on the 35th

anniversary of the Macedonian Literary Association “Grigor Prlichev” from Sydney, where Prof. Dr. Naume Radichki promoted my collection of poems entitled “Behind the Blue Wave”. The second was a Conference held by the Washington based United Macedonian Diaspora led by President Metodija Koloski. Both events were opened by Nikola Gruevski, then Prime Minister of the Republic of Macedonia.

From there my wife Nada, myself and Gjorgji Gjinovski traveled to the 40th Prespa Emigrant Meeting celebration held on August 1, 2013 in the village Ljubojno. This meeting was organized by Chicago activist Boshko Rajchovski Pelisterski. There I met numerous poets, soloists and other activists, including Archimandrite Nikodim Tsarknias. In addition to showcasing numerous books by prominent poets and writers in this cultural event, Eli Tanashkova, host of the program, also showcased my collection entitled “Behind the Blue Wave”. I would also like to mention that for participating in the program I was awarded a certificate of appreciation by the event board.

On August 9, my wife Nada, myself, Krste Terzioski, his daughter Anastasia and our driver Atse Siljanoski traveled to Skopje to participate in the World Macedonian Congress General Assembly 23rd Conference led by President Todor Petrov. On August 16, I traveled with Gjorgji Gjinovski and Ilija Veljanoski to the 23rd Velestovska Poetry Evening, led by organizer Slave Gjorgjo Dimoski. There we met many famous people, including academician Mateja Matevski. The 52nd SVP in Struga was opened by Elizabeta Kanchevska Milevska, Minister of Culture of the Republic of Macedonia, accompanied by MP Aleksandar Nikoloski.

The laurel bearer José Emilio Pacheco was also present at the “Poetic Meridians”, where a dozen poets from several countries recited their poetry. Here poet Slave Dimoski, president of the judges, gave me the news that I had won the “Stojan Hristov” award, which was awarded by the Agency for Emigration of the Republic of Macedonia for the best poetry book of the year by an emigrant poet. Slave Dimoski also told me that I would be receiving my award at the SVP closing at the “Bridges” event. It was a truly nice and pleasant surprise before the feast of the Holy Virgin. On August 24, as part of the SVP, activist Tsane Gjuroski from Mrenoga and I traveled to Mesheishta where, with another 15 poets, we recited our verses in front of the local population. Organizer of the event was Prof. Dr. Naume Radichki. The winners were chosen at the closing evening of the SVP in Struga, after about 30 poets from different countries recited their poems. Jose Pacheco

won the “Golden Wreath” award and Risto Jatsev and debut poet – Nikolina Andonova won the “Miladinov Brothers” award, well-deserved recognitions. Here, mother, and at this Struga poetry contest, where I have twice recited my poems, this time, for the third time, the program host called out my name over the quays of the Black Drim: “We invite the poet Ivan Trposki from Australia to come and receive his award for composing the best poetry book by a poet from the diaspora which is awarded by the Republic of Macedonia’s Agency for Emigration. The award will be presented to Ivan by Mrs. Liljana Mitskovska.” Immediately after receiving my award, mother, I went to the “Antika” restaurant to toast my win with our friends and comrades, Liljana Mitskovska, Naume Radicheski, Todor Chalovski, Tsane Durovski, Pero Avramoski and the married couple Biljana and Blazhe Naumovski, our oldest friends from Struga.

It is nice to mention, mother, that for the holiday of the Holy Virgin celebration we prepared lunch for our friends and other church believers, in honour of our ancestors. A football tournament was held in the evening and after the final match, we and activist Robert Nikoloski from Gringila were awarded recognitions from the village local community for helping and supporting Volino. The plaques were presented to us by president Zoran Nogacheski. The next day, Gjorgji Dinoski and I visited the Sveta Petka church in the village Orovnik, which has a beautiful iconostasis and healing drinking water. The attendees were greeted by Milcho Josifoski, president of the church board.

The ceremonial opening of the prefabricated school in Volino took place on September 1. It was opened by Spiro Ristovski, then Minister of Education in the Republic of Macedonia, accompanied by Igor Trajkoski, then mayor of the municipality of Debrtsa. And with that, our vacation for 2013 ended.

In Melbourne and Geelong (2014)

At the end of August 2014, I joined the artists from the Sydney Theatre Group, who had scheduled two performances in Melbourne and one in Geelong. They were to perform the play “Wrestling with a Bear” written by Dushan Ristevski, with a cast of ten. Dushan Ristevski and I also used the tour to promote our poetry collections: “Stolen Thoughts” and “The sunshine in My Dream”, for which we were awarded the “Stojan Hristov” award for best collections for 2011 and 2013 at the Struga Poetry Evenings in Struga, nominated by the Macedonian Emigration Agency. The books were

promoted at the “Preston Macedonia” Social Club in Reservoir in Melbourne by poet Violeta Jovanovska, editor of the eS-Bi-eS radio program. Several of our acquaintances were present at the promotion, included among them were Igor Pavlovski, editor of the newspapers “Australian-Macedonian Weekly” and “Today - Today”, Dr. Ico Najdovski, editor of Radio Three ZZZ, the poets Gordana Dimovska, Ljubitsa Popovska, Gordana Stojchevska, Vlado Trajcheski, Trajan Tsvetanovski and others. Before the performance at the City Hall in Preston, we met lovely Beti Korunovska, the Republic of Macedonia’s consul in Melbourne, to whom we gave our books with a personal dedication. The next day, we traveled with the Theater Group to Geelong, located about 100 km from Melbourne. Before the performance, which was to take place at the Cultural Centre of the “St. John the Baptist” Church, prof. Dr. Irena Veljanova, Dushan and I promoted our books to the Macedonian audience in this very beautiful Victorian city. In addition to tens of thousands of Macedonians who live here, our friends Venta Dalcheska from Draslajtsa and her husband Cvetko Pachoski from Vevchani also live here. Yes, mother, let me remind you that we were together in Draslajtsa at Venta and Tsvetko’s wedding. Here, mother, in these two Victorian cities I asked you to look down from your spiritual world and see your naughty child bravely walking along the cultural and educational path that you predicted and wished for him.

In Macedonia (2016)

Here I am, mother, setting off for Macedonia again, this time via Bangkok and Vienna to Skopje. This will be my eighth time visiting Macedonia. I am going with my niece Aleksandra and her husband Krste Ilinkoski. Due to prior commitments, my wife Nada and daughter Biljana’s family, including her husband Tony Josheski, could not come with me. They will remain in Sydney.

Once again, I was happy to be welcomed by my many relatives and friends in the village. As always, after we visited our family home, we went to the Sveta Bogoroditsa church to light candles at the graves of our dearest, my parents Ljuba and Naume, as well as my brothers Dime and Spase. On July 13, my sister Ristana and I attended the popular Velestovo poetry evenings organized by poet Slave Gjorgjo Dimoski. There I met poets Sande Stojchevski, Zoran Anchevski and Pere Risteski, artist Stefan Hadzi Hristov and Sydney activist Trajan Tasheski. On July 20 (on Sveta Nedela day), I

was invited to go to the villa “Biljana”, in Ohrid, to the residence of Prof. Dr. Gjorgje Ivanov, then President of the Republic of Macedonia, where the President presented me with a medal of merit for the work I was doing for Macedonia. This, for me was the most important event in my life. I brought with me my sister Ristana, my niece Aleksandra and her husband Krste Ilinkoski. We four expatriates from Australia, together with expatriates from the USA, Sweden and Serbia, waited in front of the residence, surrounded by the President’s military guard while the national anthem played. After that we were greeted, expats, journalists and cameramen, by His Excellency, President of the Republic of Macedonia Prof. Dr. Gjorge Ivanov, who, after a short introduction, presented us with our medals of merit.

After all the medals were awarded, we were served cocktails. I took the opportunity and gave the President my books “Macedonia - We Do Not Forget You” and “Macedonian Demonstrations in Australia” as well as a special gift I brought from Australia; an Aboriginal Didgeridoo (wind instrument). I also briefly spoke to the President about the current situation in the Macedonian community, especially in Sydney. I admit that this award was the most favourite of all my awards so far and I felt quite excited during the event. I felt shivers all over my body and tears pooling in my eyes the moment my name was called and when the medal was passed on from President Ivanov’s hand to my hand. At the moment I wondered if all this was real. Yes, it was real. I was now recognized for my 40 years of volunteer work in the Macedonian community. I now feel valued being honoured with the highest state recognition, a medal awarded to me by the Macedonian president himself. I thanked God for blessing me to be who I am. I also want to thank my wife Nada, who allowed me to be away from my family often. I want to thank my colleagues from the Prlichev Association and President Dushan Ristevski, together with the Emigration Agency, who nominated me for this award. I want to thank the Macedonian community for accepting me as their activist, which I have represented both in Australia and in Macedonia.

And all this time, mother, I could see your face before my eyes and felt your spirit cheerfully hovering high over me, whispering congratulations son on this highest national recognition. In Volino, meanwhile, on the occasion of the Sveta Nedela holiday, the people celebrated until dawn. They were entertained by soloists Mile Kuzmanovski and Elena Jovcheska. The news of President Ivanov giving me an award was shown on television and dozens of relatives and friends congratulated me warmly.

On July 23, 2016, I traveled to Skopje with my nephew Zharko (my brother Dime’s son), where my latest book “Macedonia We Do Not Forget You” was

scheduled to be promoted. The book was published by the Macedonian Literary Association “Grigor Prlichev” from Sydney, and was promoted at the Agency for Emigrants of the Republic of Macedonia at the premises of the Ministry of Foreign Affairs in Skopje. The book was promoted by journalists Fidanka Tanashkova and Marjan Veleviski.

There were also other works that were promoted at this Ministerial Square. Works written by the following authors: Nove Mladenovski, Liljana Stoilkovska, Stojan Gjorgiev and Sonja Tairovska. Certificates of appreciation for participating in this event were presented to us on behalf of the Emigration Agency, by Violeta Sekovska who at the time was hosting the program.

I met a number of my Facebook friends at this event which included Biljana Kostova, Naume Popeski, Radojka Trajanova, Ruzha Spasovska, Ljubitsa Popovska and Zvonko Stankovski, grandson of the Macedonian dissident Dragan Bogdanovski, (who gave me the 5 volumes - works of Bogdanovski, and I gave him the book “The Life and Work of Spase Trposki”), and Dr. Vasil Totsinovski who gave me his collection of poems dedicated to the poet Kosta Ratsin entitled “Ratsin - two shores and two slopes”. Among the hundred poems, my poem “Macedonian Epitaph - dedicated to Racin” was also presented here. Mother, I asked you to come to this literary event so that you could see me and admire my successes and the friends I have made.

Now I would like to mention that I visited my dear friend Dr. Naume Radicheski’s eternal resting place located in the cemetery in the “Gjorche Petrov” settlement. I, together with my nephew Zharko and married couple Velika and Nove Mladenovski, paid tribute to Dr. Naume Radicheski by lighting candles and placing fresh flowers on his grave. On the way back to Volino, the road took us through Bitola to Bukovo, where my long-time friends Mena and Dushan Ristevski from Sydney, were renovating their house.

At the request of journalist Fidanka Tanaskova from Skopje, who was staying in Ohrid, myself and activist Todor Nikoloski from Gringila visited the 32nd Art Colony, traditionally held every year in the village Belchishta. We took Todor Nikoloski’s car and arrived there on August 6, 2016. Many artists from several Balkan countries participate in this event. Traditionally, each artist donated one of their works to the Colony. Gjorgji Tseleski, the organizer, told us that the colony had a collection of over a thousand works of art, for which neither the state nor the municipal government had shown any interest in protecting.

Look, mother, what an exhibition we saw and what news we brought you. In the meantime, mother, we visited two promotions, one of a book by poet Mitre Mangoski Radozhdanski which was promoted in front of the “St. Sofia” Church, promoted by poet Tode Ilievski. The other event that I visited with my wife Nada was held on the plateau of the “Sveta Petka” Church in Velgoshti, entitled “Memories of Zhivko Chingo”. Writer Jordan Plevnesh spoke about Chingo’s work.

A promotion of my book “Macedonia - We Do Not Forget You” was held on August 20, in the premises of the National Library “Grigor Prlichev” in Ohrid. It was promoted by MA Milcho Jovanoski, director of the library. Parts of the book were read by poet Violeta Sekovska. As a sign of cooperation and affirmation of the Macedonian language in Australia, director Aleksandra Belevska presented me with a certificate of appreciation. The following was quoted by the Ohrid “Grigor Prlichev” library in the certificate of appreciation: “A man who does not love his homeland more than his father and mother and more than himself cannot be an honest man...” As a thank you for the respect of my work, I invited my relatives and friends who attended the event to get together at the “Belvedere” restaurant for snacks and cocktails, to enjoy the sounds of the “Ohrid Troubadours” and to socialize until late in the night. I wish, mother, that you were here in Ohrid, the most beautiful place in the world, to see me and cheer me on... To forget your troubles of having to carry a bag full of beans on your shoulder, or a basket full of eggs under your arm to the market to sell to pay for my textbooks and clothes with the money you earned.

In the middle of August, my nephew Zharko took me (for the first time) and Trpe in his car to the village Vevchani. Mother, I don’t know if you’ve ever been there but you should recognize the village from the electric lights that we used to see from home with a view of Mount Jasblanitsa. In the panoramic square you can see the Struga Field and part of Lake Ohrid. There we visited the museum, the mill and the kiosk, which houses many of the village’s exhibits displaying Vevchani’s historic past.

We also went to the “Kutmichevitsa” restaurant where we tasted Vevchani specialties, rakia (brandy) and goulash. While we are still on the subject of Vevchani we should explore the idea of how some of the village

neighbourhoods got their names. The neighborhoods Kalajdzhiovtsi and Gogovtsi, for example, it is said that a certain Goga founded the neighborhood of Gogovtsi. He had many daughters. About 450 years ago Goga allowed one of his daughters to bring home a domazet (a groom that lived in the bride's house). The young man was from the village Volino, which is located in the richest region of the Struga Field. The village Vevchani did not have a priest at that time, so Goga decided to appoint Trpche, his son-in-law - the domazet, as the priest. Thus began the creation of the largest neighborhood in the village known as Popovtsi, located next to Gogovtsi. This story was borrowed from the book "Drimkolski zapisi" by Jovan Popovski, published in Skopje in 1971.

On August 22, I, Gotse and Tony Terzioski from Alaska, Klime Nogacheski from Switzerland and Mirko Tomovski, a poet from Ohrid, via Podgradets and Korcha, in Bogoja Chaldrmoski's vehicle, drove to Pustets, capital of the Macedonian region Mala Prespa now occupied by Albania. In Korcha, we visited the City Library where, with the poet Mirko, we each gave away a dozen of our books to Macedonian readers. Also in Pustets, where we were welcomed by mayor Edmond Temelko, we gave away twenty of our works for Macedonian children learning the Macedonian language. Life for the Macedonians in that part of Albania is a century behind. Men still mow fields and meadows by hand, women drive cows to graze with distaffs hanging on their belts and spindles in their hands. No roads or factories will be built until they declare themselves Albanians! That is the genocidal slogan with which voters are threatened before the upcoming federal elections. Oh, mother, my heart was trembling in anger when we were crossing this piece of Macedonian land where Macedonians are facing assimilation from the Albanian authorities on their own lands. But this is not unique to the Macedonians in Albania. The Bulgarians too are doing the same to the Macedonians in Bulgarian occupied Macedonia, as the Greeks are doing in Greek occupied Macedonia.

Zdravko, Tony's father and I usually spent our mornings walking along the road from Volino to the village Morojshta, where we visited the "Sveti Spas" monastery, surrounded by huge oak trees that are several hundred years old. There is one oak tree there under which a spring of water surfaces.

People use the water, considered holy, to wash their face and other parts of their diseased bodies so that they may heal. An improvised chapel has been built above the spring, with a reminder to people to not pollute the water. I believe you are familiar with this holy place, mother, where people from all the surrounding villages gather during the Sveti Spas feast just like our forefathers did with their musical bands to entertain the people.

In mid-August, Zdravko, Militsa, my sister Ristana and I went to visit the city Krushevo, where Mechkin Kamen Locality with Pitu Guli's monument, the "Macedonium" Museum and Toshe Proeski's eternal resting place are located.

On August 24, the opening of the 55th Struga Poetry Evenings was held in Struga. It was opened by Elizabeta Kanchevska Milevska, Minister of Culture, in the company of MP Aleksandar Nikolovski. At the poetry podium, I met important poets as well as poets from my Facebook portal. It is nice to mention here that I gave out a copy of my collection of poems "The sunshine in my dream" in English to about twenty foreign poets. I also participated in the Poetry Event "Ohrid Pearl" held in front of the "St. Sophia" Church in Ohrid, where about 20 poets competed and the same number did not compete. I was in the company of poets Violeta Sekovska (Skopje), Lence Risteska (Ohrid) and Lidija Dodzovska Pavlovska (Prespa). After the performance and snacks, the group of poets went out for a walk and chatted along the quay of Lake Ohrid, near the Saraiste area, and listened to quiet songs and music until late night. Mother, to be in such company, you have to deserve it, and I, with your blessing and God's grace, deserved it.

On September 1st, I visited the Volino school where, at the beginning of the new school year, there were only 16 students sitting at their desks, with 6 students enrolled in the first grade. Oh, how sad it was to see only 16 children playing in the yard, compared to our time when the yard was packed with children. On September 3, I was at Uranija's house in Ohrid, to follow the lectures at the International Scientific Conference entitled "Bogomilism without Borders". There professors from Macedonia, Bulgaria and Britain presented scientific papers. Vera Stojchevska Antich was also participating at the "Bogomil Square", to whom I gave my latest published book "Macedonia - We Do Not Forget You". The book was also reviewed by Bulgarian professor Vasil Gjuzelov, who asked me, "How many members does your Association have, who finances your books, do you have enough readers..."

This was the end of my vacation, from which I brought back wonderful memories.

Mother, of the more important events that took place in Sydney and the surrounding area, I will briefly tell you so that you may know the activities I was involved in. From October 14 to 16, the Second Film Festival was held at the Civic Theater in Hurstville, where several documentaries and short films were screened. Nada, Dushan Ristevski, Oliver Dimoski and Vele Trpeski, Ambassador of the Republic of Macedonia in Canberra, watched the film “Do Balchuk” by Stole Popov”. Director Antonio Mitrikeski was also at the performance.

On October 23, myself, my wife Nade, my daughter Biljana and husband Tony as well as Tony’s parents Zdravko and Militsa Josheski attended the 40th anniversary celebration of the Macedonian Ethnic School “11 Oktomvri” in Jaguna, held at the “Empharium” restaurant in Banksteon. The program featured folk singers from the KUD “Vardar” from Banksteon with a mix of songs and dances, and students performing recitations from Macedonian authors. Of course, among them was my granddaughter Lana. All participants in the program, teachers and helpers were awarded trophies and certificates of appreciation. Our granddaughter Lana also received such awards. It is nice to mention at this point that our children in this school also studied in their mother tongue: Biljana, Aleksandra, Ljuba, Tatjana and Gotse.

On November 1, the local English language Sydney newspaper “Express” published two photographs, the larger one was of me holding my latest book “Macedonia - We Do Not Forget You” and the smaller one is of me with President Gjorge Ivanov, awarding me the Medal of Merit for Macedonia. The larger photograph was taken at home by photographer Carmela Roch and the text was part of an interview I did with journalist Daniela Bakel. It was nice that the newspaper was distributed for free to families in the Canterbury and Bankston municipalities. On that occasion, many acquaintances who live in these areas called me to congratulate me on being awarded the Medal by Prof. Dr. Ivanov then President of the Republic of Macedonia.

On December 10 my wife Nada and I, along with two buses full of Macedonians, traveled from Sydney to Canberra where we voted in the early parliamentary elections held in the Republic of Macedonia. This was the first time we were given the opportunity to exercise our rights as expatriates to vote in the Macedonian elections. Unfortunately, due to poor campaigning and low voter turnout, the diaspora did not get its own representative in the Republic of Macedonia's parliament. As for the elections in Macedonia, VMRO received 51 percent of the votes and SDSM 49. But with support from DUI, the Albanian party, Zaev from SDSM became prime minister. SDSM partnered with DUI defeating VMRO – DPMNE. In order to placate DUI and keep the coalition intact, Zaev gave in to many of DUI's demands including making agreements with the Greeks, Albanians and Bulgarians that were contrary to Macedonian interests. On top of that, Macedonia was blackmailed under Zaev's leadership to make a number of concessions to its neighbours so that they wouldn't veto Macedonia's accession to NATO and the EU. As a result, the door was opened for Macedonia's neighbours to make outrageous demands in order to satisfy their appetites. Mother, this is what I wrote about that in my biography: "Hey, Macedonia, there are bad people out there that slander you without losing a hair on their heads, while thousands of Macedonians fought and shed blood throughout the centuries to hold on to you and be proud of you!"

I have participated as a judge evaluating artists in several Drama Gala evenings, for best roles played throughout the year in several categories. Usually the evenings are organized by the Sydney Theatre Group under the direction of Dushan Ristevski, initiator and group director. In my duty as judge I am often joined by Raditsa Bojkovska Dimitrovska, host of the SBS Macedonian language radio program and director Toni Radevski. At this year's Gala evening, held at the Civic Theatre in Hurstville, the ceremony was opened by Vele Trpeski, Macedonian Ambassador to Canberra, who also gave the best artist award to Vasko Srbinoski. I had the privilege of presenting the award for best debutant of the year to artist Tatjana Neshkovska from Wollongong.

I am also often invited to judge school concerts, held at the end of September in the school hall in Kogra. Here I have the honour of

evaluating recitation performances of one hundred and fifty students from all Macedonian ethnic schools in New South Wales, who perform works by Macedonian authors. Usually I am in the company of Prof. Dr. Irena Veljanova, MA Slavitsa Risteska, Education Advisor Vera Boshevaska, Teacher Tsveta Chumkovska and others.

I always think of you, mother, when I'm evaluating the Macedonian manifestations held in Sydney. I want you to see that, even though I am not of their caliber, with a university degree, I am gifted, have a good ear for literature and respect for the community. Speaking of degrees, one time I jokingly asked Prof. Dr. Naume Radichki if it was possible for me to get a fake degree? He looked at me and asked, "Why would you want a degree?" I smiled and said, "For my biography." He patted me on the shoulder and said, "God bless those who graduated and have real degrees but most have not accomplished as much as you have without a degree. They don't have your creativity and volunteerism. I will congratulate them and bow to the ground to them if they accomplish as much as you did. And for that reason, I want to help you and my help comes from the bottom of my heart because I respect your work and affirmation of our mother tongue and homeland. I will do the same for other members of your Association because they are affirming the Macedonian language and culture for all of us in the distant Australian spaces, and doing that is success both for our homeland from which we come and for the generations that will continue to follow us in the multi-ethnic Australian community."

Wow, mother, if you heard this now you would have scolded me even more. You would have yelled at me even louder, "I told you to study, son, study..." But let's be clear once and for all, mother. That's how it was supposed to be. If I had studied more in high school or some vocational school, I would have worked in the profession in which I studied. It is possible that I would have had a better standard of living and a nicer life but I would not have traveled to the end of the world and started hanging out with like-minded people, so that we could organize ourselves to open churches, societies, schools, clubs... so that we could be useful to the people of the Macedonian community. By doing so we established a bridge of cooperation with the institutions in our homeland, which helped us by sending icons for our churches, textbooks for our students, clothes for folklorists, books for libraries, priests to hold religious ceremonies, artists to hold concerts, lectures, seminars, exhibitions, etc. In a word, so that our people do not feel lost in this distant and multicultural Australian country. Such was God's

judgment, for which we thank the Lord God for moving us healthy and alive to this distant and democratic Australia, to which we are loyal citizens and in which we live a peaceful and free life, declared with all human rights as Macedonians.

We welcomed and sent off New Year's Eve 2017 from our home with my brothers Angele and Trpe and their wives Ristana and Roza. This year's night and the first day after it reminded me of the time 50 years ago, at my wedding with Nada, which could have turned into a disaster. I remember you, mother, your face turning pale and your jaw shaking with fear. I know a wedding was waiting for us and you and the guests, who had come that evening, had not slept for a moment. You cursed the robbers who blocked our way with sticks in their hands and "Ali Baba", the man leading the robbery, who attacked us with an axe. I have a more extensive account of the wedding written in my memoir "This is my life" on p. 130. For the New Year, our daughter Biljana and her family came over to congratulate me and Nada on our 50th wedding anniversary. My colleague Dushan Ristevski also published an entry in the "Publicity" portal about our anniversary. It had 1,100 visitors and about 400 associates congratulated us on Facebook.

One day, mother, Dushan Ristevski, Nikola Apostolovski and I set off on a two-day trip to Talbingo where, in addition to Dushan family's cottage, is the home of the Hydropower Plant which supplies electricity to all nearby settlements. It is about 400 km from Sydney, and before it is the town Tumut where one can buy groceries for a longer stay in Talbingo. The park in Tumut is a nice place to have a picnic where there is a monument dedicated to Australian writer and feminist Miles Franklin. In front of the monument a few poems are written, paying tribute to this writer who as a journalist participated in the battles of Kajmakchalan, from where she sent letters to the Australian media.

After our stay in Talbingo, we traveled about 350 km to Queanbeyan where we participated in the opening of the newest Macedonian Literary Association "Vancho Nikoleski" in Australia. The Association and its library, named after "Vancho Nikoleski", a Macedonian children's poet and writer, were opened by Vele Trpevski, Macedonian Ambassador to Canberra. After the opening, participants were invited to recite their own poems or poems

composed by Vancho Nikoleski. Members of the Sydney Theatre Group also participated during the evening, presenting the play “Grandma Gets Married” by Dusan Ristevski. The play was held in the “Sveti Prorok Ilija” (St. Prophet Elijah) hall premises.

On February 24, 2018, a Theatre Gala Evening was held at the Civic Theatre in Hurstville, at which awards were given out for best artist, for lifetime achievement and for literature and art for 2017. The debutant award was given to young Stefani Todorovska, to whom I had the privilege of giving the award. At the same time, I was presented with the lifetime award for literature and art. It was presented to me by artist Tatjana Neshkovska. The other thing, mother, I wanted you to see was the nomination I received from the community for my volunteer work and the award I was given by the Sydney Theatre Group.

On March 4, 2018, we, along with my daughter Biljana’s family, the families of my brothers Angele and Trpe, along with the families of their daughters and many other Macedonians from neighboring cities, participated in the largest gathering that the Macedonian community has ever held in Sydney. Yes, more than 30,000 people gathered together to protest against the changes made to the Republic of Macedonia’s Constitution that included changes to our country’s name, identity and symbols. We marched from Theon Hall to Martin Place shouting, flying hundreds of Macedonian flags and carrying signs with protest slogans. Mother, I wanted you to see your family protesting with the large crowd and me standing on a podium with my colleagues from the Prlichev Association and, while embracing my daughter Biljana, chanting the name “Macedonia” in the centre of this large Australian city where seven million people live.

We attended another protest on April 23, 2018. This one took place in the Darling Haba neighborhood. It was called the All-Macedonian Gathering and was attended by over 5,000 people. It was held as a sign of moral support for the initiative “For a United Macedonia” and to support President Gjorge Ivanov, who refused to give the traitor Zoran Zaev and his SDSM party the mandate to form a government. Zaev and SDSM had formed a coalition

with DUI, the Albanian party, with an ultimatum to change the Macedonian Constitution, the Macedonian coat of arms, flag, name, anthem and money and to forcefully introduce the Albanian language in Macedonia. A number of speakers from the Macedonian community and from the Australian public took part in this gathering and so did Dushan Ristevski and I who recited patriotic poetic verses on behalf of the Macedonian Literary Association "Grigor Prlichev". Other Macedonian cultural programs and events were also presented at the demonstration by soloists, drama artists, etc. Attending the protest with me was my wife Nada, my daughter Biljana and her family, my brothers Angele and Trpe and their wives, as well as Trpe's daughters, Tsana and Ljuba. Mother, I kept thinking of you while participating at this Sydney protest and wondering if you could see and hear us struggling with all our might for Macedonia's survival thinking that if Macedonia survives with all its symbols and rights, so will we as a nation and people.

I had cataract surgery on August 22, 2017 at the Bankston Hospital. My surgery was performed by Bogna Zborovska, a beautiful young Polish doctor. After my surgery, when I could see well, I was amazed at how pale, yellowed and aged people looked to me. Wow, when I saw my own hands covered with freckles, my veins bulging and my aged face, I was terribly disappointed with how I had aged. At this point I also would like to mention that my other eye was operated on on June 18, 2018 by Dr. Alison Chiu a Chinese doctor. Oh, mother, how I wished my grandfather Bilko had some vision, at least ten percent, so that he could walk on the roads and find the field he was working in. This way the owners of the fields would not only be grateful for partly doing the job, they would rejoice at having done the entire job.

Mother, here another sad story about my youngest brother Trpe. On April 3, 2018, my brother Trpe (62) underwent prostate surgery at St. George's private hospital in Kogra. The surgery lasted 6 hours and the infectious cancer, which was located in the shell between the spermatic and urinary canals, was successfully removed. Nada and I went to visit him. At the time he was recovering from the anesthesia and from abdominal bloating and was experiencing elevated blood pressure and sudden cold sweats. He was informed about all these symptoms ahead of time by the hospital staff. Also visiting Trpe were his wife Roza, their daughters Aleksandra and Ljuba and

their son Luka. Two days later Trpe was released from the hospital and sent home to receive homecare. After that he went to the doctor frequently for medical check-ups. Now mother, 6 years later, he is doing well and he and my brother Angele regularly come over to our house to mow my lawn and fix my plumbing.

On the occasion of the Republic of Macedonia's Independence Day (September 8, 1991), the Macedonian community of New South Wales, on King Street, in Rockdale, a settlement twinned with the city Bitola traditionally celebrated this national holiday. During the gathering, Activist Kire Tsirevski read a report in Macedonian explaining the meaning of the holiday. He did this in front of an audience of more than 5,000 visitors. The same report was read by Natasha Bushinoska in English. Following the reading of the report, Reverend Vlado Nedeski, mayor Bill Sarafinovski and several other personalities from the Australian public made their welcoming speeches. The program included dancers from KUD "Ilinden", with dancers from Macedonia and poets from the Literary Association "Grigor Prlichev" in Sydney who recited patriotic poetry and received much applause. Included among the participating artists were Ivan Trposki, Liljana Tosheska, Pero Damchevski - Kotsin, Marija Aleksandrova and Gorjan Maslinkoski. Greta Stanoevska, the new acting ambassador to Australia in Canberra, from the Republic of Macedonia, was also expected to attend but being ill she could not make it. And here we were, mother, in this Sydney square where a very large crowd of Macedonians had gathered and I, among them, was proudly reciting my native poetry, so that you could praise me for being active in the community and respected by the people.

After holding twenty traditional Volino evening celebrations in Cringila, we finally organized one in Sydney. The celebration was held in the "Ilinden" FC hall in Rockdale. This was a humanitarian event and the money collected was donated to the Sveta Bogoroditsa Church Board to purchase and install a strong and protective fence around the church and the church cemetery. Mother, surely you remember there was a stone with the year 1903 engraved in front of the entrance gate to the courtyard. It was a brick courtyard and, naturally after so many years, the ravages of time had taken their toll on it.

At the end of October 2018, the traditional award ceremony for volunteers in the ethnic communities in several categories for St. George Region (Sydney) was held in the Catholic Club in Hurstville. Gladys Berejiklian,

Premier of New South Wales and MP Mark Coure presented the 100 winners and 600 attendees with awards. The Macedonian Literary Association “Grigor Prlichev” was awarded for its 40th anniversary, Dushan Ristevski for social services and I for 40 years of contribution to the community – especially to the library services. It is interesting to mention that I was lucky to have the award presented to me personally by Premier Gladys Berejiklian, to whom I returned the favour with a warm friendly kiss. After the kiss I received much applause and she, surprised by the gesture, hugged me and laughed to tears. Let me mention that her cousin Najli was a long-time friend of my daughter Biljana. And during this joyful event, mother, I looked up towards the sky looking for you and hoping that your spirit would see me and tell our friends and relatives in heaven about this.

Please do not get upset, mother, if I tell you that on January 11, 2019, on the darkest Friday in recent Macedonian history, something happened in the Parliament of the Republic of Macedonia that has never happened to any country in the world before. A majority of MPs, some bribed, some blackmailed, a total of 80 in number voted to change the current Macedonian Constitution but not for the benefit of the Macedonian people. With the new changes, the Macedonian language lost its status and the Macedonian people were robbed of their ancient history. On top of that the Albanian language was imposed on Macedonia and the Republic of Macedonia was forced to abandon its responsibility and care for the rights of the Macedonian people in the occupied parts of Macedonia. With these changes many significant segments which made Macedonia strong and stable in its existence were weakened. On top of that, Macedonia received the geographical designation “North” against the will of the Macedonian people.

On Ilinden, my wife Nada and I went to the Sveta Petka church in Sydney, where Reverend Vlado Nedovski, in addition to conducting the liturgy for Ilinden, also held a memorial service for the fallen fighters of the two Ilindens; 1903 in Krusevo and ASNOM 1944 in Prohor Pchinski. After the service, a wreath of fresh flowers was laid in front Gotse Delchev’s bust by Boris Dimchevski, president, and Petar Kotevich, secretary of the Church Board. Gotse Delchev was the supreme leader of the Macedonian revolutionary force during our struggle against the Ottoman Empire. In the evening, a memorial service for the fallen fighters of the two Ilindens was held at the Grigor Prlichev Library in Sydney. The service was performed by Reverend Naume Despotovski. After that, poets Ivan Trposki, Ljiljana Tosheska, Dushan Ristevski, Dimche Dzhajkovski, Pero Damchevski -

Kotsin, Marija Aleksandrova, Spasija Ognenovska and Grozdan Jovanovski (from New Castle) read their works dedicated to Ilinden and to the Ilinden participants and revolutionaries. Mother, I sent records and photographs of these two meetings to several newspapers and portals, whose publications were read by thousands of Macedonians in Australia, Macedonia and around the world.

On October 19, 2019, the Second Conference of activists from the Macedonian Community in New South Wales was held at Dolton House in Sydney. The Conference was attended by about thirty delegates from several societies and associations. I represented the Macedonian Literary Association “Grigor Prlichev” from Sydney, so I had the opportunity to give a short report about our activities to the interviewer from the SBS Macedonian radio program, which was aired all throughout Australia.

During the Conference we reported on all the successes and failures we had experienced during the previous year and on the programs for this year (2020) for which the federal government’s Ministry of Emigration had allocated \$ 250,000 to be used for cultural activities and planned programs.

And there I was, mother, at this Conference doing my best and hoping that you could see what I was doing and put all your anxieties about me to rest.

At the invitation of the Melbourne Charitable Society, former Macedonian President of the Republic of Macedonia Prof. Dr. Gjorge Ivanov, his wife Maja and son Ivan traveled from the Republic of Macedonia to Australia to attend several special events held in the president’s honour by the Melbourne, Sydney and Wollongong communities.

Another reception was organized on March 1, 2020, in Sydney held at the FC “Sydney Macedonia” in Sefton. At that reception, attended by hundreds of visitors, Ivanov was warmly welcomed by the young “KUD Ilinden” dancers from Western Sydney and by KUD “Vardar” from Bankstown, with waving flags and folklore dances. On behalf of the Macedonian Literary Association “Grigor Prlichev” from Sydney, Marija Alexandrova and I presented Ivanov with a certificate of appreciation for the courageous performance of his presidential duties. So, despite the pressure Ivanov received from domestic and foreign political factors, he did not ratify the treacherous Prespa Agreement, the bilingual Tirana Platform and the change to the Republic of Macedonia’s Constitution.

My wife Nada, mother, was with me at this important gathering. I was a bit sad that she was not with me in the Republic of Macedonia in 2016 with my sister Ristana, niece Aleksandra and her husband Krste Ilinkoski, in the

villa “Biljana” in Ohrid when Ivanov, then president of Macedonia, awarded me the Medal of Merit for Macedonia.

Here is another piece of good news, mother. A shipment of six copies of the book entitled “Makedonski Iselenichki Meridjani” by Slave Katin arrived at the “Grigor Prlichev” library in Sydney. The book featured 150 activists from the entire diaspora around the world with their biographies. My name, mother, was among the fifteen activists from Australia. Here are the names of the other activists: Andreja Branov, Dzim Tomev, Zoran Kjosovski, Janko Tomov, Bozhin Pavlovski, Kire Tserevski, Tome Miovski, Risto Altin, Sotir Mitrev, Tode Kabrovski, Majkal Radin, Ico Najdovski – Perin, Mile Terziovski and Dushan Ristevski. The book consisted of 580 pages and was printed in 2017 by “Makedonska Iskra” and “Matitsa Makedonska” in Skopje.

In another story, mother, my friend Naume Popeski from Vevcani who lives and works in Skopje, seeing his grandchildren on Facebook posting pictures of them picking tangerines with friends, decided to write a short biographical story about them, about their school days and about their family roots. The story was published in the newspaper “Nova Makedonija” - in the children’s corner “Kolibri”, under the title “Lana, Adriana and Kristijan from Australia greet their friends in Macedonia”. The first person to mention the story to us was our long-time friend Fidanka Tanaskova, who sent us a copy of the newspaper. The story was also published by the Melbourne newspaper “Today – Denes”.

Oh, mother, there was no measure of the joy in our grandchildren when they saw a picture of themselves in the most circulated newspaper in Macedonia. All this happening in my life, mother, I attribute to your guidance and blessing, as a result of which Nada and I and our family continue our lives together with our friends.

Unfortunately, mother, there are also some unpleasant events I need to mention. Despite the dangers, Nada and I finally agreed to get vaccinated against the coronavirus; a disease that has swept over the entire world and has claimed millions of human lives. We did this at the local pharmacy in Belmore with the Astro-Zeneca vaccine. We received the first vaccine on September 25, 2021 and the second on October 25, 2021, for which we were given a Certificate. On that occasion, mother, I posted my photo on Facebook when I received the first vaccine and along with mine, I also posted my father’s photo, along with a document that he was badly wounded during the war. As you know he spent time in the hospital in Gorno Vodno in Skopje in 1945. Along with the photo I also posted a note in which I

wrote: - "Father, father, forgive me for trampling on your stubbornness and resistance and here today, on this bright day of the Cross, I sat down with my head bowed to receive this controversial vaccine, which if you were alive I know you would not agree. And because of your stubbornness, you did not enter either the League of Communists or the collectives (SRZ), even though they took everything from you. They took your fertile land, your cattle, and skinned you with taxes. And even though you were declared an invalid from the wounds you received during the war, you were never compensated properly. They forced you to sell your land so that you would qualify for a small disability pension. And how could you sell it when it was registered to your blind father Bilko? Life was even harder for mother who, during August, during the harvest and threshing days, when you were taken away to "military excursions", my poor mother, with six children and a blind father-in-law to look after, cursed those who took you leaving her all alone to harvest the fields, collect the wheat and make bread to feed us, all alone. Father, I too did not join the League of Communists and because of that there was no job for me. So, I had to pack my suitcase and travel to the end of the world to make my living. "Forgive me, father, forgive me!"

My travels to Macedonia and beyond

And now, mother, I will list my travels to Macedonia and beyond. In 1979, my wife Nada and I and our little three-year-old daughter Biljana, for the first time, traveled to our village Volino, in Macedonia. Volino welcomed us with its charm and embrace. It forgave us for the ten-year absence and was happy that we had brought our daughter, a new resident for our old home. During our stay in Macedonia, we visited the cities Ohrid, Struga, Skopje and Krushevo. In Ohrid, we visited the Balkan Folklore Festival and in Belchishta we celebrated the Day of the Warriors. In Mesheishta we visited the Petrovden Fair and participated in the Emigrants' Meeting organized by the Matitsa na Iselenitsi of the Republic of Macedonia, held in the Sveti Naum Ohridski Monastery Complex.

My brother Angele and his friend Ristana Bocheska and us participated in the Ilinden gathering in Krushevo. We then took Nada and Biljana with us and went on a two-day stay in Solun, the former Macedonian capital.

Later, I was invited by the Matitsa na Iselenitsi to participate in the "Young Struga - 1979" Poetry Evenings. After that, when we were celebrating the Sveta Bogoroditsa holiday in our village, we donated a lamb to the church as

a gift for the health of our family, from which meat was prepared for lunch for the Jabandjis and foremothers who are always our guests in Volino.

In 1987, we visited Volino in Macedonia for the second time. This time too, Volino welcomed us with a smile and with wide open arms. The native brick house, which is familiar with our Macedonian history, also welcomed us with a warm embrace. During our stay in Skopje, we visited the Macedonian Emigrants' Association and its representatives, President Ivan Katardziev and Secretary Trajan Bavtiroski. My wife and I and my friend Naume Radicheski visited the publishing house "Studenski zbor", and Nada and Biljana went to visit the Sveti Spas Church and pay respect to Macedonian revolutionary Gotse Delchev at his resting place.

Later we went to the "July 4th" Fighters celebration in Belchishta and enjoyed the fiery speeches, folklore and songs. A friendly reception was organized for us in Gorna Belitsa by our cousin Kristafil, "Foto Zilka", a painter from Struga, and Victor Tsvetanovski, a journalist working for the newspaper "Nova Makedonija". While visiting Ohrid, we made friends with Prof. Stojan Risteski, Chedomir Risteski, Andreja Trajcheski, Lambe Martinovski, Vera Shvrgovska, Sokole Ivanovski, Milan Adzhievski and others. We also visited Vangel Naumoski's Art Studio, the Historical Archive, the Museum of Ohrid and the Kichevo-Debar Diocese where met Bishop Timotej and Reverend Gjorgji Nikoloski. At the request of the Macedonian Literary Association "Grigor Prlichev" from Sydney and the Matitsa na Iselenitsi from the Republic of Macedonia, DPM sent me an invitation to participate in the Struga Poetry Evenings in Struga, with paid hotel accommodation, where I recited my poem at the Poetry Event "Bridges". And so, my childhood wish to perform at this bridge of poetry came true. Along the way, we visited the cities Bitola and Resen.

In 1995, I traveled to Volino, Macedonia for the third time. This time I went alone. I visited Skopje where I participated in the Seminar for Journalists from the Diaspora. The group I was with was given a tour, first of the printing house "Nova Makedonija" and then we traveled by bus via Struga to Ohrid, where we had a meeting with President Kiro Gligorov at the villa "Biljana".

Later, a Komitas Evening was held in Volino where, in the company of famous politicians, artists and singers, I recited patriotic poetry.

Later, my brother Spase, his wife Ljubitsa and I visited Blagoevgrad, in Pirin Macedonia.

I also participated in this year's SVP, where I was given the "Iselenichka Gramota" award by the Republic of Macedonia's Matitsa na Iselenitsi for the best book by an emigrant poet. I also recited poems at the Poetry Event

“Bridges”. And, in addition to meeting many poets from Macedonia and abroad, I also met His Holiness Michael, head of the Macedonian Orthodox Church. During the Sveta Bogoroditsa feast, held in the Volino school yard, Dr. Stojan Risteski promoted my poem “Todorka”. The verses were read by Svetlana Hristova Jotsich.

One day, my brother Spase and I traveled to Kichevo where we met up with my cousin Trajanka and her family; with whom we visited the grave of daughter and sister Natasha Risteska, who died in a traffic accident in the village Mesheishta at age 14. With that, we briefly conveyed the three entries, included in my travel book entitled “Macedonia - my homeland”, reviewed by Prof. Stojan Risteski and published in Sydney in 2002.

On June 22, 1999, I visited Macedonia for the fourth time, and Nada and Biljana for the third time. We traveled via the USA and spent 4 days in Los Angeles and 8 days in New Jersey and New York. In Los Angeles we took a tour with a van and a guide, which took us to Beverly Hills where the houses of famous actors and singers are located. We visited the beach in the Santa Monica neighborhood, where a huge Ferris wheel is located and where the water and view are wonderful. The next day we visited the Hollywood film industry where films by Hitchcock, Eastwood, Spielberg, etc., have been shot... California has the most beautiful climate on the North American continent.

In New Jersey we stayed at Riste and Liljana Jankuloski’s house and met with a lot of people from Volino who live in this part of the United States. We also visited the three Macedonian churches where many Macedonians are married and their children are baptized.

One day we visited New York and Ellis Island. In New York we visited the giant commercial part in Manhattan and the UN building where the flags of all member states are flown. On Ellis Island we saw the emigrant shelter and the Statue of Liberty. It is a statue of a huge female figure with a crown on her head and a torch in her hand. As our last destination in the United States, we visited Atlanta City - the city of casinos.

On the way, before arriving in Macedonia, we stayed for a day in Rome where we enjoyed the European summer and breathing the beautiful European air. From Rome we took a plane, operated by MAT, to Skopje and from there we went to Volino by taxi.

When we arrived at our Volino home, mother, we wanted you to hug us and wish us a warm welcome. And, as usual, we visited the Sveta Bogorodista church and lit candles for our health and on your and my brother Dime’s

graves. This time we also lit candles on the graves of several of our other relatives and friends. The next day we visited Struga – the city of Poetry, where we first visited the church of Sveta Petka and lit candles. We then visited Hristina Duratsoska, Nada's landlady, where Nada had lived as a tenant for a long time. We then visited the Brakja Miladinovtsi memorial home and some other buildings.

On Petrovdnen we went to Mesheishta and, in addition to visiting the church of St. Peter and Paul, visited several relatives and friends, as well as the graves of their relatives. Upon entering the Aegean, we first visited Gjorgji Bakartzis' house. Gjorgji Bakartzisis is my brother-in-law and also my neighbour in Sydney. We then visited my uncle Tanev in Vladovo where we were welcomed like royalty, and on the way to Halkidiki we visited the waterfall in Voden. We then visited the necropolis in Pella where we saw the archaeological excavations. After that we continued towards Halkidiki via Solun and the Solun Plain. From Solun we set off along the middle part of Halkidiki called Cassandra and reached a beautiful settlement. There we stayed at the "Belbudi" hotel, where we spent two days and nights enjoying the beach, warm water and even the hot sand. On our way back to the Republic of Macedonia, we stopped off to explore the Via Ignatia market in Solun, where the famous Edi Kule prison and the monument to Alexander the Great are located.

We celebrated the Ilinden holiday in Volino with a Komitas program. On the occasion of Ilinden we also visited the monasteries in Mesheishta and Kosel. On another occasion during our stay we also visited the Assembly in Ohrid, the Sveta Petka Church in Velgoshti, the selection of beauties in front of a restaurant in Letnitsa, the monastery complex of Sveti Naum of Ohrid in Ohrid and the Sveti Kliment of Ohrid Church in Ohrid.

From the literary and educational side, we visited the celebration of Zhivko Chingo's works in the village Velgoshti, and Rade Siljan's works in the village Velestovo. I also went for a two-day trip to Skopje with my wife Nada and daughter Biljana where we visited the Republic of Macedonia's Ministry of Emigrants and were welcomed by Minister Martin Trenevski. We then visited the "Zhito Luks" food company where we were welcomed and entertained by director Sokole Ivanoski. During our second day we visited DPM where we met president Milovan Stefanovski and writers Vasil Totsinovski, Vera Stojchevska – Antich and journalist Olga Spirkovska.

A promotion of the poetry collections "Svitilo" and "Megu dve ognishta" was organized by Smile Naumovski, director of the National Library "Grigor

Prlichev” in Ohrid. The collections were promoted by Prof. Dr. Naume Radichki.

My wife Nada and I attended the opening of the SVP 1999 in Struga and the event Presentation of Emigrant Poetry, at which the “Emigrant Diploma” award was given to poet Daniel Melville from Switzerland, for best poetry book by an emigrant.

So far, in addition to the organizers I met, I had the opportunity to also meet numerous poets and writers from the Republic of Macedonia and from around the world at all the Struga Poetry Evenings in Struga.

At the Sveta Bogoroditsa village feast we participated in the morning service held by Reverend Dime Dimoski, then we waited for guests and attended the football tournament final game, after which we stayed to watch the general festivities, which lasted until the morning hours. We were entertained by VIS “Mislesevo” and soloist Biljan Stojanoski.

It is nice at this point to mention that on the Poetry Trip to the Sveti Naum Monastery, myself, my wife Nada, our daughter Biljana and a number of poets from Struga traveled by boat. On our departure from Macedonia, our next destination before Sydney was the legendary city Rome, where we stayed at the “Cortina” hotel and visited the following sights: St. Peter’s Church in Vatican City - which houses the Catholic capital and where the then Pope John Paul II resided. We also visited the Colosseum, the church of San Clemente Romani and the tomb of Sveti Kiril of Solun (Constantine the Philosopher). After that we visited Piazza San Giovanni, Trevi Fountain and other places.

We brought back wonderful memories from our ten-week vacation, of which details are included in my second travel book entitled “On the Path of the Sun in Macedonia”, reviewed by Prof. Dr. Stojan Risteski, and published in Sydney in 2000.

OUR TRAVELS THROUGH AUSTRALIA AND NEW ZEALAND

Trip to Port Hedland and Perth (January 1 – 16, 1998)

On January 1, 1998, my wife Nada and I and our daughter Biljana set off on a journey from Sydney via Perth to Port Hedland, i.e. towards the Pilbara mining region. Along the way, we stopped in the town Newman, where a dozen workers boarded for their destination. Here we were faced with a temperature we had never heard of - exactly 47 degrees Celsius. My four brothers Dime, Spase, Angele and Trpe made their hard-earned money in this mining region, with which they built their houses in Volino. Yes, it was they and hundreds of other Macedonians who, with sweat and blood, spent their youthful years in this hellish part of Australia working for a handful of dollars. This was something that I had thought about a lot and it tormented me. I had always wanted to go and visit the place, even for a moment, and see where my brothers worked to earn the bread for their families. That wish has now come true. When we arrived in Port Hedland, we were welcomed by Nada's sister Slavka, her son-in-law Gjorshe, her son Mitko and her daughter-in-law Dijana Loshkoski. All their cars and homes had to be air conditioned, air conditioners running non-stop because it was impossible to travel or stay at home in that kind of heat.

I will now mention the settlements and towns we passed through. Along the way, we first visited the iron mine in Whim Creek. Roebourne the nest of the natives. Near Wickham is the Cliff mine, then Point Samson, then Kossack. There is also a small town near this mine which has a museum. The next mine is called Cape Lambert, and from there, 45km away, via Roebourne, is the town Karratha. This is a larger town and has a port and a beach for swimming. All my brothers have lived in this town. My brother Angele and his wife Ristana lived here the longest. Their daughter Tatjana was born here. Dampier, the next town, has a population of about 1,500 residents and has its own port where ships that transport ore to Asian countries are docked. A monument dedicated to a dog, which is the symbol of the town,

has been built in this town and a documentary called “The Red Dog” has been made about it. Here we visited Blagoja and Elena Shapkaroski’s home (Elena is from Volino, and Blagoja is from Velgosti). We also visited Jone and Blagitsa Sitnikoski (Blagitsa is from Morojshita and Jone is from Gorentsi). When we were done visiting, we said goodbye to our hosts and continued on to Perth, the capital of Western Australia. There we stayed at the home of Nada’s cousin, Ilinka and her husband Bogoja Gjorgjioski and their sons Bonche and Kris. We were invited to a wedding, during which Bonche’s son, Bobi, married Beti Dimoska from the village Loznani. I was pleased to be the flag bearer in the wedding replacing Ljuban Tupantseski. After the wedding, we visited Bogoja’s brothers-in-law, Naume and Angja Ivanoski, Bogoja and Ilinka’s sons-in-law, Kole and Blagitsa Boshevski from the village Puturus and Slave and Violeta Andreski from the village Zhurche and, of course, my brothers’ friends Dancho and Tsena Gusakoski from the village Krivogashtani.

Several thousand Macedonians lived in Perth which included my four brothers. Two Macedonian churches and two cultural centres have been built there. My brother Spase with his wife Ljubitsa and daughter Marija established their residence there. Volino also remembers this city because of Velko Ilinkoski’s suicide. The port of Fremantle reminded me of my first step on this Australian continent. I remember it was during the Christmas holidays when the World Swimming Championship was held in Perth, attended by Macedonian swimmers Mirjana Boshevaska, Aleksandar Miladinovski and coach Dimitrija Popovski. We had a short meeting with them at the Charles Hotel, owned by Macedonian activist Kris Angelkov.

Visiting Daydream Island - Daydreaming (January 1 – 6, 1999)

On January 1, 1999, my wife Nada, daughter Biljana and I traveled on an excursion to Daydream Island, located near Hamilton Island. There is no fresh water on this island for drinking, washing or cooking. Water is brought in by tankers from Brisbane. Daydream Island is a beautiful place to spend the summer, in warm sea water, with coral and fine sand made from crushed shells and pebbles. There is a swimming pool where drinks are served. So, while sitting at the bar, you can splash your feet in the water and sip your drink. Biljana went on a boat ride during which she was quickly lifted up with an open parachute and floated up high. We spent the evenings watching movies and performances by island dancer groups.

On vacation in New Zealand (January 17 – 24)

My wife Nada, daughter Biljana and I set off on a trip to New Zealand, the closest country to Australia, the two distant lands that are part of the Commonwealth Kingdom. New Zealand is often called the “land of sheep”. While we are on the subject of New Zealand, I want to tell you a story of when I served as a soldier in Varazhdin in 1964. While on duty, another soldier and I went inside a large orchard with all kinds of fruit trees; we were trenched in sweat. And just as we were about to pick some large, juicy peaches that had fallen on the ground, the lady who owned the place surprised us and, instead of chasing us away, said, “Drop those peaches and pick yourselves some nice ones from the trees, as many as you want because they too will fall to the ground and rot. I am all alone here, my children are gone to New Zealand and there is no one to take care of my fruit trees. My children are asking me to go and live with them but I don’t want to leave this beautiful place. And when I tell them that, they say there are ranches in New Zealand and in Australia with tens of thousands of sheep...” At that time I couldn’t fully comprehend what she was telling us but now that I’m here, I’m beginning to understand. Sheep are not milked in Australia and New Zealand, they are only kept for their meat and wool. People who invested money in livestock farming have become millionaires.

New Zealand is made up of two larger islands but we only visited the Northern part. We first stayed in the city Wellington, located at the lowest end of this part of the island. Most of the residents in New Zealand are Maori, Europeans and Polynesian. The city is full of greenery, with beautiful lawns, trees, a wonderful climate with clean air to breathe. Unfortunately, the beaches are unusable. They are loaded with black volcanic rocks.

Here we visited the Maori Museum and took a cable car to the Botanical Gardens. There we rented a car and visited several cities and sights, which we had planned to visit ahead of time. Driving through suburban roads, we saw endless ranches full of sheep and fruit and vegetable plantations. We then arrived in the city Napier where we visited the memorial museum. The beaches on the Pacific side were all black from the volcanic rocks, and without fine sand. The next day we went to see the aquarium but we were too late. However we did see the monument dedicated to Pania, a beautiful Maori girl. As legend goes, Pania turned to stone while waiting for her lover to return from fishing. The next city we visited was Rotorua, a Maori city with many geysers, which are active to this day bubbling underground and

ejecting mud and sulfurous bubbles on the surface. There are also heated swimming pools in which the water is kept at a certain temperature.

Later we visited Tamaki, a Maori village. In the evening we enjoyed dance performances put on by the folklore group “Titirangi”.

After we left Rotorua we set off for Auckland via Hamilton, which was only 120 km away and I must say - I was doing the driving. Even though Auckland is the most populous city in New Zealand, it is not the capital, just like Sydney is not the capital of Australia. Auckland, however, is similar to Sydney, with the same small bridge that connects the poor west with the rich north. Here too, the city has a tall tower and tall buildings. In this not so populated city with Macedonians, we managed to find a Macedonian operated restaurant called “Una Lira”, owned by Blagoja Bill Stojkovski, born in Obednik, and his wife Juliana from Sopotnitsa, Demirhisar Region, who moved to Auckland about ten years ago. Here we also visited the Aquarium, which houses all kinds of fish. We climbed the tall tower, which frightened Nada because we stood on a glass floor under which we saw people looking like midgets. We also visited the restaurant “American Planet”, half of which was kept dimly lit in which posters of a number of actors and clothing were exhibited. We also visited the casino where we had dinner and toasted to our successful trip in New Zealand, the land of sheep and kiwis, where we spent eight days and seven nights and from which we took home many beautiful memories.

A week-long work trip to Newcastle (11–16 November 2002)

Our work crew was informed in advance that we would have to prepare for a week-long work trip to a worksite located near Newcastle. The job involved pulling out two power lines that were to be connected to the Erraring power station. But they had to be pulled out safely without causing contact with the wires used underneath by the electric trains that passed every two hours. As safety officers, my group was sent to protect the trains that ran from Sydney to Newcastle and back. In addition to our group leader Mark Helsen, the group consisted of the following safety officers: Peter Turner, Jason Montgomery Australians, Robert Collins Irish, myself Macedonian, as well as Harvey Santos Basque and Roy Jae Young New Zealanders. As a group we all stayed at the Cairns Beach campsite. And besides us, there were also thirty electricians, ten trucks, four cranes and several work cars ready to work. The power plant had two huge chimneys.

For added safety, two safety officers were posted on the Sydney and Newcastle sides of the track to stop trains. The train engineers were instructed ahead of time to be careful traveling on that part of the track and that if anything went wrong they were to immediately stop the train.

We had a very friendly and nice outing. We got to go swimming, make barbecues, drink and tell a lot of jokes. The numerous photos we took tell the real story of the event.

On an outing to the Hunter Valley vineyards

On July 25, 2003, my wife Nada and I, our son-in-law Tony and our daughter Biljana traveled to the Hunter Valley vineyards located about 200 km north of Sydney. We stayed there for only two days and one night. We toured the vineyards in the famous Hunter Valley wine region. We had the privilege of being taken around in a special horse-drawn carriage, stopping off at several wineries to sample the fermenting grape juice, or blood of Jesus. In the evenings we went to the Salon to have dinner, drink and watch and listen to the village musicians and comedians perform. It was a wonderful outing for our rest and recreation.

On a trip to the Foster area

On March 10, 2007, my best man Zdravko, myself and my son-in-law Tony Josheski, our wives Militsa, Nada and Biljana, and my granddaughter Lana went on a trip to the Foster tourist resort located about 330 km north of Sydney. While we were there we received a surprise; Biljana was pregnant again. The happy news was followed by congratulations and a toast with a strong drink. During the two days we were there we walked around the Pacific Ocean bay, watched dolphins do acrobatics, did some swimming ourselves (I swam with Zdravko and Lana) and enjoyed meals. On the third day we left for Sydney, taking with us the beautiful memories of this joyful two-day trip.

These travelogues entitled “Trips through Australia” are prepared for printing but have not yet been published as a book.

My published books and their editors and reviewers

“Surface Roots” published by the Macedonian Literary Association “Grigor Prlichev” from Sydney, in Sydney 1985, Selection and review by Prof. Dr. Gjorgji Stalev.

“Chained Sea” published by the Macedonian Literary Association “Grigor Prlichev” from Sydney, in Sydney 1988. Selection and review by Prof. Dr. Ilija Chashule.

“The Great Ship” published by the NIO “Studentski zbor” in Skopje, 1988. Selection and review by MA Naume Radichki and MA Ilija Velev.

“Migration to the West” published by the Macedonian Literary Association “Grigor Prlichev” from Sydney, 1990. Selection and proofreading: Dr. Gane Todorovski and Dr. Ilija Chashule, reviewer MA Dushan Ristevski.

“Todorka” - a poem, published by “Matitsa Makedonska” from Skopje and the Macedonian Literary Association “Grigor Prlichev” from Sydney, 1995. Reviewer Dr. Naume Radichki.

“Svitilo” published by the Macedonian Literary Association “Grigor Prlichev” from Sydney, 1999. Editor Dr. Stojan Risteski, reviewer Svetlana Hristova - Jotsich.

“Between Two Hearths” published by the Macedonian Literary Association “Grigor Prlichev” from Sydney, 1999. Reviewer Done Panovski.

“Restless Winds” published by the Macedonian Literary Association “Grigor Prlichev” from Sydney, 2004. Selection and review Dr. Stojan Risteski.

“Love Imagination” published by the Macedonian Literary Association “Grigor Prlichev” from Sydney, 2004. Selection and review Dr. Stojan Risteski.

“Behind the Blue Wave” published by the Macedonian Literary Association “Grigor Prlichev” from Sydney, 2008. Selection and review Prof. Dr. Naume Radicheski.

“The sunrise in my dream” (bilingual edition) published by the Macedonian Literary Association “Grigor Prlichev” from Sydney, 2014. Selection and reviewer Dr. Naume Radicheski, Poems translated from Macedonian by Will Firth.

“The sunrise in my dream” Published by Macedonian Literary Association “Grigor Prlichev” from Sydney, 2013. Selection and reviewer Dr. Naume Radicheski, Poems translated from Macedonian by Will Firth.

Travelogues: **“On the path of the sun in Macedonia”** published by the Grigor Prlichev Literary Association from Sydney, 2000. Editor and reviewer Dr. Stojan Risteski.

“Macedonia - my homeland” published by the Grigor Prlichev Macedonian Literary Association from Sydney, 2002. Editor and reviewer Dr. Stojan Risteski.

“Macedonian demonstrations in Australia” published by the Grigor Prlichev Macedonian Literary Association from Sydney, Struga 2004. Editor Dr. Stojan Risteski, reviewer Prof. Aleksandar Donski.

Biographical note **“Spase Trposki - life and work”** published by the Grigor Prlichev Macedonian Literary Association from Sydney, Struga 2008. Editor Dr. Stojan Risteski.

“Macedonia - We Do Not Forget You” published by the Macedonian Literary Association “Grigor Prlichev” from Sydney, Shtip 2016. Reviewer Fidanka Tanaskova.

Biographical note **“This is my life”** published by the Macedonian Literary Association “Grigor Prlichev” from Sydney, Struga 2022. Editors Dr. Naume Radicheski and Dr. Dimitar Pandev, reviewer Dr. Dimitar Pandev.

From the Macedonian Literary Association “Grigor Prlichev” (1978 - 2023) archives, First edition. Published by the Macedonian Literary Association “Grigor Prlichev” from Sydney, Struga 2023. Editor and reviewer Dushan Ristevski, MA.

A second edition was printed in Struga in 2024.

Ancient discovery in Koroshishte

On November 12, 2024, it was announced that archaeological treasures had been found in the Rasnitsa area, near the village Koroshishte, in a 2,600-year-old tomb (8 x 5). In addition to the numerous bones and skeletons, a helmet and 103 ancient artifacts made of gold, silver and bronze were also found.

Years ago, like many other Volino villagers, our family owned a field in that area. Forty years ago, the field where the tomb was found was owned by Petrush Yakimoski, who sold it to a Shiptar. The Shiptar, however, did not pay for it and did not transfer ownership of it to his name.

Sometime earlier, four golden masks were found in Trebenishta, two were seized by the Serbs and are now kept in the Belgrade Museum and the other two were seized by the Bulgarians and are now kept in the Sofia Museum.

Respect for our deceased relatives and friends

The first funeral I attended in Australia was for Zarina Chaldrmoska – Stoeska, who died on December 5, 1969 and was buried in the Botani Cemetery. The service for Zarina's funeral was held in a Greek church by a Greek priest. She left behind a husband, six daughters and one son.

In 1990, after a short illness, Ljubitsa Spiroska died at age 70. The funeral service for her was held in the Sveti Kiril and Metodi church and was performed by priest Vladimir Poposk. Ljubitsa was buried in the Rockwood Cemetery and left behind her children Bozin, Danitsa and Bogdana. Mother, she was your aunt, wife of your uncle Vangel.

On November 15, 2019, after a long illness, our cousin, the patriot Sergija, son of Santa and Vangel Sekuloski, passed away. His funeral was held at the Sveti Dimitija Solunski Church in Wollongong and the service was delivered by Reverend Aleksandar Ivanovski. Sergija was buried in the Kembla Grench Cemetery and was survived by his wife Danitsa, sons Samoil and Iane and five grandchildren.

On March 12, 2021, after a long illness, Ljube Stoeski from Volino passed away at age 72. His funeral was held at the Sveta Petka Church and the funeral service was delivered by Reverend Vlado Nedeski. Ljube was buried in the cemetery in Sutherland and was survived by his wife Bogdana.

On February 14, 2022, after a long illness, our cousin Bogoja, son of

Santa and Vangel Sekuloski, passed away at age 75. His funeral was held at the Sveti Dimitrija Solunski Church in Wollongong. Bogoja was buried in the cemetery in Kembla Grench and was survived by his wife Nada, children Gotse, Oliver and Silvana.

After a long illness, our cousin Viktorija, daughter of Denitsa and Krste Lajkoski (Jovanoska), passed away at age 90. Her funeral was held at the Sveti Dimitrija Solunski Church in Wollongong. The service was delivered by Reverend Tome Mladenovski and she was buried in the Kembla Grench Cemetery. Viktorija was survived by her children Slavitsa, Tanas, Aneta and Vera and six grandchildren.

After a long illness, our cousin Ljuban, son of Vasa and Zivko Tupantseski passed away at age 75. His funeral was held at the Sveti Dimitrija Solunski Church in Wollongong and the service was delivered by Reverend Mladenovski. Ljuban was buried in the Albion Park Cemetery and was survived by his wife Vasa and children Silvana, Iane and Biljana and her grandchildren.

Comments made about me and Spase in the portals after the article “And Spase collaborated with Bogdanovski” was published

Led by Prof. Dr. Natasha Kotlar, a conversation was held on the TV program “For Macedonian Affairs”, between historian Prof. Kotlar and PhD student Marjan Gijovski, M.A., employed at the Republic of Macedonia’s State Archives. The topic was on doing research on Macedonian political emigration from 1945 to 1990. In addition to mentioning a number of patriotic names from the diaspora, mine and Spase’s names were also mentioned. I was identified as a cultural tribune who publishes articles and books with aims of prompting the Macedonian public to raise its voice against the deniers of our homeland Macedonia. Spase was identified as a rebel, who publicly collaborated with several emigrant patriots, including the great Macedonian dissident Dragan Bogdanovski. It is important for us, mother, that in addition to highlighting our names on television, broadcast all over the world, that the book that I wrote about my brother Spase entitled “Spase Trposki - Life and Work” also be mentioned, and it was many times.

Issue 70 of the by-monthly Povod Magazine published in December by the Macedonian Literary Association “Grigor Prlichev” from Sydney, (also published in electronic format), was dedicated to my brother Spase with a larger article written about him that included a short biography, poems and

photographs, as well as his collaboration with Dragan Bogdanovski. After reading the article, several Macedonians wrote comments via e-mail or via messenger.

MA Marjan Gijovski wrote about the role brothers Ivan and Spase Trposki played in shaping awareness about Macedonian activities. He said that in recent years Ivan Trposki had unreservedly supported our scientific research and activities in the area of Macedonian political emigration after the Second World War. As a responsible and conscientious patriot, Ivan constantly donated literature and documentary materials during my doctoral studies, which greatly contributed to the history of Macedonian emigration. Ivan did this unconditionally and with special respect for younger historians because he wanted to preserve and enhance the memory of a series of individuals who worked on Australian soil in favour of the Macedonian cause.

Ivan Trposki opened up a lesser-known dimension for me, and that is the character and work of his brother Spase Trposki. Political activism involving individual Macedonian emigrants is particularly important to me, and so Spase Trposki together with Dragan Bogdanovski, leader of Macedonian political emigration, opened up new dimensions for my research, considering that Macedonian political emigrants were hostile towards the Yugoslav state during the 80s and early 90s of the 20th century, which in turn Yugoslavia used its State Security Services to deal with them.

Spase Trposki found himself under attack, surveillance and investigation. There were many reasons for that but, above all, it was his declared anti-Yugoslav stance. The sacrifices these people made were incredible for which the Macedonian people have a duty to do something to show that those who made such sacrifices deserve some respect. The least we can do for them is propose naming streets and buildings in Macedonian cities with their names. Let their work be a motive for writing stories, making films, opening exhibits in museums, etc.

In the end, MA Gijovski appealed to Macedonian emigrants to follow Ivan Trposki's example and donate their collections and archive materials to researchers at the Institute of National History in the Republic of Macedonia.

Historian Prof. Dr. Violeta Achkoska wrote the following, "People like Spase are rare, brave, dignified and have a strong and good character. That is why we should continue to mention and remember him. You, Ivan, with the book you dedicated to him, have built an eternal monument to his name."

Journalist Fidanka Tanaskova wrote, "The Trposki family has produced great heroes and glorious Macedonians. It is amazing and unbelievable the

calamity your brother Spase underwent. And damn those traitors for the evil they committed against our patriots, and only because our patriots love Macedonia!”

Writer Gorjan Petrevski wrote, “Your writing is very emotional and your stories are well written. You write from experience as befits an author who lives with literature and emotions when expressing yourself. If things are not given a soul, they will be empty and insignificant, and thus will not attract attention. You are doing great, my friend, you selflessly dedicate all your warm authorship to Macedonia, your country of birth, even though you live a long distance from it.”

Activist Gotse Durtanoski lives in Germany and works at the European Christian Academy in Riga, Latvia. He and a group of intellectuals found Prof. Dr. Anastas Kotsarev’s grave in France. Kotsarev was a Macedonian innovator and fought for the Macedonian cause before the Versailles Peace Conference took place. So, a memorial was held for him in Skopje in early April 2025, commemorating 135 years after his death.

This is what Gotse wrote about the commemoration, “Brother Ivan, the commemoration in Skopje today was attended by various famous figures from the Macedonian public and beyond including President Gordana Davkova Siljanovska, Prof. Violeta Achkoska, Prof. Natasha Kotlar, academician Ljupcho Kotsarev, the mayors of Paris and Ohrid and others. There were many nice people at the commemoration who praised us, brother, for being Macedonians.”

Lineage of my mother Ljuba and my father Naume

Naume Trposki (June 23, 1920 – February 23, 1990) and Ljuba Spiroska (February 19, 1921 – February 11, 1967) had children Dime, Ivan, Ristana, Spasko, Angele, Trpe, Tode and Boshko. Tode and Boshko died young.

Dime (1939 – 1992) married to Goritsa Kojeska (1940 – 2011) had children Zhivka, Robertina and Zharko. Zhivka married Kole Boshski (May 15, 1956 – January 30, 1999) and had daughter Katerina. Zharko married Suzana Mileska and had children Natasha and Teodora. Natasha married Nikola Trposki and had daughter Matea. Robertina married Dimitri Nikoloski and had children Darko, Gjoko and Angela. Angela married Boban Krstanoski and had a son, Dimitar. Dime and Goritsa had three children who died before they were baptized. Zhivka and Katerina lived for the longest time in Skopje. Kole was buried in his native village Kalen, in Prilep.

Ivan (June 21, 1942) married Nada Ivanoska (May 29, 1944) and had a daughter Biljana (March 18, 1976). Biljana married Tony Josheski (March 3, 1975), with whom they had children Lana, Adriana and Kristijan.

Ristana (May 5, 1945) married Boris Jankoski (1941 – 2007) and had children Ljupka and Sasho. Ljupka married Vlado Stojkoski (1963 – 2022) and had children Dejan and Simona. Dejan married Maja Nechkoska and had children Bisera and Viktor. Simona married Aleksandar Duzleski and had a son, David. Sasho married Monika Bojoska and had children Michela and Alberta. Michela married Dejan Dertvishoski and had a son, Aleksej.

Spasko (Spase) (May 19, 1947 – December 16, 2000) married Ljubitsa Naumoska and had children Klaudija and Marija. Klaudija married Vancho Koleski and had a son, Aleksandar. Ljubitsa and Marija lived in Perth for a long time.

Angele (November 11, 1951) married Ristana Bosheska and had children Gotse and Tatjana. Gotse married Tajana Rezende and had a daughter, Sofia. Tatjana, for the longest time is living in London.

Trpe (January 23, 1955) married Roza Chaldrmoska (April 13, 1962) and had children Aleksandra and Ljuba. Aleksandra married Krste Ilinkoski (23.9.1976 - 19.7.2025) and had children Ilija and Ivana. Ljuba married Rodney Galo and had children Emilija and Luka.

As you can see, mother, from your five sons and one daughter, you have eight granddaughters, four grandsons, eight great-granddaughters and six great-grandsons. Our line along with the Trposki name will continue to exist in the hope that grandson Gotse who married Tajani Rezende and had a daughter, Sofija, will have more children and one or more will be boys who will continue the Trposki family name. May they all be healthy and live long, mother, as well as the female ones who are gifts from God. That's right, mother, with their wings we will continue to fly. I'm also happy to say that our sons-in-law are valuable and generous (with the exception of the three sons-in-law who left us before their time, namely: Boris, Ristana's husband, Kole, Zhivka's husband, and Vlado, Ljupka's husband). May God grant them good health and harmonious and cheerful lives. Children's schooling, weddings, baptisms... await us... Life will continue to move along a straight path and your spirit will continue to fly over us, mother, guard us, defend and protect us from all kinds of bad things and misfortunes.

Things in the village are the same, mother. There, too, they are waiting for Leonid, Christafil's grandson, to get married and have sons so that there too the Trposki line and name can continue.

I brought a handful of soil from Macedonia to Sydney

Mother, I don't know what role taking a handful of soil from Volino and scattering it over a coffin would play for a departed, but on the last day when we left our home in Volino, Ohrid and Macedonia, I went to our garden and took a handful of soil with me. I was immediately flooded with memories from your separation from the house and from us, mother, when we took you to have your surgery in Ohrid. That memory burned deep in my soul. I had the same thoughts as you did when you left the house and garden and went to Ohrid on that fateful day. I went into the garden not very far from the old house, on whose foundations a smaller house has now been built, but large enough to accommodate a small number of people. I bent down and grabbed a handful of soil from the place where you used to leave your crying babies in their cradle while you dug the soil, or watered the soil beds on which you had planted peppers or spring onions. While I was struggling with my thoughts of being separated from our house and garden, I was overcome by the thought that perhaps, for some reason, I would return. At the same time I heard my brother Angele and sister Ristana, who had come to see us off back to Australia, jokingly say, "Hey, hey don't take all this rotten soil to Australia. We know you want it to be lighter than that Australian clay soil, but..." But there it was. I brought it to Australia in a jar and wrote on the jar, "Macedonian soil." I then placed it above the document of the grave plot I had purchased in the Sutherland settlement cemetery. So on the day when I close my eyes, those who will take on the obligation for my burial will find it with my papers and take it and scatter it over my coffin. I think the soil too will accept this act of mine, because through my entire life's activism I have spread and affirmed the Macedonian language, literature, culture, history and identity in this second homeland of mine. I want this handful of soil from my homeland to be poured onto my coffin, to warm me and befriend me for eternity, because for it I and a multitude of fighters, some with rifles on their shoulders and some with pens in their hands, have bravely fought for it to be and remain for generations a free, united and independent state, the Republic of Macedonia.

It's time for a final farewell, mother

I am nearing the end of writing the book dedicated to you, mother. To you, who we called mother, dear mother, dearest mother, but mostly mom...

Depending on the occasion we used to call you by one of those names. And your answer was direct, “What or what’s wrong with you!” If we were pleading or tearful, you would answer with a cry, “What’s wrong with you, constantly yelling mother, mother, mother...!”

Like I said goodbye to you before in front of your grave I now want to say goodbye to you at the end of this book, I want to say goodbye to you, mother, to our most precious gift from God. And here and now, at the thought of saying goodbye, tears immediately well up in my eyes, my hands tremble and my heart beats rapidly. Dark thoughts swarm through my mind. I scold myself, so as not to rush, so as not to sin against you during our last forgiveness and separation. I know that you, who gave birth to me with a healthy and cheerful spirit and trained me to pave my own way in life, to create a family and respect our relatives and friends will not be angry with me. Let me tell you, mother, my health has been very good up until these moments of my 83rd year of living. I have never missed a morning walk with the group from our neighborhood for the last 20 years. I also walk in the afternoon, mother. If I walk with my grandchildren, I go to the Park, and if I walk alone, then I walk through the streets of our neighborhood. Recently, walking uphill has been more difficult for me, and so I stop often to catch my breath. As of the end of 2018, I have been hearing a constant hissing sound inside my head above my left ear. The doctor said there was no cure and that, in time, I would get used to it. The doctor gave me one pill a day to lower my cholesterol and two pills to improve my blood circulation.

In addition to the noise in her head, Nada has rheumatism in her legs. She often gets up at all hours of the night to cool her legs in a cold bath of water to get relief. She is much heavier now than from when you remember her, mother, from our wedding, when you bumped her head on the hearth and when she sat on your lap. I still remember what you said, “Today’s brides are as light as a feather, they are not like those in our time, big boned, sturdy and heavy...”

Our grandchildren have grown up, and Nada has served as a measure of good character for them. They have enrolled in higher school. Lana is taking work experience classes. All the grandchildren now live with their parents. Nada and I live in a two-story house with five rooms, a double garage, a large lawn and yard, a small garden and separate places for a grill, a library and a table with chairs for rest and recreation. From the balcony we can watch the New Year’s fireworks in the centre of Sydney. Let me tell you, mother, that for the last two years my brothers Angele and Trpe have been mowing our

lawns, but starting on May 22, 2025 the state will take over that job and send people to mow our lawns for a symbolic monetary fee.

Regarding my activities, mother, every Friday, and sometimes on other days as needed, for the last 46 years, I have opened the Macedonian Library for book borrowers and casual visitors. The library is owned and operated by the Macedonian Literary Association “Grigor Prlichev”. The library is located in the Anncliffe neighborhood.

During holidays, Nada and I often go to our Macedonian churches to light candles for our health, and also for you mother so that God may forgive you and the candlelight may guide your way. Because of my voluntary activities in the community, and for my creative work, I have been given valuable awards and recognition. I have written about this in my biography, I have written some for the “Prlichevtsi” Jubilee book. A modest amount will also be published in your book, which will be published soon.

I hope that you will not mind that I have written about the many incidents and events that happened to you and to us, your children, as described in this book. Many of the people I have written about are no longer alive, many have children and grandchildren who are still alive, so it is possible that someone may be offended by the articles I have written about their relatives and friends. But the most revolting articles I have written are about your brothers and sisters, whom you painfully raised as a sister and as a mother, and in return they showed you no love or appreciation. Not even when you were in the hospital and needed them the most. The least they could have done was what they promised you they would do; intervene of your behalf with the doctors and hospital staff for the success of your surgery and its course during your recovery. And how much they truly loved you, mother, became evident immediately after your passing, when they divided your family’s property. When they went to court they told the judge that they had only one sister, not two. They left you out. But don’t worry, mother, you and father have us, your children, to whom you gave birth and raised. We all now have families of our own, of which you can be proud. And even though some of us left home, some of us remained in our homeland. Those of us who left with suitcases in hand, left for a better life, for us and for our children. We are grateful to you; you will always be in our thoughts. We will remember you as good and exemplary parents, and your grandchildren and great-grandchildren will know you as good grandparents and even better great-grandparents.

Finally, my wishes are modest: if I could, I would like to live the same life again, and I want my passing to be quick and painless. See you soon,

mother, until the next spiritual meeting in God's heavenly paradise. Yes, it was from there, from that heavenly height that you followed our earthly life and protected us from bad vices and deeds, together with the Holy Mother of God and all the other Christian saints, whom we celebrate and honour. And until then, mother, I will continue with my activities as long as my heart and brain work. I will continue to correspond with my friends on Facebook, where I am friends with numerous relatives, friends, intellectuals, academics, famous and ordinary people. So, if I told you that the world-famous tennis player Novak Djokovic, from Serbia, also asked me to be his friend, you would not believe me. But when I thanked him and congratulated him on his successes in the Macedonian language, he ended the correspondence.

Yes, mother, I will continue with my morning walks, slowly and cautiously for my age, I will also monitor the moonrise, after which I will once again send greetings to my compatriots in the homeland and around the world, and I will hum the words of the song that the young Macedonian sailors (gemidzhii) sang before their deaths, "Nalej, nalej, nalej/meandzhike nalej, nalej, nalej od rujnoto vino...!" (Pour, pour, pour/ meandzhike pour, pour, pour from the red wine...!)

IVAN TRPOSKI'S BIOGRAPHY

Ivan Trposki, son of Ljuba and Naume Trposki, was born on June 21, 1942 in the village Volino - Ohrid region, Macedonia. Ivan married Nada Ivanoska in 1967, with whom he had a daughter, Biljana, born in 1976.

Ivan left Volino and Macedonia on August 26, 1968 and moved to Sydney, Australia where his wife Nada joined him in 1970.

For his first 4 years Ivan worked in glass and food factories, and for the last 28 years he worked for the New South Wales State Railways, from where he retired in 2007, without taking a single day of paid leave.

Ivan joined the Macedonian Literary Association "Grigor Prlichev" from Sydney in 1978 and has been a member in good standing ever since. Ivan is also a member of the Publishing Board of the magazine "Povod" and a long-time Librarian and Archivist at the "Grigor Prlichev" Library, the first of its kind outside of Macedonia.

Ivan is also a correspondent working for the magazine "Macedonia" published by "The Matisa na Iselenitsi" in Macedonia and for other newspapers and magazines in Macedonia and Australia. With his poetry and essays, Ivan has performed in many events, in which he warmed the spirit of the Macedonian people and helped them cope with their longing for Macedonia in distant Australia.

With his poetry, Ivan has participated in the "Young Struga" event in 1979 and the "Struga Poetry Evenings" in 1987 and 1995, where he also performed at the "Mostovi" (Bridges) event.

Ivan has been a member of the Writers' Association of Macedonia since 1988 and a member of the Journalists' Association of Macedonia since 1995.

Ivan's poetry is represented in the collections entitled: "Views" (Sydney - 1984), (Skopje - 1988), "Spizalit" (Ohrid - 1985), "Our Paths" (Melbourne - 1986), "Iselenichki Poetichki Meridiani" (Skopje - 1997), "Ohrid Literary Creators from Prlichev to the Present" (Ohrid - 1999), "Elevations of Longing and Passion" (Sydney - 2003), as well as in the anthologies in English: "Anthology of Macedonian Poetry" (Sydney - 1997), "Our Macedonian Word" (Bitola - 2006), "Balkan Love Poetry" (Bitola - 2015), "Ratsin - Two Shores" (Skopje - 2015), "Love Gazebo" (Bitola - 2016), "Balkan Poetry Today" (British Library - 2017), "Book about the Holy Brothers Cyril and Methodius" (Ohrid - 2022), "Book about the Holy Brothers Clement and Naum of Ohrid" (Ohrid - 2022), "Heroes of Macedonia" (Skopje - 2024), "Poetry about Macedonia" (Skopje 2024), "April 27, the Summer of God

2017” (Skopje – 2024), “Poetic - prose works by native authors” (Ohrid – 2024), in the Australian anthology “Slimy Mirror” (Brisbane – 1998), and in the anthology of the 21st World Poetry Congress “Open Borders” (Sydney – 2001) and “Reunion” (Sydney – 2003), “Heroes of Macedonia 2” (Skopje). Ivan is also represented in the Encyclopedias of Australia (1988) and Macedonia (2009).

Ivan authored the poetry collections: “Surface Roots” (Sydney - 1985), “The Big Ship” (Skopje - 1988), “Chained Sea” (Sydney - 1988), “Migration to the West” (Sydney - 1990), the poem “Todorka” (Skopje - 1995), “Svitilo” (Sydney - 1999), “Between Two Hearths” (Ohrid - 1999), “Restless Winds” (Sydney - 2004), “Love Imagination” (Sydney - 2004), “Behind the Blue Wave” (Shtip - 2008), “Ugrej Sontse vo moj son” (Skopje - 2013) and in English “The Sun Rose In My Dream” (Shtip - 2013); of the travelogues: “On the Path of the Sun in Macedonia” (Sydney – 2000), and “Macedonia My Homeland” (Sydney – 2002).

Ivan also authored the book “Macedonian Demonstrations in Australia” (Struga – 2004), the biographical record “Spase Trposki – Life and Work” (Struga – 2008) and the book of records “Macedonia – We Will Not Forget You” (Shtip – 2016). The autobiographical book “This is my life” (Struga - 2022), the Jubilee book “45 years of life in the Macedonian Literary Association ‘Grigor Prlichev’ in Sydney” (Struga - 2023) - first edition. “Jubilee book life in the Macedonian Literary Association “Grigor Prlichev” in Sydney” (Struga - 2024) - second edition.

Ivan is one of the initiators who organized the events “Days of Macedonian Culture” held in 1986, 1988 and 1991 in Australia. He was a member of the Committee for Supplementary Teaching of the Macedonian Language at the “11th October” School in Yagoona and in the New South Wales Board of Education. Ivan was member of the KUD “Vardar” Board from Bankston and participated in many protests where there were demonstrations held in support of Macedonia and the Macedonian cause.

He was the initiator and president of the “Ohrid-Struga Association” for New South Wales. He is the initiator and president of the “Volino Evenings” in Wollongong, Australia and is a collaborator in the 1995 publication of the Volino Village Monograph. Ivan composed the song dedicated to his native village Volino.

Ivan collected and sent aid for the sick and for the construction of cultural and religious facilities in Australia and Macedonia. Ivan was also a member of the board of the Foundation for Macedonian Studies at Macquarie

University in Sydney. He is a regular member of the Australian-Macedonian Theatre in Sydney, the Australian-Macedonian Charitable Service in Sydney and the Emigrant Resource Centre in the St. George region.

Ivan has been awarded in many competitions for poetry and prose, but the most significant are: “Iselenicha Gramota” - 1995, presented to him by the Macedonian Foundation of National Culture of Emigrants to expatriates from Macedonia as part of the Struga Poetry Evenings; poetry award from the International Library in Queensland in 1998; “Macedonian Sun” award for literature and culture in Sydney in 2004 and the “Stojan Hristov” award for the best poetry collection of poems by a poet from the diaspora, awarded to him by the Agency for Emigrants of the Republic of Macedonia as part of the Struga Poetry Evenings in Struga, in 2013.

Ivan received several awards and recognitions for his social work, including: an award for social work from the Municipality of Canterbury (a suburb of Sydney) in 2006. He received special awards and recognitions from the New South Wales Community Relations Commission for voluntary work in 2006 and 2007; from the Council of Australia for the Year 2008; from the Municipality of Ohrid for cultural and humanitarian ties with his homeland in 2008; from the Municipality of Canterbury for cultural achievements and was named Honorary Citizen in 2010; State Award from New South Wales for social and humanitarian work in 2010; State Award for Senior of the Year and for his charitable work in the community in 2011; Lifetime Achievement Award for his contributions in the Macedonian community from the United Macedonian Diaspora in Washington in 2011; Lifetime Achievement Award for his voluntary work in the Macedonian community for which Ivan was also awarded the “Golden Sun” in 2011; Lifetime Achievement Award and Honorary Member for the affirmation of the Macedonian language and culture in Australia, awarded to him by the Macedonian Literary Association “Grigor Prlichev” from Sydney in 2013; Award of participation in the program of the 40th Prespa Emigrant Meetings, awarded to him by the Directorate of Meetings in Ljubojno in 2013; Award of affirmation for providing humanitarian aid to the village Volino awarded to him by the Local Community of Volino, in Volino in 2013; Award of cooperation with the local radio program “Skidro” from Sydney in 2015; Award - Medal of Merit for Macedonia presented to Ivan by Gjorge Ivanov in Ohrid in 2016, the then President of the Republic of Macedonia; Award for nurturing the Macedonian language and culture, presented to Ivan by the Agency for Emigration of the Republic of Macedonia in Skopje in 2016;

award for best poetic work at the Facebook portal competition for 2014, awarded to him in Ohrid in 2016; Award for promoting the Macedonian language in Australia presented to Ivan by the “Grigor Prlichev” Library in Ohrid in 2016; Award for voluntary work – 40 years of the “11 October” school from Yagoona in Sydney 2016; Award for 40 years of volunteer work in the community presented to Ivan by Gladys Berejiklian Premier of New South Wales in Sydney 2016; Award from the Sydney Theatre Group for Arts and Literature in 2017; Award for affirmation of the Macedonian language in Australia from the “Grigor Prlichev” Library in Ohrid 2023; Trophy for 50 years of membership in the “Canterbury - Bulldogs” Rugby Club in Sydney 2024; Award of cooperation, awarded to Ivan by the radio program “Oro Makedonsko” from Chicago in 2025.

ΦΟΤΟ ΓΑΛΕΡΙЈΑ

PHOTO GALERY

ФАМИЛЈАРНИ ФОТОГРАФИИ / FAMILY PHOTOS

Мајка и Диме го испраќаат Н. Милошески во Австралија 1962 г.

Со мајка ми го испраќаме Диме во ЈНА 1962 г.

Науме и Љуба Трпоски на пазар во Струга 1965

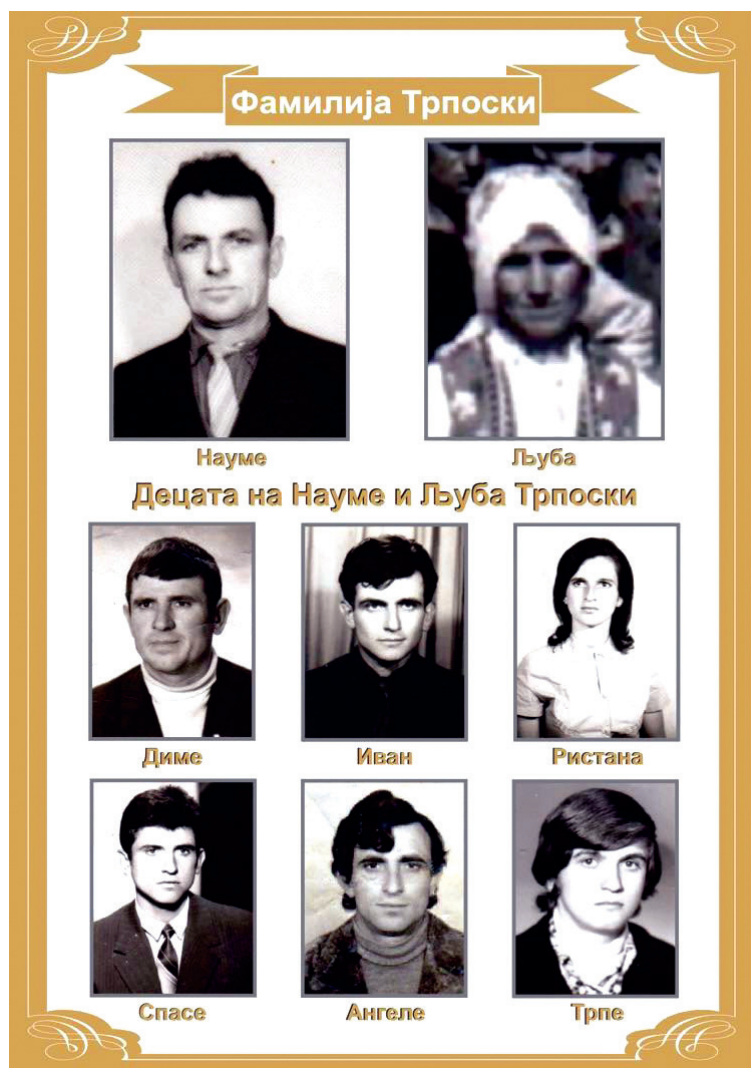
Диме го испраќаат за Австралија 1964 год.

Бутинот и струшката - мајчини спомени

Иван и Нада со Билјана и Тони и нивните деца пред гробот од Љуба и Науме 2023 г.

Децата на Науме и Љуба

Живка од Диме

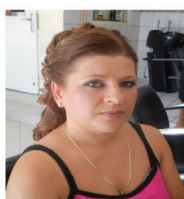
Жарко од Диме

Робертина од Диме

Билјана од Иван

Љупка од Ристана

Дедо Наум

Сашо од Ристана

Внуците на Наум и Љуба Трпоски

Клаудија од Спасе

Баба љуба

Марија од Спасе

Гоце од Анѓеле

Татијана од Анѓеле

Александра од Трпе

Љуба од Трпе

Внуците на Науме и Љуба

Фамилијата на Диме со татко му Науме

Фамилијата на Ристана (без сопругот Борис и зетот Владо)

Фамилијата на Иван

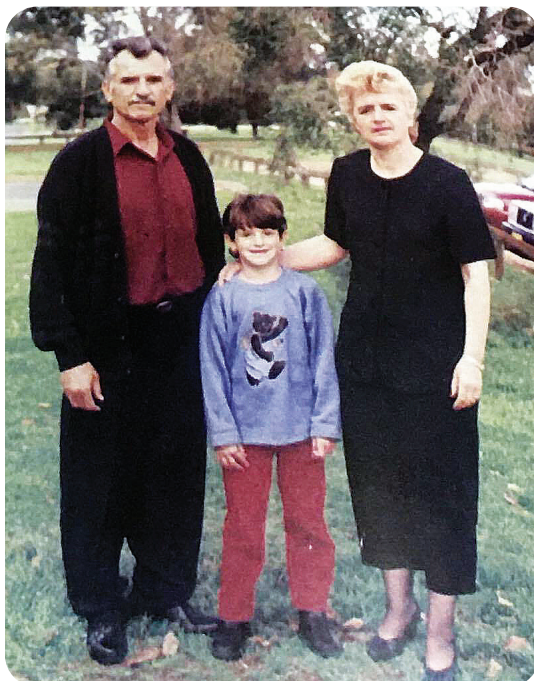
Фамилијата на Трпе

Фамилијата на Ангеле

Фамилијата на Спасе
(со Клаудија, Ванчо и Александар)

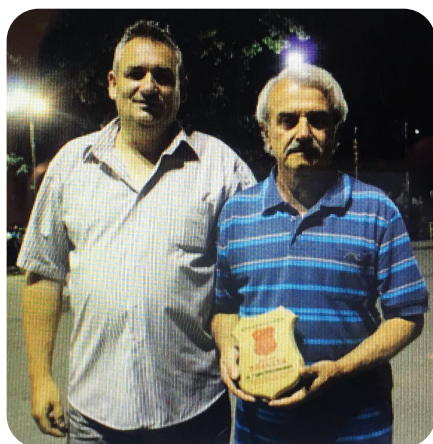

Фамилијата на Спасе
со сопругата Љубица и Марија.

НАГРАДИ И ПРИЗНАНИЈА / HONORS AND AWARDS

Медал заслуги за Македонија ми го врати претседателот на РМ Ѓорѓе Иванов во Охрид на 20.7.2016 год.

Во име на МЗ на с. Волино наградата ми ја врати Зоран Ногачески

Награда му додели проф. Славица Ристеска.
во Рогдаел 2003 год.

Награда Грамота од Матица на иселеници на РМ за најдобра поетска книга
на годината доделена од Лидија Неделковска на СВП во Струга во 1995 год.

Награда од Театарот ми додели Душан Ристевски.

Награда од Александра Белевска, библиотека „Григор Прличев - Охрид

Награда од ОМД за животно дело во Вашингтон ми додели А. Митрески.

Награда од мин. Чери Бартон

Виктор, Лубица, Иван и Александар -ОМД Вашингтон 2011

Награда за почесен граѓанин на Општината Кентербери ми додели градоначалникот Роберт Фууро – Кемпси 22.1.2010 година

Државната награда на Нов Јужен Велс за доброволна работа во заедницата ми ја додели министерот Пол Линч – Сиднеј 21.3.2010 год.

Награда за културни и хуманитарни врски со татковината ми додели градоначалникот на Охрид Александар Петрески – Охрид 2.8.2008 година

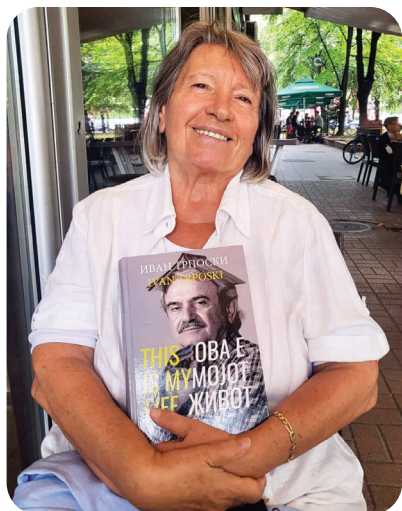

Награда Стојан Христов
на СВП ми додели
Лилјана Мицковска.

Награда ми додели
Милчо Јованоски во Охрид 2023г.

СОРАБОТНИЦИ/ COLLABORATORS

Соработничка, со љубов и патриотско чувство - новинарката Фиданка Танаскова.

Претседателот на МАНУ академик
Љупчо Коцарев
со Оливера Јовановска.

Претседателот на РМ Проф. д-р
Ѓорѓе Иванов со Билјана Костова.

Проф. д-р Елка Јачева, промоторка на Јубилејната Прличевска книга со Оливера.

Проф. д-р Наташа Котлар со моето дело Ова е мојот живот.

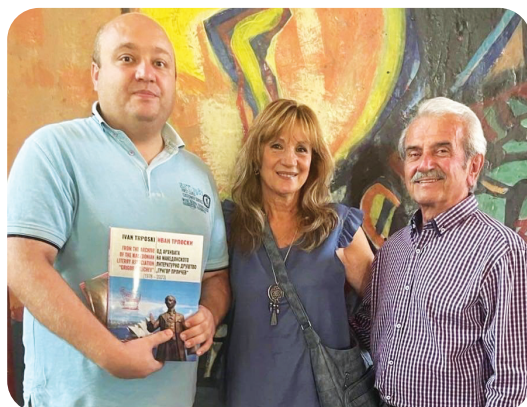
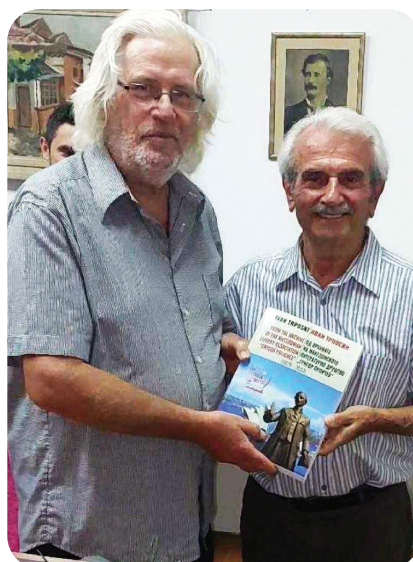
Синодот на МПЦ г.г Стефан со Јубилејна книга на Прличевци од Сиднеј со Оливера.

Проф. д-р Виолета Ачкоска
проторка и рецензенка со авторот
пред бистата на Прличев во Охрид.

Проф. д-р Димитар Пандев лектор и
протор на моето биографско дело
Ова е мојот живот.

На промоцијата во МАНУ со моите
драги пријатели м-р Марјан Гијовски и
Розита Христовска.

Председателот м-р Душан Ристевски го прогласува Трпоски за почесен член на МЛД „Григор Прличев“ од Сиднеј.

Секогаш во друштво и соработка со свештениците Наум Деспотоски и Игор Младеновски.

Златко Ефтимоски ми ги сочува забите

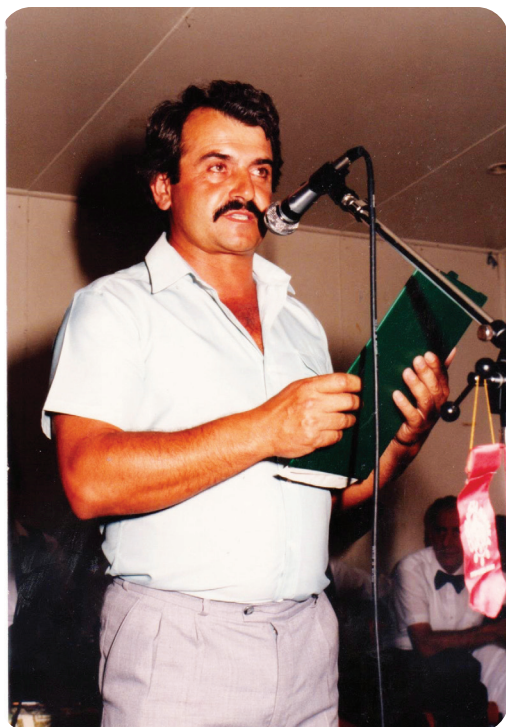

Велигденски спомен 2018 баба и децата

НАСТАПИ / PERFORMANS

Промоција на моја книга во Сиднеј, со Горјан Маслинкоски
и Душан Ристевски

Иван чита извештај за
годишнината од Македонските
просветители
Св. Кирил и Методиј.

Читам своја поезија на „Млада Сруга - 79)
во Полипласта с. Моришта.

Читам своја песна на „Мостот на поезија“
во Струга 1987 год.

Читам своја песна на „Мостот на поезија“ во Струга 1999 год.

Иван, Ангеле и Трпе со сопругите на протестен марш во Сиднеј против Преспанскиот договор во 2017 год.

Со промоторката Виолета Јовановска во Мелбурн 2014 год.

На комитска вечер во Волино читам патриотска песна 1995 год.

Учесник на 8-миот Конгрес на Сојузот на младина на Југославија во Белград 1968 год.

Иван со учениците во с. Волино во 2016 год.

Со членови од Обединета македонска дијаспора Лобиравме за името на РМ во Конгресменскиот парламент во Вашингтон 2011 год.

Јубилејна книга на Прличевци за ктиторот на манастирот Св. Лидија Македонка во Поешево, Тодор Мицковски

МОИ СРЕДБИ / MEETINGS

Иван со Претсед. на МАНУ академик Љупчо Коцарев 2023 год.

Со моите роднини Тони и Билјана Јошески, Ангеле,
Ристана и Татјана во МАНУ - 2023 год.

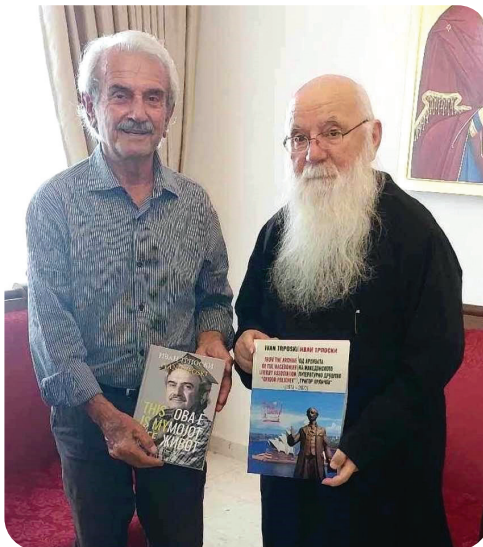

Иван со Управата на црквата Св. Петка и со свештеникот Владо Недески чествуваа за националниот Илинденски празник.

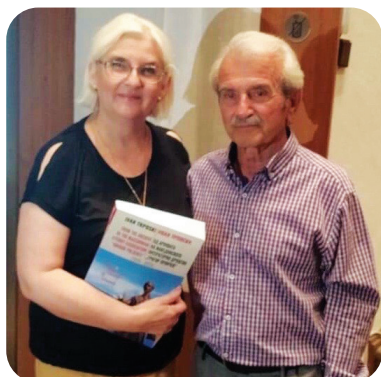

Со Јован Кокаловски, Анте Поповски и Томас Шапкот во Македони Универзитетот во 1990 год.

Со владиката Тимотеј во кабинетот во Плаошник - Охрид 2023 год.

Во посета на кабинетот на Стеве Кампер член на Лајба во Рогдаел 2024 год.

Со Милева Лазова во МАНУ - Скопје 2023 год.

Со Раде Силјан и Науме Радически во Скопје 2008 год.

Со Трајан Бавтироски и Димче Стојановски - Мире во Сиднеј 1981 год.

Средба на Спасе и
Владо Транталовски
со Драган Богдановски
во Минхен 1990 год.

Средба со Рудолф Преинерсторфа во Анклиф 1986 год.

Средба со градоначалникот Едмонд Темелко во с. Пустец 2016 год.

Со Мартин и Василка Трневски и владиката г. Методиј во Св, Климент Охридски - Торонто во 2008 год.

Средба со поглаварот на МПЦ г.г Михаил на Струшките вечери на поезија
во Струга 24.8.1995 год.

Иван и Нада со директорот на „Поетска ноќ во Велестово“
Славе Ѓорѓо Димоски,

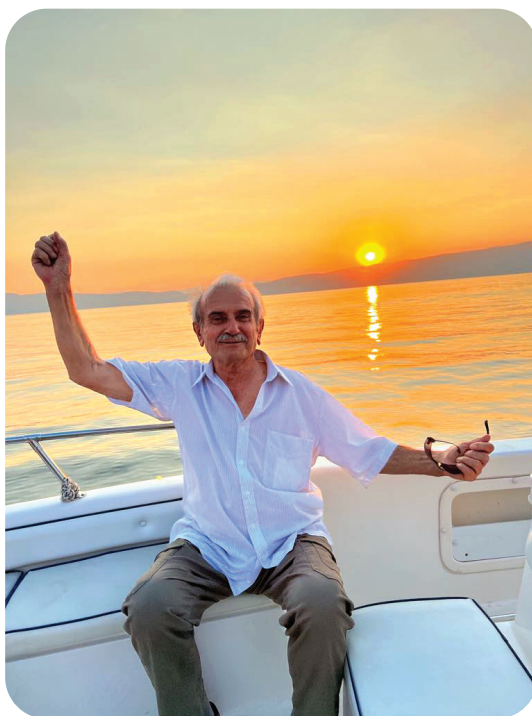
Ристо Стефов наш редовен соработник

Волинска вечер во Грингила - 2018

Последен поздрав со роднините од Волино и Македонија

Иван се поздравува со последното зајдисонце во Охрид 2023 г.

Мајка ми мој животен заштитник од Фајсбук портал

Волино, мајчиното и мое родно село.

МОЈА БЛАГОДАРНОСТ ЗА СОРАБОТНИЦИТЕ

На крајот од оваа моја најнова книга посветена на мојата мајка Љуба, ја користам оваа можност да им се заблагодарам на следниве, лица кои ми овозможиле животот да тече онака како што си дотекол до оваа 83-годишна животна станица. Најпрво, на Господ Бог, кој им дал благослов на моите родители за да ме зачат, родат, подигнат во животот, преку школство, правење свадба, испраќање во војска, до испраќање на печалба. Сигурен сум дека најтешката и најодговорна должност во мојот живот ја имале токму тие.

Втора личност е мојата сопруга Нада, која ете си ја презеде врз себе обврската од моите родители за таа да ме гледа, љуби и да се пробиваме низ животот: да имаме свој род, да ја гледаме и одраснеме нашата ќерка Билјана, да ја школуваме, омажиме (за Тони Јошески) и децата заедно да ги изгледаме и одраснеме (Лана, Адријана и Кристијан), за кои и со кои ќе живееме. Да изградиме сопствен дом, за да живееме слободен и весел фамилијарен живот. Потоа доаѓаат браќама и сестрама, Диме, Спасе, Ангеле, Трпе и Ристана, сите тие, заедно со своите фамилии, на свој начин ја заслужиле мојата благодарност. А посебна благодарност до браќама Ангеле и Трпе со семејствата, кои се одлучија и тие да останат да живеат во Сиднеј со кои заедно ќе ги одболуваме иселеничките копнежи кон нашето родно Волино и татковината Македонија.

Од останатите роднини и пријатели посебна привилегија ќе му оддадам на мојот другар и пријател Душан Ристевски со кого еве полни 47 години другаруваме, го крепиме Литературното друштво „Григор Прличев“ во кое изградивме библиотека, испечативме стотици наслови со поезија и проза, го издававме списанието „Повод“, за членивме преку 300 членови Македонци за да читаат книги и пишуваат песни и раскази, во кое израснавме како поети,

писатели, драматурзи, артисти и рецитатори и на разни настани сме го афирмирале македонскиот јазик, литература и култура. Со негов благослов сум добил бројни награди и признанија. Благодарност им оддавам и на сите мои пријатели кои на било каков начин ми помогнале при издавањето на моите дваесетина наслови со поезија, патописи и историски книги, за кои ми напишале рецензии и направиле корекции: д-р Науме Радически, д-р Стојан Ристески, д-р Ѓорѓи Сталев, д-р Илија Чашуле, Светлана Христова Јоциќ, Фиданка Танаскова, Славе Николовски Катин, Доне Пановски, д-р Димитар Пандев, д-р Виолета Ачкоска, Александар Донски, Ристо Стефов, Милева Лазова, Билјана Костова, како и уредниците на весници и списанија во кои почесто сум објавувал записи со настани од заедницата: Радмила Трифуновска, Бошко Нацевски, Марјан Велевски, Милан Ациевски, Панде Манојлов, Игор Павловски, Мане Јаковлевски, Јове Стојановски, Јосиф Кумановски, Љупчо Станковски, Васил Боглев, Панко Стамкоски, Љубе Јанчев, Благоја Божиновски и други. Благодарност и до ТВ-и радио уредниците: Диме Илиевски, Сашо Нелоски, Ели Танаскова, Загорка Добросавлева, Ѓорѓи Бушиноски, Радица Димитровска, Виолета Јовановска, Милчо Јованоски, Симон Бричот, Гоце Јовковски, Петко Чавкоски, Љупчо Костески, Божидар Стојановски, Трајче Гулевски, Марија Александрова, како и фотографистите Жика Рафтоски, Јован Кокаловски, Илија Вељановски, Трајан Петрески, Спасе Трпоски, Науме Скепароски, Драган Димитровски, Крсте Илинкоски и други. Благодарност за Златко Ефтмоски, познат стоматолог и хуманис од Сиднеј, Крсте Трајчески, од компанијата за увоз-извост „Бенино“ од Сиднеј, Николче Неделковски со компанијата „Дора – Роса“ и други. Благодарност и засите оние што членуваа во Литературното другарство „Григор Прличев“ од Сиднеј, во Охридско-струшката асоцијација, Волинското социјално друштво од Грингила, „Охридски јубилеј“ од Волонгонт, КУД „Вардар“ од Бенкстеон, ФК „Македонија“ од Бенкстеон и ФК „Илинден“ од Рокдаел, Градската библиотека „Григор Прличев“ од Охрид, Струшките вечери на поезија во Струга, Матица

на иселеници од Македонија, Одборот на месната заедница на село Волино, Друштвото на писатели на Македонија, Школските одборници на Нов Јужен Велс, Одборниците во училиштето „11Октомври“ од Јагуна и други.

Но, барам и прочка, ако неког сум го навредил, а сигурно тоа било во корист на заедницата, или за доброто во фамилијата.

Горе-долу од досегашниот живот сум, задоволен и до колку би требало повторно да се преродам, би посакал да се родам ваков исти истата животна патека повторно да ја изодам.

Ова е мојот живот

Не ми се оствари желбата за да се сретнам со двајцата давеници (Ајрудин Лена и Ѓоко Дуноски) кои храбро сум ги извлекол од реката Црн Дрим, пред и зад браната во Струга во средината на 1968 година и потем рамно 57 годиниот датум од настанот.

Не сум задоволен од политиканството од кое настрада Македонија со сите нејзини придобивки како суверена и независна држава. За неа, ние и плејада починати борци сиот свој живот се боревме, протестиравме и се бунтувавме. И ете, една група недораснати политичари, како да им беше таа дедовина, за час ја распродадоа. Македонија ја погребаша, а Македонците ги обезличија. Но, Македонците не биле Македонци доколку не би почнувале секогаш од почеток!

Накрај би го додал уште следното: Животот ми беше долг и бунтовен, а смртта сакам да ми биде брза и безболна.

MANY THANKS TO MY CONTRIBUTORS

At the end of this latest book of mine dedicated to my mother Ljuba, I take this opportunity to thank the following people who have made it possible for my life to flow the way it has flowed to this 83-year-old station of life. First of all, to the Lord God, who blessed my parents to conceive me, give birth to me, raise me in life, through school, getting married, being sent to the army and being sent on a foreign mission. I am sure that the most difficult and responsible duty in my life was precisely His.

The second person is my wife Nada, who took upon herself the obligation from my parents so that she would look after me, love me and let us make our way through life: to have our own family, to look after and raise our daughter Biljana, to educate her, marry her off (to Tony Josheski) and to look after and raise their children together (Lana, Adriana and Kristijan), for whom and with whom we will live. To build our own home, so that we can live a free and happy family life.

Then come my brothers and sisters, Dime, Spase, Angele, Trpe and Ristana, all of them, together with their families, have earned my gratitude in their own way. And special thanks to my brothers Angele and Trpe with their families, who also decided to stay and live in Sydney, with whom together we overcame our emigrant longings for our native Volino and homeland Macedonia.

Of the other relatives and friends, I will give a special privilege to my friend and comrade Dushan Ristevski, with whom I have been friends for 47 years, and together we support the Literary Society "Grigor Prlichev" in which we built a library, printed hundreds of titles of poetry and prose, published the magazine "Povod", we recruited over 300 Macedonian members to read books and write poems and stories, in which we grew as poets, writers, playwrights, artists and reciters and participated in various events during which we affirmed the Macedonian language, literature and culture.

With Dushan's blessing, I have received numerous awards and recognitions. I would also like to thank all my friends who helped me in any way with the publication of my twenty or so titles of poetry, travelogues and historical books, for which they wrote reviews and made corrections: Dr. Naume Radicheski, Dr. Stojan Risteski, Dr. Gjorgji Stalev, Dr. Ilija Chashule,

Svetlana Hristova Jotsich, Fidanka Tanaskova, Slave Nikolovski Katin, Done Panovski, Dr. Dimitar Pandev, Dr. Violeta Achkoska, Aleksandar Donski, Risto Stefov, Mileva Lazova, Biljana Kostova, as well as the editors of newspapers and magazines in which I have frequently published entries with community events: Radmila Trifunovska, Bosko Natsevski, Marjan Veleviski, Milan Adzиеvski, Pande Manojlov, Igor Pavlovski, Mane Jakovlevski, Jove Stojanovski, Josif Kumanovski, Ljupco Stankovski, Vasil Boglev, Panko Stankoski, Ljube Janchev, Blagoja Bozhinovski and others. Thanks also to the TV and radio editors: Dime Ilievski, Sasho Neloski, Eli Tanaskova, Zagorka Dobrosavleva, Gjorgi Bushinoski, Radica Dimitrovska, Violeta Jovanovska, Milcho Jovanovski, Simon Brichot, Goce Jovkovski, Petko Chavkoski, Ljupcho Kostaski, Bozhidar Stojanovski, Trajche Gulevski, Marija Aleksandrova, as well as the photographers Zika Raftoski, Jovan Kokalovski, Ilija Veljanovski, Trajan Petreski, Spase Trposki, Naume Skeparoski, Dragan Dimitrovski, Krste Ilinkoski and others. Thanks to Zlatko Eftimoski, a famous dentist and humanist from Sydney, Krste Trajcheski, from the import-export company “Benino” from Sydney, Nikolche Nedelkovski with the company “Dora - Rosa” and others. Gratitude also goes to all those who were members of the Literary Friendship Association “Grigor Prichev” from Sydney, the Ohrid-Struga Association, the Volin Social Society from Gringilla, the “Ohrid Jubilee” from Wollongong, the Vardar Cultural Society from Bankstown, the Macedonia Football Club from Bankstown and the Ilinden Football Club from Rockdale, the Grigor Prichev City Library from Ohrid, the Struga Poetry Evenings in Struga, the Macedonian Emigrants’ Registry, the Volino Village Community Board, the Macedonian Writers’ Association, the New South Wales School Board, the 11 October School Board from Jaguna and others.

But I also ask for forgiveness if I have offended anyone, and surely it was for the benefit of the community, or for the good of the family.

I am more or less satisfied with my life so far, and if I had to be reborn again, I would like to be born like this and walk the same path of life again.

This is my life

My wish to meet the two drowning men (Ajrudin Lena and Gjoko Dunoski) whom I bravely pulled out of the Crn Drim River, in front of and behind the dam in Struga in mid-1968 and then exactly 57 years after the event, did not come true.

I am not satisfied with the politics that Macedonia suffered from with all its benefits as a sovereign and independent state. For it, we and a multitude of deceased fighters fought, protested and rebelled all our lives. And here, a

group of immature politicians, as if it were their ancestral heritage, sold it out in an hour. They buried Macedonia, and the Macedonians and disfigured them. But Macedonians would not be Macedonians if they did not always start all over again!

Finally, I would add the following: My life was long and rebellious, and I want my death to be quick and painless.

**ДВЕ НАЈ ПОСАКУВАНИ МАЈКИ:
МАРИЈА, МАЈКА МУ НА ИСУС ХРИСТОС
И МОЈАТА МАЈКА ЛЈУБА**

**TWO OF THE MOST BELOVED MOTHERS:
MARY, MOTHER OF JESUS CHRIST,
AND MY MOTHER LJUBA**

ISBN 978-1-7635841-5-0